

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ผลของการใช้วิธีสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบบรรทัดฐานที่มีต่อการพัฒนาทักษะและความสนใจในการเขียนเรื่องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านสำโรง-โคกเพชร จังหวัดสุรินทร์
ชื่อและนามสกุลผู้วิจัย	นางอติภรณ์ ลิขสิทธิ์
แขนงวิชา	หลักสูตรและการสอน
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตร์
คณะอาจารย์ที่ปรึกษา	๑. รองศาสตราจารย์ศรีสุดา จริญญากุล ๒. รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี สังข์ศรี ๓. รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิเศษ
ปีการศึกษา	๒๕๖๘

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาผลของการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบบรรทัดฐานที่มีต่อการพัฒนาทักษะและความสนใจในการเขียนเรื่องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านสำโรง-โคกเพชร จังหวัดสุรินทร์ และเพื่อประเมินความสามารถหรือทักษะด้านการเขียนเรื่องและความสนใจในการเขียนเรื่องของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียน 1 ปีการศึกษา 2538 ของโรงเรียนบ้านสำโรง-โคกเพชร อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง เลื่อนนักเรียนมา 56 คน จากจำนวนทั้งหมด 61 คน จากนั้นจับฉลากแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 28 คน แล้วจับฉลากอีกครั้งเพื่อกำหนดให้เป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม และกลุ่ม ควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มทดลองสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบบรรทัดฐาน ส่วนกลุ่มควบคุมสอนตามแบบปกติ ใช้เวลาในการทดลองสอนกลุ่มละ 16 คาบ คาบละ 50 นาที ดำเนินการทดลอง โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest-Posttest Design ผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถ หรือทักษะในการเขียนเรื่อง แบบสอบถามวัดความสนใจในการเขียนเรื่อง สำหรับทดสอบก่อนสอน-หลังสอน สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ การทดสอบค่าที่

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบบรรทัดฐานและนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแบบปกติ มีความสามารถหรือทักษะในการเขียนเรื่องแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบบรรทัดฐานและนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแบบปกติมีความสนใจในการเขียนเรื่องแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ วิธีสอนอ่าน การสอนแบบบรรทัดฐาน การพัฒนาทักษะ การเขียนเรื่อง ความสนใจ มัธยมศึกษา

Title : Effects of Reading Teaching Method Using the Genre-Based Approach for Developing Story Writing Skill and Interest of Matayom Suksa I Students at Ban Samrong Kokpet School in Surin Province

By : Atiporn Likhasith

Degree : Master of Education

Major Field : Curriculum and Instruction

School of : Education Studies

Thesis Advisors : 1. Associate Professor Srisuda Chariyakul
2. Associate Professor Dr. Sumalee Sungsi
3. Associate Professor Dr. Saowalak Rattanavich

Academic Year : 1995

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the effectiveness of teaching reading method based on Genre-Based Approach to develop Matayom Suksa I Students' story writing skill and interest, Ban Samrong-Kockpet School, Surin Province, and to evaluate the ability and interest of the student towards story writing skill and story writing interest.

Fifty-six Matayom Suksa I students of Ban Samrong-Kockpet School, Surin Province, during the first semester of the 1995 Academic Year, were purposively selected into the experiment and then randomly selected into control group and experimental group with 28 students in each. The randomized control group pretest-posttest design was used in the experiment. The teaching reading method through Genre-Based Approach was used in the experimental group, while the traditional teaching method was treated in the control group. Both groups were given instruction with one of the two methods within 16 periods' teaching time (50 minutes in each).

Writing test and questionnaires on story writing interest constructed by the researcher were used in the pretest and the posttest of the study. Finding revealed that the students in the experimental group achieved significantly higher scores than those in the control group at the .01 level and the students in the experimental group achieved significantly higher level of story writing interests than those in the control group at the .01 level.

Key Words : Teaching Reading Method Genre-Based Approach

Skill Development Story Writing Interest Secondary Level

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความร่วมมือและความกรุณาของบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณะบุคคลต่าง ๆ ดังนี้ รองศาสตราจารย์ศรีสุดา จริยากุล ประธานกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. สุมาลี สังข์ศรี และ รองศาสตราจารย์ ดร. เสาวลักษณ์ รัตนวิเศษ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำช่วยเหลือเป็นอย่างดีตลอดมา

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 6 ท่าน ได้แก่ ดร. วันทยา วงศ์ศิลปภิรมย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทองสุข วันแสน อาจารย์นิคม วงเวียน อาจารย์บุรินทร์ ทองแมน อาจารย์ปองใจ มีศรี และอาจารย์สมชาย กระจายศรี ที่ได้กรุณาสละเวลาในการตรวจสอบ และให้คำวิจารณ์เกี่ยวกับเครื่องมือการวิจัย รวมทั้งคณะครู-อาจารย์ โรงเรียนบ้านสำโรง-โคกเพชรทุกท่าน ที่ได้กรุณาอำนวยความสะดวกในการดำเนินการทดลองสอน จนทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการวิจัย

ขอขอบคุณ พันตำรวจตรีปฐม ลิขสิทธิ์ คุณชลลดา ลิขสิทธิ์ และคุณกฤต ลิขสิทธิ์ ที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนและให้กำลังใจในการดำเนินการวิจัย

ประโยชน์ที่พึงได้จากงานวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอบใจให้แก่ทุกท่านที่มีส่วนสำคัญในความสำเร็จของการวิจัยครั้งนี้

อติภรณ์ ลิขสิทธิ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	5
สมมุติฐานของการวิจัย	5
ข้อตกลงเบื้องต้น	6
นิยามศัพท์	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
การอ่านและการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐาน	8
การเขียนและการพัฒนาทักษะการเขียน	41
ความสัมพันธ์ของการอ่านและการเขียน	61
ความสนใจ	63
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	69
บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย	75
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	75
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	75
การรวบรวมข้อมูล	81
การวิเคราะห์ข้อมูล	82

สารบัญ (ต่อ)

หน้า	
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล	88
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย	89
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	89
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	103
สรุปการวิจัย	103
อภิปรายผล	106
ข้อเสนอแนะ	113
บรรณานุกรม	114
ภาคผนวก	122
ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	123
ข สำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการทดลองสอน	125
ค แบบทดสอบ	127
ง แบบสอบถาม	129
จ แผนการสอนกลุ่มทดลอง	131
ฉ แผนการสอนกลุ่มควบคุม	193
ช ตารางข้อมูล	249
ประวัติผู้วิจัย	257

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงแบบแผนการทดลอง	81
4.1 แสดงการสรุปคะแนนความสามารถในการเขียนเรื่องของกลุ่มทดลอง	89
4.2 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรื่องของกลุ่มทดลองระหว่างก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง	91
4.3 แสดงการสรุปคะแนนความสามารถในการเขียนเรื่องของกลุ่มควบคุม	92
4.4 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรื่องของกลุ่มควบคุมระหว่างก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง	94
4.5 แสดงการสรุปคะแนนความสนใจในการเขียนเรื่องของกลุ่มทดลอง	95
4.6 แสดงผลการเปรียบเทียบความสนใจในการเขียนเรื่องของกลุ่มทดลองระหว่างก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง	97
4.7 แสดงการสรุปคะแนนความสนใจในการเขียนเรื่องของกลุ่มควบคุม	98
4.8 แสดงผลการเปรียบเทียบความสนใจในการเขียนเรื่องของกลุ่มควบคุมระหว่างก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง	100
4.9 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยด้านความสามารถในการเขียนเรื่องระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม	101
4.10 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยด้านความสนใจในการเขียนเรื่องระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม	102
ตารางผนวกที่	
1 แสดงค่าความเที่ยงของการตรวจแบบทดสอบการเขียนเรื่อง	250
2 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถาม วัดความสนใจในการเขียนเรื่อง	253
3 การจับคาบเวลาสอนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใน 1 สัปดาห์	254
4 การกำหนดเนื้อหาและคาบเวลาในการสอนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	255
5 เปรียบเทียบขั้นตอนการสอนแบบอรรถฐานกับแบบปกติ	256

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แผนภูมิแสดงกระบวนการสื่อสารตามความคิด	25
2.2 แผนภูมิกระบวนการพัฒนาความคิดรวบยอดทางภาษา	27
2.3 แผนภูมิการลำดับคำถามในการดำเนินเรื่องตามอรรถลักษณะต่าง ๆ	37
2.4 แผนภูมิแสดงกระบวนการเขียนและการอ่าน	71
2.5 แผนภูมิความสัมพันธ์ของการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน	72

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษา เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อความหมาย ความคิด ความต้องการของมนุษย์ เป็นส่วนหนึ่งของสังคมและวัฒนธรรมเพราะภาษาเป็นสิ่งที่มนุษย์ใช้สื่อความหมาย สร้างความเข้าใจอันดีต่อกันและยังนำไปใช้ในการแสวงหาความรู้ต่าง ๆ อีกด้วย ดังที่ เปลื้อง ณ นคร กล่าว ว่า "มนุษย์ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันและกัน เป็นเครื่องมือในการศึกษาเล่าเรียนและเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวัฒนธรรม" (เปลื้อง ณ นคร 2518: 26)

จุดหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิตและการศึกษาต่อ โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะเลือกและตัดสินใจประกอบสัมมาอาชีพ (กรมวิชาการ 2535: 1) การจะพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้นั้น องค์ประกอบที่สำคัญ คือ ภาษา ดังที่ บุญเหลือ เทพสุวรรณ กล่าวไว้ว่า การเรียนการสอนต้องให้เกิดความเจริญงอกงามตามศักยภาพของนักเรียนให้มากที่สุด โดยเฉพาะวิชาภาษาไทย ซึ่งนักเรียนมีพัฒนาการจากชีวิตในสังคมมากกว่าในโรงเรียน ถ้าเราต้องการปรับปรุงการศึกษาให้มีความหมายแก่ชีวิตเราต้องเร่งปรับปรุงการสอนภาษาไทยโดยเร็วที่สุด เพราะภาษาเป็นชีวิตของชาติ เป็นศูนย์รวมความคิดของชาติและภาษาเป็นทางที่จะนำไปสู่การ-พัฒนาบุคลิกภาพเกือบทุกด้าน (บุญเหลือ เทพสุวรรณ 2523: 98-99)

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นเห็นความสำคัญ และความจำเป็นของเรื่องนี้ จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนการสอนภาษาไทยไว้ว่า เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักภาษา สามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับวัย สามารถฟังและอ่านได้อย่างมีวิจารณญาณ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีนิสัย รักการอ่านการเขียน มีรสนิยมในการเลือกหนังสืออ่าน เห็นความสำคัญของภาษาไทยในฐานะเครื่องมือสื่อสารของคนในชาติ และเป็นปัจจัยในการเสริมสร้างเอกภาพของชาติ เห็นคุณค่าของวรรณคดีและงานประพันธ์ที่ใช้ศึกษาอย่างมีรสนิยม ในฐานะที่เป็นวัฒนธรรมของชาติ ตลอดจนจนสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้เพิ่มเติมได้ (กรมวิชาการ 2535: 9) ในฐานะที่ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ จึงถือได้ว่าวิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่สำคัญที่สุดสำหรับเด็กไทย จำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องเอาใจใส่ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องและคล่องแคล่ว สำหรับนำไปใช้ในการติดต่อสื่อสารในชีวิต-

ประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งนักเรียนจะต้องใช้ในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมมากขึ้นและเพื่อให้สามารถติดตามข่าวสาร ข้อมูลต่าง ๆ ตลอดจนรู้เท่าทันถึงการเปลี่ยนแปลงที่มีอยู่ตลอดเวลา การที่จะสอนนักเรียนให้มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาได้ตามที่หลักสูตรต้องการนั้น ต้องอาศัยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะทางภาษาทุกด้าน

จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มักจะพบว่า ครูผู้สอนภาษาไทยส่วนใหญ่ยังประสบปัญหาในการสอน โดยเฉพาะในด้านการสอนอ่านและเขียน สำหรับด้านการอ่านนั้นพบว่า ปัญหาสำคัญในการสอนอ่านคือ นักเรียนขาดความเข้าใจเรื่องที่อ่าน หรือเข้าใจได้ช้า จับใจความของเรื่องไม่ได้และตีความไม่เป็น สภาพการจัดการเรียนการสอนอ่านส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจ ซึ่งมีเครื่องชี้บอกเหตุให้ทราบคือ จากการสรุปผลการสัมมนาระดับชาติว่าด้วยการรณรงค์เพื่อพัฒนาการอ่าน และจากรายงานการวิจัยของสมาคมการอ่าน ตลอดจนการประกาศนโยบายส่งเสริมการอ่านคล่องเขียนคล่อง ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สรุปได้ว่า นักเรียนมีทักษะการอ่านไม่ดีพอ ซึ่งชี้ว่าการสอนอ่านทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ควรได้รับการเร่งรัดปรับปรุงในด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง (บันลือ พุกกะวัน 2532: 1-2) สำหรับการสอนทักษะการเขียนในระดับมัธยมศึกษาที่ยังไม่สู้จะได้ผลมากนัก มีนักเรียนเป็นจำนวนมากที่เขียนเรื่อง หรือเขียนเรียงความไม่ค่อยได้ ทั้งนี้เพราะเขาขาดความรู้และความคิดที่จะเขียน (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ 2516: 5) ปัญหาที่ครูภาษาไทยพบอยู่เสมอในการสอนเขียนคือ นักเรียนมักประสบปัญหาด้านการเขียนมาก ปัญหาสำคัญคือ ไม่มีความคิดในการเขียนข้อความหรือเรื่องยาว ๆ ในบรรดาทักษะทั้งหมดที่มีอยู่ คือ ทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนเหล่านี้ จะเห็นว่าทักษะการเขียนเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยากที่สุด นักเรียนส่วนมากไม่สนใจเรียนเหมือนทักษะอื่น ๆ (สนิท ตั้งทวี 2531: 37) การที่นักเรียนเขียนเรียงความไม่ได้เพราะเขาไม่มีความคิดที่จะเขียน คนเราจะใช้ภาษาก็ต่อเมื่อมีความคิดที่จะสื่อสาร ถ้าไม่มีความคิดก็ไม่มีความจำเป็นอะไรที่จะต้องพูดหรือเขียน เวลาครูให้เขียนเรื่องหรือเขียนเรียงความนักเรียนจึงเขียนไม่ได้ (บุญเหลือ เทพยสุวรรณ 2523: 26)

กล่าวได้ว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนด้านทักษะการเขียน ยังไม่เป็นไปตามที่หลักสูตรต้องการ ความสามารถด้านการเขียนอยู่ในระดับต่ำ แสดงว่า นักเรียนขาดการพัฒนาทักษะด้านการเขียน หรือกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า การสอนเพื่อพัฒนาทักษะการเขียน ยังไม่ประสบความสำเร็จ และไม่เกิดประสิทธิผลเท่าที่ควร นับว่าเป็นปัญหาสำคัญที่ควรเร่งแก้ไขอย่างยิ่ง

การที่จะพัฒนาทักษะการเขียนนั้น ผู้เขียนจำเป็นต้องมีความรู้ เพราะความรู้ เป็นเสมือนวัตถุดิบที่ผู้เขียนนำมาเรียบเรียงเป็นเนื้อหาของเรื่อง นักเรียนที่มีความรู้ มีประสบการณ์มาก ก็ย่อมเขียนได้มาก ดังนั้น ครูจึงควรสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนหาความรู้เพื่อช่วยพัฒนาความคิดของเขา เครื่องมือที่ใช้แสวงหาความคิดได้ดีที่สุดคือการอ่าน เพราะเป็นสิ่งที่ช่วยให้มีประสบการณ์กว้างขวาง ใช้ค้นคว้าหาความรู้ได้ทั้งในและนอกห้องเรียน ช่วยให้นักเรียนรับความรู้ความคิดเห็นของผู้อื่นได้ ผู้ที่มีนิสัยรักการอ่านมีทักษะในการอ่านย่อมแสวงหาความรู้ได้มากและมีประสิทธิภาพ สามารถนำความรู้จากการอ่านไปใช้ในการพูดและการเขียนได้ดี (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ 2516: 5)

ปัญหาต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้น เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญและมีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ถ้าไม่มีการแก้ไขหรือหาแนวทางที่จะปรับปรุงให้ดีขึ้นก็อาจส่งผลกระทบต่อนักเรียนในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม และมีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ถ้าไม่มีการแก้ไขหรือหาแนวทางที่จะปรับปรุงให้ดีขึ้นก็อาจส่งผลกระทบต่อนักเรียนในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมและมีผลต่อการเรียนวิชาอื่น ๆ อีกด้วย ปัญหาดังกล่าวน่าจะมีสาเหตุมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ไม่เป็นไปตามกระบวนการเรียนการสอนภาษา ทำให้นักเรียนไม่ได้ฝึกคิดและฝึกทักษะทางภาษา โดยเฉพาะด้านการเขียนเท่าที่ควร ซึ่งเป็นการขัดแย้งกับธรรมชาติการเรียนรู้ภาษาที่เน้นการฝึกทักษะทางภาษา (บุญเหลือ เทพยสุวรรณ 2523: 94) การสอนทักษะการเขียนยังมีปัญหาอยู่มากแม้จะมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเนื้อหาอย่างชัดเจนในหลักสูตรก็มิได้เป็นเครื่องประกันได้ว่า การเรียนการสอนทักษะการเขียนจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดี (วรรณ บัวเกิด 2537: 216) การเลือกวิธีสอนเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ถ้าเลือกใช้วิธีสอนที่เหมาะสมก็จะช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะของนักเรียนเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาเกี่ยวกับวิธีสอนอ่านและเขียนจึงนับว่าเป็นงานชิ้นสำคัญที่จะเป็นกุญแจไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนได้ (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย 2536: 5) ปัจจัยสำคัญที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาทักษะการเขียนคือ เทคนิควิธี และการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนของผู้สอนแต่ละคนเป็นสำคัญ (วรรณ บัวเกิด 2537: 216) การแก้ปัญหาด้านการพัฒนาทักษะการเขียนเรื่องของนักเรียนจึงควรใช้วิธีการสร้างเสริมความคิด โดยการใช้วิธีสอนที่มีลักษณะเป็นสิ่งเร้า เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดปฏิกิริยาตอบสนองด้านความคิด และพัฒนาให้นักเรียนมีวิธีการคิดที่เป็นระบบ ด้วยวิธีสอนที่เสนอขั้นตอนของการคิดในรูปแบบต่าง ๆ เป็นการสร้างนิสัยในการคิดที่ถูกต้อง ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนสามารถจัดระเบียบความคิดของตนเองก่อนจะถ่ายทอดเป็นงานเขียนที่ดีได้ (วรรณ บัวเกิด 2537: 227-237) การที่จะฝึกให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน อันจะส่งผลให้เกิดความคิดที่จะเขียนและนำไปสู่การพัฒนาความสามารถหรือทักษะในการเขียนของนักเรียนนั้น จะต้องอาศัย

ทักษะการอ่านเป็นค่าน้ำที่สำคัญ เพราะการอ่าน เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และความคิดที่จะนำมาใช้ในการเขียนได้ดีที่สุด ผู้วิจัยคาดว่า วิธีสอนที่เหมาะสมที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะการเขียน อย่างมีประสิทธิภาพได้วิธีหนึ่งก็คือ วิธีสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบบรรทัดฐาน ซึ่งสรุปความจากที่ เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2536: 25) กล่าวไว้ได้ว่า แนวทฤษฎีการสอนภาษาแบบบรรทัดฐาน (Genre-Based Approach) เป็นการสอนที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ลักษณะเนื้อความ (Genre) หรือรูปแบบภาษาชนิดต่าง ๆ โดยการจัดกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน เพื่อให้เข้าใจถึงเจตนาของผู้เขียนเรื่องในแต่ละลักษณะ ให้นักเรียนได้ใช้ภาษาสื่อความจากปริบททางภาษาในกาลเทศะต่าง ๆ มีการกระตุ้นให้นักเรียนคิดอย่างเป็นระบบ และอยากแสดงออกทางภาษาเพื่อสื่อความเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เราใจให้นักเรียนสนใจการอ่านและพัฒนาไปสู่การเขียนเพื่อให้เกิดความคล่องตัวและสามารถใช้ภาษาด้วยตนเองอย่างเป็นอิสระ ทฤษฎีการสอนแบบบรรทัดฐานนี้ ได้มีการนำไปทดลองใช้กับการสอนภาษาไทยแบบมุ่ง-ประสบการณ์ ภาษา ระดับประถมศึกษา โดยศูนย์วิจัยและพัฒนาการสอนภาษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีนี้มี ความสามารถในการอ่าน การเขียนและมีความสนใจในการอ่านการเขียนมากขึ้น เป็นผลให้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาอื่น ๆ สูงขึ้นด้วย นอกจากนี้ ภาสกร แจ่มจันทร์เกษม (2534: 134) ได้นำไปทดลองใช้ในการสอนภาษาอังกฤษกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการทดลองพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านการเขียนและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาสูงขึ้น และ อัมพร หมายเจริญ (2536: 88-89) ได้ทดลองใช้ในการสอนภาษาไทยกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการทดลองพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านและการเขียนสูงขึ้น จากการค้นคว้าและข้อค้นพบดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นควรจะศึกษาว่าวิธีสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบบรรทัดฐาน จะช่วยพัฒนาทักษะและความสนใจในการเขียนเรื่องของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ได้หรือไม่ จึงนำวิธีสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบบรรทัดฐานมาใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านสำโรง-โคกเพชร จังหวัดสุรินทร์ เพื่อศึกษาผลของการใช้วิธีสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบบรรทัดฐาน ที่มีต่อการทักษะและความสนใจในการเขียนเรื่องของนักเรียนดังกล่าว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถหรือทักษะการเขียนเรื่องของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบบรรทัดฐานกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแบบปกติ

2. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจในการเขียนเรื่องของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐานกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแบบปกติ

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะการเขียนในอรรถลักษณะเรื่องเล่าจากประสบการณ์ เรื่องที่เกี่ยวกับความคิดเห็น และเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 ในโรงเรียนที่เข้าโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองสุรินทร์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์

3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนบ้านสำโรง-โคกเพชร อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 56 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง จากนั้นจับฉลากแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 28 คน จับฉลากอีกครั้งเพื่อกำหนดให้เป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม

4. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

4.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ วิธีสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐาน (Genre-Based Approach) และวิธีสอนอ่านตามแบบปกติ

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

4.2.1 ความสามารถหรือทักษะในการเขียนเรื่อง

4.2.2 ความสนใจในการเขียนเรื่อง

5. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ทำการสอนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้เวลาในการสอนกลุ่มละ 16 คาบ คาบละ 50 นาที สัปดาห์ละ 4 วัน เป็นเวลา 4 สัปดาห์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538

6. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง เนื้อหาที่ใช้สอนได้จากหนังสือเรียนภาษาไทย ท 101 ท 102 ชุดทักษะสัมพันธ์เล่ม 1 วารสาร สิ่งพิมพ์ ฯลฯ ที่มีเนื้อความตามอรรถลักษณะเรื่องเล่าจากประสบการณ์ เรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น และเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ

สมมุติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐานและนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามแบบปกติมีทักษะในการเขียนเรื่องแตกต่างกัน

2. นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐานและนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามแบบปกติมีความสนใจในการเขียนเรื่องแตกต่างกัน

ข้อตกลงเบื้องต้น

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านสำโรง-โคกเพชร อำเภอเมืองสุรินทร์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ทั้งนี้เนื่องจากเป็นโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีจำนวนห้องเรียน 2 ห้อง เหมาะแก่การดำเนินการทดลองมากกว่าโรงเรียนอื่น ๆ ซึ่งมีห้องเรียนเพียง 1 ห้องเท่านั้น

นิยามศัพท์

1. วิธีสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐาน หมายถึงการสอนที่จัดเนื้อหาตามอรรถลักษณะเรื่องเล่าจากประสบการณ์ (Recount Genre) เรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น (Exposition Genre) และเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ (Narrative Genre)

2. อรรถลักษณะ (Genre) หมายถึง ชนิดของเนื้อความที่มีการสื่อความแตกต่างกันตามจุดประสงค์ของผู้ใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ มีลักษณะการใช้ภาษาและลำดับของการเรียบเรียงเนื้อความเพื่อการสื่อสารที่แตกต่างกัน

2.1 อรรถลักษณะเรื่องเล่าจากประสบการณ์ (Recount Genre) หมายถึง การเขียนถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมา ซึ่งเป็นประสบการณ์ของผู้เขียน

2.2 อรรถลักษณะเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น (Exposition Genre) หมายถึง การเขียนแสดงความคิดเห็นส่วนตัว หรือความคิดเห็นของผู้อื่น ที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจเป็นการคิดเห็นคล้อยตาม หรือโต้แย้ง

2.3 อรรถลักษณะเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ (Narrative Genre) หมายถึง การเขียนเรื่องจากจินตนาการ ส่วนมากเป็นเรื่องนิทานหรือนิยาย

3. การเขียนเรียงความจากข้อเท็จจริง หมายถึง การเขียนเรื่องหรือการเรียบเรียงข้อความขึ้นเป็นเรื่องราวโดยใช้ถ้อยคำให้ถูกต้องเหมาะสม อาจเขียนในลักษณะความเรียงจากข้อเท็จจริงหรือเรื่องเล่าจากประสบการณ์ หรือความเรียงจากความคิดและจินตนาการก็ได้

4. ทักษะการเขียนเรื่อง หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการใช้ภาษาเขียนอย่างมีความหมายโดยเรียบเรียงเนื้อความตามลักษณะโครงสร้างภาษาที่ใช้ในรูปแบบการเขียน

ได้ตรงตามจุดมุ่งหมายของการเขียน ตลอดจนใช้ถ้อยคำสำนวนถูกต้องเหมาะสม สื่อความ
ได้ชัดเจน ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. การพัฒนาทักษะการเขียนเรื่อง หมายถึง การเพิ่มความสามารถด้านการเขียนเรื่อง
ให้สูงขึ้น ซึ่งพิจารณาจากผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน

6. ความสนใจในการเขียนเรื่อง หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือพอใจ การเอาใจใส่
จดจ่อ กระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการเขียนเรื่อง และยอมรับในคุณค่าของเรื่องที่เขียน ซึ่งวัด
ได้จากแบบสอบถามวัดความสนใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

7. การพัฒนาความสนใจในการเขียนเรื่อง หมายถึง การเพิ่มความสนใจในการเขียน
เรื่องให้สูงขึ้น ซึ่งพิจารณาจากผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน

8. วิธีสอนตามแบบปกติ หมายถึง การสอนตามคู่มือครูภาษาไทย ท 101 ท 102 ชุด
ทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1 ของกรมวิชาการ โดยนำแผนการสอนของศูนย์พัฒนาการเรียนการสอน
ภาษาไทย (กลุ่มมัธยมศึกษา) จังหวัดสุรินทร์ เฉพาะเรื่องการอ่านและการเขียนมาปรับใช้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลของการวิจัย จะทำให้ทราบถึงผลของการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบ
อรรถฐาน ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการเขียนเรื่องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2. ผลของการวิจัย จะทำให้ทราบถึงผลของการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบ
อรรถฐาน ที่มีต่อความสนใจในการเขียนเรื่องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

3. ผลของการวิจัยจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนภาษา-
ไทยในระดับมัธยมศึกษา โดยเฉพาะด้านการสอนทักษะการอ่านและการเขียน ให้มีประสิทธิภาพ
ต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง "ผลของการใช้วิธีสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบบรรณฐานที่มีต่อการพัฒนาทักษะและความสนใจในการเขียนเรื่องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านสำโรง-โคกเพชร จังหวัดสุรินทร์" นี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำมาเรียบเรียง จัดกลุ่มเนื้อหา และนำเสนอรายละเอียดเป็นหัวข้อ ดังนี้

1. การอ่านและการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบบรรณฐาน
2. การเขียนและการพัฒนาทักษะการเขียน
3. ความสัมพันธ์ของการอ่านและการเขียน
4. ความสนใจ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การอ่านและการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบบรรณฐาน

1. ความหมายของการอ่าน

การอ่าน มีความหมายหลายนัย นักการศึกษาหลายท่านได้ให้คำจำกัดความของการอ่านแตกต่างกันออกไป เช่น

บันลือ พุกกะวัน ได้อธิบายความหมายของการอ่านไว้ว่า

การอ่าน เป็นการแปลสัญลักษณ์ออกมาเป็นคำพูด เป็นการใช้ความสามารถในการประสานประสานตัวอักษรเพื่อออกเสียงเป็นคำ

โดยการอ่าน ที่จะถ่ายโยงความคิดความรู้ จากผู้เขียน (ผู้สื่อ) ถึงผู้อ่าน ทำให้เข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน และเป็นการพัฒนาความคิด โดยที่ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถหลาย ๆ ด้าน เช่น การสังเกต จำรูปคำ ใช้สติปัญญา และประสบการณ์เดิม ในการแปลความ หรือถอดความให้เข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ดี สามารถเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน และนำผลของสิ่งที่ได้จากการอ่านมาเป็นแนวคิด แนวปฏิบัติได้ ซึ่งเรียกว่า อ่านเป็น (บันลือ พุกกะวัน 2532: 2)

ลาโด (Lado) ให้ความหมายของการอ่านว่า "การอ่านคือ การบูรณาการทักษะ ต่าง ๆ ในการถอดความหมาย การวิเคราะห์คำ ความหมายของคำ ความเข้าใจเนื้อเรื่อง การตีความ และการให้ข้อคิดเห็น" (Lado 1964: 14)

กู๊ดแมน (Goodman) ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการอ่านว่า การอ่าน เป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อนในการแสดงปฏิกริยาร่วมกันระหว่างความคิดและภาษา เนื่องจากผู้อ่านจะต้อง

พยายามสร้างความหมายขึ้นจากตัวอักษร การอ่านเป็นกระบวนการที่ต้องใช้ความคิดอยู่ตลอดเวลา ผู้อ่านจะต้องอาศัยการพิจารณาสิ่งที่ปรากฏอยู่ในข้อความที่อ่าน เพื่อใช้เป็นเครื่องช่วยในการเลือกความหมายที่เหมาะสมที่สุดจากเนื้อความที่อ่าน (Goodman 1970: 5-11)

จากนิยามที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า การอ่าน คือ การใช้ความสามารถในการแปลความหมายจากรหัสหรือตัวอักษรที่ผู้เขียนเขียนไว้ ทำให้เกิดความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน การอ่านเป็นกระบวนการที่ต้องใช้ความคิดพิจารณาข้อความที่อ่าน เพื่อให้สามารถเลือกความหมายได้เหมาะสมที่สุด ผู้อ่านจะเข้าใจความหมายของเนื้อความที่อ่านและเจตนารมณ์ความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนได้มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมและความรู้ทางภาษาของผู้อ่าน

2. ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญทักษะหนึ่งต่อชีวิตของคนเรา เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะนำไปสู่ความรู้ทั้งปวง ช่วยเสริมสร้างความคิดและประสบการณ์ ช่วยให้เกิดความเพลิดเพลินต่าง ๆ ทักษะการอ่านจึงเป็นทักษะที่เป็นประโยชน์ที่สุดสำหรับการแสวงหาความรู้ เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม (สุมิตรา อังวัฒนกุล ม.ป.ป.: 31)

วิจิตรา แสงพลสิทธิ์ และคนอื่น ๆ ให้ความเห็นว่า "การอ่าน เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการแสวงหาความรู้ ในการเรียนทุกระดับจำเป็นต้องใช้ความสามารถในการอ่านเป็นเครื่องมือในการศึกษา" (วิจิตรา แสงพลสิทธิ์ และคนอื่น ๆ 2522: 76)

สมถวิล วิเศษสมบัติ กล่าวถึงความสำคัญของทักษะการอ่านไว้ว่า เป็นทักษะที่ใช้มากในชีวิตประจำวัน เป็นทักษะที่นักเรียนใช้แสวงหาสรรพวิทยาการต่าง ๆ เพื่อความรู้ความ-บันเทิง ผู้ที่มีนิสัยรักการอ่านมีทักษะในการอ่าน ย่อมแสวงหาความรู้และศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ที่สำคัญที่สุด การฝึกฝนการอ่านจะทำให้เกิดทักษะและอ่านหนังสือเป็น มีรสนิยมในการอ่าน อีกทั้งทำให้เป็นผู้มีความรอบรู้ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมยุคปัจจุบันได้อย่างมีความสุข (สมถวิล วิเศษสมบัติ 2525: 73)

บันลือ พุกกะวัน กล่าวว่าการอ่านเป็นหัวใจของการพัฒนาทักษะทางภาษา เพราะเหตุที่การอ่านย่อมส่งผลหลายประการ คือ

1. ช่วยพัฒนาภาษาพูด ถ้าสอนอ่านให้เด็กอ่านได้ อ่านเป็น ย่อมคิดในภาษาที่ได้จากการอ่านหรือภาษาหนังสือ
2. ช่วยพัฒนาพื้นฐานในการฟังให้สามารถฟังเรื่องราวต่าง ๆ ได้ดีและฟังได้อย่างกว้างขวาง
3. ช่วยพัฒนาการเขียนได้ดี การที่เด็กสามารถอ่านได้มาก ย่อมช่วยให้ได้แบบอย่างในการเขียนสื่อความได้มาก สามารถที่จะบันทึกข้อความ ย่อเรื่อง และเรียบเรียงข้อความที่ได้จากความคิดได้ดีขึ้น การอ่านจึงเป็นเครื่องมืออย่างสำคัญในการเขียน

4. ช่วยพัฒนาการใช้ภาษาให้ถูกต้องและสอดคล้องกับหลักภาษา (ไวยากรณ์) ได้ดี จากการอ่านมาก อ่านเป็น จึงเป็นผลรวมของทุกข้อที่กล่าวมาแล้ว หลักภาษาจึงเป็นหลักใหญ่ ที่ผู้อ่านได้ซึมซับและนำไปใช้ให้ถูกต้องตามที่สังคมยอมรับ

สรุปได้ว่า การอ่านเป็น เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยพัฒนาความคิด ส่งเสริมให้ ผู้เรียนรู้จักใช้กระบวนการคิด (Thinking Process) อันจะนำไปใช้ในการฟัง พูด (อ่าน) เขียนได้ดี (บันลือ พฤษะวัน 2532: 6-7)

จินตนา ไบกาซูยี ให้แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของการอ่าน มีใจความโดยสรุปว่า "การอ่าน เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตในปัจจุบัน ทั้งในด้านการดำเนินชีวิตประจำวันและด้านการศึกษาหาความรู้เพื่อประกอบอาชีพในอนาคต เป็นการพัฒนาความเจริญงอกงามทางสมองและปัญญา รวมทั้งเป็นการพักผ่อนหย่อนใจจากชีวิตประจำวัน" (จินตนา ไบกาซูยี 2534: 75)

กล่าวได้ว่า การอ่านมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับทุก ๆ คน โดยเฉพาะ นักเรียนนักศึกษาทุกระดับ เพราะการอ่านจะช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน สามารถติดตามความเคลื่อนไหว ความก้าวหน้าของสรรพวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้เป็นผู้ที่รู้ทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้ประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน การประกอบอาชีพและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การดำรงชีวิตอยู่อย่างสงบสุขในสังคม ดังนั้นครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยจึงควรศึกษาเกี่ยวกับเรื่องของการอ่านและการสอนอ่านให้ถ่องแท้ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาวิธีสอนและส่งเสริมการสอนอ่านให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ทั้งจะช่วยพัฒนาความคิด และส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักใช้กระบวนการคิด อันจะนำไปใช้ในการฟัง การพูด การเขียน และการใช้ภาษาได้ดี

3. หลักการและทฤษฎีการสอนอ่าน

สภาพสังคมปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จากสังคมเกษตรกรรมเป็นสังคมอุตสาหกรรมซึ่งมีเทคโนโลยีเกิดขึ้นมากมาย ช่วยให้ประชาชนได้รับความสะดวกจากเทคโนโลยีเหล่านั้น โลกที่เคยกว้างใหญ่กลับแคบลงเพราะมีการติดต่อสื่อสารทั่วถึงกันในทุกท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาทักษะการอ่านให้รวดเร็ว สอดคล้องกับความเจริญของสังคม ครูจึงต้องศึกษาวิธีอ่านในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อนำไปฝึกให้นักเรียนรู้จักใช้วิธีเหล่านั้น อย่างไรก็ตามวิธีอ่านที่ดีนั้นควรมีทฤษฎีการอ่านรองรับ เพื่อจะได้มองเห็นวิธีการดำเนินงานได้เหมาะสม (สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ 2537: 128)

นักการศึกษาหลายท่านได้เสนอแนะหลักการและทฤษฎีการสอนอ่านไว้ ดังนี้
บาร์ทเลท (Bartlett) ได้อธิบายว่า ความรู้เดิมของผู้เรียน (Prior Background Knowledge) เป็นองค์ประกอบที่มีผลต่อการเรียนรู้มาก ทฤษฎีที่ให้ความสำคัญแก่ความรู้เดิม คือ

Schema Theory คำว่า "Schema" หมายถึง โครงสร้างความคิดในสมองซึ่งมีการจัดกลุ่มข้อมูลเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ที่ผู้เรียนมีอยู่ ข้อมูลเหล่านี้จะมีประโยชน์ในการคาดคะเนตีความข้อมูลใหม่ และปรับปรุงข้อมูลใหม่ให้เข้ากับข้อมูลเดิมที่มีอยู่ แล้วเก็บข้อมูลนั้นไว้ใช้ต่อไป การที่ผู้เรียนสามารถนำข้อมูลใน Schema มาคาดคะเนข้อมูลใหม่ได้ จะช่วยให้ผู้เรียนอ่านเรื่องนั้น ๆ ได้รวดเร็วยิ่งขึ้นโดยยึดสิ่งที่รู้แล้วหรือความรู้เดิมเป็นหลักแล้วทดสอบการเดา หรือการคาดคะเนในขณะที่อ่าน (Bartlett 1932 อ้างถึงใน สาวิตรี ประเสริฐกุล 2529: 40)

แฮร์ริส (Harris) ให้ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องประสบการณ์เดิมว่า "พื้นฐานประสบการณ์เดิมของนักเรียน จะช่วยสร้างความคิดรวบยอดซึ่งมีอิทธิพลต่อการตีความในสิ่งที่อ่าน ความคล้ายคลึงกันระหว่างพื้นฐานประสบการณ์ของผู้เขียนและผู้อ่าน จะทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจในการอ่านสมบูรณ์ยิ่งขึ้น" (Harris 1976: 168)

โคเอดี้ (Coady) กล่าวถึงเรื่องประสบการณ์เดิมในทำนองเดียวกันว่า ความรู้เดิมนั้นเป็นตัวแปรสำคัญที่ผู้สอนอ่านและผู้เรียนพึงระมัดระวังที่จะไม่มองข้ามไป เพราะถ้านักเรียนมีความรู้เดิมเกี่ยวกับประเทศตะวันตกและประเทศเจ้าของภาษามาบ้างก็จะเรียนภาษาอังกฤษได้เร็วกว่านักเรียนที่ไม่มีความรู้ดังกล่าว ความรู้เดิมเกี่ยวกับประเทศตะวันตก และประเทศเจ้าของภาษาจะช่วยชดเชยได้ในเรื่องของความยากของประโยคที่นักเรียนอ่าน ทั้งนี้เป็นเพราะความรู้เดิมทำให้นักเรียนมีความสามารถที่จะเข้าใจสิ่งที่อ่านได้อย่างมีเหตุผลและเข้าใจข้อความที่มีโครงสร้างซับซ้อนได้ดีกว่า กล่าวโดยสรุปได้ว่า ทฤษฎีประสบการณ์เดิมเป็นทฤษฎีที่อธิบายให้ทราบถึงกลุ่มความรู้ซึ่งประกอบด้วย โครงสร้างของความรู้ของมนุษย์ที่มีอยู่แต่เดิมแล้ว (Schemata หรือ Framework หรือ Script หรือ Knowledge Structure) และมนุษย์มีกระบวนการรับย่อยข่าวสารเพื่อประสิทธิภาพของการสื่อความหมาย โครงสร้างนี้ชี้ให้เห็นความรู้ที่เรียงรายกันอยู่แล้วเป็นลำดับขั้นและจัดกลุ่มตามคุณสมบัติที่คล้ายคลึงกัน (Coady 1979: 7)

คาร์เรลล์ และ อีสเตอร์โฮลด์ (Carrell and Eisterhold) ได้แบ่งโครงสร้างของความรู้ ตามหลักการของทฤษฎีความรู้เดิม ออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. โครงสร้างความรู้เกี่ยวกับรูปแบบ (Formal Schema) หมายถึง การที่ผู้อ่านมีโครงสร้างความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างของงานเขียนในลักษณะต่าง ๆ เช่น การเขียนเชิงสารก-โวหาร นิทาน นิยาย วิทยาศาสตร์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น ถ้าผู้อ่านมีความรู้สึกลึกซึ้งต่อโครงสร้างของการเขียนและรู้จักใช้ความรู้เดิมให้เป็นประโยชน์ในขณะที่อ่าน ก็จะช่วยให้เกิดความเข้าใจและมีความทรงจำได้มาก ลักษณะโครงสร้างของงานเขียนเรื่องราวต่าง ๆ จะแตกต่างกันไป และมีลักษณะเฉพาะแต่ละชนิด เช่น นิทาน หรือเรื่องสั้น จะมีโครงสร้างเป็นฉาก (Setting) เริ่มเรื่อง (Beginning) ลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง (Development) และตอนจบ (Ending)

เป็นต้น

2. โครงสร้างความรู้เกี่ยวกับเนื้อหา (Content Schemata) คือ การที่ผู้อ่านมีความรู้เดิมเกี่ยวกับเนื้อหาของเรื่องในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งมาก่อนจะทำให้เกิดความเข้าใจดีขึ้น ผู้อ่านที่มีโครงสร้างความคิดในแขนงของเนื้อเรื่องที่อ่านจะรับเรื่องที่อ่านได้เร็วกว่าผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์ความรู้ทางเนื้อหานี้มาก่อน (Carrell and Eisterhold 1983: 56)

คลาร์ค และ ซิลเบอร์สไตน์ (Clarke and Silberstien) ให้แนวคิดไว้ว่า ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จะมีความหมายได้ก็ต่อเมื่อผู้รับสามารถสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นเข้ากับสิ่งที่ตนรู้จักอยู่แล้ว (Clarke and Silberstien 1979: 136)

รูเมลฮาร์ท (Rumelhart) กล่าวถึงองค์ประกอบของความเข้าใจในการอ่านว่า ขึ้นอยู่กับความรู้ทางด้านภาษาศาสตร์ (Linguistic Knowledge) และความรู้ทั่วไปอื่น ๆ (General Knowledge of the World) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือ การนำเอาข้อมูลความรู้ที่สะสมอยู่ในความทรงจำ (Schema) มาใช้อธิบายการอ่าน (Rumelhart 1983: 22-23)

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ ได้กล่าวถึงทฤษฎีการสอนอ่าน 2 ทฤษฎี ที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนการสอนอ่าน สรุปได้ดังนี้

ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างข้อความกับประสบการณ์เดิมระบุว่า เมื่อผู้อ่านได้อ่านสารประเภทต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านบันเทิงหรือวิชาการ ก็พยายามโยงเข้าสู่ประสบการณ์เดิมและใช้ประสบการณ์ที่ตนมีอยู่เป็นเครื่องมือช่วยในการตัดสินใจเพื่อยอมรับหรือไม่ต่อไป แต่ถ้าเรื่องที่อ่านนั้นไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน ผู้อ่านจะอ่านซ้ำ 2-3 ครั้ง จนกว่าจะแน่ใจเพื่อตัดสินใจข้อมูลที่ได้รับการยอมรับ แล้วจะเก็บไว้ในสมองเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป ส่วนข้อมูลที่ไม่ยอมรับจะเพิกเฉยและไม่สนใจ นักการศึกษาทฤษฎีนี้เน้นความสำคัญของประสบการณ์ทางภาษาที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน ประสบการณ์ทางภาษาของผู้อ่านได้มาจากการฟัง การสนทนา และการอ่านสารประเภทต่าง ๆ ทฤษฎีวิเคราะห์ข้อความของสารระบุว่า เมื่อผู้อ่านได้อ่านสารแล้วจะต้องวิเคราะห์โครงสร้างทางภาษา เพื่อหาคำที่ทำหน้าที่ต่าง ๆ กัน สารประเภทต่าง ๆ ถ้าใช้คำได้ถูกต้องตามหน้าที่และตามชนิดก็จะช่วยให้ผู้อ่านสื่อความหมายได้เข้าใจ สารบางเรื่องที่ผู้อ่านอ่านแล้วไม่เข้าใจ เป็นเพราะผู้เขียนใช้คำไม่ถูกหน้าที่และไม่สอดคล้องกับชนิดของคำ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายผิด นักการศึกษาที่สนับสนุนวิธีนี้ได้แก่ อาร์ เอ็ม ดาเวส (R.M. Dawes) และ ซี เอช เฟรเดอริเคน (C.H. Frederiken)

การอ่านที่อยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีทั้งสองจะมีลักษณะแตกต่างกัน ถ้าอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีแรก จะเน้นใจความสำคัญของสารที่อ่านกับประสบการณ์ทางภาษาที่นักเรียนเคยมีมาก่อน ถ้าอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีหลังจะเน้นองค์ประกอบย่อยของสาร คือ คำ ที่จำแนกไปตามรูปร่าง หน้าที่ ชนิด และความหมาย (สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ 2537: 128-129)

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย กล่าวถึงทฤษฎีการสอนอ่านในปัจจุบันว่า ทฤษฎีที่สำคัญ คือ ทฤษฎีทางภาษาศาสตร์และทฤษฎีทางจิตวิทยาซึ่งมีเป้าหมายของการสอนอ่านที่คล้ายคลึงกัน คือ ต้องการให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจับใจความสำคัญ หารายละเอียดของเรื่อง และมีแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การให้ปัจจัยป้อนแก่ผู้เรียนที่แตกต่างกัน ไปบ้าง การสอนอ่านจึงควรผสมผสานระหว่างทฤษฎีการสอนอ่านทั้งทางภาษาศาสตร์และทางจิตวิทยาอย่างบูรณาการ โดยพิจารณาทั้งลักษณะของธรรมชาติทางภาษาศาสตร์ที่มนุษย์พึงรับรู้และมีประสบการณ์จากวัสดุที่อ่านหรือสิ่งที่อ่านในชีวิตจริง พร้อมทั้งคำนึงถึงกระบวนการทางการอ่านของมนุษย์โดยธรรมชาติเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นหลักการทางภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา (Psycholinguistics) และจะทำให้ผู้อ่านมีเจตคติที่ดีในการอ่าน นอกจากนี้ทักษะการเขียนซึ่งมีความสัมพันธ์กับการอ่านก็จะได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องและเหมาะสมอีกด้วย จึงนับว่ากระบวนการสอนอ่านและเขียนจะดำเนินต่อเนื่องกันอย่างมีประสิทธิภาพ ถ้ากระบวนการสอนอ่านดำเนินไปอย่างถูกต้องเหมาะสม (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย 2536: 23)

สรุปได้ว่า ทฤษฎีการสอนอ่านดังกล่าวมีอยู่ 5 ทฤษฎี ได้แก่

1. ทฤษฎีประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิม
2. ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างข้อความกับประสบการณ์เดิม
3. ทฤษฎีวิเคราะห์ความของสาร
4. ทฤษฎีทางภาษาศาสตร์
5. ทฤษฎีทางจิตวิทยา

ทฤษฎีทั้ง 5 นี้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการศึกษาและการทดลองเพื่อพัฒนาการสอนอ่าน ตลอดจนเป็นตัวกำหนดแนวทาง ขั้นตอนในการสอนอ่านเพื่อให้เป็นไปตามกระบวนการทางธรรมชาติของมนุษย์ในการใช้ภาษาติดต่อสื่อสาร และเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ทฤษฎีที่นำมาใช้สำหรับการสอนอ่านในงานวิทยานิพนธ์ คือ ทฤษฎีประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิม ซึ่งน่าจะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายในการสอนอ่าน และสามารถดำเนินการให้สอดคล้องกับธรรมชาติของการเรียนการสอนภาษาได้

4. รูปแบบการอ่าน

รูปแบบการอ่าน เป็นการกำหนดโครงสร้างของการอ่านเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวิธีสอนอ่าน รูปแบบการอ่านที่ดีควรจะอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีการอ่าน นอกจากนั้นควรสอดคล้องกับปรัชญาและแนวคิดทางการอ่าน รูปแบบการอ่านเป็นส่วนประกอบของทฤษฎีการอ่านซึ่งในแต่ละทฤษฎีอาจมีรูปแบบหลายรูปแบบ ในแต่ละรูปแบบอาจมีวิธีสอนอ่านหลาย

วิธี เพื่อครูจะเลือกใช้ได้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนอ่าน (สุพรรณ สุกมลสันต์ 2537: 66-178)

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ กล่าวว่า รูปแบบการอ่านของนักจิตวิทยา นักภาษาศาสตร์ และนักการศึกษาที่นำมาประยุกต์ใช้ในการสอนอ่าน ที่มีความสอดคล้องกับทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างข้อความกับประสบการณ์เดิม มี 3 รูปแบบ คือ

1. รูปแบบการอ่านที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการในการสื่อสาร ผู้ส่งสารคือ ผู้เขียน ส่วนผู้รับสารคือ ผู้อ่าน สารที่ถูกส่งไปจากผู้เขียนมีรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น นิทาน สารคดี บทความ เป็นต้น ความสามารถในการรับสารของผู้อ่านเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบหลายอย่าง ได้แก่ช่องทางในการส่งสารที่จะให้ถึงมือผู้อ่าน อาจมีปัญหาหรืออุปสรรคที่ทำให้ผู้อ่าน อ่านช้าลง เช่น เสียงรบกวน สารไม่ชัดเจน การใช้ภาษา และตัวอักษร รวมไปถึงตัวผู้อ่านเองที่อาจมีปัญหาทางสายตาหรือสมองทำให้มีผลต่อการอ่านด้วย รูปแบบของการอ่านในลักษณะนี้ ผู้อ่านจะพยายามจับใจความของสารที่ผู้เขียนส่งมาซึ่งจะได้รับมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับข้อบกพร่องดังกล่าวข้างต้น

2. รูปแบบการอ่านที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการในการเข้าใจสารที่อ่าน ซึ่งให้เห็นว่าเมื่อผู้อ่านรับรู้ข้อความในสารแล้วผู้อ่านก็จะทำความเข้าใจเรื่องราวทั้งหมด โดยจัดเรียงลำดับให้ถูกต้องและสามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียนได้ รูปแบบนี้เน้นความสำคัญของผู้อ่านและสารที่อ่านให้มีความเหมาะสมกันเพื่อจะได้รับรู้และเข้าใจเรื่องราวได้ถูกต้อง

3. รูปแบบการอ่านที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบน-ล่าง รูปแบบการอ่านแบบนี้เน้นความสำคัญที่สมองของผู้อ่าน ผู้อ่านต้องทำความเข้าใจเรื่องราวทั้งหมดที่ปรากฏในสาร รวมทั้งต้องพิจารณาคูณค่าและประโยชน์ต่าง ๆ ที่ได้รับ ต่อจากนั้นจึงวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับโครงสร้างของประโยค หน้าที่ ชนิด และความหมายของคำ ดังนั้นคำว่า "บน" จึงหมายถึง สมองของผู้อ่านหรือการจับใจความของสมอง ส่วนคำว่า "ล่าง" จึงหมายถึง คำที่ปรากฏอยู่ในสาร หรือการทำความเข้าใจเรื่องราวก่อนแล้วจึงวิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับคำและประโยคต่อไป

รูปแบบการอ่านทั้งสาม จึงสอดคล้องกับทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างข้อความ กับประสบการณ์เดิม ทั้งนี้เพราะการอ่านที่เน้นความสำคัญของการทำความเข้าใจเรื่องราว นั้นถ้ามีประสบการณ์เดิมก็จะช่วยให้อ่านเร็วขึ้น ในทางตรงกันข้ามถ้าไม่มีประสบการณ์เดิมก็จะทำให้อ่านช้า ทั้งสามรูปแบบสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวิธีสอนที่เน้นการอ่าน

เนื้อเรื่องตามจุดมุ่งหมายในขั้นพื้นฐานและขั้นสูง ส่วนการวิเคราะห์ห้องคำประกอบย่อจะปฏิบัติ ภายหลังที่ได้อ่านเนื้อเรื่องเข้าใจดีแล้ว

ส่วนรูปแบบการอ่านที่ประยุกต์ใช้กับการสอนอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการ วิเคราะห์ข้อความ ได้แก่

1. รูปแบบการอ่านที่เน้นความสำคัญของคำ เป็นการสอนอ่านที่เริ่มด้วยการจับคู่ ตัวอักษรเข้าด้วยกัน เพื่ออ่านออกเสียงคำให้ถูกต้อง ในขั้นต่อไปจึงทำความเข้าใจความหมาย ของคำ ประโยค และ ข้อความตามลำดับ ผู้อ่านจะสะกดคำได้ถูกต้องจำเป็นต้องรู้จักรูปร่างของ ตัวอักษร และเสียง จึงสามารถออกเสียงเป็นคำได้ถูกต้อง ส่วนการรู้จักความหมาย หน้าที่ และ ชนิดของคำ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้ผู้อ่านสามารถอ่านเรื่องราวได้เข้าใจ

2. รูปแบบการอ่านที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการล่าง-บน เน้นสารที่อ่าน ผู้อ่านจะ วิเคราะห์คำซึ่งเป็นองค์ประกอบย่อยที่เล็กที่สุดและมีความหมาย ทำความรู้จักรูปร่าง หน้าที่ ชนิด และความหมายของคำ เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจ โครงสร้างและความหมายของประโยค ตลอดจนเข้าใจข้อความที่อ่าน สมองจะสรุปแนวคิด รวมทั้งประเมินคุณค่าและประโยชน์ที่ ได้จากการอ่าน

จะเห็นว่ารูปแบบการอ่านทั้งสองรูปแบบสอดคล้องกับทฤษฎีวิเคราะห์ข้อ ความ โดยเน้นความสำคัญของคำ ผู้อ่านจะอ่านเรื่องราวได้เข้าใจดีนั้นต้องมีความรู้เกี่ยวกับ คำสะกดคำได้ รู้จักหน้าที่ ชนิด และความหมาย ซึ่งจะนี้เป็นพื้นฐานนำไปสู่ความเข้าใจ โครงสร้างของประโยค เข้าใจความหมายของประโยค ข้อความ และเรื่องที่อ่าน

จากทฤษฎีและรูปแบบการอ่านดังกล่าว สามารถแบ่งวิธีสอนอ่านได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. วิธีสอนอ่าน โดยนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ แล้วร่วมกัน อภิปรายพร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ในเรื่องต่อจากนั้นจึงอภิปรายความหมาย ของคำ หน้าที่ของคำ และชนิดของคำ

2. วิธีสอนอ่าน โดยนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการแนะนำให้นักเรียนรู้จักคำศัพท์ที่สำคัญ เพื่อมุ่งให้นักเรียนรู้จักความหมายของคำและนำไปใช้ได้ถูกต้อง แล้วจึงอ่านเนื้อเรื่อง

3. วิธีสอนอ่าน โดยนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการให้รู้จัก โครงสร้างของประโยค ชนิด และหน้าที่ของคำที่ปรากฏในประโยคก่อนการอ่านเรื่อง (สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์, 2537: 135-136)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า รูปแบบการอ่านนั้นมียู่ 5 รูปแบบ เป็นรูปแบบที่สอดคล้องกับทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างข้อความกับประสบการณ์เดิม 3 รูปแบบ คือ รูปแบบการอ่านที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการในการสื่อสาร กระบวนการในการเข้าใจสารที่อ่าน และกระบวนการบน-ล่าง เป็นรูปแบบที่สอดคล้องกับทฤษฎีการวิเคราะห์ข้อความ 2 รูปแบบ คือ รูปแบบการอ่านที่เน้นความสำคัญของคำและกระบวนการล่าง-บน และรูปแบบการอ่านเป็นส่วนประกอบของทฤษฎีการอ่าน รูปแบบการอ่านที่ดีนั้นจะต้องอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีการอ่าน ซึ่งควรสอดคล้องกับปรัชญา และแนวคิดทางการอ่าน ทฤษฎีการอ่านอาจมีหลายรูปแบบ ในแต่ละรูปแบบอาจมีวิธีสอนอ่านหลายวิธี ครูผู้สอนสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการจัดการเรียนการสอนอ่านจากทฤษฎี และรูปแบบการอ่านดังกล่าว แบ่งวิธีสอนอ่านได้ 3 ประเภท คือ สอนโดยให้อ่านสื่อเพื่อจับใจความสำคัญ แล้วจึงวิเคราะห์ห่อหุ้มประกอบย่อย สอนโดยแนะนำให้ผู้จักคำศัพท์ที่สำคัญและองค์ประกอบย่อยก่อน แล้วจึงอ่านเรื่อง และสอนโดยการให้ผู้จักโครงสร้างของประโยคชนิด หน้าทีของคำ ก่อนการอ่านเรื่อง ดังนั้น การที่จะเลือกใช้ทฤษฎีและรูปแบบการอ่าน จึงควรพิจารณาหลักสำคัญของแต่ละทฤษฎีและรูปแบบดังที่กล่าวมาแล้ว เพื่อช่วยในการตัดสินใจให้ได้ทฤษฎีและรูปแบบการอ่านที่เหมาะสม สำหรับนำไปใช้ประโยชน์ในการเลือกวิธีสอนต่อไป

5. ปรัชญาและแนวคิดเกี่ยวกับการสอนอ่าน

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ กล่าวไว้ว่า ปรัชญาและแนวคิดเกี่ยวกับการสอนอ่านมีการเปลี่ยนแปลงไป ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงปรัชญาและแนวคิดทางการสอนอ่าน ขึ้นอยู่กับความเชื่อของนักการศึกษาในแต่ละสมัย เมื่อเวลาผ่านไป นักการศึกษารุ่นใหม่ต่างกำหนดทิศทางที่นำไปสู่ปรัชญาและแนวคิดของตนซึ่งแตกต่างไปจากเดิม
2. การเปลี่ยนแปลงปรัชญาและแนวคิดทางการสอนอ่าน ขึ้นอยู่กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีความเจริญอย่างรวดเร็ว มีสื่อการอ่านเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงปรัชญาและแนวคิดทางการสอนอ่านจึงเปลี่ยนจากการเน้นความสำคัญของคำ---->ประโยค ---->เรื่อง ---->ประสบการณ์ ตามลำดับ

3. ปรัชญาและแนวคิดทางการสอนอ่านจนถึงสมัยปัจจุบัน เน้นความสำคัญของสารที่ใช้เป็นสื่อในการอ่าน มากกว่าจะเน้นความสำคัญของตัวผู้อ่าน แต่สมัยปัจจุบัน เน้นความสำคัญตรงที่ผู้อ่าน เพื่อนำประสบการณ์ทางภาษาของนักเรียนมาพัฒนาทักษะการอ่าน

4. ปรัชญาและแนวคิดทางการสอนอ่านในช่วงระยะเวลาจนถึงสมัยปัจจุบัน มุ่งสอนเฉพาะทักษะการอ่าน แต่ในปัจจุบัน ยึดแนวการสอนอ่านสัมพันธ์กับทักษะการฟัง การพูด อันจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนด้วย (สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ 2537: 141)

กล่าวได้ว่า ปรัชญาและแนวคิดทางการสอนอ่าน ได้เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ตามความเชื่อของนักการศึกษา ซึ่งในระยะแรกต่างก็เน้นความสำคัญของ "คำ" แนวคิดเกี่ยวกับการสอนอ่านจึงมุ่งให้นักเรียนสะกดคำและจำความหมาย ต่อมาเน้นความสำคัญของประโยค และหน้าที่ของคำ หลังจากนั้นไม่นาน ปรัชญาและแนวคิดทางการสอนอ่านได้เน้นจำนวนคำ และความยากง่ายของสารที่ใช้เป็นสื่อการอ่านให้เหมาะสมกับระดับชั้น จนกระทั่งปัจจุบันได้เปลี่ยนปรัชญา และแนวคิดทางการสอนอ่านมาเป็น "ภาษานำภาษา" โดยใช้ประสบการณ์ทางภาษาที่มีคุณภาพมาพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนให้สูงขึ้น อันจะช่วยส่งผลให้เกิดการพัฒนาทักษะการเขียนได้ด้วย

6. จุดมุ่งหมายในการสอนอ่าน

จุดมุ่งหมายในการสอนอ่านเป็นเป้าหมายสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทักษะการอ่านเพื่อให้บรรลุผลตามความต้องการของหลักสูตร สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ กล่าวว่า "จุดมุ่งหมาย" เป็นความมุ่งหวังที่คาดว่าจะได้รับ ดังนั้น จุดมุ่งหมายของการสอนอ่านจึงหมายถึง การมุ่งหวังผลการอ่านของนักเรียนภายหลังที่การสอนสิ้นสุดลง กล่าวอีกนัยหนึ่งว่า จุดมุ่งหมายจะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการอ่านที่ครูมุ่งหวังให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี เช่น มีเจตคติที่ดี มีความสนใจในการอ่านและมีผลสัมฤทธิ์ในการอ่าน เป็นต้น (สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ 2537: 20) หลักสูตรภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ได้กำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอนทักษะการอ่านในคำอธิบายรายวิชา สรุปได้ว่า เพื่อให้สามารถจับใจความสำคัญและใจความรอง แยกข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็น แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้อ่าน บอกเจตนาของผู้ส่งสาร วิเคราะห์ วิวิจารณ์ วินิจฉัยเรื่องที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล เลือกรอ่านหนังสือได้ตรงตามความต้องการอย่างกว้างขวาง ทั้งเพื่อการศึกษาและเพื่อการบันเทิง รวมทั้งติดตามอ่านสิ่งที่เป็นประโยชน์อยู่ตลอดเวลา (กรมวิชาการ 2535: 11-12)

ไดแอน แลปปี้ และ เจมส์ ฟลัด (Diane Lapp and James Flood) ได้แบ่งประเภทจุดมุ่งหมายของการสอนอ่าน ตามแนวคิดของ เบนจามิน เอส บลูม (Benjamin S. Bloom) คือ จุดมุ่งหมายทางด้านความรู้และจุดมุ่งหมายทางด้านจิตพิสัย ซึ่งสรุปได้ดังนี้

จุดมุ่งหมายด้านความรู้แบ่งเป็น 6 ชั้น เรียงลำดับจากขั้นต่ำสุด ไปหาขั้นสูงสุดดังนี้

1. รู้ - จำ เป็นขั้นที่อ่านแล้วจำรูปร่างของคำ ความหมาย และเหตุการณ์ หรือตัวละครที่สำคัญได้
2. เข้าใจ เป็นขั้นที่บอกลำดับเหตุการณ์ของเรื่องย่อเรื่องและแนวคิดของเรื่องได้
3. ประยุกต์ใช้ เป็นขั้นที่นำเหตุการณ์ ความรู้และแนวคิดจากเรื่องไปใช้ประโยชน์ หรือแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้
4. วิเคราะห์ เป็นขั้นที่แยกองค์ประกอบย่อยของเรื่องและบอกคุณลักษณะพิเศษของตัวละครได้
5. สังเคราะห์ เป็นขั้นนำเรื่องที่อ่านไปสร้างเป็นสถานการณ์ใหม่ หรือเปรียบเทียบกับสถานการณ์อื่น ๆ รวมถึงการเปรียบเทียบกับสำนวน สุภาษิต ตลอดจนคำเปรียบเทียบกับต่าง ๆ ได้

6. ประเมินค่า เป็นขั้นพิจารณาหาเหตุผล ข้อเท็จจริง คุณค่าที่ปรากฏในเรื่อง ประโยชน์ที่ได้รับ ตลอดจนความเที่ยงตรงของผู้เขียนที่มีต่อตัวละคร

จุดมุ่งหมายในชั้นที่ 1-3 เป็นขั้นพื้นฐาน (Basic Goals) ซึ่งเน้นในระดับประถมศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีพื้นฐานที่มั่นคงในการอ่าน ส่วนชั้นที่ 4-6 เป็นขั้นสูง (Ultimate Goals) เน้นในระดับมัธยมศึกษาที่มุ่งพัฒนาการคิดวิจารณ์ญาณ

จุดมุ่งหมายทางด้านจิตพิสัยในการอ่าน มีระดับขั้นดังนี้

1. การรับ หมายถึง การที่นักเรียนยอมรับสถานการณ์ที่ครูจัดขึ้น และสถานการณ์นั้นมีสิ่งเร้าที่นักเรียนเกิดความสนใจ องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการรับ ได้แก่ ความตั้งใจ ความสนใจ การมีสมาธิ ความอดทนและการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. การตอบสนอง หมายถึง การที่นักเรียนมีปฏิกิริยาตอบสนองในการเรียน เช่น การเชื่อฟังและปฏิบัติตามข้อตกลง การอ่านหนังสือเพิ่มเติม การมีส่วนร่วมในการอภิปราย การแสดงความคิดเห็น ตลอดจนการเข้าร่วมกิจกรรมกับผู้อื่น เป็นต้น
3. การเห็นคุณค่า หมายถึง การที่นักเรียนมีความซาบซึ้งในเนื้อเรื่อง มีเจตคติที่ดี ให้ความสนใจ ตลอดจนสามารถนำเรื่องราวและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้
4. การอยู่เป็นหมู่พวก หมายถึง การที่นักเรียนอยู่ร่วมกับเพื่อน อ่านร่วมกัน รู้จักสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของกันและกัน เคารพต่อกฎระเบียบและข้อตกลงที่กำหนดไว้ ทั้งของห้องเรียนและของโรงเรียน
5. การดำเนินชีวิตด้วยตนเอง หมายถึง การที่นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้จักแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล มีวินัยในตนเอง มีสติทั้งในและนอกเวลาเรียน มีสุขนิสัยและลักษณะนิสัยที่ดี

จุดมุ่งหมายทางจิตพิสัย ควรแทรกในกิจกรรมการอ่าน ทั้งในและนอกเวลาเรียน นอกจากนั้นยังสามารถแทรกในกิจกรรมการอ่านวิชาอื่น ๆ ได้ด้วย อย่างไรก็ตาม จุดมุ่งหมายทางด้านความรู้และจิตพิสัย เป็นเป้าหมายสำคัญของการอ่านที่ครูควรกำหนดให้ชัดเจนและควรให้สัมพันธ์กัน เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น (สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ 2537: 143-144)

สนิท ตั้งทวี ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการสอนอ่านว่า การสอนอ่านภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาชั้นนั้น ครูควรฝึกให้นักเรียนได้รู้จักจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน ให้รู้จักวิเคราะห์หิวจรณ์เรื่องที่อ่าน จดบันทึกเรื่องราวที่อ่านได้อย่างมีขั้นตอน และสามารถนำความรู้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ต่อการพูดและการเขียนในโอกาสต่อไป (สนิท ตั้งทวี 2531: 30)

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการสอนอ่านเป็นสิ่งที่กำหนดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป้าหมายสำคัญในการสอนอ่านมี 2 ด้าน คือ ด้านความรู้ และด้านจิตพิสัย ซึ่งหลักสูตรภาษาไทยกำหนดไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้ นักเรียนเกิดพฤติกรรมตามที่กำหนดภายหลังการเรียนการสอน กล่าวคือ สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันและมีนิสัยที่ดีในการอ่าน การกำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนอ่านได้ชัดเจนสัมพันธ์กันทั้งด้านความรู้และจิตพิสัย จะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนอ่าน และเกิดการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

7. กลวิธีในการสอนอ่าน

ในการสอนอ่านภาษาไทย ครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการเลือกวิธีสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ที่ต้องการให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม วิธีสอนอ่านที่เหมาะสมจึงเป็นสิ่งที่ช่วยให้นักเรียนประสบผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ 2537: 145)

นักการศึกษาหลายท่านได้ศึกษาและรวบรวมวิธีการสอนอ่านไว้หลายลักษณะ เช่น เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย ได้รวบรวมวิธีการสอน ที่ผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านได้ค้นคว้าตามกระบวนการคิด (Thinking Process) ซึ่งอิงหลักการอ่านที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสอนอยู่ 2 กระบวนการ สำหรับใช้ในการวิเคราะห์เหตุผลของข้อความที่อ่าน ได้แก่ การติดตามว่าผู้เขียนจะพูด (เขียน) อะไร และคิดว่าผู้เขียนหมายถึงอะไร วิธีการดังกล่าวมีอยู่หลายวิธี คือ

1. วิธีการสอนโดยใช้โครงสร้างระดับยอด (Top Level Structure Method)

เป็นวิธีสอนให้เกิดประสบการณ์ในการพิจารณาแนวคิดของผู้เขียน เพื่อวิเคราะห์ว่าเรื่องที่อ่านนั้น ผู้เขียนใช้โครงสร้างชนิดใด ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในโครงสร้างของการเขียน และสามารถค้นพบความคิดหลัก (Main Idea) ของผู้เขียน รวมทั้งรายละเอียดจากโครงสร้างของเรื่องที่อ่านด้วย

2. เทคนิคการสอนแบบ RSM (The Reader Selected Miscues Technique)

เป็นวิธีสอนเพื่อให้นักเรียนเดาความหมายของคำยากในข้อความที่อ่าน โดยมีครูช่วยอภิปราย ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดความเข้าใจยิ่งขึ้นและทราบว่าตนเองมีจุดบกพร่องตรงไหน ช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจยิ่งขึ้นและจะได้ทราบข้อบกพร่องของตนเองด้วย

3. เทคนิคการสอนอ่านโดยใช้กระบวนการโคลซ (The Cloze Procedure)

เป็นวิธีการให้นักเรียนหาคำที่หายไปจากเรื่องที่อ่าน เพื่อจะได้เพิ่มเติมให้ใจความสมบูรณ์ขึ้น

4. วิธีการสอนอ่านอย่างมีประสิทธิภาพในวิชาต่าง ๆ (Effective Reading in Content Area or ERICA Method) เป็นวิธีสอนที่เน้นให้นักเรียนเกิดประสบการณ์ ด้วย

ตนเอง โดยผ่านกระบวนการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

4.1 การเตรียมสำหรับการอ่าน (Preparing for Reading)

4.2 การคิดในสิ่งที่อ่าน (Thinking Through the Reading)

4.3 การแยกแยะและรวบรวมความรู้ที่ได้จากการอ่าน (Extracting and Organizing Information)

4.4 การแปลความหรือตีความในสิ่งที่อ่าน (Translating Information)

สรุปได้ว่า การสอนอ่านให้เกิดผลสำเร็จจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนโดยอาศัยกระบวนการคิด การคาดคะเนความคิดของผู้เขียน การตั้งคำถามและรวบรวมประเด็นสำคัญของเรื่อง (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย 1987: 1-8)

ดอลอเรส เดอร์किन (Dolores Durkin) ได้กล่าวถึงวิธีสอนอ่านหลายวิธี ซึ่งสรุปได้ว่า แม้วิธีสอนอ่านจะมีหลายวิธีแต่เมื่อจัดประเภทตามรูปแบบของการอ่านจะได้ 3 ลักษณะ ดังนี้

1. วิธีสอนอ่านที่มุ่งให้นักเรียนรู้จักคำ และเข้าใจความหมายของคำที่ปรากฏในเรื่อง เป็นประการแรกแล้วจึงให้ทำความเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่าน การสอนตามรูปแบบนี้จึงมักจะนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการแนะนำคำสำคัญให้นักเรียนฝึกอ่านและเข้าใจความหมาย เมื่อนักเรียนคุ้นเคยกับคำที่แนะนำแล้ว จึงให้อ่านเรื่องราวทั้งหมด วัตถุประสงค์ของการสอนโดยใช้รูปแบบนี้ ก็เพื่อให้นักเรียนจำความหมายของคำศัพท์เฉพาะให้ได้ก่อนแล้วจึงอ่านเนื้อเรื่อง จะช่วยให้เข้าใจได้เร็วขึ้น การอ่านในลักษณะนี้เหมาะกับสื่อที่เป็นวิชาการซึ่งนักเรียนต้องไม่พลาดความหมาย

ที่สำคัญ ส่วนรูปแบบและจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของการอ่าน คือ การเน้นความหมายของคำไปสู่ความเข้าใจเนื้อเรื่องนั่นเอง

2. วิธีสอนอ่านที่มุ่งให้นักเรียนเข้าใจเนื้อ เรื่องและแนวคิดเมื่อได้ภาพรวมของเนื้อเรื่องทั้งหมดแล้ว จึงให้นักเรียนวิเคราะห์หองค์ประกอบของเนื้อเรื่อง ได้แก่ คำศัพท์ และแนวคิดย่อย ซึ่งเป็นส่วนประกอบของแนวคิดทั้งหมด วัตถุประสงค์ของการสอนอ่านในลักษณะนี้จะเน้นความสำคัญของเนื้อเรื่องมากกว่าคำศัพท์ จึงเหมาะกับการอ่านสื่อที่แทรกความบันเทิง ซึ่งครูมีจุดมุ่งหมายที่จะเน้นความสำคัญของเนื้อเรื่องและบทบาทของตัวละคร ดังนั้นการนำเข้าสู่บทเรียน จึงมักให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องแล้วสรุปเนื้อหา แนวคิด คุณค่า และประโยชน์ที่ได้รับจากเรื่องที่อ่าน

3. วิธีสอนอ่านที่มุ่งให้นักเรียนเข้าใจโครงสร้างของประโยค ด้วยการให้อ่านแล้ววิเคราะห์รูปประโยค หน้าที่ ชนิด และความหมายของคำในแต่ละประโยค ต่อจากนั้นจึงให้นักเรียนอ่านเพื่อเข้าใจเนื้อเรื่องต่อไป การสอนด้วยวิธีนี้ครูจึงนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการแนะนำให้นักเรียนรู้จักโครงสร้างของภาษาที่ปรากฏในเรื่อง ให้นักเรียนฝึกสังเกตหน้าที่ของคำที่ปรากฏในประโยคเหล่านั้น จุดมุ่งหมายของการสอนอ่านที่เน้นโครงสร้างของภาษานี้ก็เพื่อให้นักเรียนมีพื้นฐานในด้านหลักภาษาที่ถูกต้อง อันจะนำไปสู่ความเข้าใจในการอ่านเรื่องได้ถูกต้อง เช่นเดียวกัน การสอนอ่านโดยวิธีนี้ จึงมักใช้เพื่ออ่านสื่อที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวรรณคดีเป็นส่วนใหญ่ (Dolores Durkin อ้างถึงใน สุพันธ์ มั่นเศรษฐวิทย์ 2537: 145-146)

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย กล่าวถึงแนวโน้มของการสอนอ่านในปัจจุบันว่า การสอนอ่าน ได้รับการพัฒนาให้เป็นไปตามกระบวนการทางธรรมชาติของมนุษย์ ในการรับรู้ทางจิตวิทยาและทางภาษาศาสตร์ โดยเน้นกระบวนการอ่านที่ผ่านกระบวนการทางความคิดเป็นหลัก ซึ่งแตกต่างกับหลักการและทฤษฎีการสอนอ่านในสมัยก่อน ที่มักจะเน้นกระบวนการสอนองค์ประกอบย่อยของภาษาไปทีละน้อย โดยให้เข้าใจรายละเอียดของเสียงตัวอักษร ซึ่งได้แก่ สระ และพยัญชนะ ก่อนที่จะเข้าใจความหมายของคำและประโยค เช่น รู้จักคำและ

เรียงคำเป็นประโยค การสอนจะกระทำเป็นขั้นตอน นับตั้งแต่การแยกเสียงในภาษา การประสมคำ และตีความจากประโยคพื้นฐาน การสอนแบบนี้จะใช้เวลาในการพัฒนามาก และมีข้อเสียที่ผู้เรียนจะเบื่อหน่ายการอ่าน เพราะต้องใช้เวลา และขัดกับความรู้สึกโดยธรรมชาติที่ต้องการนั้นคือ ความหมายของภาษาที่ผู้อ่านต้องได้รับในการสื่อความหมายจากสัญลักษณ์หรือตัวอักษร นอกจากนี้ บางครั้งไม่สามารถสะกดคำต่าง ๆ ได้ตามเสียง เช่น อาหาร เกียรติ สมบัติ เป็นต้น กระบวนการในการเรียนการสอนดังกล่าวเรียกว่ากระบวนการจากล่างขึ้นบน (Bottom-

Up Process) ข้อดีคือ ผู้อ่านเข้าใจรายละเอียดขององค์ประกอบภาษาได้ดี เช่น พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ เป็นต้น แต่มีข้อเสียคือ ความน่าเบื่อหน่ายในการเรียนภาษาด้วยวิธีวิเคราะห์ ทำให้เข้าใจความหมายรวมได้ช้า ส่วนกระบวนการจากบนลงล่าง (Top-Down Process) เป็นกระบวนการสอนที่นิยมกันมากทางด้านกรออ่าน เพราะการสอนแบบนี้เน้นการให้ความหมายโดยรวมแก่ผู้เรียน ก่อนที่จะให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการเข้าใจองค์ประกอบย่อยของภาษา ส่วนอื่น ซึ่งได้แก่ พยัญชนะ สระ ไวยากรณ์ ฯลฯ ทั้งนี้เนื่องจากพื้นฐานทางทฤษฎีภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา เน้นการสื่อความหมายของมนุษย์ในการอ่าน ที่ต้องอาศัยกระบวนการในการตีความหมายจากสัญลักษณ์ โดยผ่านกระบวนการทางความคิด อันจะช่วยให้การเชื่อมโยงความรู้ระหว่างองค์ประกอบย่อยของภาษาในประโยคและในอนุเจต (Paragraph) หนึ่ง ๆ ให้เป็นที่เข้าใจได้ จากประสบการณ์ของผู้อ่านที่ฝึกตีความหมายข้อความที่อ่านด้วยความคิดของตนเองดังนี้ สมอชัชวาทจะทำงานและสามารถระลึกถึงสิ่งที่อ่านได้ดี การจำคำศัพท์ รูปแบบประโยค และเนื้อเรื่องต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้อ่านมีประสบการณ์ในตัวอักษรที่พบเห็นได้มากพอที่จะพัฒนาการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพในระยะต่อมาได้

นักภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยาที่มีชื่อเสียง เช่น กูดแมน และ เบอร์ค (Goodman and Burke) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษากระบวนการอ่านของผู้อ่าน และศึกษาว่าผู้อ่านที่อ่านได้ดีนั้นใช้วิธีในการอ่านอย่างไร ผลของการวิจัยพบว่า ผู้อ่านที่ดีจะใช้กระบวนการทางความคิดเพื่อสำรวจและจับใจความรวมในการอ่าน ก่อนที่จะพิจารณาองค์ประกอบย่อยของภาษา ทั้งนี้ เพราะการอ่านหรือการตีความจากสัญลักษณ์ โดยผ่านกระบวนการทางความคิดเห็นนั้น ผู้อ่านทุกคนย่อมจะแสวงหาความหมายของสิ่งที่อ่าน เป็นอันดับแรกเสมอ แต่การพิจารณาการอ่านเป็นเพียงการแสวงหาความหมาย เพื่อเข้าใจสัญลักษณ์หรือตัวอักษรอย่างเดียวยังไม่เพียงพอกับการอ่านที่สมบูรณ์ นักภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยาจึงตระหนักถึงการรับรู้การอ่านด้วย เช่น การถ่ายโยงความคิดรวบยอด รวมทั้งองค์ประกอบอื่น ๆ ในการอ่าน ได้แก่ ความสนใจ ประสบการณ์เดิม การระลึกถึงที่อ่าน เป็นต้น (Goodman and Burke อ้างถึงใน เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย 2536: 23)

นักจิตวิทยาด้านการอ่าน คนอื่น ๆ เช่น เมเยอร์ (Meyer) ได้วิจัยพบว่า "โครงสร้างระดับยอด" (Top-Level Structure) หรือโครงการเขียน หรือโครงเรื่องของผู้เขียนเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การอ่านเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพได้ การที่ผู้เรียนที่ได้รับการสอนให้ตระหนักถึงลักษณะโครงการเขียนชนิดต่าง ๆ ของผู้เขียน ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาการใช้โครงการเขียนนั้น ๆ ในการจับใจความสำคัญและจับรายละเอียดของเรื่องได้อย่างรวดเร็ว เพราะโครงการเขียนดังกล่าวจะบ่งบอกใจความสำคัญของเรื่องได้ว่า เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร การโยงความรู้จากประสบการณ์เดิมมาใช้ในการอ่าน ช่วยให้ผู้่านสามารถอ่านได้ดีขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพและมีจุดมุ่งหมายปลายทางที่แน่นอน (Meyer อ้างถึงใน เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย 2536: 23-24)

นักจิตวิทยาเชิงสังคม เช่น แฮสตัน (Hasan) เน้นความสำคัญของปริบทหรือความ-
แวดล้อมของข้อความต่าง ๆ ซึ่งมีความหมายแตกต่างกันไปตามสถานการณ์และวัฒนธรรมที่
เกี่ยวข้องในบริบทนั้น ๆ (อ้างถึงใน เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย 2536: 24)

นักภาษาศาสตร์เชิงระบบ เช่น คริสตี้ (Christie) เสนอแนะความเห็นที่เห็นว่า ผู้อ่านที่ดี
จะต้องเข้าใจถึงลักษณะหรือชนิดของข้อความต่าง ๆ ได้อย่างแท้จริงด้วย (Christie) อ้างถึงใน
เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย 2536: 24)

จากความคิดเห็นของนักภาษาศาสตร์และนักจิตวิทยาดังกล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่า
การสอนอ่านนั้น ต้องอาศัยเทคนิคหลายอย่าง ที่เน้นองค์ประกอบของกระบวนการอ่านให้แก่
ผู้เรียน ซึ่งกระบวนการนั้น ๆ ย่อมต้องมาจากการให้ผู้อ่านได้ความคิดรวบยอด จับความสำคัญ
ของเรื่องที่อ่านและหารายละเอียดของเรื่องได้จากประสบการณ์เดิม จากการเดาความแวดล้อม
จากลักษณะและชนิดของข้อความที่ผู้เขียนเขียนขึ้น ดังนั้น กระบวนการอ่านที่สมบูรณ์แบบจึง
น่าจะใช้กระบวนการอ่านที่ต้องอาศัยการพัฒนาทั้งกระบวนการบนลงล่างและกระบวนการล่าง
ขึ้นบน โดยพิจารณาความรวมของเรื่องลงสู่องค์ประกอบย่อยของภาษาในระยะแรก และใช้
กระบวนการล่างขึ้นบนเพื่อวิเคราะห์หน่วยย่อยพื้นฐาน โดยพิจารณา คำ ประโยค และโครงสร้าง
อื่น ๆ ในระยะสุดท้าย กระบวนการอ่านแบบนี้ เรียกว่า กระบวนการอ่านเชิงปฏิสัมพันธ์
(Interactive) โดยใช้ทั้งการสังเคราะห์และวิเคราะห์การอ่าน เพื่อสื่อความหมายของสัญลักษณ์
ระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย 2536: 24)

นอกจากนี้ สุมิตรา อังวัฒนกุล ยังได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการสอนอ่านไว้ว่า เนื่องจาก
ทักษะการอ่านเป็นทักษะสำคัญอันจะนำไปสู่การพัฒนาวิทยาการใหม่ ๆ การสอนให้ผู้เรียนเกิด
ทักษะการอ่านที่ดีจึงเป็นสิ่งที่ทำนายครูผู้สอน การเตรียมการสอนจึงควรทำเป็นขั้นตอน โดย
พิจารณาให้เหมาะสมกับผู้เรียนและวัตถุประสงค์ในการสอนอ่าน (สุมิตรา อังวัฒนกุล ม.ป.ป.:
33)

สรุปได้ว่า วิธีการสอนอ่านนั้นมีอยู่หลายวิธี วิธีการสอนอ่านตามกระบวนการคิด
ซึ่งอิงหลักการอ่านที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสอนการวิเคราะห์เหตุผลและความหมายของ

ข้อความ มี 4 วิธี คือ 1) วิธีการสอนอ่านโดยใช้โครงสร้างระดับยอด 2) เทคนิคการสอน
แบบ RSM 3) เทคนิคการสอนอ่านโดยใช้กระบวนการโคลซ 4) วิธีการสอนอ่านอย่างมี
ประสิทธิภาพ ส่วนวิธีการสอนอ่านตามรูปแบบของการอ่านนั้นมีอยู่ 3 วิธี คือ 1) การสอนอ่าน
ที่มุ่งให้เข้าใจความหมายของคำ ก่อนที่จะให้ทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง 2) การสอนอ่านที่มุ่งให้
เข้าใจเนื้อเรื่องและแนวคิดของเรื่องก่อน แล้วจึงให้วิเคราะห์องค์ประกอบย่อยของเนื้อเรื่อง
3) การสอนอ่านที่มุ่งให้ เข้าใจโครงสร้างของประโยคก่อน แล้วจึงให้อ่านเพื่อเข้าใจเนื้อเรื่อง จะ
เห็นได้ว่าวิธีการสอนที่กล่าวมานั้น ต่างก็มุ่งที่จะให้นักเรียนเกิดการถ่ายโอนความรู้ ความคิดจาก

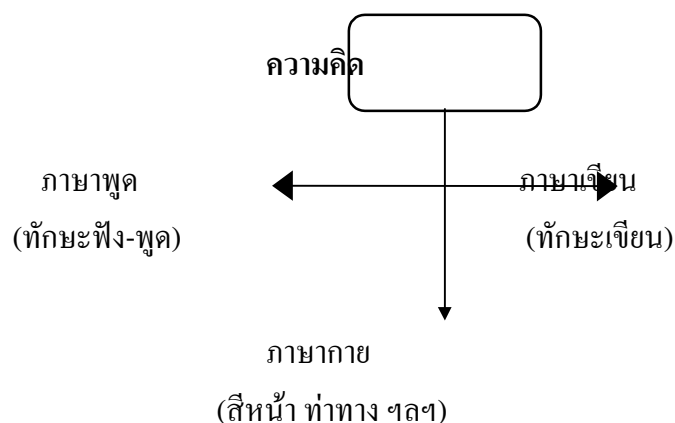
การอ่านเนื่องจากทักษะการอ่านเป็นทักษะสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาทักษะทางภาษา ถ้าจะสอนให้นักเรียนเกิดทักษะการอ่านที่ดีได้ ครูผู้สอนจะต้องเลือกวิธีสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ วิธีสอนอ่านที่ดีจะต้องอาศัยเทคนิคหลายอย่างที่เน้นองค์ประกอบของกระบวนการอ่าน จึงน่าจะใช้กระบวนการอ่านที่ต้องอาศัยการพัฒนา ทั้งกระบวนการบนลงล่าง และกระบวนการล่างขึ้นบน ที่เรียกว่า กระบวนการอ่านเชิงปฏิสัมพันธ์

8. การสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบบรรณฐาน

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย กล่าวถึงหลักการและแนวทฤษฎีการสอนแบบบรรณฐานไว้ว่า การสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบบรรณฐาน ได้ยึดแนวทฤษฎีการสอนดังต่อไปนี้

8.1 แนวทฤษฎีการสอนเพื่อการสื่อสาร (The Communicative Teaching Approach)

การสอนตามแนวทฤษฎีเพื่อการสื่อสารนี้ มุ่งให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมายในชีวิตประจำวันได้ โดยอาศัยหลักการของภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยา (Sociolinguistics) ซึ่งว่าด้วยเนื้อหาในบริบท (Context) และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันตามสภาพแวดล้อม เน้นปฏิสัมพันธ์ในการใช้ภาษาระหว่างครูกับนักเรียนเป็นสำคัญ การสร้างปฏิสัมพันธ์นั้น ต้องให้โอกาสนักเรียนถ่ายทอดความคิดของตนเป็นภาษาพูด และภาษาเขียน ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการเขียน การอ่าน รวมทั้งการใช้ภาษากาย ซึ่งแสดงออกได้จากท่าทางและสีหน้า ตามการสื่อความหมาย ตามความคิดของตน การพัฒนาทักษะภาษาไทยในกระบวนการดังกล่าว จะกระทำได้ไม่ยากและครบวงจรได้อย่างเป็นธรรมชาติที่สุด ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2.1 แผนภูมิแสดงกระบวนการสื่อสารตามความคิด

ที่มา: เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบ มุ่งประสบการณ์ ภาษา เล่ม 3 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ประชุมวงศ์พรินต์ 2536 หน้า 22

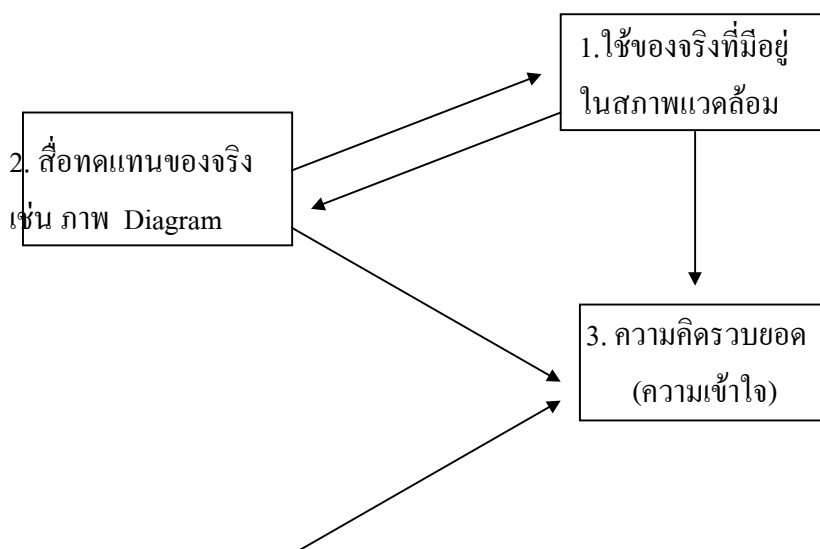
วิธีที่ง่ายที่สุด คือ การกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดในการเรียนภาษาโดยให้เข้าใจความหมายโดยรวมของเรื่องที่น่ามาสอน นั่นคือ การจัดบริบททางภาษาที่ใช้กันในชีวิตประจำวันที่นักเรียนอาจได้พบ ได้เห็น หรือ ได้ยิน ได้ฟังจริง ๆ ทั้งที่เป็นภาษาเขียน ภาษาพูดหรือภาษากายมาใช้เป็นสื่อการสอน หรือนำมาจัดเป็นบทเรียนนำหรือกิจกรรมนำให้นักเรียนได้ทำความเข้าใจด้วยเทคนิควิธีการสอนของครูผู้สอน โดยการเปิดโอกาสให้นักเรียนลองฝึกลองดูในการเรียนภาษาด้วยตนเองและเรียนรู้การแก้ปัญหาจากข้อบกพร่องของตน เมื่อนักเรียนเข้าใจเรื่องราวที่ได้เรียนจากบริบทต่าง ๆ แล้ว ความคิดที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ในบทเรียน หรือ กิจกรรมนำเหล่านั้น จะช่วยให้นักเรียนมีเรื่องราวที่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็น ภาษาพูด ภาษาเขียนหรือภาษากายเพื่อสื่อความหมายตามที่ตนต้องการ ภายใต้การช่วยเหลือของครูผู้สอน เพื่อให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการสื่อความนั้น ๆ นอกจากนี้นักเรียนจะเกิดความภูมิใจในความสำเร็จของตนด้วย ทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนภาษา ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาภาษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรมชาติได้ เนื้อหาที่จัดขึ้นเป็นบทเรียนจึงควรเป็นบริบททางภาษาที่มีความหมายแก่นักเรียนเป็นหลักการใช้ภาษาในสังคมในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เหมาะสม นอกจากนี้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจำเป็นต้องจัดให้ครูผู้สอนจะต้องจัดให้นักเรียนได้แสดงออกทางภาษาในลักษณะปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียน เพื่อให้ฝึกปฏิบัติการใช้ภาษาได้อย่างเป็นธรรมชาติ ครูผู้สอนมีหน้าที่คอยช่วยเหลือ แนะนำ และแก้ไขการใช้ภาษาที่ถูกต้องแก่นักเรียน กิจกรรม

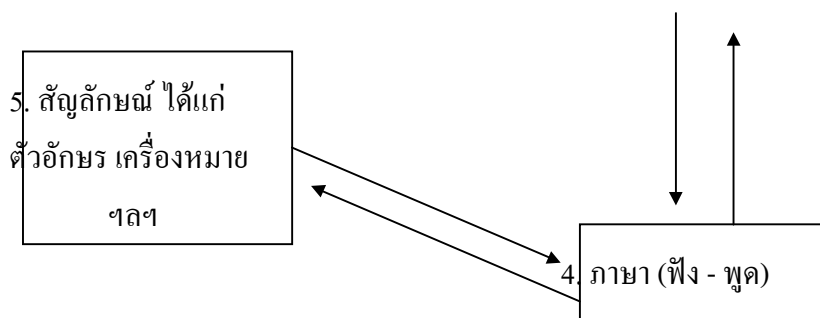
ดังกล่าว ได้แก่ การทำงานกลุ่มย่อยเพื่อการอ่านร่วมกัน การโต้ตอบในการสนทนาร่วมกันและการแสดงความคิดเห็นร่วมกันในเรื่องที่อ่าน (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย 2531: 20-24; 2536: 20-30)

8.2 แนวทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ (The Natural Approach)

โดยธรรมชาติ มนุษย์จะสื่อสารภาษาได้ 3 ทางด้วยกันคือ 1) ทางเสียง ได้แก่ ทักษะการฟังและการพูด 2) ทางตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ ได้แก่ ทักษะการอ่านและการเขียน 3) ทางกายหรือที่เรียกว่าภาษากาย ได้แก่ การใช้ภาษาใบ้ การแสดงความรู้สึกนึกคิดด้วยสีหน้าท่าทางต่าง ๆ การสื่อสารทางภาษาทั้ง 3 ทางนั้นมีเป้าหมายสำคัญ คือ ความต้องการของมนุษย์

ในการเข้าใจความหมายของการสื่อสาร ลำดับการพิจารณาทักษะทางภาษาที่สำคัญ จึงควรเริ่มต้นที่ความหมาย เนื่องจากมนุษย์มีความต้องการที่จะแสวงหาความหมายในการสื่อสาร เป็นสำคัญว่าเสียงที่พูดกัน สัญลักษณ์ที่พบหรือจากภาษาที่เห็นนั้นคืออะไร ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือการเรียนภาษาต่างประเทศ หรือภาษาใหม่ ๆ ที่เราไม่เคยรู้จักมาก่อน หากเราเลียนแบบเสียง หรือเขียนตัวอักษรของคำ หรือประโยคในภาษาใหม่นั้นให้เหมือนหรือใกล้เคียงที่สุดได้ เราก็ไม่อาจสื่อสารกับผู้อื่นได้ เนื่องจากเราไม่เข้าใจเสียง หรือตัวสัญลักษณ์เหล่านั้นว่า มีความหมายอย่างไรจึงเป็นเครื่องยืนยันได้ว่า ภาษา เริ่มจากการเข้าใจความหมาย หรืออีกนัยหนึ่งก็คือเริ่มจากสร้างความเข้าใจในการสื่อสารภาษานั้นจนเกิดความคิดรวบยอดได้ หลังจากพัฒนาความคิดรวบยอดแล้วเราจึงพัฒนาทักษะการฟัง-พูด โดยฝึกออกเสียงที่สื่อความหมาย จากความคิดรวบยอดที่เรามีอยู่เดิมแล้วหรือที่เข้าใจแล้วว่าคืออะไร เพื่อใช้เสียงสื่อแทนความหมายนั้น ๆ และในกระบวนการสุดท้าย คือ การสื่อด้วยตัวสัญลักษณ์หรือตัวอักษร ซึ่งจะใช้แทนเสียงและความหมายเพื่อสื่อความที่เราเข้าใจแล้ว เป็นความคิดรวบยอด กระบวนการในการเรียนภาษาอย่างเป็นธรรมชาติจะเป็นกระบวนการที่นักเรียนฟังพอใจ เพราะจะเป็นไปตามธรรมชาติของการสื่อความหมายที่มนุษย์ต้องการในการสื่อสาร และจะช่วยให้เกิดเจตคติที่ดีในการเรียนภาษาด้วย หลักในการพัฒนาความคิดรวบยอดเพื่อการเรียนภาษาที่ถูกต้องนั้นสามารถจัดลำดับการสอนได้ ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2.2 แผนภูมิกระบวนการพัฒนาความคิดรวบยอดทางภาษา

ที่มา : เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เล่ม 3 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ประยูรวงศ์พรินต์ติ้ง 2536 หน้า 21

โดยธรรมชาติ กระบวนการรับรู้และเรียนรู้ภาษาจะเน้นการให้ปัจจัยป้อนเข้า ที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจได้ (Comprehensible Input) โดยใช้กระบวนการเรียนการสอน (Process) ที่เหมาะสมกับการรับรู้ภาษาของนักเรียน (Language Acquisition) เป็นหลัก ผลของการเรียนรู้ (Output) จะเป็นไปดังที่คาดหมายได้ ถ้าครูผู้สอนเข้าใจวิธีการให้ปัจจัยป้อน หรือการพัฒนาความคิดรวบยอดอย่างถูกต้องและเหมาะสมแก่นักเรียน พร้อมทั้งคำนึงถึงจิตวิทยาด้านการให้แรงจูงใจ การลดความเครียด และลำดับการพัฒนาทักษะทางภาษาของมนุษย์ ด้วย จะทำให้การสอนเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Krashen & Terrel อ้างถึงใน เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย 2536: 21)

8.3 ทฤษฎีการสอนอ่าน (Teaching Reading approach)

ทฤษฎีการสอนอ่านในปัจจุบันมีอยู่หลายทฤษฎีที่สำคัญ คือ ทฤษฎีทางภาษาศาสตร์ และทฤษฎีทางจิตวิทยา แม้ว่าเป้าหมายของการสอนอ่านจะคล้ายคลึงกัน คือ ต้องการให้นักเรียนมีความสามารถในการจับใจความสำคัญ ทารายละเอียดของเรื่อง แปลความ ตีความ ขยายความ และมีเจตคติในการอ่านทางบวก แต่ทฤษฎีทั้งสองก็มีแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอน การให้ปัจจัยป้อนแตกต่างกันไปบ้าง

แซพแมน (Chapman) กล่าวว่า หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับความเข้าใจในการอ่านของมนุษย์ มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. ประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิม (Schema) ของผู้อ่าน ประสบการณ์หรือความรู้เดิม เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ผู้อ่านมีความสามารถในการอ่านแตกต่างกันได้ เนื่องจากความคิดรวบยอดของผู้ที่มีประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ง่ายและเร็วขึ้น ประสบการณ์เดิม หรือความรู้เดิมจึงเป็นหลักการสำคัญ ที่ครูผู้สอนสามารถนำมาใช้เป็นแนวคิด ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้อ่านได้มีโอกาสฝึกใช้ประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิมของตนมาช่วยในการอ่าน รวมทั้งการใช้ทักษะทางด้านอื่น ๆ เช่น การเขียน การฟัง การพูด เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อช่วยให้การเข้าใจความหมายของการสื่อสารดีขึ้น

2. อภิปัญญา (Meta-Cognition) คือ ความสามารถของผู้อ่านในการเข้าใจ กระบวนการคิดของตนในการตีความและแก้ปัญหาต่าง ๆ ซึ่งช่วยให้เกิดความเข้าใจในการอ่านดีขึ้น สามารถใช้ความคิดของตนเองโดยดึงเอาประสบการณ์มาใช้ในการจับใจความ ตีความและขยายความได้ กลวิธีการการใช้อภิปัญญามีหลากหลายด้วยกัน ที่สำคัญคือ การเดาคความ เพื่อแก้ปัญหาความไม่เข้าใจขณะที่อ่านเนื้อความ จากประสบการณ์ของการใช้กลวิธีต่าง ๆ ในการเดาคความและการคิดแก้ปัญหาด้วยตนเองของผู้เรียนนี้ จะช่วยให้เข้าใจเรื่องที่อ่านดีขึ้น เช่น สามารถใช้ปรับทช่วยในการเดาคความหมายคำศัพท์ ทำให้เข้าใจเรื่องที่อ่านดีขึ้น เป็นต้น นอกจากนี้วิธีการที่แต่ละคนใช้ในการเดาค หรือแก้ปัญหาเพื่อหาคำตอบ หรือหาข้อมูลจากการอ่าน ก็จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในกระบวนการที่ใช้อันเกิดจากประสบการณ์ของตนเอง ย่อมเป็นประโยชน์ต่อความสามารถในการอ่านของแต่ละคนได้

3. โครงสร้างของเนื้อความ (Text Structure) ผู้เขียนทุกคนย่อมมีแนวทางในการสื่อความของตน โดยเฉพาะการร่างโครงการเขียนแต่ละเรื่อง ย่อมมีจุดประสงค์ในการสื่อความที่แตกต่างกัน โครงสร้างของเนื้อความจึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจ

เนื้อความที่อ่านได้ดี หากผู้อ่านเข้าใจการวิเคราะห์โครงสร้างการเขียนในเนื้อความนั้น ๆ และทราบจุดมุ่งหมายของผู้เขียน เช่น ถ้าผู้อ่านเข้าใจโครงการเขียนของผู้เขียนว่า ผู้เขียนกำลังบอกรายละเอียดบางอย่างของเรื่อง สมองก็จะสั่งการให้กวาดสายตาและคิดหาข้อความที่จะบอกว่าเป็นรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องอะไร การอ่านก็จะเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และย่อมดีกว่าการอ่านที่ไม่ทราบจุดมุ่งหมาย โครงสร้างของเนื้อความจะช่วยให้การอ่านมีจุดมุ่งหมายเด่นชัดขึ้นว่าต้องการหาข้อมูลอะไร กระบวนการทางความคิดย่อมจะเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการจับใจความสำคัญ แปลความ ตีความ และขยายความในการอ่าน (Chapman อ้างถึง

ใน เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย 2536: 24-25)

กล่าวได้ว่า หลักการและทฤษฎีการสอนอ่านเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการศึกษา และการทดลองเพื่อพัฒนาการสอนอ่าน ตลอดจนเป็นตัวกำหนดแนวทาง ขั้นตอน ในการสอนอ่าน เพื่อให้เป็นไปตามกระบวนการทางธรรมชาติของมนุษย์ ในการใช้ภาษาติดต่อสื่อสาร และเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะการฟัง การพูด และการเขียนการสอนอ่านที่ดีจะต้องอิงหลักการและทฤษฎีการสอนอ่าน ซึ่งในปัจจุบันมีอยู่หลาย ทฤษฎี ที่สำคัญ คือ ทฤษฎีทางภาษาศาสตร์และทฤษฎีทางจิตวิทยา ซึ่งมีเป้าหมายของการสอน อ่านคล้ายคลึงกันคือ ต้องการให้นักเรียนมีความสามารถในการจับใจความสำคัญ หารายละเอียด ของเรื่อง แปลความ ตีความ ขยายความ และมีเจตคติในการอ่านทางบวก แต่ทฤษฎีทั้งสองก็มี แนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอน การให้ปัจจัยป้อนแตกต่างกันไปบ้าง ทฤษฎีที่สำคัญ ที่สุดสำหรับการสอนอ่าน คือ ทฤษฎีโครงสร้างความรู้เดิม เพราะจะช่วยให้ครูผู้สอนนำทฤษฎี ดังกล่าวไปใช้ ให้ตรงกับจุดมุ่งหมายในการสอนอ่านและสามารถดำเนินการให้สอดคล้องกับ ธรรมชาติของ การเรียนการสอนภาษาได้ ข้อสำคัญคือ ครูผู้สอนจะใช้กลวิธีอย่างไรที่จะช่วย ให้ นักเรียนจะมีโอกาสได้ใช้อภิปัญญาของตนมากที่สุดในการอ่าน เพื่อพัฒนาทักษะในการเขียน ต่อไปได้

8.4 แนวทฤษฎีการสอนภาษาแบบอรรถฐาน (Genre-Based Approach)

วิธีสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐาน เป็นวิธีการสอนภาษาวิธีหนึ่งที่ได้ รับการพัฒนาจากนักภาษาศาสตร์ชาวออสเตรเลียกลุ่มหนึ่ง ได้แก่ Jim Martin, Joan Rothery, Frances Christie, Brian Gray และ Mary Macken เป็นวิธีสอนที่ยึดหลักการ ทางภาษาศาสตร์เชิงระบบ (Systemic Linguistic Theory) ของ M.A.K. Halliday เป็นหลักเน้น การเรียนรู้ลักษณะเนื้อความ (Genre) หรือสำนวนภาษาชนิดต่าง ๆ ที่มีเป้าหมายในการสื่อ ความชัดเจน ตายตัว มุ่งให้นักเรียนเข้าใจถึงเจตนาของผู้เขียนเรื่อง ในแต่ละอรรถลักษณะ

เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจในการอ่าน มีการกระตุ้นให้นักเรียนแสดงออกทางภาษา เพื่อสื่อ ความหมายเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ตลอดจนเข้าใจให้นักเรียนสนใจการอ่าน และพัฒนาไปสู่ การเขียนจนเกิดความคล่องตัว สามารถใช้ภาษาด้วยตนเองอย่างเป็นอิสระในที่สุด (Martin and Rothery ; Christie อ้างถึงใน เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย 2536: 25)

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย กล่าวว่า การสอนภาษาแบบอรรถฐานอิงหลักการที่สำคัญ ของทฤษฎีการสอนภาษาศาสตร์เชิงระบบ (Systemic Linguistic Theory) ซึ่งสามารถแยกกล่าว ตามประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

8.4.1 ภาษาและความหมาย (Language and Meaning)

ในสังคมหรือชุมชนหนึ่ง ๆ ย่อมมีภาษาเพื่อใช้สื่อความหมายในการสื่อสารระหว่างบุคคลต่าง ๆ รูปของภาษาอันได้แก่ เสียง ระบบไวยากรณ์ คำ ซึ่งอาจเป็นคำพูด ตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่ใช้เป็นสื่อในการติดต่อสื่อสาร ย่อมจะผิดแผกแตกต่างกันไปด้วย ตามแต่สภาพแวดล้อมของสถานการณ์ วัฒนธรรม สังคม และธรรมชาติ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการพัฒนา รูปแบบ ภาษานั้น ๆ ให้เป็นที่เข้าใจและยอมรับกันในแต่ละสังคมหรือชุมชน ยกตัวอย่างเช่น ภาษาไทย มีรูปพยางค์ สระ และวรรณยุกต์ในการกำหนดเสียงแตกต่างจากภาษาอื่น ๆ เช่น ภาษาจีน ภาษาอังกฤษ เป็นต้น ระบบไวยากรณ์และการเรียงคำเป็นประโยคก็ย่อมแตกต่างกันไปด้วย แม้ว่ารูปของภาษาที่ใช้ในแต่ละสังคมจะแตกต่างกันไป แต่เป้าหมายของการสื่อสารในการใช้ภาษานั้น ๆ จะเหมือนกัน นั่นคือ ความเข้าใจเนื้อความ (Text) ที่ต้องการติดต่อสื่อสารโดยใช้ภาษาเป็นสื่อไม่ว่าจะเป็นการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ดังนั้น ความหมายของภาษาจึงเป็นหัวใจสำคัญในการใช้ภาษา

8.4.2 ภาษาและบริบทภาษา (Language and Context)

การเข้าใจความหมายในการติดต่อสื่อสารขึ้นอยู่กับบริบททางภาษาหรือความแวดล้อมในสถานการณ์และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกัน ในกาลเทศะต่าง ๆ การที่จะเข้าใจเนื้อความในการติดต่อสื่อสารไม่ว่าจะเป็นภาษาพูด หรือภาษาเขียน ย่อมจะต้องพิจารณาบริบทภาษา (Context) เป็นอันดับแรก ซึ่งจะช่วยให้การติดต่อสื่อสารได้ "ความหมาย" ของภาษาที่ชัดเจน สรุปได้ว่า "เนื้อความ" ของภาษาจะตามมาหลังจากเราเข้าใจบริบทภาษาแล้ว ความเข้าใจภาษามีไว้แต่เพียงการเข้าใจคำ ระบบไวยากรณ์ หรือเสียงที่แยกเดี่ยวออกมาจากบริบทภาษาได้ แต่ความเข้าใจภาษาจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเรามีความเข้าใจบริบทภาษาซึ่งจะช่วยให้เนื้อความแจ่มแจ้งขึ้น (Halliday อ้างถึงใน เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์ 2536: 26)

เนื้อความของภาษาอาจมีความสำคัญ 2 ประเด็น คือ

- 1) เป็นผล (Output หรือ Product) ของการสื่อความ หมายถึง เนื้อความที่จะทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราวได้ชัดเจนขึ้นว่า หมายถึงสิ่งใด
- 2) เป็นกระบวนการ (Process) ของการใช้ภาษา หมายถึงเนื้อความจะทำให้เข้าใจได้ว่าควรใช้ภาษาอย่างไร เพื่อให้การสื่อความหมายเป็นที่เข้าใจได้ในแต่ละชนิดของลักษณะการพูด หรือ การเขียน

ลักษณะของบริบทภาษาที่มีบทบาทในการทำให้เนื้อความมีความสำคัญ และ

ได้ความหมายที่ชัดเจน คือ บริบทภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ (Context of Situation) และ บริบทของวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง (Context of Culture) บริบทภาษาของสถานการณ์ต่าง ๆ นั้น สำคัญมาก เพราะจะสื่อเนื้อหาของสังคมหรือชุมชนให้เห็นลักษณะของการใช้ภาษา ในสภาพแวดล้อม ตามกาลเทศะ บริบทภาษา มีองค์ประกอบสำคัญของภาษา 3 ประการ ซึ่ง มีอิทธิพล ทำให้ความหมายของภาษาเปลี่ยนไป ดังนี้

1) เรื่องราว (Field) หมายถึง เนื้อหาของสิ่งที่เรากำลังพูด หรือข้อความที่อ่าน เขียน เพื่อการติดต่อสื่อสาร ซึ่งเราถือว่าเป็นข้อความที่ต่อเนื่อง (Discourse) อาจเป็นไปได้ทั้งภาษาพูด และภาษาเขียน เรื่องราวในข้อความต่อเนื่องนี้จะบอกว่าอะไรกำลังเกิดขึ้น

2) ความสัมพันธ์ของผู้ใช้ภาษา (Tenor) หมายถึง การใช้ภาษาระหว่างผู้ใช้ภาษา โดยใช้ข้อความต่อเนื่องเพื่อการสื่อสาร ซึ่งจะทำให้การใช้ภาษา ได้แก่ การเลือกใช้คำ การวาง โครงสร้างประโยค การใช้เสียง ฯลฯ แตกต่างกันไปได้ในแต่ละสถานการณ์ เช่น ผู้ที่กำลังรายงาน ข่าววิทยุเกี่ยวกับกีฬาจะใช้ภาษาที่มีลักษณะเป็นการรายงานข่าว ไม่มีการใช้คำ สรรพนามหรือคำนามเฉพาะเจาะจงกับผู้ใดผู้หนึ่งแต่เป็นการกล่าวโดยทั่ว ๆ ไป หากผู้พูด สองคนเป็นเพื่อนสนิทกัน พูดคุยกันเกี่ยวกับเรื่องกีฬาหรือแสดงความเห็นเกี่ยวกับกีฬา ผู้พูด นั้นก็จะใช้ลักษณะภาษาอีกแบบหนึ่ง ซึ่งแตกต่างจากการรายงานข่าว การใช้ภาษาของผู้ใช้ภาษา ระหว่างคน 2 คน ที่พูดคุยกันนั้น ย่อมแตกต่างกันไป แม้จะเป็นเรื่องเดียวกันก็ตาม

3) วิธีในการใช้ภาษา (Mode) หมายถึง วิธีการสื่อความหมายของภาษาซึ่ง มีวิธีการสื่อความในบริบทต่าง ๆ หลายอย่าง เช่น เป็นภาษาพูด ภาษาเขียนหรือใช้ภาษาภาพจาก การ์ตูน เป็นต้น หากเป็นการรายงานเรื่องการแข่งขันฟุตบอลที่เสนอต่อผู้ฟังก็ต้องใช้ภาษาพูด ไม่ใช่ภาษาเขียน แต่ถ้ารายงานข่าวให้อ่านในหนังสือพิมพ์ก็จะใช้ภาษาเขียน

จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบทั้ง 3 อย่างในบริบทของสถานการณ์ภาษานั้นมีอิทธิพล ทำให้การใช้ภาษาแตกต่างกันไปในลักษณะต่าง ๆ กันทั้งสิ้น ซึ่งจะทำให้เนื้อหาของ

บริบทแตกต่างกันไปตามกาลเทศะของการใช้ภาษาที่เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม

บริบททางวัฒนธรรม (Context of Culture) ในแต่ละสถานการณ์ ที่เราใช้ภาษา ย่อมเกี่ยวข้องกับเรื่องราวในชีวิตประจำวัน ซึ่งต้องเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม หรือชีวิต ความเป็นอยู่ของกลุ่มคนในแต่ละสังคมหรือชุมชนด้วย การใช้คำ สำนวนต่าง ๆ จึงแตกต่างกัน ไปตามวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องในสังคมหรือชุมชนนั้น ๆ เนื้อหาในบริบททางวัฒนธรรมย่อม จะแตกต่างกันไปในแต่ละสังคมหรือชุมชน เมื่อเราเข้าใจวัฒนธรรมกับเนื้อหาที่อยู่ในแต่ละ

ปริบทหนึ่ง ๆ ความเข้าใจความหมายที่แท้จริงของการใช้ภาษานั้นก็ย่อมจะชัดเจนขึ้น

8.4.3 ภาษาและทำเนียบภาษา (Language and Register)

เมื่อปริบทภาษามีอิทธิพลทำให้ "เนื้อความ" ของสารที่สื่อสารกันเป็นที่เข้าใจและมีความหมายชัดเจนขึ้น องค์ประกอบของปริบทภาษาก็มีอิทธิพลที่จะทำให้ลักษณะของการใช้ภาษาต่างกัน ถ้าปริบทภาษาในแต่ละสถานการณ์หรือวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องแตกต่างกัน และทำเนียบภาษา (Register) หรือคำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในแต่ละสถานการณ์ก็ย่อมแตกต่างกันไปด้วย เช่น การใช้คำราชาศัพท์เมื่อกล่าวถึงพระภิกษุ ทำเนียบภาษาที่ใช้กับพระภิกษุก็ต้องใช้ให้ถูกต้อง ทำเนียบภาษาจึงเกิดขึ้นควบคู่กันไปกับปริบททางภาษาที่แตกต่างกันไปตามกาลเทศะตามเรื่องราวที่กล่าวถึง ตามความสัมพันธ์ของผู้ใช้ภาษา และตามลักษณะวิธีการใช้ภาษาเพื่อการฟัง การพูด การอ่าน หรือการเขียน ทำเนียบภาษาจึงแตกต่างกันไปตามลักษณะของปริบทภาษา

8.4.4 การเรียนรู้ภาษาในปริบท (Language Learning in Context)

การเรียนรู้เพื่อใช้ภาษาทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน ควรเริ่มจากการรับแบบภาษาที่ถูกต้องตามลักษณะของปริบทในสถานการณ์ต่าง ๆ และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อความของภาษาในปริบทนั้นได้อย่างถูกต้อง จึงจะนับว่าผู้เรียนเรียนภาษาได้อย่างมีความหมาย ลักษณะของปริบทภาษาและเนื้อความชนิดต่าง ๆ จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้รูปแบบภาษาที่ถูกต้อง โดยอาศัยการเลียนแบบและการฝึกหัดภายใต้การควบคุมของครูผู้สอน รวมทั้งการหาประสบการณ์จากการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนด้วยตนเอง ตามตัวอย่างรูปแบบภาษาที่เคยเรียนไปแล้ว (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย 2536: 25-27)

8.5 อรรถลักษณะของภาษา (Genre)

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย กล่าวไว้ว่า แบบหรือชนิดของภาษา ที่เรียกว่า อรรถลักษณะนั้น นักภาษาศาสตร์การศึกษาใช้คำจากภาษาฝรั่งเศสว่า "Genre" หมายถึง

แบบ หรือชนิดของเนื้อความต่าง ๆ ในแต่ละปริบทของสถานการณ์และวัฒนธรรม ซึ่งมี จุดมุ่งหมายที่แน่นอนตายตัว กล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่าเป็นชนิดของเนื้อความที่มีการสื่อสาร แตกต่างกันตามจุดประสงค์ของผู้ใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ มีลักษณะการใช้ภาษาและ ลำดับของการเรียบเรียงเนื้อความเพื่อการสื่อสารที่แตกต่างกัน อรรถลักษณะของภาษา มี เป้าหมายในตนเองที่ชัดเจน ที่จะสื่อความให้ผู้ฟังและผู้อ่านเข้าใจเนื้อความว่า ผู้พูด หรือ

ผู้เขียนมีเจตนาอย่างไรในการสื่อความ เช่น เข้าใจว่า เป็นการกล่าวถึงเรื่องโดยทั่วไปหรือ กล่าวถึงเรื่องเฉพาะเจาะจงหรือความรู้สึกส่วนตัว หรือเป็นความเห็นกลาง ๆ โดยทั่วไป เป็นต้น การเข้าใจอรรถลักษณะของเนื้อความชนิดต่าง ๆ จะทำให้การฟัง-การอ่านชัดเจนขึ้น การจับใจความสำคัญของเรื่อง การหารายละเอียดของเรื่อง การแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับเนื้อความที่อ่านจะทำได้ง่ายขึ้น เพราะผู้ฟังหรือผู้อ่านมีจุดมุ่งหมายในการอ่านที่แน่นอนและชัดเจน นอกจากนี้แล้ว การลำดับความคิดตามเนื้อความจะเป็นไปได้ง่ายขึ้น เพราะอรรถลักษณะของเนื้อความนั้น มีลำดับของการดำเนินเนื้อความที่แน่นอน เป็นขั้นตอนตั้งแต่เริ่มเรื่องจนจบ และ "ทำเนียบภาษา" ก็จะเปลี่ยนแปลงไปตามอรรถลักษณะในแต่ละเนื้อความของปริบทหนึ่ง ๆ ระบบไวยากรณ์ต่าง ๆ ก็จะแตกต่างกันไปด้วย ทำให้การใช้ไวยากรณ์เป็นระบบและเปลี่ยนแปลงไปตามอรรถลักษณะของเนื้อความที่พูดหรือเขียน ในภาษาไทยและภาษาต่างประเทศมีอรรถลักษณะของภาษาทั้งที่เป็นภาษาพูดและภาษาเขียนหลายชนิด อรรถลักษณะสำคัญ ๆ ที่ใช้กันอยู่ทั่วไปในการสื่อความมีดังนี้

- 1) เรื่องเล่าจากประสบการณ์ (Recount)
- 2) รายงาน (Report)
- 3) การอธิบาย (Explanation)
- 4) เรื่องราวเกี่ยวกับความคิดเห็น (Exposition)
- 5) วิธีการ (Procedure)
- 6) เรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ (Narrative)
- 7) อภิปราย (Discussion)
- 8) การสังเกต (Observation)

อรรถลักษณะดังกล่าว โดยทั่วไปจะมีรายละเอียดของโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ (Schematic Structure) เพื่อการสื่อความหมายของภาษาและลักษณะของภาษา (Linguistic Features) ดังนี้

1) เรื่องเล่าจากประสบการณ์ เป็นเรื่องที่เขียนเล่าถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมาจากประสบการณ์ของผู้เขียน

ลักษณะ โครงสร้างในการดำเนินเรื่อง

ก. เริ่มด้วยบทนำ

ข. มีลำดับเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง

ค. มีบทสรุป

ลักษณะของภาษา

ก. มีคำวิเศษณ์ บ่งบอกเวลาและลำดับของเหตุการณ์

ข. อ้างถึงบุคคลอย่างเฉพาะเจาะจง

ค. เป็นเรื่องเล่าที่เกิดขึ้นในอดีต

ง. ใช้คำเชื่อม เพื่อบอกลำดับการเกิดเหตุการณ์ก่อน-หลัง และให้ใจความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน เช่นคำว่า แล้ว ดังนั้น จากนั้น ต่อจากนั้น ก่อนที่จะ หลังจากนั้น ฯลฯ

จ. ตอนท้ายของเรื่องจะบอกค่านิยมหรือความเห็นส่วนตัว

2) รายงาน เป็นการเขียนเพื่อให้ความรู้แก่ผู้อ่าน

ลักษณะ โครงสร้างในการดำเนินเรื่อง

ก. มีบทนำ โดยกล่าวถึงเรื่องโดยทั่ว ๆ ไป ซึ่งอาจให้คำจำกัดความ หรือนิยามทั่วไปของเรื่อง

ข. บอกรายละเอียดของเรื่องนั้น ๆ เช่น ประเภท ลักษณะ ท่าที หรือลักษณะของพฤติกรรม คุณค่าที่มีต่อมนุษย์ ฯลฯ

ลักษณะของภาษา

ก. ใช้คำหรือภาษาเป็นกลาง ไม่เฉพาะเจาะจง

ข. มีคำกริยาแสดงอาการ การกระทำ การแสดงความเป็นเจ้าของ

ค. อาจมีหัวข้อกล่าวนำเป็นเรื่อง ๆ

ง. มักเป็นประโยคบอกเล่า

3) การอธิบาย เป็นการเขียนเกี่ยวกับสาเหตุและกระบวนการของการเกิดปรากฏการณ์ต่าง ๆ โดยให้รายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างไรและเหตุใดจึงเกิดขึ้น

ลักษณะ โครงสร้างในการดำเนินเรื่อง

ก. บอกหลักการ สาเหตุและผล บอกลักษณะของเหตุการณ์นั้น ๆ

ข. มีผลสรุปจากหลักการ

ลักษณะของภาษา

ก. เป็นประโยคบอกเล่า

ข. ใช้ภาษากลาง ๆ ไม่เฉพาะเจาะจง

ค. มีคำสันธานเชื่อมประโยค เพื่อบ่งบอกความเป็นเหตุเป็นผลต่อกัน

ง. ใช้คำวิเศษณ์ เพื่อการขยายความของการกระทำให้ชัดเจน

4) เรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็นและเป็นการเขียนแสดงความคิดเห็นส่วนตัว หรือความคิดของตนเองหรือของผู้อื่นที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นการถกเถียง หรือโต้แย้ง

ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่อง

ก. แสดงเหตุผลหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่เขียน เช่น เขียนแสดงให้เห็นถึงประโยชน์

ข. มีข้อความหรือประโยคสนับสนุนเหตุและผลที่เสนอในแต่ละความคิด

ค. มีบทสรุปย่อการแสดงความคิดเห็นของตน เพื่อเน้นความสำคัญของเรื่องให้น่าสนใจและน่าเชื่อถือ

ลักษณะของภาษา

ก. มีข้อความหรือเนื้อความเกี่ยวกับความคิดเห็นของตนเอง

ข. มีประโยคสนับสนุนหรือมีการขยายความในแต่ละความคิด

ค. ใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และบุรุษที่ 3 ในการกล่าวถึง

ง. มีคำแสดงเจตคติ

5) วิธีการ เป็นการเขียนแนะนำการปฏิบัติ ซึ่งกล่าวถึงวิธีการ กระบวนการ หรือขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจน

ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่อง

ก. มีจุดมุ่งหมายในการเขียนที่แน่นอน

ข. ใ้รายละเอียดของวัสดุ อุปกรณ์ที่ต้องใช้

ค. เรียงลำดับขั้นตอนในการปฏิบัติ

ลักษณะของภาษา

ก. เป็นประโยคคำสั่ง

ข. ใช้คำนาม

ค. ใช้คำกริยาที่บ่งบอกการปฏิบัติ

ง. ใช้ภาษากลาง ๆ ไม่เฉพาะเจาะจง ไม่อ้างอิงตัวบุคคล

6) เรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ เป็นการเขียนเรื่องเล่าจากจินตนาการส่วนมากจะเป็นเรื่องนิทานหรือนิยาย

ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

ก. มีการนำเรื่อง กล่าวความเป็นไปของเรื่อง บ่งบอกตัวบุคคล สถานที่ เวลา

ข. มีลำดับของเหตุการณ์ในเรื่อง

ค. แสดงปมปัญหาของเรื่อง

ง. แสดงการคลี่คลายของเรื่อง หรือการแก้ปมปัญหา

จ. อาจให้คติพจน์ หรือข้อเตือนใจท้ายเรื่อง

ลักษณะของภาษา

ก. เป็นเรื่องเล่าในอดีต หรือเป็นเรื่องที่ผ่านมาแล้ว

ข. ใช้บุพบทบ่งบอกเวลา สถานที่

ค. ใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ในการกล่าวถึงหรืออ้างอิงบุคคลหรือสิ่งของ

ง. อาจมีการซ้ำ ย้ำเรื่อง

จ. ใช้คำสันธานเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเรื่อง และบ่งบอกความเป็น

เหตุผล ความคล้อยตาม และความขัดแย้ง

7) อภิปราย เป็นการเขียนเพื่อแสดงถึงเหตุผลและความจำเป็น ชี้ให้เห็นข้อดีข้อเสีย เป็นการจูงใจให้ผู้อ่านคล้อยตาม

ลักษณะ โครงสร้างในการดำเนินเรื่อง

ก. เริ่มบทนำด้วยการให้หลักการหรือความสำคัญของเรื่องให้ชัดเจน

ข. กล่าวถึงข้อขัดแย้ง หรือสนับสนุน โดยมีการอ้างอิงแสดงเหตุผล

ค. ตอนท้ายกล่าวเสนอแนะเชิงสรุปว่า ควรทำหรือสนับสนุนอย่างไร โดยย้ำหลักการหรือความสำคัญของเรื่อง เช่นเดียวกับบทนำ

ลักษณะของภาษา

ก. มีข้อความแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องของตนเองและผู้อื่น

ข. ใช้ประโยคบอกเล่า

ค. มีข้อความสนับสนุน หรืออ้างอิงให้เหตุผล

ง. ใช้คำเชื่อม เช่น คำสันธาน คำบุพบท คำวิเศษณ์ เพื่อแสดงความขัดแย้ง

คล้อยตาม หรือเป็นเหตุผลแก่กัน

8) การสังเกต เป็นการเขียนเพื่อให้ความเห็น และให้รายละเอียดของการสังเกตสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ลักษณะ โครงสร้างในการดำเนินเรื่อง

ก. มีบทนำเกี่ยวกับสิ่งที่สังเกต บอกเวลาหรือสถานที่

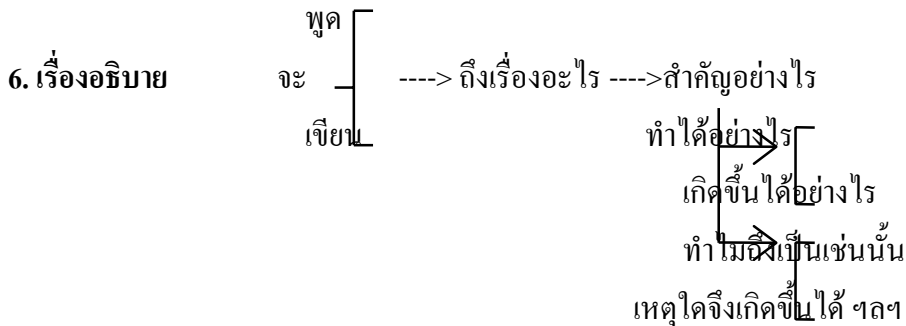
ข. มีลำดับของการบอกรายละเอียด

ค. ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสังเกต

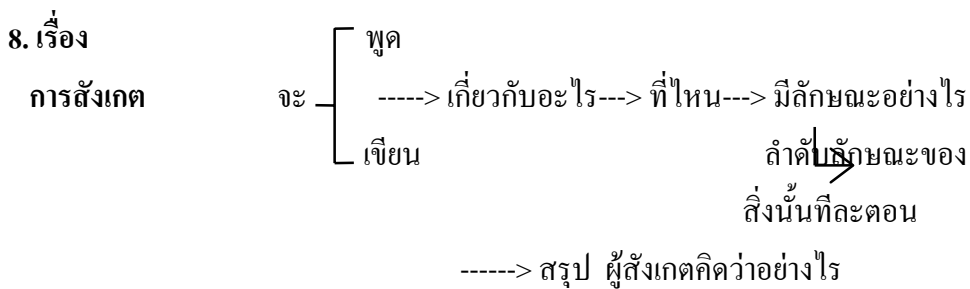
ลักษณะของภาษา

ก. มีคำวิเศษณ์บ่งบอกเวลา หรือสถานที่ และลำดับของการบอกรายละเอียด

----> สรุป จะสนับสนุนเรื่องที่กำลังมาตั้งแต่ต้นอย่างไร

7. เรื่องวิธีการ เป็นวิธีการทำอะไร ---> มีอุปกรณ์อะไรบ้าง ---> ทำอย่างไรบ้าง
(ลำดับการกระทำทีละตอน)

ภาพที่ 2.3 แผนภูมิการลำดับคำถามในการดำเนินเรื่องตามอรรถลักษณะต่าง ๆ

ที่มา: เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เล่ม 2
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ประจักษ์พรินติ้ง 2534 หน้า 36

8.6 การสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐาน

การสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐาน เป็นการสอนที่มุ่งให้นักเรียนเรียนรู้รูปแบบภาษาในเนื้อความตามอรรถลักษณะ 8 ชนิด โดยรับรูปแบบภาษาจากการเลียนแบบภาษาที่ถูกต้อง และจากการหาประสบการณ์ด้วยตนเองโดยอาศัยตัวอย่างรูปแบบภาษาที่เคยเรียน เพื่อให้สามารถสื่อความได้ เป็นวิธีการสอนที่อิงหลักการของนักภาษาศาสตร์เชิงระบบ ได้แก่ Frances Christie, Brian Gray, Pam Gray และ Marry Macken (Frances Christie 1989: 11) ซึ่งจัดกระบวนการสอนเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การให้รูปแบบภาษา เป็นขั้นฝึกการใช้ภาษาให้ถูกต้องตามปริบท

1.1 การใช้ภาษาในสังคม

- 1) ให้นักเรียนอ่านเรื่องร่วมกัน เพื่อวิเคราะห์อรรถลักษณะต่าง ๆ ของเนื้อความ โดยอ่านเรื่องตามอรรถลักษณะที่กำหนดให้ และทำแผนภูมิ (Diagram) ประกอบ
- 2) ให้นักเรียนค้นหาเรื่องอื่น ๆ ที่มีอรรถลักษณะเช่นเดียวกับเรื่องที่ทำมาแล้วในข้อ 1) โดยให้นักเรียนไปค้นคว้าในห้องสมุด หรืออ่านจากเรื่องที่ครูเตรียมมาให้
- 3) ให้นักเรียนเสนอรายละเอียดของเนื้อหาที่อ่าน โดยเสนอในรูปแบบของแผนภูมิหรือแผนภาพโครงเรื่อง

1.2 การวิเคราะห์โครงสร้างในการดำเนินเรื่องหรือลักษณะการเขียนเรื่องของผู้เขียน เป็นการวิเคราะห์เนื้อความร่วมกันเพื่อหารายละเอียดของเรื่อง โดยครูและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ว่า การดำเนินเรื่องนั้นมีอะไรบ้าง เช่น เรื่องเล่าจากประสบการณ์ จะมีการดำเนินเรื่อง 3 ส่วน คือ บทนำ การลำดับเนื้อความอย่างต่อเนื่อง และบทสรุป เป็นต้น

1.3 การวิเคราะห์ลักษณะของภาษา เช่น เรื่องเล่าจากประสบการณ์ มีคำที่บ่งบอกเวลาในอดีต เช่น เมื่อฉันยังเด็ก เมื่อปีที่แล้ว เป็นต้น มีการอ้างถึงบุคคลอย่างเฉพาะเจาะจง เช่น ฉัน พ่อ แม่ของฉัน เป็นต้น ตอนท้ายของเรื่อง มีการแสดงความคิดเห็นส่วนตัว

ขั้นที่ 2 การตกลงร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อหาของเรื่องใหม่

2.1 เตรียมเขียนเนื้อความ เรื่องที่จะเรียบเรียงใหม่ตามอรรถลักษณะเดิม

- 1) การสังเกตรูปแบบภาษา ให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับชนิดของอรรถลักษณะของเรื่องที่ทำในขั้นที่ 1 เพื่อให้เกิดความแม่นยำในการใช้รูปแบบภาษา
- 2) การค้นหา ให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องใหม่ที่มีเนื้อความตามอรรถลักษณะเดิม
- 3) การจดบันทึก ให้นักเรียนเขียนสรุปความ (ย่อความ) ตามหลักการและแนวคิดของเรื่องที่ทำ
- 4) การอภิปราย ให้นักเรียนวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียนขึ้นใหม่

2.2 สร้างเนื้อความขึ้นใหม่ร่วมกัน โดยครูและนักเรียนร่วมกันเขียนเรื่องตามโครงสร้างของอรรถลักษณะเดิม ร่วมกันอภิปรายและเขียนร่าง (Draft) ลงในแผนภูมิ

ขั้นที่ 3 การเขียนเรื่องอย่างอิสระในอรรถฐานเดิม

3.1 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มปรึกษากันหรือกันเกี่ยวกับการเขียนเรื่องใหม่ตามอรรถลักษณะเดิม โดยมีครูคอยให้ความช่วยเหลือ

3.2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนร่างเรื่องใหม่ลงในแผนภูมิ

3.3 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำผลงานมาเสนอหน้าชั้น แล้วอภิปรายร่วมกันเพื่อวิเคราะห์งานเขียนและแก้ไขข้อบกพร่อง

3.4 การใช้วรรณลักษณะอย่างสร้างสรรค์ ให้นักเรียนฝึกใช้ภาษาอย่างเป็นอิสระด้วยตนเอง โดยการเขียนเนื้อความที่สมบูรณ์จากต้นร่างของแต่ละกลุ่ม สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการสอนไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การให้รูปแบบภาษา

- 1.1 อ่านเรื่องร่วมกัน ตามวรรณลักษณะที่กำหนดให้
- 1.2 เสนอรายละเอียดของเรื่อง โดยทำแผนภูมิประกอบ
- 1.3 วิเคราะห์โครงสร้างการดำเนินเรื่องและลักษณะของภาษา
- 1.4 อ่านเรื่องใหม่ในวรรณลักษณะเดิม วิเคราะห์ ทำแผนภูมิประกอบ
- 1.5 เขียนสรุปความเรื่องใหม่ เรียบเรียงเรื่องตามรายละเอียดในแผนภูมิ

ขั้นที่ 2 การตกลงร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อความของเรื่องใหม่

- 2.1 แบ่งกลุ่มอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องใหม่ที่จะเขียนตามวรรณลักษณะเดิม
- 2.2 สร้างเนื้อความใหม่ในรูปของแผนภูมิโครงสร้าง
- 2.3 อภิปราย และตรวจสอบความถูกต้องของรูปแบบการดำเนินเรื่อง
- 2.4 ปรับปรุง และเตรียมเขียนเรื่อง

ขั้นที่ 3 การเขียนเรื่องอย่างอิสระในวรรณฐานเดิม

- 3.1 ปรึกษาหารือในกลุ่มเกี่ยวกับการเขียนเรื่องใหม่ ตามที่ตกลงกันในขั้นที่ 2 แล้วเขียนร่างเรื่องใหม่ลงในแผนภูมิ
- 3.2 นำเสนอผลงาน อภิปราย วิเคราะห์งานเขียนและแก้ไขข้อบกพร่อง
- 3.3 เขียนเรื่องอย่างเป็นอิสระด้วยตนเอง โดยการเขียนเนื้อความที่สมบูรณ์จากต้นร่างของแต่ละกลุ่ม

8.7 แนวทางการประเมินผลตามวิธีสอนแบบวรรณฐาน

การประเมินพฤติกรรมของนักเรียน อาจทำได้ดังนี้

1. การตอบคำถาม ของนักเรียน
2. การเขียนแผนภูมิโครงสร้างของเรื่อง
3. การเสนอผลงานการเขียนเรื่อง
4. การอภิปราย วิเคราะห์ และแก้ไขผลงาน
5. การปฏิบัติงานกลุ่มและความรับผิดชอบ
6. ความสนใจในการเขียนเรื่อง

วิธีประเมินผล มี 2 วิธี คือ

1. ใช้การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

2. การตรวจผลงานของนักเรียน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบบรรณฐานนี้ ยึดแนวทฤษฎี การสอน ที่สำคัญ 4 แนว คือ

1. แนวทฤษฎีการสอนเพื่อการสื่อสาร
2. แนวทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ
3. แนวทฤษฎีการสอนอ่าน
4. แนวทฤษฎีการสอนภาษาแบบบรรณฐาน

ใช้วิธีการสอนที่ยึดหลักการทางภาษาศาสตร์เชิงระบบ เน้นการเรียนรู้รูปแบบภาษา ในเนื้อความตามอรรถลักษณะต่าง ๆ 8 ชนิด โดยจัดกระบวนการเรียนการสอนเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) การให้รูปแบบภาษา 2) การตกลงร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อความของเรื่องใหม่ และ 3) การเขียนเรื่องอย่างอิสระในบรรณฐานเดิม การสอนแบบนี้มุ่งให้นักเรียนเข้าใจถึงเจตนาของผู้เขียนเรื่องในแต่ละอรรถลักษณะ เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจในการอ่าน มีกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงออกทางภาษาเพื่อสื่อความหมายเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ตลอดจนเข้าใจให้นักเรียนสนใจในการอ่าน เพื่อพัฒนาไปสู่การเขียนจนเกิดความคล่องตัว สามารถใช้ภาษาด้วยตนเองอย่างเป็นอิสระในที่สุด

การเขียนและการพัฒนาทักษะการเขียน

1. ความหมายของการเขียน

การเขียน นับว่าเป็นทักษะที่สำคัญยิ่งทักษะหนึ่ง เพราะการเขียนเป็นวิธีการถ่ายทอดความคิดในการติดต่อสื่อสาร เป็นการแสดงออกทางด้านความคิด ถ้าผู้เขียนสามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและความต้องการให้ผู้อื่นทราบได้ ก็จะทำให้การติดต่อสื่อสารประสบผลสำเร็จตามความต้องการของผู้เขียน ในการที่จะติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น โดยการเขียนนั้นผู้เขียนต้องอาศัยความรู้และทักษะที่ได้มาจากการฟัง การพูด การอ่าน และความรู้ด้านหลักภาษาด้วย สำหรับความหมายของการเขียนนั้น นักการศึกษาหลายท่านได้ให้คำนิยามไว้ ดังต่อไปนี้

อาราพอฟ (Arapoff) กล่าวว่า "การเขียนเป็นกระบวนการทางความคิดและยั่วว่า ในขณะที่ทำการเขียน นักเรียนจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายเอาไว้และพยายามเรียงลำดับความสำคัญให้เป็นไปตามขั้นตอน" (Arapoff อ้างถึงใน ภาสกร แจ่มจันทร์เกษม 2534: 37)

โอลิวา (Oliva) กล่าวว่า "การเขียนเป็นภาษาของผู้พูดที่ต้องการจะสื่อความหมายของตนไปสู่ผู้อื่น โดยจะใช้สัญลักษณ์ทางภาษาเป็นสำคัญ" (Oliva 1969: 152)

แมคคริมมอน (Maccrimon) กล่าวในทำนองเดียวกันว่า "การเขียน เป็นการสื่อ

ความหมายด้านความรู้ ความคิด และความรู้สึก ตลอดจนเรื่องราวต่าง ๆ ของผู้เขียน โดยมีความมุ่งหมายให้ผู้อ่านเข้าใจจุดประสงค์ของผู้เขียน" (Maccrimon 1978: 3)

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การเขียน เป็นกระบวนการทางความคิด เป็นภาษาของผู้เขียนที่ต้องการสื่อความหมายของตน ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึก และเรื่องราวต่าง ๆ โดยมีความต้องการให้ผู้อ่านเข้าใจจุดประสงค์ในการเขียนของตน

สำหรับการเขียนความเรียงเป็นเรื่องราวต่าง ๆ นั้น มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

เปลื้อง ณ นคร ได้ให้ความหมายของการเขียนเรียงความไว้ว่า การเขียนเรียงความ ได้แก่ การแสดงความคิด ความรู้สึก ความเข้าใจของเราให้ผู้อื่นทราบ การแสดงดังว่านี้ ย่อมทำได้ด้วยการพูดและเขียนเป็นตัวหนังสือ จะพูดก็ดี จะเขียนเป็นตัวหนังสือก็ดี เราขอมหยิบเอาถ้อยคำมาเรียงกันเป็นข้อความสั้น ๆ เรียกว่าประโยค ประโยคแต่ละประโยคย่อมมีเนื้อเรื่องติดต่อกันรวมเป็นข้อความใหญ่ เรียกว่า เรื่องหนึ่ง (เปลื้อง ณ นคร 2512: 1)

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน ให้คำจำกัดความของการเขียนเรียงความว่า การเขียนเรียงความเป็นศาสตร์และเป็นศิลปะอย่างหนึ่ง ที่เรียกว่าเรียงความเป็นศาสตร์เพราะมีรูปแบบและวิธีเขียนอย่างหนึ่งที่เป็นแบบแผน ส่วนที่ว่าเป็นศิลปะ เพราะต้องใช้ความสามารถเฉพาะตัวเขียนออกมาให้น่าอ่าน การเขียนเรียงความจึงต้องคำนึงถึงแบบ (รูปแบบ) และต้องเขียนให้น่าอ่านด้วย (ประสิทธิ์ กาพย์กลอน 2518: 180)

รัชณี ศรีไพรวรรณ ให้ความหมายของเรียงความไว้ว่า เรียงความคือ การนำความมาเรียงให้ได้ลำดับติดต่อกันไปเป็นเรื่องราว สั้นยาวตามแต่เนื้อเรื่อง หัวข้อเรื่อง และระดับความรู้ของผู้เขียน ในการเขียนนั้นเด็กจะต้องมีทักษะในเรื่องตัวสะกด การันต์ การอ่าน และการใช้ถ้อยคำภาษา ความสะอาดเรียบร้อย การเรียงความจึงประมวลเอาทักษะในการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนมาไว้ทั้งหมด รวมทั้งความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาและจินตนาการของเด็กด้วย (รัชณี ศรีไพรวรรณ 2520: 22-23)

พระยาอุปทิศศิลปสาร กล่าวไว้ว่า "การแต่งเรื่อง คือ การเอาความรู้ ความคิดเห็น หรือความจำเรื่องราวต่าง ๆ มาปรับปรุง เรียบเรียงขึ้นเป็นเรื่องราวของตน โดยใช้ความรู้ทั่ว ๆ ไป ยังมีมากยิ่งดี และทั้งจะต้องใช้ศิลปะในเชิงเรียบเรียงนั้นเป็นเครื่องมืออันสำคัญด้วย" (พระยาอุปทิศศิลปสาร 2532: 327)

ราตรี นุกุลกิจ กล่าวว่า "เรียงความ เป็นเรื่องของความคิดและการแสดงความคิด การแสดงความคิดต้องแสดงออกมาเป็นภาษา ซึ่งเป็นเครื่องสื่อความเข้าใจ ดังนั้น การเขียนเรียงความจึงมีการรวบรวมความคิด แล้วแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกนั้นออกมาโดยการเขียนสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจและเกิดความรู้สึกคล้อยตามข้อความที่เขียนได้"

(ราตรี นฤตกิจ 2531: 24)

รวมความได้ว่า การเขียนเรียงความ เป็นการเขียนแสดงความคิด ความรู้สึก ความเข้าใจ หรือถ่ายทอดประสบการณ์ของผู้เขียนให้ผู้อื่นทราบ โดยเรียบเรียงถ้อยคำเป็น ข้อความให้ได้ลำดับติดต่อกันเป็นเรื่องราวอย่างมีแบบแผน เราอาจเรียกการเขียนในลักษณะนี้ ว่า การแต่งเรื่องหรือการเขียนเรื่องก็ได้

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเขียน

แวลเล็ต (Valette) กล่าวว่า "ทักษะการเขียน เป็นทักษะสุดท้ายที่ค่อนข้างยากและ ซับซ้อนที่สุด" (Valette 1977: 284)

สนิท ตั้งทวิ ก็กล่าวไว้เช่นเดียวกันว่า ในบรรดาทักษะทั้งหมดที่มีอยู่ คือทักษะ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนนี้ จะเห็นว่าทักษะการเขียนเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยากที่สุด เพราะการเขียนเป็นเรื่องของการสื่อสารที่มีขั้นตอนหลายอย่าง เช่น ผู้เขียนจะต้องนึกก่อนที่จะ เขียนว่า เขาควรเขียนอย่างไรจึงจะมีความหมายตรงกับความนึกคิดของตน ผู้อ่านที่อยู่ใน สถานะที่จะรับความรู้และความคิดของผู้เขียนด้วย ทั้งนี้ต้องอาศัยสารหรือตัวอักษรที่ผู้เขียน ส่งมา ถ้าผู้อ่านไม่สามารถจะสื่อความหมายจากตัวอักษรได้ตรงกับความต้องการของผู้เขียน ก็แสดงว่าได้เกิดปัญหาในการสื่อสารขึ้นแล้ว (สนิท ตั้งทวิ 2531: 37)

สุจริต เพียรชอบ ก็กล่าวไว้ในทำนองเดียวกันนี้ว่า ในบรรดาทักษะทางภาษาทั้งสี่ อันได้แก่ ทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน การเขียนเป็นทักษะที่มีความสลับซับซ้อนและ ยากที่สุด การสื่อสารด้วยการเขียนนั้นผู้เขียนจะต้องใช้ความสามารถทางภาษาสูงกว่าทักษะ อื่น ๆ ทั้งนี้เพราะการเขียนเป็นกิจกรรมที่ผู้เขียนจะต้องใช้ความสามารถของตนเองสื่อความ หมายโดยปราศจากความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น ก่อนที่จะลงมือเขียนนั้น ผู้เขียนจะต้องมี ความรอบรู้ มี ความคิดและสะสมประสบการณ์ต่าง ๆ ไว้มาก ความรอบรู้เหล่านั้นได้มาจาก แหล่งต่าง ๆ กัน อาจได้จากการฟัง การอ่าน การเสวนากับผู้รู้ การศึกษาค้นคว้า การท่องเที่ยว

การวิจัย แล้วจึง กลับกรองความรู้ความเข้าใจที่ได้รับมาแสดงออกเป็นลายลักษณ์อักษร ที่สื่อ ความหมายและความคิดให้ประจักษ์ คนส่วนใหญ่มักจะแสดงออกทางภาษาได้ดีเฉพาะการพูด แต่การเขียนนั้นบางคนก็ยังมีปัญหาอยู่มากบ้างน้อยบ้างตามโอกาสและประสบการณ์ อย่างไรก็ตาม การเขียนก็ยังเป็นทักษะที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับทุกคน จึงมีความจำเป็นที่จะต้อง พัฒนาทักษะการเขียนให้ดีขึ้น (สุจริต เพียรชอบ 2537: 239)

สุมิตรา อังวัฒนกุล มีความคิดเห็นในทำนองเดียวกันนี้ว่า การเขียนนับได้ว่าเป็น ทักษะที่ย่างยากซับซ้อน ต้องใช้ความรู้ความสามารถหลายประการ ทั้งนี้เพราะความสามารถทาง

การเขียนจะต้องมีพื้นฐานในการฟัง พูด และอ่านมาก่อน นอกจากนี้ ทักษะการเขียนยังเป็น ทักษะการแสดงออกที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการติดต่อสื่อสาร เพราะใช้ถ่ายทอดความรู้ ความคิดและเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งสามารถเก็บไว้เป็นหลักฐานสำหรับอ้างอิงได้ ในการสอน ทักษะการ-เขียนเพื่อให้สื่อความหมายได้นั้นผู้สอนจะต้องกระตุ้นให้ผู้เรียน ได้แสดงออกมาซึ่ง ความคิด โดยให้สัมพันธ์กับความสามารถในการใช้ภาษาในการเขียนแต่ละครั้ง ผู้เขียนจะต้อง มีความสามารถในการเลือกใช้คำและสะกดให้ถูกต้อง มีความรู้ทางโครงสร้าง ทั้งระบบคำ ประโยค และหลัก-การเรียบเรียงในการเขียนอย่างมีประสิทธิภาพด้วย (สุมิตรา อังวัฒนกุล ม.ป. ป.: 42)

จากข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการเขียนดังกล่าว สรุปได้ว่า ทักษะการเขียนเป็นทักษะการ-แสดงออกที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการติดต่อสื่อสาร การเขียนเป็นทักษะที่มีความสลับ-ซับซ้อนและฝึกได้ยากที่สุด การสื่อสารด้วยการเขียนนั้นผู้เขียนจะต้องใช้ความสามารถทางภาษา สูงกว่าทักษะอื่น การที่จะสามารถสื่อความหมายได้นั้นจะต้องอาศัยพื้นฐานในด้าน การฟัง การพูด และการอ่าน ดังนั้นครูผู้สอนจำเป็นต้องฝึกทักษะการเขียนของตนและของนักเรียนให้ สัมพันธ์กับทักษะอื่น เพื่อจะได้ถ่ายทอดความรู้ ความคิด และประสบการณ์ของตนได้ตรงตาม วัตถุประสงค์ที่ต้องการสื่อความ โดยหมั่นฝึกฝนการเขียนอยู่เสมอและกระตุ้นให้นักเรียนได้ แสดงออกซึ่งความคิดที่สัมพันธ์กับความสามารถในการใช้ภาษา อันจะช่วยให้นักเรียนสามารถ พัฒนาทักษะการเขียนในโอกาสต่อไปได้

3. องค์ประกอบของการเขียน

เดวิด พี แฮร์ริส (David P. Harris) กล่าวว่า การเขียนโดยทั่วไป มีองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1. เนื้อหา (Content) ได้แก่ สารการเขียน ตลอดจนความนึกคิดที่แสดงออกมา
2. รูปแบบ (Form) ได้แก่ การเรียบเรียงเนื้อหาให้มีความต่อเนื่องกัน

3. ไวยากรณ์หรือหลักภาษา (Grammar) ได้แก่ การใช้โครงสร้างทางไวยากรณ์ ที่ถูกต้องและสื่อความหมายได้

4. ลีลาภาษา (Style) ได้แก่ การเลือกถ้อยคำ สำนวนโวหารต่าง ๆ เพื่อให้เกิด ลักษณะเฉพาะของผู้เขียน

5. กลไกด้านการเขียน (Mechanics) ได้แก่ การใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ ของภาษา ในการเขียน เช่น การใช้เครื่องหมายวรรคตอน การใช้ตัวอักษรให้ถูกต้องตามเกณฑ์ (David

P.Harris อ้างถึงใน สุมิตรา อังวัตตนกุล ม.ป.ป.: 42-43)

เจือ สตะเวทิน กล่าวถึงส่วนประกอบของเรียงความว่า "มีส่วนคำนำ ตัวเรื่องและ คำลงท้าย เรียงความที่ดีต้องมีความสมบูรณ์ แจ่มแจ้ง ชัดเจน และถูกต้อง" (เจือ สตะเวทิน 2511: 295)

วรรณ แก้วแพรง กล่าวว่า เรียงความที่ดีต้องมีลักษณะต่อไปนี้ประกอบกัน คือ

1. รูปแบบดี คือ หัวเรื่อง การย่อหน้าข้อความ การเว้นวรรคตอน การใช้เครื่องหมายต่าง ๆ รวมถึงความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อยของการเขียน

2. โครงเรื่องดี คือ ความยาวของเรื่องพอเหมาะกับเวลาที่ใช้เขียน เหมาะกับหัวเรื่องและ ระดับของผู้เขียน

3. ถ้อยคำภาษาดี การเขียนเรียงความ คือ การสื่อด้วยภาษา การใช้ถ้อยคำที่ดีจึง จำเป็น มาก ต้องใช้คำได้ถูกต้องตรงความหมาย เหมาะสมกับบุคคลและศักดิ์ของคำ ผูกประโยคได้ถูก ต้อง สละสลวย กะทัดรัด และมีท่วงทำนองในการเขียนดี

4. เนื้อหาดี คือ เนื้อหาสอดคล้องกับหัวเรื่อง เนื้อความสัมพันธ์กัน และมีเนื้อหา พอที่จะทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้ ความเข้าใจ ตามหัวเรื่องที่กำหนดไว้

5. ความคิดดี ความคิดดีต่างจากเนื้อหาดี เพราะเนื้อหาเป็นสาระที่เกี่ยวกับความรู้ หลักวิชา ข้อเท็จจริง แต่ความคิดเป็นเรื่องของความเข้าใจ ข้อเสนอแนะ ความคิดเห็น การคิด หาเหตุผล ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับภูมิปัญญาของผู้เขียน (วรรณ แก้วแพรง 2526: 221-223)

สุจริต เพียรชอบ กล่าวว่า "การเขียนที่ดีนั้น ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ ความรัก ความพอใจ ความปรารถนาที่จะที่จะเขียน อารมณ์ ความจรโรงใจ ความรู้ ความคิด ประสพ การณ์ และทักษะในการเขียน (สุจริต เพียรชอบ 2537: 239)

สรุปได้ว่า การเขียนเรียงเรื่องย่อคำให้เป็นข้อความ เรื่องราว หรือเรียงความที่ดีนั้น มี องค์ประกอบหลายอย่างด้วยกัน ทั้งทางด้านเนื้อหา รูปแบบ ถ้อยคำภาษา หลักไวยากรณ์ ตลอดจน ความรู้ ความคิดของผู้เขียนที่เสนอไว้ในงานเขียน และที่สำคัญที่สุดก็คือ ความรัก ความพอใจ ความปรารถนาที่จะเขียน รวมทั้งอารมณ์ ประสพการณ์และทักษะในการเขียน อันจะทำให้การ เขียนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. ความสามารถในการเขียน

ลาโด (Lado) กล่าวถึงความหมายของความสามารถในการเขียนว่า "คือ ความ-สามารถ ที่จะใช้ตัวอักษรอย่างมีความหมาย สามารถเรียบเรียงข้อความจากลักษณะโครงสร้าง ภาษาที่ใช้รูปแบบการเขียนให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของการเขียนนั้น ๆ ตลอดจนการใช้ถ้อยคำ สำนวนอย่างถูกต้อง" (Lado 1961: 248)

แวลเล็ต (Valette) กล่าวถึงความหมายของการเขียนอีกด้านหนึ่ง ว่า "ความ-

สามารถทางการเขียน คือ ความสามารถในการแสดงออกทางด้านข้อความที่สละสลวย หรือ ความคิดที่ต้องการเชื่อมโยงความสามารถในการเรียบเรียงความคิดให้เป็นประโยคความเรียง หรือบทความ เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ" (Valette 1967: 131)

เทลเลอร์ (Taylor) กล่าวว่า "ความสามารถในการเขียนเกิดจากการศึกษาอบรม และประสบการณ์ของแต่ละคน ซึ่งจะออกมาในรูปของการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องตามระเบียบแบบแผนของการประสมประสานประโยคต่าง ๆ ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และสามารถสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้ตามที่ต้องการ" (Taylor 1976: 310)

แครชเชน (Krashen) กล่าวถึงความสามารถทางการเขียนว่า "ความสามารถทางการเขียน พัฒนาตามวิธีเกี่ยวกับการรับภาษาที่สอง ความสามารถในการเขียนเกิดจากการรับปัจจัยเข้าอย่างเพียงพอ จนเกิดความเข้าใจ (Comprehensible Input) นำไปสู่ความสามารถทางการเขียน คือ ผล (Production) ความเข้าใจในการฟังและความเข้าใจในการอ่านทำให้เกิดความสามารถในการพูดและการเขียน" (Krashen 1984: 20-23)

ส่วน แพตตี้ (Patty) นั้น กล่าวว่า "ความสามารถทางการเขียน คือ การที่ผู้เขียนสามารถใช้วิธีการเขียน เพื่อเชื่อมโยงความคิดและรายละเอียดของเรื่องให้เป็นภาษาเขียนหรือตัวอักษรที่ผู้อื่นอ่านแล้วเกิดความเข้าใจตรงกันได้" (Patty 1985: 182)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ความสามารถในการเขียน หมายถึง ความสามารถในการเรียบเรียงตัวอักษรเป็นข้อความได้อย่างสละสลวยตามรูปแบบการเขียน เพื่อสื่อความหมายให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของการเขียนแต่ละครั้ง ความสามารถทางการเขียนจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้เขียนได้รับการศึกษาอบรมและมีประสบการณ์ด้านการฟังการอ่านมามากพอ จนเกิดความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษา ทำให้สามารถถ่ายทอดความรู้ ความคิด ออกมาเป็นภาษาเขียนได้

5. จุดมุ่งหมายในการเขียน

การเขียนเรื่องให้ผู้อื่นอ่านต้องมีจุดมุ่งหมายที่แน่ชัดว่าจะเขียนเพื่ออะไร เขียนให้ใครอ่าน ซึ่งจะช่วยให้การเขียนเป็นไปในแนวทางหรือขอบเขตที่กำหนด และไม่เกิดการสับสนในการที่จะเรียบเรียงถ้อยคำสำนวนหรือข้อความเพื่อดำเนินเรื่องให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนได้

สิทธา พินิจภูวดล และ คนอื่น ๆ ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการเขียนไว้ดังนี้

1. การเขียนเพื่อเล่าเรื่อง คือ การกำหนดเหตุการณ์ หรือเรื่องราวที่เป็นลำดับอยู่แล้ว มาถ่ายทอดเป็นข้อเขียน ผู้เขียนต้องใช้วิธีการเล่าที่ชวนให้อ่าน และเห็นภาพเหตุการณ์ทำให้ผู้อ่านติดตามโดยตลอดเรื่อง ซึ่งต้องมีกลวิธีเฉพาะประเภท เช่น สร้างจุดสนใจเมื่อเริ่มต้นและลำดับเรื่องตามเหตุการณ์ก่อนหลัง ใช้ภาพประกอบตามลำดับ เสนอข้อเท็จจริง ตามเวลา และสถานที่ เป็นต้น

2. การเขียนเพื่ออธิบาย ใช้มากกับข้อเขียนประเภทคำราหรือวิชาการ เป็นการอธิบาย แจกแจงข้อเท็จจริง ความรู้ อธิบายวิธีใช้ ไขปัญหา เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ การเขียนประเภทนี้ต้องคำนึงถึงภาษาให้กระชับรัดกุม การลำดับขั้นตอนเหตุการณ์ตามลำดับก่อนหลัง หรือจากเหตุ ไปสู่ผล จากใกล้ไปไกล ถ้าหากอธิบายเป็นขั้นตอนโดยแยกหัวข้อเป็น 1,2,3 ได้ ก็จะช่วยให้ ผู้อ่าน เข้าใจได้ง่ายขึ้น

3. การเขียนเพื่อโฆษณาจูงใจ ผู้เขียนจะใช้ภาษาเพื่อโฆษณาจูงใจให้คนอ่านสนใจ ดังนั้น จึงต้องใช้ภาษาที่จดจำง่าย คล้องจองและสั้นกะทัดรัด แต่ต้องสะดุดตาสะดุดใจผู้อ่าน เช่น มีความแปลกใหม่ ดังตัวอย่าง "จับความสุขมาใส่ตลับเทป" เป็นต้น

4. การเขียนเพื่อปลุกใจ เป็นการเขียนเพื่อให้เกิดความเข้มแข็ง พร้อมเพรียง ให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อีกลักษณะข้อเขียนประเภทนี้จะต้องใช้ประโยคสั้น ๆ อาจมีการเน้นย้ำและยกตัวอย่างประกอบด้วย

5. การเขียนแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ หรือแนะนำ เช่น บทความเชิงวิเคราะห์ การวิจารณ์หนังสือ การแสดงข้อคิดเห็นต่าง ๆ ต่อการปกครอง สังคม เป็นต้น การเขียนประเภทนี้ต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริง แสดงให้เห็นชัดเจน การใช้วิจารณ์ญาณได้ถูกต้อง ยุติธรรม มีหลักเกณฑ์ ในกรณีที่แจกแจงผลดี ผลเสีย ข้อดี ข้อเสีย ก็ควรจำแนกและใช้เหตุผลที่ดำเนินอยู่บนหลักเกณฑ์ที่สมจริงเป็นสำคัญ ข้อเขียนประเภทนี้ จะใช้ภาษาเรียบง่าย กะทัดรัด

6. การเขียนเพื่อสร้างจินตนาการ เป็นการเขียนที่ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการคล้ายตามหรือเห็นสิ่งนั้น ๆ ด้วย จึงต้องใช้วิธีการสร้างภาพพจน์ เพื่อจูงใจและสร้างภาพให้ผู้อ่านอ่านแล้วเกิดจินตนาการได้

7. การเขียนเพื่อเสียดสี ยั่วล้อ เป็นการเขียนที่ต้องการหยิบสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่น่าเป็นส่วนบกพร่องในสังคมมากล่าวตำหนิ แต่ใช้วิธีการพูดเชิงที่เล่นทีจริง ไม่รุนแรง เข้าลักษณะหยิกแกมหยอก บางทีคนอ่านไม่เห็นสิ่งที่แฝงการเสียดสีไว้ก็มี การเขียนทำนองนี้มักเขียนถึงสิ่งที่จะเสียดสี ในทำนองตลกประชดประชัน (สิทธา พินิจภูวดล และคณะ 2516: 1-6)

กมล การกุศล กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการเขียนที่คล้ายคลึงกัน ได้แก่

1. เขียนเพื่อเล่าเรื่อง คือ เขียนเล่าเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้อ่านทราบ
2. เขียนเพื่ออธิบาย คือเขียนอธิบายวิธีการ หรือเขียนอธิบายความรู้ในเรื่องต่าง ๆ เช่น การทำสวนครัว การถนอมอาหาร การอธิบายศัพท์ การเขียนบทความวิชาการ เป็นต้น
3. เขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น คือ เขียนแสดงความเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะ ในเรื่องต่าง ๆ เช่น การเขียนบทความเสนอแนะด้านการเมือง การเศรษฐกิจและการครองชีวิต เป็นต้น
4. เขียนเพื่อชักจูง คือ การเขียนปลุกใจ ปลอบประโลม ชักชวนให้ทำหรือไม่ทำสิ่งใด ๆ

5. เขียนเพื่อสร้างจินตนาการ หรือให้ความบันเทิง คือ การเขียนเพื่อให้อ่านแล้ว เกิดความเพลิดเพลิน สนุกสนาน เกิดจินตนาการ เช่น การเขียนเรื่องสั้น นวนิยาย เรื่องำขัน เป็นต้น (กมล การกุศล 2526: 215)

วรรณ แก้วแพรง ได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการเขียนเรียงความไว้เพียง 3 ข้อ คือ

1. เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ

2. เพื่อให้เกิดความคิดเห็น

3. เพื่อให้เกิดทัศนคติ ค่านิยม หรือคุณธรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง

(วรรณ แก้วแพรง 2530: 62)

ผะอบ โปษะกฤษณะ ได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการเขียนไว้ 4 ข้อ ได้แก่

1. เพื่ออธิบายให้ผู้่านรู้ว่าอะไรเป็นอะไร เป็นการบอกเล่าให้ทราบ เช่น ความรู้ทางวิชาการ หลักเกณฑ์ ทฤษฎีต่าง ๆ (การตอบข้อสอบ) การชี้แจง การประกาศให้ทราบ

2. เพื่อพรรณนา ให้ผู้่านได้รู้สึก ได้เห็น ได้ยิน เช่นเดียวกับผู้เขียนรู้สึก ไม่ว่าจะเป็นการพรรณนาภาพ เสียง รส หรือสัมผัสใด ๆ ก็ตาม

3. เพื่อเปลี่ยนความรู้สึก เปลี่ยนใจ หรือเปลี่ยนท่าทีให้เป็นไปตามที่ผู้เขียนต้องการ

3.1 ชวนให้เห็นจริงในเรื่องที่เข้าใจยาก เช่น ข้อธรรมะต่าง ๆ คำพังเพย ภาษิตที่เข้าใจยาก

3.2 โน้มน้าวให้เห็นด้วยในนโยบายใหม่ เปลี่ยนความคิดจากเรื่องหนึ่งไปอีกรเรื่องหนึ่ง

4. เล่าเรื่องให้ผู้่านทราบ เหมือนหนึ่งผู้่านได้เห็นสิ่งที่เกิดขึ้นหรือเหตุการณ์ที่ เกิดขึ้นด้วยตนเอง (ผะอบ โปษะกฤษณะ 2532: 52)

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายในการเขียนเรียงความนั้นก็เพื่อ เล่าเรื่อง อธิบายความ แสดงความคิดเห็น โน้มน้าวจิตใจและสร้างความเพลิดเพลินให้แก่ผู้่าน ซึ่งลักษณะของการเขียนแต่ละเรื่องจะแตกต่างกันไปตามจุดมุ่งหมายของผู้เขียน

6. รูปแบบของการเขียนเรื่อง

ข้อเขียน หรือบทความที่พบเห็นโดยทั่วไปมีอยู่หลายรูปแบบด้วยกัน มีผู้กล่าวถึงรูปแบบการเขียนไว้หลายอย่าง เช่น

ฉัตรฯ บุนนาคและคณะ ได้รวบรวมรูปแบบการเขียนไว้ ดังนี้

การเขียนเรียงความ การเขียนบทความ

การเขียนรายงาน การเขียนจดหมาย

การเขียนบันทึก การเขียนโทรเลข

การเขียนข้อความ การเขียนเพื่อประชาสัมพันธ์ ชักชวน และโฆษณา

ทั้งนี้ ผู้เขียนสามารถขยายความในย่อหน้าหนึ่ง ๆ ได้หลายรูปแบบ ดังนี้

1. ขยายโดยการอธิบาย เป็นการขยายโดยวิธีอธิบายให้รายละเอียด หรือ ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับใจความสำคัญเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจหรือรู้เรื่องราวนั้น ๆ ได้อย่างสมบูรณ์
2. ขยายโดยการยกตัวอย่าง เป็นการขยายโดยยกตัวอย่างมาประกอบใจความสำคัญ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจ หรือเห็นด้วยกับเรื่องราวนั้น ๆ ง่ายขึ้น ตัวอย่างที่ยกควรให้ตรงตามเนื้อเรื่อง ไม่ยากหรือซับซ้อนเกินไป ควรสนับสนุนข้อความนั้น ๆ ให้ผู้อ่านเข้าใจหรือเห็นจริง ควรบอกด้วยว่าตัวอย่างนั้นเป็นเรื่องจริง หรือสมมติ หรือเคยพบเห็นด้วยตนเองสิ่งหนึ่งที่ผู้ฝึกฝนควรนึกถึงเสมอ คือ การยกตัวอย่างประกอบเฉพาะเรื่องที่เข้าใจยาก หรือยังไม่เข้าใจชัดเจน เรื่องที่ง่ายอยู่แล้วไม่ควรยกตัวอย่าง
3. ขยายโดยการเปรียบเทียบ เป็นการขยายโดยการเปรียบเทียบ อาจจะเป็นการเปรียบเทียบกับสิ่งที่ตรงกันข้ามเพื่อให้ชัดเจนขึ้น เช่น ขาวกับดำ อาจช่วยให้เด่นชัดขึ้น เช่น การเปรียบเทียบทำนองอุปมาอุปไมยที่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวนั้น ๆ ได้ง่ายขึ้น หรือเปรียบสิ่งที่ไม่รู้กับสิ่งที่รู้ เปรียบนามธรรมกับรูปธรรม เป็นต้น
4. ขยายโดยการกล่าวถึงเหตุและผล เป็นการขยายโดยใช้การแสดงผลที่ทำให้เรื่องราวเป็นไปอย่างนั้น เหตุผลที่นำมาแสดงควรเป็นเหตุผลที่มีทางเป็นไปได้ หรือพิสูจน์ว่าเป็นจริงแล้วหรือเป็นเหตุผลที่คนทั่วไปยอมรับ ไม่ใช่ถือเอาตัวผู้เขียนเป็นหลัก
5. ขยายโดยการอ้างหลักฐาน เป็นการขยายโดยอ้างบุคคล สถานที่ หรือเหตุการณ์ที่มีจริง หรือเกิดขึ้นจริง ๆ เพื่อให้ใจความนั้นหนักแน่นน่าเชื่อถือขึ้น เช่น บอกว่าใครพูดอะไรไว้ ข้อมูลได้จากที่ใด เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นกับใคร ที่ไหน เมื่อไร เป็นต้น
6. ขยายโดยการตั้งคำถามและให้คำตอบ เป็นการขยายที่ทำให้ผู้อ่านลึกลงใจคิด โดยการตั้งคำถามแล้วจึงให้ความกระจ่างแก่ผู้อ่าน โดยการตอบคำถามเป็นขั้นตอนไป ให้ผู้อ่านเข้าใจข้อความนั้นได้เป็นลำดับ (ฉัตรภา บุนนาค และคณะ 2522: 105)

ผะอบ โปษะกฤษณะ กล่าวว่ารูปแบบการขยายความในข้อเขียนมี 5 แบบ ได้แก่

1. ข้อเขียนแบบนิยามความหมาย คือ การอธิบายว่าสิ่งที่กล่าวถึงคืออะไร
2. ข้อเขียนแบบให้รายละเอียด คือ การอธิบายว่าสิ่งนั้นเป็นอย่างไร
3. ข้อเขียนแบบยกตัวอย่าง คือ ข้อเขียนที่สนับสนุนความคิดหรือข้อความให้เด่นชัดขึ้น
4. ข้อเขียนในเชิงอภิปราย คือ รูปแบบการเขียนที่ใช้เหตุผล ให้ตัวอย่างประกอบเพื่อเป็นการสนับสนุนเหตุผล

5. ข้อเขียนแบบให้เหตุผล คือ ข้อเขียนที่กล่าวถึงการเกิดปัญหาขึ้น แล้วผู้เขียนใช้เหตุผลมาแก้ไขปัญหานั้น ทำให้ผู้อ่านหมดข้อสงสัย (ผะอบ โปษะกฤษณะ 2526: 78-88)

จะเห็นได้ว่า การเขียนเรื่อง หรือการเขียนบทความโดยทั่วไปนั้น มีรูปแบบการเขียนหลายรูปแบบ ซึ่งผู้เขียนสามารถขยายความในการเขียนได้หลายกรณี ทั้งการอธิบายเหตุผล การยกตัวอย่าง การเปรียบเทียบ การอ้างอิงหลักฐานประกอบการเขียน ตลอดจนการอภิปราย การพรรณนา และการบรรยายความ งานเขียนแต่ละรูปแบบมีแนวการเขียนที่แตกต่างกัน ผู้เขียนจะต้องเลือกให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการสื่อความไปยังผู้อ่าน ซึ่งอาจจะมีเพียงประเด็นเดียว หรือหลายประเด็นก็ได้

7. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการเขียน

สุจริต เพียรชอบ กล่าวว่า การเขียนเป็นทักษะการส่งสาร (Expressive Skills) ร่วมกับทักษะการพูด ทักษะการเขียนมีความยุ่งยากและสลับซับซ้อนกว่าทักษะอื่น ๆ แต่ผู้เขียนก็สามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้ ในที่นี้ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการเขียนไว้ว่าในการพัฒนาทักษะการเขียนนั้น ผู้เขียนควรจะได้ฝึกเขียนหลาย ๆ ประเภทเพื่อให้ความสามารถในการเขียนหลาย ๆ แบบ ริเวอร์ส และ เทมเพอร์ลีย์ (Rivers and Temperly) ได้แบ่งวัตถุประสงค์ในการเขียนเป็น 2 ประการ และในแต่ละวัตถุประสงค์แบ่งเป็นการเขียนประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. การเขียนเพื่อนำไปใช้

- 1.1 การเขียนในชีวิตประจำวัน เช่น การกรอกแบบฟอร์ม
- 1.2 การเขียนตามมารยาทในสังคม เช่น การเขียนบัตรอวยพร
- 1.3 การเขียนขอหรือให้ข้อมูล เช่น การเขียนคำวิจารณ์บทความ
- 1.4 การเขียนที่ใช้ในการศึกษาเล่าเรียน เช่น การบันทึกคำบรรยาย

2. การเขียนงานสร้างสรรค์

- 2.1 การเขียนเพื่อความบันเทิง เช่น บทละคร คำบรรยายภาพ
- 2.2 การเขียนเชิงบรรยาย เช่น เรื่องสั้น นิยาย คำประพันธ์

สำหรับกิจกรรมการเขียนเรียงความเพื่อฝึกการลำดับความคิดนั้น สุมิตรา อังวัฒนกุล ได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การเขียนเรียงความแบบควบคุมและมีการชี้แนะ เช่น การเขียนเรื่องตามภาพ การเขียนเรียงความจากคำถามที่ให้ไว้เป็นแนว การเขียนเรียงความจากบทสนทนา การลำดับประโยคเป็นความเรียง (Strip story) การเขียนเค้าโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน เขียนสรุป หรือย่อจากเรื่องที่อ่านหรือฟัง เป็นต้น

2. การเขียนเรียงความอิสระ เป็นการเขียนตามหัวเรื่องที่กำหนดให้ โดยใช้รูปแบบ และโครงสร้างความคิดของตนเอง (สุมิตรา อังวัฒนกุล ม.ป.ป.: 45-46)

ผู้พัฒนาทักษะการเขียนจึงควรพิจารณาว่าจะฝึกเขียนประเภทใดบ้างจึงจะเกิดประโยชน์ สำหรับลีลาในการเขียนนั้น ผู้พัฒนาการเขียนจะต้องฝึกเขียนให้ได้หลายลีลา พินคาส์ (Pincas) ได้กล่าวถึงทักษะเกี่ยวกับลีลาการเขียนว่า ลีลาการเขียนประกอบด้วยการ เขียนรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่

การเล่าเรื่อง เล่าเหตุการณ์ (Narrative)

การบรรยาย (Descriptive)

การอธิบาย (Expository)

การเขียนโต้แย้ง (Argument)

เมื่อลองพัฒนาทุกรูปแบบแล้วก็อาจเลือกลีลาที่ตนชอบมากที่สุดและพัฒนาให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น ไป นอกจากนั้นเรื่องระดับภาษาก็เป็นสิ่งที่สำคัญ ผู้เขียนจะต้องเลือกระดับภาษา ให้เหมาะสมกับ สถานการณ์ ผู้อ่าน และจุดมุ่งหมายของการเขียน (สุจริต เพ็ชรชอบ 2537: 248-250)

แอน ไรมส์ (Ann Raimes) กล่าวถึงองค์ประกอบในการสอนเพื่อพัฒนาทักษะ การเขียน ดังนี้

1. เนื้อหา (Content) ได้แก่ การสื่อความหมายได้ตรงจุด ตรงประเด็น (Relevance) มีความกระชับ (Clarity) มีความคิดริเริ่ม (Originality) และมีเหตุผล (Logic) ฯลฯ

2. กระบวนการเขียนของผู้เขียน (The writer's process) ได้แก่ การรวบรวม ความคิด (Getting ideas) การเริ่มทำการเขียน (Getting started) การเขียนร่าง (Writing drafts) และการทบทวน (revising)

3. คำนี้ถึงผู้อ่าน (Audience)

4. วัตถุประสงค์ในการเขียน (Purpose)

5. การเลือกใช้คำ (Word choice) ได้แก่ คำศัพท์ (Vocabulary) สำนวน (Idioms) และ คำที่แสดงความรู้สึก (Tone)

6. การเรียบเรียงข้อความ (Organization) ได้แก่ ประโยค (Paragraph) ประโยคหัวเรื่องและประโยคสนับสนุน (Topic and Support) การเชื่อมโยงกันของเนื้อหา และความเป็นเอกภาพ (Cohesion and Unity)

7. กลไกในการเขียน (Mechanics) ได้แก่ การคัดลายมือ (Handwriting) การสะกดคำ (Spelling) และการใช้เครื่องหมายวรรคตอน (Punctuations) ฯลฯ

8. ไวยากรณ์ (Grammar) เช่น กำหนดการใช้คำกริยา (Rules of Verbs)

ความสอดคล้องของประธานและกริยา (Agreement) คำนำหน้า (Articles) และ คำสรรพนาม (Pronouns) ฯลฯ

9. ความสัมพันธ์ของคำในประโยค (Syntax) เช่น โครงสร้างของประโยค (Sentence Structure) ขอบข่ายของประโยค (Sentence Boundaries) และ การเลือกลีลา ในการเขียน (Stylistic Choices) ฯลฯ (Ann Raimes อ้างถึงใน สุมิตรา อังวัณกุล ม.ป.ป.: 43)

สนธิ ตั้งทวี กล่าวถึงการสอนเขียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา และได้ให้ข้อเสนอแนะ บางประการเกี่ยวกับการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการเขียน ในระดับชั้นมัธยมศึกษา ไว้ดังนี้ เนื้อหาในการสอนเขียน ได้แก่

1. การคัดลอกข้อความ และการสะกดคำ
2. การเขียนเรียบเรียงข้อความ
3. การเขียนเพื่อติดต่อสื่อสาร
4. การเขียนในโอกาสต่าง ๆ
5. การเขียนเชิงสร้างสรรค์

สำหรับข้อเสนอแนะบางประการ ที่เกี่ยวกับหลักการสอนเขียน มีดังนี้

1. ครูควรทำการทดสอบความสามารถพื้นฐานทางการเขียนของนักเรียนก่อน ที่จะสอนในกรณีที่ไม่มีแบบทดสอบมาตรฐาน ก็ควรจะได้สร้างแบบทดสอบแบบตัวเลือกขึ้น ไว้ใช้เอง ซึ่งใช้วัดความสามารถในการสะกดคำ การใช้คำ การผูกประโยค และการเรียบเรียงข้อความ แบบทดสอบดังกล่าวนี้ จะช่วยครูผู้สอนได้ทราบว่า นักเรียนมีความรู้ทางการเขียน อยู่บ้างแล้วแค่ไหน และยังช่วยให้ได้ทราบถึงการพัฒนาทางการเขียนหลังจากที่ได้สอนไปแล้ว ทุกกระยะ

2. การสอนทักษะทางการเขียนนั้นไม่ว่าจะเป็นการเขียนเรื่องใดก็ตาม ครูไม่ควร กำหนดหัวข้อเรื่องให้ตายตัว ควรให้นักเรียนได้มีโอกาสเลือกเรื่องที่จะเขียน หรือให้มีส่วนร่วม ในการเสนอหัวข้อเรื่องด้วย

3. ไม่ควรแยกสอนทักษะการเขียนจากทักษะอื่น ๆ คือ ทักษะฟัง พูด และอ่าน ถ้า สามารถสอนให้สัมพันธ์ไปถึงวิชาการคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ศิลปะ หรือวิชาอื่น ๆ ได้ก็จะเป็นการดี

4. ทักษะการเขียน เป็นวิชาทักษะที่ค่อนข้างยุ่งยาก ซับซ้อน นักเรียนส่วนมากไม่ค่อยสนใจเรียนเหมือนทักษะอื่น ๆ ด้วยเหตุนี้ ผู้สอนจึงควรใช้หลักของการเสริมแรง เสริมกำลังใจหลายรูปแบบ เช่น จัดให้มีการประกวดงานเขียนประเภทต่าง ๆ ยกย่องให้เกียรติแก่นักเรียนที่มีผลงานเขียนดีเด่น การให้รางวัล การชมเชย เป็นต้น

5. การสอนเขียนนั้น ครูไม่ควรมุ่งแต่จะให้กฎเกณฑ์หรือทฤษฎี ควรให้มีการปฏิบัติจริง ให้ได้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น

6. การสอนทักษะการเขียนที่จะให้ได้ผลดีนั้น ครูไม่ควรใช้การอธิบายอย่างเดียวแต่ควรใช้สื่อการสอนประกอบด้วย เพราะสื่อการสอนจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจแจ่มชัด และไม่เกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย

7. ครูควรวางแผนการสอนอย่างละเอียดและชัดเจน เช่น ควรจะมีวัตถุประสงค์อะไรบ้าง และควรจะเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งสามารถเน้นพฤติกรรมกรรมการเขียนของนักเรียนได้อย่างเด่นชัด การนำเข้าสู่บทเรียน การดำเนินการสอน การจัดกิจกรรมที่จะให้ทักษะการเขียนสัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ พร้อมทั้งสื่อการเรียน และเกณฑ์การประเมินผล

8. นักเรียนควรจะมีส่วนร่วมในการวัดผลและการสร้างเกณฑ์ในการประเมินผล การเขียนด้วย เพื่อจะให้เขาได้ทราบแนวทางในการวัดผลว่าจะเป็นอย่างไร เพื่อว่าตัวนักเรียนเองจะได้รู้จักใช้ดุลยพินิจและใช้วิจารณญาณในการทำงาน (สนิท ตั้งทวี 2531: 38-40)

สุมิตรา อังวัฒนกุล ได้ให้แนวคิดในการสอนทักษะการเขียน และเสนอแนวทางในการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะการเขียนไว้ว่า "ในการส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาการเขียนของตนให้ดีขึ้นนั้น ผู้สอนมีบทบาทสำคัญยิ่งในการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการเขียนของผู้เรียน ถ้าหากบรรยากาศในการเรียนการสอนมีลักษณะเป็นมิตร การสอนของครูมีขั้นตอนที่ชัดเจนก็จะช่วยพัฒนาทักษะการเขียนของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น" (สุมิตรา อังวัฒนกุล ม.ป.ป.: 43-44)

สรุปได้ว่า การที่จะจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนนั้น ควรให้นักเรียนได้ฝึกเขียนหลาย ๆ ประเภทเพื่อให้สามารถเขียนได้หลายแบบและหลายลีลา โดยคำนึงถึงองค์ประกอบในการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการเขียน 9 ประการ คือ 1) เนื้อหา 2) กระบวนการเขียน 3) การคำนึงถึงผู้อ่าน 4) วัตถุประสงค์ในการเขียน 5) การเลือกใช้คำ 6) การเรียบเรียงข้อความ 7) กลไกในการเขียน 8) ไวยากรณ์ และ 9) ความสัมพันธ์ของคำ

ในประโยค สำหรับการจัดกิจกรรมการสอนเขียนนั้น ควรทำการทดสอบก่อนเรียน ให้นักเรียนเลือกเรื่องที่จะเขียนเอง สอนทักษะการเขียนร่วมกับทักษะอื่น ใช้การเสริมแรงสร้างความสนใจในการเขียนให้ฝึกปฏิบัติจริง ใช้สื่อประกอบการสอน วางแผนการสอนอย่างละเอียดชัดเจน และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลผลการเขียนด้วย ในการที่จะเสริมสร้างประสิทธิภาพการเขียนของนักเรียนนั้น ครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญที่สุดจึงควรสร้างบรรยากาศในการเรียน

การสอนให้มีลักษณะเป็นมิตร และจัดกิจกรรมเป็นขั้นตอนให้ชัดเจน เพื่อจะช่วยให้ นักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะ การเขียนและมีความสนใจในการเขียนให้มากยิ่งขึ้น

8. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการเขียน

ในการพัฒนาทักษะการเขียนนั้นได้มีผู้กำหนดขั้นตอนการจัดกิจกรรมที่แตกต่างกันไป เช่น ลาโด (Lado) ได้แบ่งขั้นตอนการเขียนออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมตัวก่อนการเขียน (Pre-Writing) เป็นขั้นเขียนสัญลักษณ์ต่าง ๆ แทนคำพูด ฝึกการคัดเลือกสัญลักษณ์และตัวอักษรแบบต่าง ๆ ซึ่งให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของตัวอักษรกับระบบเสียง รวมทั้งลีลาในการเขียนและความแตกต่างของสัญลักษณ์แต่ละตัว
2. การคัดลอกข้อความจากบทอ่าน (Copying Reading Texts) ให้นักเรียนฝึกเขียนตามแบบที่กำหนดให้ ซึ่งเป็นข้อความยาว ๆ ตามที่นักเรียนได้อ่านไปแล้ว
3. การถ่ายทอดสิ่งที่พบเห็นเป็นตัวอักษร (Transcribing) ฝึกเขียนตามคำบอก โดยครูบอกคำที่นักเรียนเคยรู้จักให้นักเรียนเขียนตาม จากนั้นก็ฝึกให้นักเรียนถ่ายทอดคำพูด หรือ แต่งประโยคด้วยตนเอง และเขียนประโยคดังกล่าวโดยไม่มีแบบให้ดู
4. การเขียนเรียงความ (Composition) เป็นการเขียนรายงานแสดงความคิดเห็น หรือรายงานข้อมูลต่าง ๆ ในรูปแบบที่ถูกต้องตามแบบแผนและโอกาส เช่น การเขียนจดหมาย การเขียนข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงทางธุรกิจ ซึ่งครูจะต้องเน้นความสำคัญของส่วนต่าง ๆ ให้นักเรียนใช้ทักษะนี้ในการสื่อสาร เช่น หัวเรื่อง (Topics) ความชัดเจนของแนวคิด และ วัตถุประสงค์ (Point of View and Focus) ลีลาภาษา ตลอดจนความแจ่มชัด และความมีประสิทธิภาพของความเรียง (Clarity and Effectiveness)
5. การเขียนวรรณคดี (Literature) เป็นการเขียนขั้นสูงสุด ผู้ที่สามารถเขียนในขั้นนี้ได้จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม โครงสร้างทางภาษา มีพรสวรรค์ และมีศิลปะในการเขียนเป็นอย่างดี (Lado 1964: 143-248)

คิท จอห์นสัน และ คิท มอร์โรว์ (Keith Johnson and Keith Morrow) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสอนทักษะการเขียนว่า แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ ๆ ดังนี้

1. การตั้งจุดหมายในการสอน ผู้สอนจะต้องตั้งจุดหมายในการสอน ทั้งจุดมุ่งหมายปลายทางและจุดมุ่งหมายนำทาง ดังนี้
 - 1) จุดมุ่งหมายปลายทาง หมายถึง ความต้องการให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายที่จะสื่อสารได้โดยการเขียน เช่น ให้เขียนรายละเอียดทั่วไปเกี่ยวกับตนเอง เพื่อประโยชน์ในการกรอกแบบฟอร์มต่าง ๆ
 - 2) จุดมุ่งหมายนำทาง หมายถึง ความรู้ด้านคำศัพท์ สำนวน ที่มีความสำคัญต่อการเขียนในข้อ 1) เช่น เขียนชื่อ นามสกุล วัน เดือน ปีเกิด สถานที่เกิด อายุ และ บ้านเลขที่ ได้ เป็นต้น
2. การดำเนินการสอน ผู้สอนจะต้องทำให้ผู้เรียนเกิดความกระจำในบริบท

ก่อนทำการเขียน เช่น ดูว่าใครเป็นคนเขียน เขียนให้ใครอ่าน ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายในการเขียนอย่างไร ตลอดจนศึกษาความรู้สึกของผู้เขียนและวิธีการเขียนต่าง ๆ เป็นต้น ในขั้นนี้ผู้สอนอาจใช้สื่อช่วยสอน เช่น รูปภาพ เครื่องบันทึกเสียง ตาราง กราฟ แผนที่ ข้อเขียนต่าง ๆ มาใช้ให้เหมาะสมกับประเภทของข้อเขียนและวิธีการต่าง ๆ ที่เลือกไว้แล้ว

3. การฝึกซึ่งเป็นการลงมือเขียนจริง ในระยะเริ่มต้น ควรใช้วิธีการสอนแบบกำหนดขอบข่ายให้เขียน ระยะต่อไปควรเป็นการเขียนโดยแนะแนวทางให้เขียน โดยการใช้รูปภาพและระยะสุดท้าย ควรให้เขียนแบบอิสระโดยกำหนดสถานการณ์ให้ (Keith Johnson and Keith Morrow อ้างถึงใน สุมิตรา อังวัฒนกุล ม.ป.ป.: 44)

ฮาร์โรลด์ เอส แมดเซน (Harold S. Madsen) ได้แบ่งการสอนออกเป็น 3 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการเขียน ในขั้นนี้เป็นการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเขียนและปูพื้นความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียน อาจทบทวนความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางภาษา โดยการใช้เทคนิคการสอน หรือแบบสอบที่ให้นักเรียนเขียน เชื่อมประโยค ขยายประโยค ลดรูปประโยค ปรับคำศัพท์และสำนวนในประโยคเดิมเสียใหม่โดยยังคงความหมายเดิม และแบบสอบแบบเดิมส่วนที่หายไปโดยลบคำที่ต้องเติมให้ดีกว่าแบบทดสอบธรรมดา

2. ขั้นการเขียนโดยการแนะแนวทาง (Guided writing) ในขั้นนี้จะใช้เทคนิคการสอนหรือแบบสอบที่ให้ผู้เรียนเขียน โดยเปลี่ยนเนื้อหาบางส่วนของเรื่องที่กำหนดให้ให้เขียนขยายโครงเรื่องของบทความที่กำหนดให้ และให้เขียนตามคำบอกซึ่งกำหนดความยาวของเรื่องที่จะเขียนประมาณ 75-100 คำ เมื่อการเขียนตามคำบอกเป็นเพียงส่วนหนึ่งของแบบสอบ และกำหนดคำ 125-200 คำ สำหรับแบบสอบการเขียนตามคำบอกโดยเฉพาะ

3. ขั้นการเขียนแบบอิสระ (Free writing) ในขั้นนี้ ผู้สอนจำเป็นต้องกำหนด

ขอบข่ายของเรื่องที่จะเขียนให้ ทั้งนี้เพื่อความยุติธรรมในการตรวจให้คะแนน (Harold S. Madsen อ้างถึงใน สุมิตรา อังวัฒนกุล ม.ป.ป.: 44-45)

กุหลาบ มัลลิกะมาส ได้กำหนดขั้นตอนการเขียนเรียงความไว้ดังนี้

1. การเลือกเรื่องที่จะเขียน ตามปกติทั่วไปครูมักเป็นผู้ตั้งกระทู้ให้นักเรียนเขียน แต่หากนักเรียนจะเลือกเรื่องเอง ก็ควรเลือกให้เหมาะกับความคิดและความพอใจของตน หลักเกณฑ์ในการเลือกเรื่องอย่างกว้าง ๆ มีดังนี้ คือ

- 1.1 เป็นเรื่องเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและน่าสนใจ อาจเป็นเรื่องราวในโรงเรียน
- 1.2 นำเรื่องใกล้ตัวมาแล้ว หรือบรรยายให้ผู้อ่านเข้าใจและนึกเห็นภาพตามได้
- 1.3 เป็นเรื่องการแสดงความคิดเห็น เช่น อธิบายความในสุภาษิต พร้อมทั้งให้

ข้อคิดเห็นส่วนตัว หรือออกความเห็นในปัญหาที่กำลังเป็นที่สนใจของคนส่วนใหญ่

2. การวิเคราะห์เรื่อง ให้พิจารณาถึงเรื่องเหล่านี้

2.1 ขอบข่ายของเรื่องควรเป็นหัวข้อที่มีขอบข่ายแคบ ๆ และผู้เขียนสามารถที่จะเขียนได้

2.2 ถามตัวเองว่า ผู้อ่านเป็นใคร อยู่ในวัยใด และเพศอะไร เมื่อเวลาเขียนเรื่องจะได้ตรงกับความสนใจของผู้อ่าน

3. การแสวงหาข้อมูลเพื่อนำมาประกอบเรื่อง การที่จะช่วยให้เรื่องราวมีน้ำหนักน่าเชื่อถือขึ้น ควรจะต้องมีหลักฐานอ้างอิงที่มาหรือต้นเค้าของเรื่องว่าได้มาจากที่ใด การจะหัดเขียนเรื่องให้ดีขึ้นควรจะนำคำพิงเพช สุภาษิต หรือบทหรือยกทรงที่ดี ๆ มาแทรกอย่างเหมาะสม เมื่อยกคำประพันธ์ของท่านผู้ใดมา ต้องบอกชื่อผู้แต่งด้วยเสมอไป

4. การวางโครงเรื่องมีข้อควรคำนึง ดังนี้

4.1 จัดลำดับความคิดให้ต่อเนื่อง สัมพันธ์กัน

4.2 แยกประเด็นใหญ่ และประเด็นย่อยออกจากกันให้ชัดเจน

4.3 เขียนโครงเรื่อง ตามลักษณะการจัดโครงเรื่องที่ดี

5. การแสดงออก เขียนขยายความโครงเรื่องให้เป็นไปตามลำดับขั้นการแสดงออก ซึ่งเป็นขั้นที่ลงมือเขียนจริง ๆ นี้ ต้องไตร่ตรองเสียก่อนจะลงมือเขียนจริง ๆ ความจริงจะได้น้ำหนัก

6. การตรวจทาน เมื่อเขียนเรื่องเสร็จแล้วควรทิ้งเรื่องไว้สัก 4-5 วัน แล้วนำขึ้นมาอ่าน ตรวจทานแก้ไขอีก 2-3 เที้ยว (กุหลาบ มัลลิกะมาส 2513: 76-77)

นอกจากนี้ กรมวิชาการ ยังได้เสนอแนะหลักใหญ่ทั่วไปในการสอนเขียนซึ่งมี 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนเริ่มต้น ผู้เขียนจะพยายามทำอย่างไรอย่างหนึ่งในสองอย่าง คือ

1. ใช้ถ้อยคำสำนวนที่เร้าความสนใจ ให้ผู้อ่านอยากอ่านต่อไป

2. แนะนำให้ผู้อ่านรู้ว่าจะได้อ่านเรื่องราว ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่จะอ่านง่ายขึ้น

ส่วนตัวเรื่อง ผู้เขียนจะบอกข้อความที่อาจเป็นข้อเท็จจริง ข้อความรู้ที่เป็นหลักที่ค้นพบ หรือข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่ใคร่แสดง

ส่วนท้ายหรือตอนจบ ผู้เขียนจะสรุปให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่ได้กล่าวมาแล้ว หรืออาจฝากข้อคิดเห็นให้แก่ผู้อ่าน (กรมวิชาการ 2535: 13-14)

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนนั้นทำได้หลายวิธี เช่น การใช้วิธีเขียนถ่ายทอดความรู้ ความคิด และประสบการณ์ การฝึกทักษะการเขียนให้สัมพันธ์กับทักษะ

อื่น การฝึกเขียนตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการสื่อความ ได้แก่ การเขียนเพื่อนำไปใช้และการเขียนงานสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังมี การเขียนเรียงความเพื่อฝึกการลำดับความคิด ได้แก่ การเขียนเรียงความแบบควบคุมและมีการชี้แนะ การเขียนเรียงความอิสระ และวิธีหนึ่ง คือ การใช้วิธีสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบบรรณฐาน ขั้นตอนสำคัญในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการเขียน ดังกล่าว ได้แก่ ขั้นเตรียมการเขียน ขั้นเขียน โครงเรื่อง ขั้นแนะแนวทาง และขั้นการเขียนแบบอิสระ ในการฝึกเขียนนั้นจะต้องยึดองค์ประกอบสำคัญของงานเขียนที่ดีเป็นหลัก คือ มีโครงเรื่องดี มีเนื้อหาดี มีความคิดเห็นดี และลีลาการเขียนดี หลักใหญ่ทั่วไปของรูปแบบงานเขียนที่ดีก็คือ มีส่วนเริ่มต้น ส่วนตัวเรื่อง และส่วนท้าย การจัดกิจกรรมต้องเป็นขั้นเป็นตอนที่ชัดเจน และควรมีการทดสอบก่อนและหลังเรียน เพื่อจะได้ทราบถึงพัฒนาการทางการเขียนของนักเรียน อันเป็น ข้อมูลสำคัญที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะทางภาษาของนักเรียน โดยเฉพาะด้านการเขียนต่อไป

9. การวัดและประเมินผลการเขียนเรื่อง

9.1 หลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเขียนเรื่องหรือเรียงความ

ในการเขียนเรียบเรียงข้อความจากความรู้ ประสบการณ์ และความนึกคิดนั้น ควรพิจารณาว่า นักเรียนสามารถเรียบเรียงเป็นถ้อยคำของตนที่แสดงให้เห็นความเข้าใจของตนเองได้หรือไม่ (กรมวิชาการ 2535: 2) ดังนั้น สิ่งที่จะละเลยไม่ได้ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการเขียน ก็คือ การประเมินความสามารถในการเขียนเรื่องของนักเรียน ซึ่งเป็นเรื่องที่จะต้องดำเนินการอย่างเที่ยงตรงและมีความเชื่อมั่นสูง

เปลื้อง ณ นคร มีหลักในการให้คะแนนเรียงความโดยแบ่งเป็นส่วน ๆ ดังนี้ คือ

- เนื้อหา 50 % แบ่งออกเป็นข้อเท็จจริง 30 % และ ความคิด 20 %

- จำนวนภาษา คือ การใช้ถ้อยคำและสำนวนโวหาร 30 %

- รูปแบบ คือ การวางรูปเรียงความ มีย่อหน้า เว้นวรรคตอน เครื่องหมายวรรคตอน และอักขรวิธี 20 % (เปลื้อง ณ นคร 2512: 80)

ลาโด (Lado) ได้สรุปเกี่ยวกับการใช้ข้อทดสอบทางการเขียนไว้ว่า "เราอาจใช้ข้อทดสอบแบบอัตนัย (Essay Test) โดยให้เขียนเรียงความมากกว่าหนึ่งเรื่องขึ้นไป แต่ละเรื่องใช้เวลาในการเขียนประมาณ 20-30 นาที เพื่อวัดความสามารถในการใช้ท่วงทำนองเขียนเนื้อเรื่องและการจัดลำดับความ" (Lado 1964: 250)

คาร์เรล (Carrell) ได้กล่าวถึงการวัดความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมายโดยการเขียน สรุปได้ว่า การทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนนั้น อาจวัดโดยให้เขียนเรียงความ (Essay) หรือให้บรรยายเกี่ยวกับภาพ สิ่งของ หรือเหตุการณ์ที่จำได้ เนื้อหาควรเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน (Carrell 1980: 50)

จรรยา ศรีพันธบุตร กล่าวว่า เครื่องมือที่ใช้วัดความสามารถในการเขียนเรียงความได้เที่ยง ยุติธรรม และเป็นปรนัยมากที่สุด คือ แบบทดสอบแบบอัตนัย แบบทดสอบชนิดนี้ ผู้สร้างต้องคำนึงถึงความยากง่ายให้พอเหมาะกับผู้เรียน นอกจากนี้ยังต้องมีเกณฑ์หรือหลักในการพิจารณาให้คะแนนที่เหมาะสมด้วย (จรรยา ศรีพันธบุตร 2533: 52-54)

จากแนวคิดและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเขียนเรื่องหรือเรียงความดังกล่าว สรุปได้ว่า สิ่งสำคัญในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนก็คือ การประเมินความสามารถในการเขียนเรื่องของนักเรียน ซึ่งเป็นเรื่องที่จะต้องดำเนินการอย่างเที่ยงตรงและมีความเชื่อมั่นสูง ข้อเสนอแนะข้อนี้ถือว่าเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดความสามารถหรือทักษะการเขียนเรื่องได้อย่างแท้จริง สามารถวัดผลการเรียนรู้ในระดับสูง และมีลักษณะซับซ้อน ซึ่งไม่สามารถใช้ข้อสอบแบบปรนัยวัดได้ หรือกระทำได้ยากลำบาก โดยเฉพาะข้อสอบแบบอัตนัยแบบไม่จำกัดคำตอบ ถือเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดความสามารถหรือทักษะการเขียนเรื่องหรือเรียงความ ที่มีความเที่ยงและเป็นปรนัยมากที่สุด ทั้งยังเป็นเครื่องมือพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเฉพาะด้านทักษะในการสื่อสารที่เป็นภาษาเขียนได้เป็นอย่างดี การใช้ข้อสอบอัตนัยมักจะพบปัญหาด้านความเที่ยงของการให้คะแนนมีแนวโน้มจะต่ำ ไม่ว่าจะเป็นใช้ผู้ตรวจข้อสอบหลายคนหรือคนเดียวตรวจหลายครั้งก็ตาม ดังนั้น ผู้สร้างแบบทดสอบ จึงต้องกำหนดหลักเกณฑ์ในการตรวจให้คะแนนที่แน่นอนและเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการวัด

9.2 การตรวจและให้คะแนนการเขียนเรื่อง

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการตรวจเรียงความดังนี้

1. ตั้งเกณฑ์ในการตรวจไว้ก่อน คือ ถ้าพอใจมากให้ 16 ขึ้นไป จากคะแนนเต็ม 20 ถ้าพอใจพอประมาณให้ 14-15 คะแนน
 2. อ่านครั้งแรกดูเป้าหมายของเรื่องที่จะเขียน วิธีเขียน และภาษา
 3. ดูความยาวของเรื่อง ที่เหมาะสม
 4. สิ่งประกอบอื่น เช่น วรรคตอน ฯลฯ (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ 2518: 174)
- ประสิทธิ์ กาศย์กลอน ได้เสนอข้อควรพิจารณาในการตรวจงานเขียน ดังนี้
1. เนื้อเรื่อง 40 % ได้แก่ แนวคิด การจัดลำดับความคิด การขยายความคิดให้ชัดเจน
 2. การใช้ภาษา 40 % ได้แก่ การพิจารณาการใช้คำ การผูกประโยค การสร้างย่อหน้าที่สมบูรณ์
 3. รูปแบบ 10 % ได้แก่ การพิจารณาว่าทำได้ถูกต้องตามรูปแบบการเขียนแต่ละชนิด

4. กลไกประกอบการเขียนอื่น ๆ 10 % ได้แก่ การคำนึงถึงเรื่องตัวสะกด การันต์ ลายมือ และความเป็นระเบียบเรียบร้อย (ประสิทธิ์ ภาพัฏกลอน 2518: 10-12)

เสาวลักษณ์ รัตนวิเศษ ได้กำหนดเกณฑ์การตรวจให้คะแนนการเขียนเรื่องไว้ ดังนี้

1. การลำดับเรื่อง ได้แก่ การเรียบเรียงเนื้อความอย่างต่อเนื่องตามลำดับ ไม่สับสน
2. การลำดับความคิด ได้แก่ การสื่อความคิดที่ชัดเจน ผู้อ่านอ่านแล้วเข้าใจถึง

ความต้องการของผู้เขียน

3. การใช้ภาษา ได้แก่ การใช้คำ การผูกประโยค การสะกดคำ การใช้ไวยากรณ์ ถูกต้อง

4. การสื่อความหมาย ได้แก่ การเขียนที่สื่อความคิดได้ชัดเจน สามารถทำให้ผู้อ่าน

เข้าใจเรื่องทั้งหมดได้ (เสาวลักษณ์ รัตนวิเศษ 1987: 54-55)

กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดเกณฑ์การประเมินการเขียนเรียงความไว้ 2 ลักษณะ สรุปได้ดังนี้

- ในเชิงปริมาณ พิจารณาจากจำนวนบรรทัดที่เขียน
- ในเชิงคุณภาพ กำหนดเกณฑ์ไว้ 5 ด้าน คือ การสื่อความ การใช้ภาษา

การลำดับความคิด ความสอดคล้อง และจินตนาการ โดยใช้เกณฑ์การตรวจและประเมิน ดังนี้

1. การสื่อความ ผู้อ่านทราบเรื่องจากความคิดของผู้เขียน
2. การใช้ภาษา ใช้คำที่มีความหมายบอกความคิด ความรู้สึก สื่อความหมายให้ผู้อ่าน

เข้าใจ ใช้ภาษาถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา โดยใช้คำสุภาพ สละสลวย

3. การลำดับความคิด เรียบเรียงขั้นตอนความคิด ความรู้สึกอย่างต่อเนื่อง ไม่สับสน
4. ความสอดคล้องกับชื่อเรื่อง เนื้อหาสอดคล้องกับภาพและชื่อเรื่อง

5. จินตนาการ แสดงความคิดผูกเป็นเรื่องราวและขยายความต่อเนื่องหรือให้ข้อคิด

ไว้อย่างเหมาะสม (กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2537: 10)

จะเห็นว่า แนวทางในการวัดและประเมินผลการเขียน รวมทั้งหลักเกณฑ์การตรวจ

ให้คะแนนการเขียนมีหลายลักษณะด้วยกัน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลทางภาษา ส่วนใหญ่ ได้เสนอแนะให้ใช้ข้อสอบแบบอัตนัยแบบไม่จำกัดคำตอบหรือการเขียนเรียงร้อยคำให้เป็นเรื่องเป็นรำนั่นเอง ทั้งนี้ เป็นเพราะข้อสอบแบบอัตนัยเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดสมรรถภาพทางการคิด หรือ การสื่อสารด้านการเขียนซึ่งไม่สามารถใช้ข้อสอบแบบปรนัยวัดได้ และเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับวัดความสามารถด้านการแสดงออกทางความคิด เจตคติ ซึ่งชี้ให้เห็นความสามารถในระดับสูงของผู้ตอบ สำหรับหลักเกณฑ์การตรวจให้คะแนนนั้น แบ่งการพิจารณาเป็นส่วน ๆ เช่น ด้านเนื้อหา หรือ เนื้อเรื่อง หรือการจัดลำดับความคิด ด้านการใช้ภาษา ด้านรูปแบบการเขียนและด้านกลไกประกอบการเขียน เป็นต้น กำหนดเวลา

ในการเขียนให้ประมาณ 20-30 นาที การให้คะแนน เป็นแบบประเมินค่าหรือประเมินภาพรวม มุ่งประเมินด้านคุณภาพมากกว่าด้านปริมาณ สิ่งที่ต้องคำนึงในการตรวจสอบแบบอัตโนมัติ แบบไม่จำกัดคำตอบคือ ปัญหาด้านความเที่ยงตรงในการให้คะแนน ซึ่งควรป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นได้ โดยตั้งจุดประสงค์ในการวัดให้ชัดเจน สร้างระบบการให้คะแนนที่แน่นอนตายตัว ให้มีผู้ตรวจมากกว่า 1 คน ซึ่งควรเป็นผู้ที่มีทักษะในการตรวจหรือเคยฝึกการตรวจข้อสอบ ชนิดนี้มาแล้ว ระหว่างการตรวจไม่ควรดูชื่อผู้ตอบ และหยุดพักเป็นระยะเพื่อให้การตรวจ ดำเนินไปอย่างราบรื่น

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การตรวจให้คะแนนเชิงคุณภาพของ กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งกำหนดไว้ 5 ด้าน โดย นำมาปรับใช้ ดังนี้

1) การสื่อความ/เนื้อเรื่อง	5 คะแนน
2) การใช้ภาษา	5 คะแนน
3) การลำดับความคิด	5 คะแนน
4) รูปแบบและกลไกประกอบการเขียน	3 คะแนน
5) ความคิดสร้างสรรค์	2 คะแนน
รวม	20 คะแนน

รายละเอียดของเกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้

- 1) การสื่อความ หมายถึง การพิจารณางานเขียนที่มีเนื้อเรื่องหรือเนื้อหาสาระ ตรงตามชื่อเรื่อง เป็นงานเขียนที่สื่อความคิดของผู้เขียนให้ผู้อ่านทราบอย่างชัดเจน มีการ ขยายความที่สอดคล้องกับชื่อเรื่อง
- 2) การใช้ภาษา หมายถึง การพิจารณางานเขียนที่ใช้ถ้อยคำในการสื่อความหมาย ได้เหมาะสม ระดับของภาษาใช้ภาษาสุภาพ เป็นภาษาเขียน เน้นความราบรื่น ความสละสลวย ของภาษา มีการเว้นวรรคตอนอย่างเหมาะสม
- 3) การลำดับความคิด หมายถึง การพิจารณางานเขียนที่ลำดับเหตุการณ์ได้ต่อเนื่อง เป็นเหตุเป็นผล มีข้อความของแต่ละส่วนสัมพันธ์กันตามลักษณะ โครงสร้างในการดำเนินเรื่อง
- 4) รูปแบบและกลไกประกอบการเขียน หมายถึง การพิจารณางานเขียนที่มีรูปแบบ การเขียนที่ดี คือ มีบทนำ ส่วนเนื้อหา และบทลงท้ายหรือสรุปเรื่อง รวมทั้งลายมือ และความ สะอาดเรียบร้อยของงานเขียน
- 5) ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง การพิจารณางานเขียนที่มีข้อความโน้มน้าวให้ ผู้อ่าน เห็นสิ่งที่ดีงาม มีประโยชน์ มีคุณค่า และชักชวนหรือเสนอแนวทางปฏิบัติ เพื่อประโยชน์

ที่จะเกิดขึ้นเป็นการแสดงจินตนาการเชิงสร้างสรรค์ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2535: 12)

ความสัมพันธ์ของการอ่านและการเขียน

เบิร์กเลย์ (Birkley) ได้กล่าวถึงกิจกรรมการอ่านและเขียนว่า "การอ่านและ การเขียน เป็นกิจกรรมที่สนับสนุนซึ่งกันและกัน พบว่า คะแนนการเขียนมีความสัมพันธ์กับคะแนนการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงควรสนับสนุนให้มีการสอนอ่านและเขียนให้สัมพันธ์กัน" นอกจากนี้ เบิร์กเลย์ ยังได้เสนอแนวทางในการสอนอ่านและเขียนไว้ดังนี้ คือ

1. ให้นักเรียนเลือกประสบการณ์ที่ต้องการแสดงให้ผู้อื่นได้ทราบ ประสบการณ์ที่ได้นี้ อาจมาจากภาพวาด ภาพยนตร์ ที่ใช้สอน เหตุการณ์ในครอบครัว หรือกิจกรรมในห้องเรียน

2. ให้นักเรียนเล่าเรื่องปากเปล่า เป็นการเสนอประสบการณ์ภายในกลุ่มของตน กับครู ขณะที่นักเรียนเล่าเรื่องครูอาจจะจดใจความหลัก (Main Idea) ไว้เพื่ออภิปรายต่อไป

3. ให้นักเรียนเล่าเรื่องให้ครูฟัง ครูจดสิ่งที่นักเรียนเล่า บางครั้งครูอาจใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนคิดหาข้อมูล หรือคำพูดที่เหมาะสมมาใช้ แต่ครูไม่ควรแก้หรือเปลี่ยนแปลงคำพูดที่นักเรียนแสดงออกมา

4. ให้นักเรียนอ่านเรื่องตามครูเพื่อที่จะให้นักเรียนเชื่อมโยงภาษาพูดกับภาษาเขียน

5. ให้นักเรียนที่พร้อมและสามารถอ่านข้อความได้ด้วยปากเปล่าอ่านข้อความ แต่ถ้านักเรียนยังไม่พร้อมที่จะอ่านข้อความทั้งหมด ครูอาจใช้เวลานี้ค่อย ๆ พัฒนาการอ่านของนักเรียนเป็นรายบุคคลก็ได้

6. ให้นักเรียนอ่านเรื่องดัง ๆ เพื่อเป็นการฝึกการอ่านออกเสียง และควรให้อ่านหลาย ๆ ครั้ง เพื่อเป็นเชื่อมโยงภาษาพูดกับภาษาเขียน

7. เป็นการเริ่มขั้นตอนของการเขียน พัฒนาด้านคำศัพท์ และทักษะด้านการสื่อ-ความหมายให้นักเรียนรู้จักการอภิปราย และวิพากษ์วิจารณ์งานของตนเอง

8. เรื่องที่นักเรียนพอใจ สามารถทำเป็นเล่ม เพื่อเป็นหนังสือแบบเรียนได้

9. นักเรียนควรจะได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนกันอ่านงานซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน และจะทำให้ นักเรียนเริ่มตระหนักว่า หนังสือ คือสิ่งที่บรรจุข้อมูลที่ผู้เขียนต้องการพูด หรือแสดงความคิดเห็นของตนแก่ผู้อ่าน

10. ข้อมูลบางอย่างอาจจะเป็นสิ่งที่อยู่ในห้องเรียน เช่น ปฏิทิน แผนที่ และรูปภาพต่าง ๆ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ครูอาจนำมาใช้ในการสอนได้เป็นอย่างดี (Birkley 1978: 3-9)

แครสเซน (Krashen) กล่าวถึงความสัมพันธ์ของการอ่านและการเขียนว่า การอ่าน

และการเขียนเป็นทักษะคู่กัน ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านดีก็จะมีความสามารถในการเขียนดีด้วย (Krashen 1984: 2-4)

สุจริต เพียรชอบ กล่าวถึงความสำคัญและความสัมพันธ์ของทักษะการอ่านและทักษะการเขียนว่า ทักษะการอ่าน เป็นทักษะที่สำคัญและใช้มากในชีวิตประจำวัน เพราะเป็นทักษะที่นักเรียนใช้แสวงหาสรรพวิทยาการต่าง ๆ ผู้มีนิสัยรักการอ่าน มีอัตราเร็วในการอ่านย่อมแสวงหาความรู้ และศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในการพูดและการเขียนอย่างมีประสิทธิภาพเช่นกัน กล่าวได้ว่าทักษะการอ่าน มีความสัมพันธ์ กับทักษะการเขียนมาก ในการจัดการเรียนการสอนภาษาเพื่อพัฒนาทักษะ การเขียน โดยการฝึกทักษะการเขียนให้สัมพันธ์กับการฝึกทักษะการอ่านนั้น ครูผู้สอนอาจมอบหมายให้นักเรียนเขียนรายงาน สรุป อภิปราย วิเคราะห์ เขียนบรรยาย พรรณนา เขียนแสดงความรู้สึก และจินตนาการจากสิ่งที่อ่าน (สุจริต เพียรชอบ 2537: 15)

บันลือ พฤกษ์วัน กล่าวถึงการเรียนการสอนทักษะอ่านและเขียนว่า "การอ่าน เป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนภาษาและนับว่าเป็นหัวใจของการพัฒนาทักษะทางภาษา เพราะการอ่านย่อมส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน โดยเฉพาะด้านการเขียน ทั้งยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการเขียนด้วย" (บันลือ พฤกษ์วัน 2532: 6-7)

วรรณ บัวเกิด ให้ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะ การเขียนไว้ว่า "การฝึกทักษะการเขียนนั้นควรจัดให้สัมพันธ์กับทักษะอื่น ๆ จึงจะเกิดประสิทธิผล ซึ่งผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเขียนในขณะที่กำลังฝึกทักษะการฟัง พูด และอ่าน โดยเฉพาะในลักษณะของการฝึกทักษะการส่งสารและการรับสาร เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการสื่อสารตามธรรมชาติ" (วรรณ บัวเกิด 2537: 220)

สรุปได้ว่า ทักษะการอ่านมีความสัมพันธ์กับทักษะการเขียนมาก การอ่าน เป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนภาษาและเป็นหัวใจของการพัฒนาทักษะทางภาษา โดยเฉพาะด้านการเขียน ในการจัดการเรียนการสอนภาษาเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนจึงควรฝึกทักษะการอ่านให้สัมพันธ์กับทักษะการเขียน เน้นให้นักเรียนรู้จักสังเคราะห์ โดยนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ในการฝึกการเขียน ซึ่งครูผู้สอนอาจมอบหมายให้นักเรียนเขียนรายงาน สรุปความ อภิปราย วิเคราะห์ เขียนบรรยาย พรรณนา แสดงความรู้สึก และจินตนาการ จากสิ่งที่อ่าน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไปได้

ความสนใจ

1. ความหมายของความสนใจ

นักการศึกษาและนักจิตวิทยาหลายท่านได้นิยามความหมายของความสนใจไว้ดังนี้
 ดีวี่ (Dewey, John) กล่าวว่า "ความสนใจคือ ความรู้สึกหรือความพอใจที่มีต่อ
 สิ่งใดสิ่งหนึ่ง แนวความคิดหนึ่งหรือกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง" (Dewey, John 1959: 66)

กู๊ด (Good) กล่าวในทำนองเดียวกันว่า "ความสนใจเป็นความรู้สึกชอบของคนเรา
 ที่แสดงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งความรู้สึกนี้อาจจะมีอยู่ชั่วขณะหนึ่ง หรืออาจจะมีอย่างถาวรก็ได้
 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความอยากรู้อยากเห็นของบุคคลนั้น โดยได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์ตรงของ
 เขาเอง" (Good 1973: 311)

วนิดา ศิริมาลา ให้ความหมายของความสนใจว่า "เป็นความรู้สึกเอาใจใส่ ความ-อยากรู้อยากเห็น
 ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง พร้อมทั้งจะทำกิจกรรมที่สนใจนั้นด้วยความตั้งใจและเอาใจใส่ เพื่อให้
 สำเร็จตามความมุ่งหมายของตน" (วนิดา ศิริมาลา 2528: 38)

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณย์ กล่าวถึงลักษณะของความสนใจ สรุปได้ว่า ความสนใจมีลักษณะ
 โดดเดี่ยวกับเจตคติ ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของเจตคติ ความสนใจเป็นความรู้สึกที่ดี ต่อสิ่งใด
 สิ่งหนึ่ง ซึ่งหมายถึงเจตคติทางบวกหรือเจตคติที่ดีนั่นเอง และความสนใจของบุคคล จะแตกต่างกัน
 เนื่องจากองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ความต้องการ ความถนัด สภาพแวดล้อมในสังคมที่
 แตกต่างกัน (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณย์ 2533: 233)

กรองทอง โพธิ์ทอง กล่าวในลักษณะที่คล้ายกันว่า "ความสนใจ หมายถึง ความรู้
 สึกชอบ หรือพอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งแสดงออกโดยมีความกระตือรือร้น ที่จะเข้าร่วม
 กิจกรรมด้วยความเอาใจใส่" (กรองทอง โพธิ์ทอง 2532: 43)

ล้วน สายยศ ได้นิยามความหมายของความสนใจไว้ว่า ความสนใจ (Interest)
 หมายถึง ความชื่นชอบกิจกรรมหนึ่งมากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ จากนิยามนี้จะเห็นว่ามีการเน้น

อยู่ 2 อย่าง อย่างที่หนึ่งคือการเน้นในเรื่องการเลือกและจัดอันดับกิจกรรมว่า ชอบหรือไม่ชอบ
 กิจกรรมใดกว่ากัน นั่นคือเอากิจกรรมมาเปรียบเทียบกับคน ถ้าชอบกิจกรรมด้านไหนมากก็
 ถือว่าเขามีความสนใจด้านนั้น เช่น เด็กคนหนึ่งชอบฟังเพลงมากกว่าการทำโจทย์เลขคณิต
 เป็นต้น อีกอย่างหนึ่ง ความสนใจอาจแสดงออกได้ทางกิจกรรมหรือพฤติกรรมของแต่ละบุคคล
 ซึ่งมองในแง่ การกระทำที่แสดงออกมา เช่น อ่านหนังสือ เล่นงานเสียง หรือปลูกดอกไม้
 เป็นต้น จากการกระทำที่เขาชอบอย่างโดดเด่น หรือทำอยู่เสมอ สามารถจำแนกได้ว่าเขาชอบ
 อะไรมากที่สุด แล้วแปลว่าเขาสนใจสิ่งนั้น (ล้วน สายยศ 2535: 33-49)

จากความหมายของคำว่า ความสนใจ ที่กล่าวมานั้นสรุปได้ว่า ความสนใจ เป็น
 ความรู้สึกชอบใจ พอใจ และชื่นชมในสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของคนเรา
 ความรู้สึกนี้อาจจะแสดงออกได้ในการปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่มีต่อ สิ่งที่ตนสนใจ อาจจะ
 เป็นความกระตือรือร้น หรือความเอาใจใส่ในการเข้าร่วมกิจกรรมและความพยายามที่จะปฏิบัติ

กิจกรรมให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยเล็งเห็นประโยชน์และคุณค่าของสิ่งที่ตนสนใจ ความสนใจเป็นเรื่องเฉพาะตัวของบุคคล แต่ละคนจะมีความสนใจในสิ่งต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน และระยะเวลาของความสนใจก็มีไม่เท่ากัน อาจจะมีอยู่ชั่วขณะหนึ่งหรืออาจจะมีอย่างถาวรก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความอยากรู้อยากเห็น ความต้องการ ความถนัด และสภาพแวดล้อมในสังคมของแต่ละบุคคล

2. แนวคิดเกี่ยวกับความสนใจ

เพอร์เวล (Powell) ให้แนวคิดเกี่ยวกับความสนใจที่เกี่ยวข้องกับการมีสมาธิในการเรียนว่า "เด็กที่มีความสนใจในการเรียนจะทำให้เกิดความตั้งใจในการเรียนด้วย และจากการเรียนด้วยความสนใจนี้นักเรียนจะเรียนอย่างมีสมาธิ เมื่อมีสมาธิก็สามารถติดตามเนื้อหาที่เรียนได้ตลอดและส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาต่าง ๆ นั้นด้วย" (Powell 1963: 13-15)

บลูม (Bloom) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของความสนใจกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยกล่าวว่า "ถ้านักเรียนเรียนด้วยความสนใจและกระตือรือร้น จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายและรวดเร็ว เป็นผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนอย่างขาดความสนใจและขาดความกระตือรือร้น" (Bloom 1976: 13-15)

สุจริต เพียรชอบ ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความสนใจและการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนไว้ว่า "การสอนแบบสัมพันธ์ทักษะจะทำให้การเรียนการสอนสนุกสนาน น่าสนใจ ถ้าผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการฝึกทักษะการเขียนที่หลากหลาย ทำให้มีปฏิริยาตอบสนองได้มาก จะมีผลต่อพฤติกรรมทางทักษะภาษา ช่วยให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดี และช่วยพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง" (สุจริต เพียรชอบ 2537: 220)

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายและรวดเร็ว มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ถ้าเขาเรียนด้วยความสนใจและกระตือรือร้น ดังนั้น ถ้าครูผู้สอนสามารถ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้น่าสนใจอยู่เสมอ ก็จะทำให้ นักเรียนตั้งใจเรียน มีสมาธิในการเรียน และจะสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามความต้องการ การจัดกิจกรรมแบบสัมพันธ์ทักษะจะทำให้ นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียน โดยเฉพาะด้านการพัฒนาทักษะการเขียนซึ่งมีกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนมีปฏิริยาตอบสนองได้มาก จะช่วยให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีและช่วยพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่การพัฒนาความสนใจในการเขียนให้เกิดขึ้นอย่างถาวรต่อไปได้

3. ชนิดของความสนใจ

ซูเปอร์ และ ไครต์ (Super and Crites) ได้แบ่งชนิดของความสนใจ ออกเป็น 3

อย่าง โดยมองจากการแสดงออกเป็นหลัก ได้แก่

1. Expressed Interest จะเรียกว่า ความสนใจส่วนตัวก็ได้ เพราะว่า ความสนใจลักษณะนี้เป็นการแสดงออกของแต่ละบุคคลที่จะชื่นชอบสิ่งหนึ่งมากกว่าสิ่งหนึ่งอย่างเจียบ ๆ แต่เป็นการแสดงออกที่เห็นได้ เช่น ชอบปลูกต้นไม้ ชอบอ่านหนังสือหนัก ๆ ชอบสะสมของเก่า เป็นต้น ซึ่งความสนใจของคนประเภทนี้จะไม่ไปยุ่งกับคนภายนอก
2. Manifest Interest หรือจะเรียกว่า ความสนใจขั้นอาสาที่ได้ เพราะว่า ความสนใจระดับนี้เป็นความสนใจขั้นอาสาสมัครร่วมวงกับกลุ่มกิจกรรมชุมนุม หรือสมาคมต่าง ๆ
3. Inventoried Interest เป็นความสนใจที่วัดได้จากแบบทดสอบวัดความสนใจ ซึ่งขึ้นอยู่กับนิยามความสนใจของแบบทดสอบนั้น ๆ เนื้อหาการค้นหาคำสนใจอาจแตกต่างกันแต่ก็สามารถนำมาแปลผลได้ว่าคนนั้นมีความสนใจด้านใด ขนาดไหน ซึ่งอาจจะพูดได้ว่าเป็นความสนใจชนิดที่แบบทดสอบนั้นวัดได้ (Super and Crites อ้างถึงใน ล้วน สายยศ 2535: 34)

สรุปว่า ความสนใจแต่ละชนิดมีความแตกต่างกัน มีทั้งความสนใจอย่างเจียบ ๆ โดยปฏิบัติกิจกรรมที่ชอบเพียงคนเดียว ความสนใจที่แสดงออกอย่างชัดเจนโดยการเข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มบุคคลอื่น ๆ นอกจากนี้ ยังมีความสนใจที่สามารถวัดได้โดยใช้แบบทดสอบวัดความสนใจ ซึ่งสามารถบอกให้ทราบถึงความสนใจของผู้ที่ได้รับการทดสอบนั้น ในการวัดความสนใจของนักเรียนเพื่อจะทราบว่า นักเรียนมีความสนใจในกิจกรรมการเรียนมากน้อยเพียงใด ก็สามารถวัดได้โดยสร้างแบบทดสอบขึ้นมาใช้วัดได้ตามความต้องการ

4. สาเหตุที่ทำให้เกิดความสนใจ

ความสนใจเป็นความรู้สึก ดังนั้นการเกิดความสนใจก็จะต้องเกิดจากการรับรู้ก่อน การไม่รับรู้สิ่งใดก็จะไม่รู้สึกต่อสิ่งนั้น ความสนใจก็จะไม่มีโอกาสเกิดขึ้นได้เลย การรับรู้ก่อนจึงเป็นสิ่งสำคัญ แต่ก็ไม่ประกันว่าเมื่อผู้รับรู้สิ่งใดแล้วต้องสนใจในสิ่งนั้น เพราะเมื่อรับรู้แล้วอาจไม่เอาใจใส่ต่อสิ่งนั้น หรือสิ่งเรานั้นไม่เป็นที่น่ารับเอาไว้ เมื่อเป็นเช่นนั้น การรับรู้ก็จะผ่านไป ความรู้สึกต่อสิ่งนั้นไม่ต่อเนื่องมลายหายไปจากจินตนาการ เสมือนกับไม่ได้สัมผัสรับรู้ต่อสิ่งนั้นเลย กรณีนี้จะไม่เกิดความสนใจขึ้นในจิตใจ แต่ถ้าสิ่งเรานั้นทำให้จิตรับรู้อย่างต่อเนื่อง ความรู้สึกก็จะเกิดขึ้น และถ้าความรู้สึกเกิดการตอบสนองอย่างเต็มที่ เกิดความพึงพอใจ ความสนใจก็จะเกิดตามมา การเร้าเพื่อให้เกิดตอบสนองจึงเป็นสิ่งสำคัญ ในการสร้างความสนใจจะมีมากน้อยหรือนานขนาดไหน ขึ้นอยู่กับสภาวะของจิต หรือความรู้สึกที่ลึกลงไปกว่าความสนใจนั้น เรียกว่าเป็นเจตคติ ความสนใจกับเจตคติบางทีก็คล้อยตามกันบางทีก็ไม่คล้อยตามกัน ดังเช่น บางคนชอบจัดดอกไม้และมีเจตคติที่ดีต่อดอกไม้ทั่วไป บางคนชอบสอนแต่มีเจตคติไม่ดีต่อเด็ก บางคนมีความสนใจหรือชอบเดินร้านแต่มีเจตคติไม่ดีต่ออาชีพเดินร้าน

เป็นต้น (ล้วน สายยศ 2535: 33-34)

จรินทร์ สกฤตถาวร กล่าวว่า ระดับความสนใจของบุคคลจะแตกต่างกันไปเนื่องจากสาเหตุและองค์ประกอบ ที่มาเกี่ยวข้องกับแต่ละคน การจะสร้างความสนใจในการเรียนให้เกิดขึ้นกับนักเรียนได้นั้น อาจพิจารณาจากสาเหตุและองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ความต้องการ เช่น อยากเป็นคนเรียนเก่งต้องพยายามสนใจบทเรียนเพื่อจะได้ทำให้ตนเองเข้าใจและสอบได้ที่หนึ่ง
2. การเอาอย่างสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่คนในหมู่คณะนิยมหรือสนใจจะทำให้คนที่เข้ามาร่วมเกิดความสนใจตามไปด้วย เช่น เด็กส่วนมากเมื่อเห็น พ่อ แม่ ครู หรือเพื่อนชอบหรือสนใจสิ่งใด ก็จะพลอยสนใจสิ่งนั้นตามไปด้วย
3. การอ่าน การอ่านหนังสือช่วยให้เกิดความสนใจดี เช่น การอ่านชีวประวัติของนักประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ก็จะทำให้ผู้อ่านนั้นมีความสนใจที่จะคิดสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ บ้าง
4. การศึกษาหรือฝึกอบรมความรู้ความสามารถในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ย่อมจะทำให้เกิดความสนใจขึ้น แม้ว่าในตอนแรกนั้นยังไม่มี ความสนใจเลย เช่น นักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเมื่ออ่าน พูด ฟัง และเขียนได้ ก็จะมี ความสนใจในวิชาภาษาอังกฤษมากขึ้น
5. ความแปลกประหลาด เมื่อได้พบเห็นสิ่งของที่แปลกประหลาด หรือไม่เคย พบเห็นมาก่อนก็จะทำให้เกิดความสนใจในสิ่งนั้น เช่น เด็กที่ไม่เคยเห็นฮิปโป เมื่อได้ไปเที่ยวสวนสัตว์ และได้เห็นฮิปโปครั้งแรกจะเกิดความสนใจในตัวฮิปโปอย่างมาก (จรินทร์ สกฤตถาวร ม.ป.ป.: 96)

สนิท ตั้งทิ ก้าวถึงการเกิดความสนใจในการเขียนไว้ว่า นักเรียนส่วนมากไม่ค่อยสนใจการเขียน เพราะเป็นวิชาที่ค่อนข้างยุ่งยาก จึงควรใช้การเสริมแรง เสริมกำลังใจ

หลายรูปแบบ เช่น จัดให้มีการประกวดงานเขียน ยกย่อง ให้เกียรติแก่นักเรียนที่มีผลงาน การเขียนดีเด่น การให้รางวัล และการชมเชย เพื่อให้ นักเรียนเกิดความสนใจในการเขียนมากขึ้น (สนิท ตั้งทิ 2531: 37)

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย กล่าวว่า การกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดในการเรียนภาษาอย่างเป็นระบบและอยากแสดงออกทางภาษาเพื่อสื่อความเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน จะช่วยให้นักเรียนมีเรื่องราวที่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาพูดและภาษาเขียนได้ ทำให้นักเรียนเกิดความภูมิใจในความสำเร็จด้านการสื่อสาร เกิดแรงจูงใจในการเรียนภาษาซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความสนใจในการอ่านและพัฒนาไปสู่การเขียนเรื่องได้ (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย 2536: 22)

สรุปว่า การที่บุคคลจะเกิดความสนใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้นั้น ก็เนื่องจากการได้รับรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้น แล้วใส่ใจในสิ่งที่รับรู้อย่างต่อเนื่อง จนเกิดความรู้สึกตอบสนองอย่างเต็มใจ

พอใจในสิ่งนั้น ในที่สุดก็กลายเป็นความสนใจในสิ่งที่รับรู้ นั่น การที่จะเร้าความสนใจในการเรียนให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ก็ต้องใช้วิธีการเร้าให้จับตาสอนองเป็นสำคัญ ดังนั้นถ้าเราใช้การอ่านเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงออกทางภาษาเกี่ยวกับเรื่องทีอ่านอย่างต่อเนื่อง ก็จะทำให้นักเรียนเกิดความรูสึกชอบหรือพอใจ เอาใจใส่จดจ่อ และกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรม การเขียนเรื่อง และยอมรับคุณค่าของเรื่องทีตนเขียนขึ้น ความสนใจในการเขียนเรื่องก็จะเกิดขึ้นได้ ครูผู้สอนจึงควรเลือกใช้วิธีสอนใหม่ ๆ และให้นักเรียนมีโอกาสได้เรียนรู้เรื่องทีแปลก ๆ ทีจะช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดขึ้นกับนักเรียน การทีจะพัฒนาความสนใจในการเขียนเรื่องให้เกิดขึ้นกับนักเรียนก็ต้งจัดกิจกรรมให้สัมพันธ์กับทักษะอื่น เพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทีหลากหลาย อันมีผลต่อพฤติกรรมทางทักษะภาษา การให้นักเรียนได้อ่านหนังสือหรืองานเขียนทีดีและตรงกับความสนใจของนักเรียน จะทำให้นักเรียนได้แนวคิด ได้ตัวอย่างรูปแบบงานเขียนหลาย ๆ ลีลา และมีเรื่องราวมกพอทีจะถ่ายทอดออกมาเป็นงานเขียนโดยสามารถใช้ภาษาด้วยตนเองอย่างเป็นอิสระได้ ส่งผลให้นักเรียนเกิดความภูมิใจในความสำเร็จ ด้านการสื่อสาร เกิดแรงจูงใจในการเรียนภาษาซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจในการอ่านมากขึ้น อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาไปสู่ความสนใจในการเขียนเรื่องและการพัฒนาทักษะการเขียนเรื่องได้ด้วย

5. การวัดความสนใจ

ความสนใจ เป็นความรู้สึกขั้นแรกทีจะนำไปสู่ขั้นอื่น ๆ เช่น ความซาบซึ้ง เจตคติ คุณธรรม และบุคลิกภาพ เป็นต้น เพราะความสนใจเป็นสิงหนึ่งทีจะให้คนกระทำอะไรออกมา

ก็ได้ การวัดความสนใจจึงเป็นการวัดความชอบและความชื่นชอบต่อกิจกรรมเป็นส่วนใหญ่ (ล้วน สายยศ 2535: 35)

เซอร์ลอค (Hurlock) ได้กล่าวถึงวิธีการวัดความสนใจว่า มี 3 วิธี คือ

1. การสังเกต
2. การสัมภาษณ์
3. การใช้แบบสอบถาม (Hurlock 1955: 160-161)

เพอร์เวล (Powell) ได้เสนอวิธีวัดความสนใจไว้ 3 วิธีเช่นกัน คือ

1. ใช้แบบสอบถามความสนใจ (Interest Inventories) เป็นแบบทีประกอบด้วย ข้อความชุดหนึ่ง สำหรับให้แต่ละบุคคลแสดงความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อข้อความต่าง ๆ เหล่านี้

2. ใช้แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-Ending Questionnaires) โดย

ให้แต่ละคนมีอิสระที่จะตอบคำถามต่าง ๆ ได้ตามความรู้สึกที่แท้จริงของตน

3. ใช้แบบสัมภาษณ์ (Interviews) ซึ่งจะช่วยให้ผู้สัมภาษณ์สังเกตพฤติกรรมของผู้ที่ถูกสัมภาษณ์ได้ (Powell 1963: 383-384)

ล้วน สายยศ กล่าวถึงแบบทดสอบวัดความสนใจ สรุปได้ว่า ในประเทศไทยเราแบบทดสอบวัดความสนใจที่เป็นมาตรฐานจริง ๆ ยังไม่มี การสร้างแบบทดสอบควรเหมาะสมกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมแบบไทย ๆ จึงจะมีความเที่ยงตรง ทางที่ดีควรสร้างขึ้นมาทดลองใหม่ให้มีคุณภาพดีแล้วจึงนำไปใช้ นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงเนื้อหาของการวัดความสนใจในแต่ละแบบทดสอบว่า ส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับแนวความคิดของผู้สร้างแบบทดสอบ ซึ่งอาจจะประกอบด้วยเนื้อหาหลายอย่างและให้ตอบว่า ชอบ ไม่ต่างกัน ไม่ชอบ (ล้วน สายยศ 2535: 36-37)

จะเห็นได้ว่า วิธีการวัดความสนใจของบุคคลมีหลายวิธีด้วยกัน การวัดความสนใจของนักเรียนอาจทำได้โดยใช้เครื่องมืออย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ใช้แบบสังเกตพฤติกรรม แบบสัมภาษณ์ที่มีการเตรียมคำถามไว้ล่วงหน้า หรือแบบสอบถามแบบปลายเปิดและปลายปิดหรือจะใช้เครื่องมือทุกอย่างก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเวลา สถานที่และความเหมาะสม การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามวัดความสนใจแบบปลายเปิด เพราะสามารถใช้กับกลุ่มคนเป็นจำนวนมากได้ และทำให้ทราบผลในเวลาอันรวดเร็ว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐาน

1.1 งานวิจัยต่างประเทศ

ในปี 1990 ไฮแลนด์ (Hyland) ได้ทำการศึกษาผลของการสอนคำอธิบาย อรรถลักษณะที่มีต่อการเขียนเรียงความภาษาอังกฤษเชิงโต้แย้ง (Argumentative Essay) พบว่า การเขียนเรียงความตามลักษณะนี้มีประโยชน์มาก และส่งผลต่อคุณภาพงานเขียน (Hyland 1990: 22-34)

ในปี 1991 บาเทีย (Bhatia, Vijay-K) ได้ทำการศึกษาวิธีสอนตามแนวทฤษฎี การสอนแบบอรรถฐานกับสื่ออุปกรณ์การสอนภาษาอังกฤษที่มีจุดประสงค์เฉพาะ (English for

Special Purposes) พบว่า การใช้จดหมายธุรกิจเป็นสื่อการสอนภาษาอังกฤษตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐาน โดยนำจดหมายมาวิเคราะห์อรรถลักษณะ ทำให้ผู้อ่านทราบถึงความตั้งใจ และความนึกคิดของผู้เขียน ซึ่งช่วยให้ผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมตามวิธีสอนนี้ สามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประหยัดเวลาในการสอนด้วย (Bhatia, Vijay-K 1991: บทคัดย่อ)

ในปีเดียวกันนี้ มาร์แชล (Marshall-Stewart) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสอนเขียนรายงาน โดยใช้วิธีการสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐาน ในการสอนเขียนภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง พบว่า ข้อมูลย้อนกลับในการสอน ชี้ให้เห็นว่า

เห็นว่าการสอนเขียนรายงาน ต้องอาศัยแผนการเขียนย่อ ๆ หรือโครงสร้าง (Diagram) ของแต่ละอรรถลักษณะ ซึ่งแบบแผนการเขียนเหล่านั้นมีลักษณะเฉพาะตัว และมีจุดประสงค์ ในการเสนอเนื้อความในแต่ละอรรถลักษณะแตกต่างกัน ส่งผลให้นักเรียนสามารถเขียนรายงานได้ตามจุดประสงค์ที่ต้องการ (Marshall-Stewart 1991: บทคัดย่อ)

1.2 งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของการการสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐาน ในประเทศไทย พบว่า ในปี 2534 มีงานวิจัยนำร่องซึ่ง เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย ได้นำแนวการสอนแบบอรรถฐานไปใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนทดลอง จังหวัดสุรินทร์ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ปีการศึกษา 2533-2534 และในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ปีการศึกษา 2535-2536 ตามลำดับ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนสามารถอ่าน เขียน และพัฒนาทักษะทางภาษาได้ดีขึ้น

ภาสกร แจ่มจันทร์เกษม ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านการเขียนภาษาอังกฤษและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนด้วยแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐานกับวิธีสอนตามคู่มือครู พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐาน มีความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษ และมีความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาแตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ภาสกร แจ่มจันทร์เกษม 2534: 144)

อัมพร หมายเจริญ ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบ ความสามารถและความสนใจในการเขียนเรียงความของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบอรรถฐาน มีความสามารถในการเขียนเรียงความ แตกต่างจากกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ความสนใจไม่แตกต่างกัน (อัมพร หมายเจริญ 2536: 88-89)

จะเห็นได้ว่า วิธีสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐาน ช่วยให้การเรียนการสอนภาษาประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี ครูผู้สอนสามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนสามารถอ่าน เขียน และพัฒนาทักษะทางภาษาได้ดี และสามารถเขียนสื่อความได้ตามที่ต้องการ

2. งานวิจัยที่เกี่ยวกับการอ่านและการเขียน

2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

ในปี 1958 มงค์ (Monk) ได้ศึกษาพบว่า นักเรียนที่เขียนได้ดีใช้เวลาว่าง ส่วนใหญ่อ่านหนังสือมากกว่าผู้ที่เขียนไม่ได้ดี (Monk อ้างถึงใน กุสุมา มานะสุนทร 2519: 4)

ในปี 1962 เฮย์ (Heys) ได้ศึกษาพบว่า ในการสอนทักษะการเขียนนั้น กลุ่มผู้เรียนที่ใช้ทักษะการอ่านมาก ๆ แล้วลงมือเขียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีกว่ากลุ่มผู้เรียนที่ได้รับการสอนทักษะการเขียนโดยตรง นั้นย่อมแสดงว่า จากการที่นักเรียนได้อ่านมาก ๆ ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถทางการเขียนมากขึ้นด้วย" (Heys 1962: 320-322)

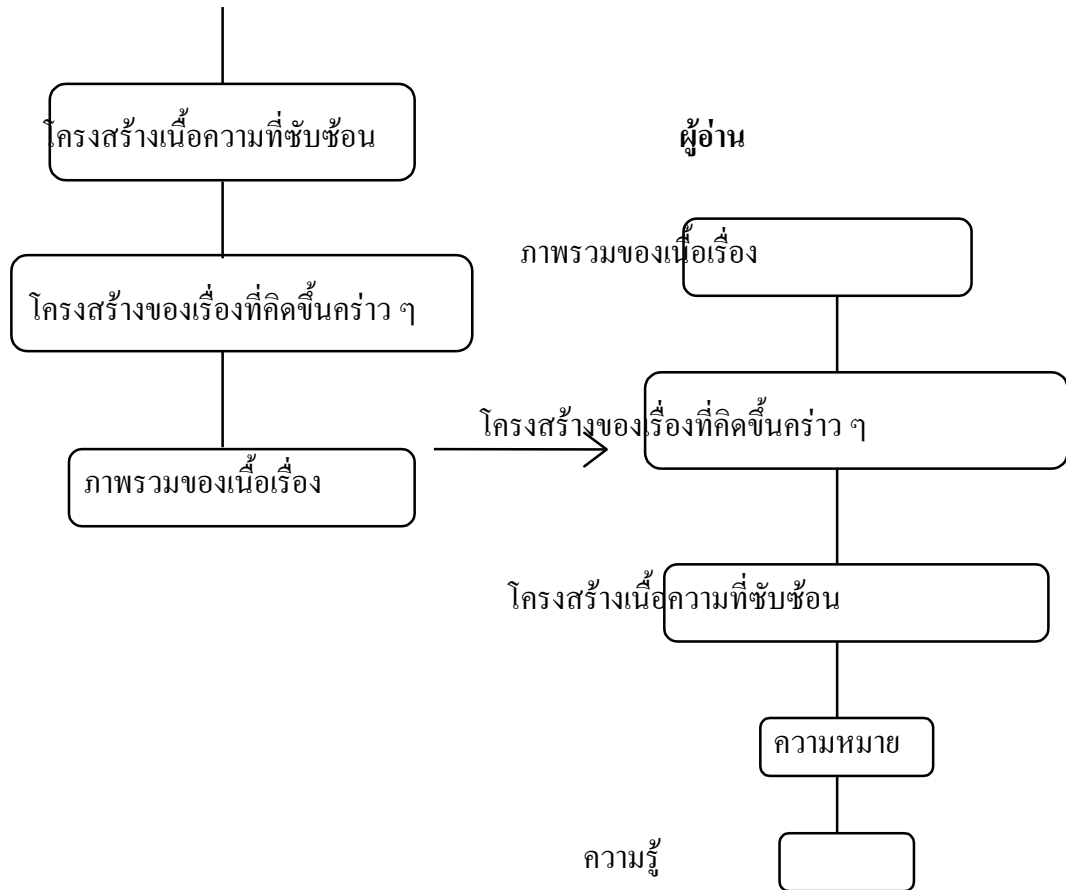
ในปี 1966 แกรี (Gary) ได้แนะนำว่า หลังจากการอ่านแล้ว ควรมีการอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านได้พื้นฐานสำหรับการเขียนที่ดีอีกด้วย (Gary อ้างถึงใน ราตรี นุกุลกิจ 2531: 33)

ในปี 1974 อีแวนเนคโก (Evannechko) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ความสามารถในการอ่านและการเขียนของนักเรียนเกรด 6 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ ในบริติสโคลัมเบีย พบว่า ความสามารถในการอ่านและการเขียนมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง (Evannechko 1974: 315-326)

ในปี 1974 เพจ (Page) ได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์และความแตกต่างของ ลักษณะการอ่าน การเขียน และแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการอ่าน การเขียน ความหมายและความรู้ เป็นการยืนยันว่า จุดประสงค์ของผู้อ่านและผู้เขียน คือ การสื่อความหมายระหว่าง

ผู้อ่านกับผู้เขียน ดังแสดงไว้ในแผนภูมิต่อไปนี้

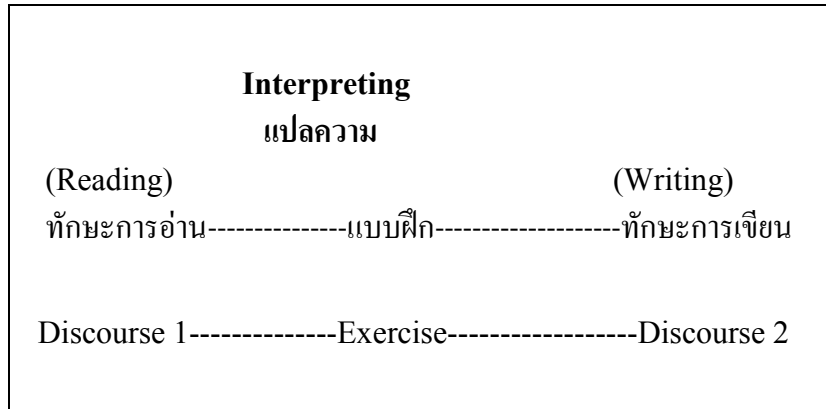

ภาพที่ 2.4 แผนภูมิแสดงกระบวนการเขียนและการอ่าน
(A General Concept to Writing and Reading)

ที่มา: William D. Page “The Author and the Reader in Writing and Reading”
Research in the Teaching of English 8, Summer 1974, P. 183

จากภาพประกอบ แสดงว่า กระบวนการอ่านและการเขียนมีความสัมพันธ์กันและมีส่วนส่งเสริมซึ่งกันและกันมาก (Page 1974: 174; 183)

นอกจากนี้ยังมี วิดโดว์สัน (Widdowson) ที่ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของการ-พัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนในการสอนภาษาว่า ในการสอนอ่านควรมีทักษะอื่นรวมเข้าด้วยกัน เช่น รวมเอาทักษะการเขียนเข้ากับทักษะการอ่าน เท่ากับว่านอกจากนักเรียนจะได้รับการพัฒนาทักษะการอ่านแล้ว ในเวลาเดียวกัน ก็จะได้รับฝึกทักษะการเขียนไปด้วย ดังภาพ (Widdowson 1979: 145-146)

ภาพที่ 2.5 แผนภูมิความสัมพันธ์ของการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน

ที่มา: Widdowson, H.G. *Explorations in Applied Linguistics*
London: Oxford University Press, 1979 p. 145

2.2 งานวิจัยในประเทศ

ในปี 2519 กุสุมา มานะสุนทร ได้ศึกษาความสามารถทางการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษของนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 200 คนที่กำลังศึกษาในภาคปลายปีการศึกษา 2518 ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านและเขียนภาษาอังกฤษของนักศึกษา มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (กุสุมา มานะสุนทร 2519: บทคัดย่อ)

ในปี 2522 อุไร แฉล้ม ได้ศึกษาความสามารถในการอ่านและเขียนภาษาอังกฤษของนิสิตและนักศึกษาคณะชั้นปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู รวม 5 แห่ง ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านและเขียนภาษาอังกฤษของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 (อุไร แฉล้ม 2522: บทคัดย่อ)

ในปี 2531 ราตรี นุกุลกิจ ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่านและความสามารถในการเขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ความสามารถในการอ่านและการเขียนของนักเรียน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ราตรี นุกุลกิจ 2531: บทคัดย่อ)

ผลการวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การอ่านและการเขียนเป็นทักษะที่สำคัญยิ่งสำหรับการติดต่อสื่อสารและการศึกษา การอ่านและการเขียนมีความสัมพันธ์และส่งเสริมซึ่งกันและกัน ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านสูงจะมีความสามารถในการเขียนสูงด้วย การที่จะพัฒนาทักษะการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้วิธีสอนอ่านเป็น

กิจกรรมนำไปสู่การพัฒนาทักษะการเขียน

3. งานวิจัยที่เกี่ยวกับความสนใจ

3.1 งานวิจัยต่างประเทศ

เลวิส (Lewis) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทและความสนใจที่มีต่อความคล่องในการเขียนและคุณภาพของงานเขียนในอรรถลักษณะต่าง ๆ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่ใช้ภาษาคล่องและไม่คล่อง โดยการสัมภาษณ์และให้กรอกแบบสอบถามเกี่ยวกับความสนใจ ผลการวิจัย พบว่า เด็กหญิงมีความสนใจในอรรถลักษณะต่าง ๆ โดยเฉพาะการแสดงความคิดเห็นและการเขียนเรื่องส่วนตัว ส่วนเด็กชายชอบอรรถลักษณะทุกชนิดพอ ๆ กัน สรุปว่าการที่นักเรียนชอบเรียนวิธีการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ หลายอรรถลักษณะ ส่งผลให้นักเรียนสนใจการเขียนเรื่องต่าง ๆ และเขียนได้คล่องขึ้น (Lewis 1983: บทคัดย่อ)

3.2 งานวิจัยในประเทศ

จันทรา จันทรกระจ่าง ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสนใจในการอ่านของนักเรียน โดยใช้แบบฝึกอย่างมีระบบกับแบบฝึกอ่านแบบความเรียง ปรากฏว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความสนใจไม่แตกต่างกัน (จันทรา จันทรกระจ่าง 2527: 59)

กัญญา มั่งคั่ง ได้เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและความสนใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนการอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้กิจกรรม PANORAMA กับกิจกรรมตามคู่มือครู พบว่า ความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (กัญญา มั่งคั่ง 2530: บทคัดย่อ)

จากงานวิจัยดังกล่าว พบว่า นักเรียนที่มีความสนใจในการอ่านมักจะมี ความสนใจในการเขียนด้วย ในปัจจุบันการวิจัยเกี่ยวกับความสนใจในการอ่านการเขียนยังไม่แพร่หลายนัก ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า การใช้วิธีสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐานจะส่งผลให้นักเรียนเกิดความสนใจและสามารถพัฒนาความสนใจในการเขียนเรื่องได้หรือไม่

จากบทความและงานวิจัยที่กล่าวถึงข้างต้น จะเห็นว่า ทักษะการอ่านเป็นทักษะสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาทักษะทางภาษาด้านอื่น ทั้งการฟัง การพูด และการเขียน การสอนอ่านเพื่อให้นักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะทางภาษาและสนใจในการเรียนได้นั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง

สำหรับครูผู้สอน การเลือกวิธีสอน การเตรียมการสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จะต้องให้เหมาะกับนักเรียนและจุดประสงค์ในการสอน คือ มุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถสื่อความในการอ่านโดยผ่านกระบวนการทางความคิดเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการอ่าน การสอนอ่านที่ดีจึงต้องอิงหลักการ ปรัชญา ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการสอนอ่าน ตลอดจนกลวิธีในการสอนที่เน้นกระบวนการและการจัดดำเนินการให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนการสอนของแต่ละวิธีการที่เลือก

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การอ่านเป็นกิจกรรมสำคัญในการพัฒนาทักษะทางภาษา การที่ จะสอนให้นักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะด้านการเขียนอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสนใจในการเขียนเรื่องได้นั้น ย่อมต้องอาศัยการสอนอ่านเป็นกิจกรรมนำที่สำคัญ เพราะการอ่านและการเขียนมีความสัมพันธ์อย่างแยกไม่ออก และมีส่วนช่วยสนับสนุนส่งเสริมซึ่งกันและกัน วิธีสอนอ่านที่จะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความคิด ได้ฝึกปฏิบัติกิจกรรมทางภาษาตามธรรมชาติของการใช้ภาษา อันจะนำไปสู่ความสามารถในการพัฒนาทักษะและความสนใจการเขียนเรื่องได้ด้วยตนเองนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าวิธีการสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบบรรณฐานเป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุด และคาดว่าวิธีสอนแบบบรรณฐานนี้ น่าจะช่วยสร้างความสนใจในการเขียนเรื่องให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนได้มากขึ้นด้วย

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

การศึกษาผลของการใช้วิธีสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบบูรณาการที่มีต่อการพัฒนาทักษะและความสนใจในการเขียนเรื่องของนักเรียนครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือการวิจัย
3. การรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 ในโรงเรียนที่เข้าโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองสุรินทร์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนบ้านสำโรง-โคกเพชร อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 56 คน ผู้วิจัยทำการสุ่มแบบเจาะจงเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจับฉลากแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 28 คน แล้วจับฉลากอีกครั้งเพื่อกำหนดให้เป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1.1 แผนการสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบบูรณาการ จำนวน 16 แผน เวลา 16 คาบ คาบละ 50 นาที

1.2 แผนการสอนตามวิธีปกติ จำนวน 16 แผน เวลา 16 คาบ คาบละ 50 นาที ซึ่งใช้เนื้อหาเดียวกันและคาบเวลาเท่ากันกับการสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบบูรณาการ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบทดสอบความสามารถในการเขียนเรื่อง เป็นแบบอัตนัย จำนวน 1 ข้อ

2. แบบสอบถามวัดความสนใจในการเขียนเรื่อง จำนวน 20 ข้อ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย ดังนี้

2.1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

2.1.1 แผนการสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบบรรทัดฐาน

1) ศึกษาหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) คู่มือครู และเอกสารหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทย

2) วิเคราะห์หลักสูตรภาษาไทย คำอธิบายรายวิชา ท 101 ท 102

3) ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านและการเขียน การสอนภาษาด้วยวิธีการสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบบรรทัดฐาน

4) ศึกษาทฤษฎี หลักการสอนแบบบรรทัดฐาน จากหนังสือพัฒนาการ-สอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เล่ม 2,3 ของ เสาวลักษณ์ รัตนวิเศษ (2534, 2536)

5) ศึกษารูปแบบการสอนแบบบรรทัดฐานของ ภาสกร แจ่มจันทร์เกษม (2534: 9) และ อัมพร หมายเจริญ (2536: 8-9)

6) ศึกษา วิเคราะห์เนื้อหาจากหนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1 รวบรวมเนื้อหาในอรรถลักษณะเรื่องเล่าจากประสบการณ์ เรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น และเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการจากหนังสืออื่น ๆ เพื่อคัดเลือกเป็นสื่อการเรียนการสอน

7) จัดทำโครงร่างการสอนวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 หน่วยการอ่านและการเขียน

8) จัดทำแผนการสอนวิชาภาษาไทยตามแนวทฤษฎีการสอนแบบบรรทัดฐาน ตามหัวข้อที่กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการเสนอแนะไว้ (กรมวิชาการ 2533: 1) ดังต่อไปนี้

(1) สาระสำคัญ

(2) จุดประสงค์การเรียนรู้

(3) เนื้อหา

(4) กิจกรรมการเรียนการสอน

(5) สื่อและอุปกรณ์

(6) การประเมินผล

9) เสนอแผนการสอนให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย ตามแนวทฤษฎีการสอนแบบบรรทัดฐาน จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในแต่ละหัวข้อ ตลอดจนเวลาที่ใช้และการใช้ภาษาในแต่ละแผน

10) นำแผนการสอนที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจแล้วมาแก้ไขปรับปรุงในเรื่อง จุดประสงค์การเรียนรู้ (จุดประสงค์นำทาง)

11) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองสอนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นนักเรียนของโรงเรียนบ้านแสรออ อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ปีการศึกษา 2537 เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมและเวลาที่ใช้

12) นำแผนการสอนมาแก้ไขปรับปรุง ด้านการจัดกิจกรรมและเวลาที่ใช้ในแต่ละขั้นตอน ก่อนที่จะนำไปทดลองสอนจริง

2.1.2 แผนการสอนตามวิธีสอนแบบปกติ

1) ศึกษาหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) คู่มือครูและเอกสารหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทย

2) วิเคราะห์หลักสูตรภาษาไทย คำอธิบายรายวิชา ท 101 ท 102

3) กำหนดเนื้อหาและคาบเวลาในการสอนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 หน่วยการอ่านและการเขียน

4) จัดทำแผนการสอนวิชาภาษาไทย โดยนำแผนการสอนของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุรินทร์มาปรับใช้ กำหนดคาบเวลา เนื้อหาที่จะใช้สอนให้เป็น เดียวกับกลุ่มทดลอง

5) เสนอแผนการสอนต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทยจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในแต่ละหัวข้อ การใช้ภาษา และเวลาที่ใช้ในแต่ละแผน

6) นำแผนการสอนที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจแล้ว มาแก้ไขปรับปรุงในเรื่อง จุดประสงค์การเรียนรู้ (จุดประสงค์นำทาง)

7) นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองสอนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นนักเรียนโรงเรียนบ้านแสรออ อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ปีการศึกษา 2537 เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมและเวลาที่ใช้

8) นำแผนการสอนมาแก้ไข ปรับปรุง ด้านการจัดกิจกรรม และเวลาที่ใช้ในแต่ละขั้นตอน ก่อนที่จะนำไปทดลองสอนจริง

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

2.2.1 แบบทดสอบความสามารถในการเขียนเรื่อง

- 1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและวิเคราะห์หลักสูตรภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)
- 2) กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบทดสอบ และเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้
- 3) ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบอัตนัย จากหนังสือการประเมินผลในชั้นเรียนของ โกวิท ปรวาลพุกภัย และสมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ (2527: 101-111) และศึกษาจากหนังสือที่เกี่ยวกับการสร้างข้อทดสอบวัดทักษะทางภาษา จากหนังสือ ต่อไปนี้
 - (1) การประเมินผลการเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา สำนักทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2535)
 - (2) ประมวลสาระชุดวิชาสารัตถะและวิทยวิธีทางวิชาภาษาไทย หน่วยที่ 13 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2537)
 - (3) ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาทักษะทางภาษา หน่วยที่ 14 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2537)
- 4) สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรื่อง 1 ฉบับจำนวน 1 ข้อ เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย โดยให้เขียนเรื่องตามที่กำหนดให้ ความยาวประมาณ 1 หน้ากระดาษ (200-300 คำ) ใช้เวลา 40 นาที
- 5) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลจำนวน 5 ท่าน พิจารณาความเหมาะสมทางด้านความตรงตามเนื้อหา (Context Validity) และพฤติกรรมที่ต้องการวัด โดยใช้เกณฑ์การประเมินความสอดคล้องของ บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ (2527: 69) +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด
0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัดหรือไม่
-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด
- 6) นำผลการพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน ไปหาค่าตรงความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและค่าตรงความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมการเรียนการสอน กับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยนำคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มารวมกัน แล้วคำนวณหาค่าตรงความสอดคล้องของ บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ (2527: 69) ได้ค่าเฉลี่ยตรงความสอดคล้องเท่ากับ 1.00
- 7) นำแบบทดสอบที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจแล้วมาปรับปรุงแก้ไขด้านสำนวนภาษา
- 8) นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน ซึ่งเป็นนักเรียนโรงเรียนบ้านแสรอ

อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ปีการศึกษา 2537 เพื่อดูความเหมาะสมของเวลาที่ใช้ในการทำแบบทดสอบ และปรับเวลาให้เหมาะสมกับการทำแบบทดสอบของนักเรียน

9) นำแบบทดสอบไปทดลองใช้ครั้งที่ 2 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ไม่ใช่ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน ซึ่งเป็นนักเรียนโรงเรียนบ้านกาเกาะระโยง อำเภอเมือง-สุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ปีการศึกษา 2537 แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การตรวจให้คะแนนที่ปรับปรุงจากกองวิชาการ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2535: 12)

10) นำคะแนนที่ได้มาคำนวณหาค่าความยากง่ายโดยใช้เทคนิค 25 % ใช้สูตร Index of Difficulty (โกวิท ประวาลพุกษ์ และ สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ 2527: 199) คำนวณหาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้สูตร Index of Discrimination (โกวิท ประวาลพุกษ์ และ สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ 2527: 199) ได้ค่าความยาก (p) เท่ากับ 0.51 และค่าอำนาจจำแนก (r) เท่ากับ 0.53

11) หาความเที่ยงในการตรวจให้คะแนนการเขียนเรื่องของผู้ตรวจ 2 คน คือ ผู้วิจัยและครูผู้สอนภาษาไทยของโรงเรียนที่ทดลองเครื่องมือ โดยนำคะแนนจากผู้ตรวจ ทั้งสองมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ 2531: 70) ได้ค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.72

2.2.2 แบบสอบถามวัดความสนใจในการเขียนเรื่อง

1) ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามวัดความสนใจจากหนังสือหลักการวิจัยทางการศึกษา ของ ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2531: 137-143)

2) กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถาม

3) สร้างแบบสอบถามตามหลักการของ ลิเคิร์ต (Likert) โดยเขียน ข้อความเกี่ยวกับการกระทำ ความคิด ความรู้สึกชอบ พอใจ การเอาใจใส่จัดจ่อ กระตือรือร้น ที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการเขียนเรื่องและยอมรับคุณค่าของเรื่องที่เขียน ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ใช้ วัดความสนใจ จำนวน 1 ฉบับ มีข้อคำถามด้านบวก (เชิงนิมาน) และด้านลบ (เชิงนิเสธ) โดยคละข้อความทั้งด้านบวก ด้านลบไว้ด้วยกัน แต่ละข้อมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด จำนวน 40 ข้อ

4) นำแบบสอบถามวัดความสนใจในการเขียนเรื่องไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 5 ท่าน พิจารณาความเหมาะสมทางด้านความตรงตามเนื้อหา (Context Validity) และพฤติกรรมที่ต้องการวัดของแบบสอบถาม ตลอดจนแก้ไขเพื่อให้

เหมาะสมสำหรับการนำไปใช้ รวมทั้งตัดสินใจว่าข้อความนั้นมีความหมายในทางบวกหรือลบ โดยใช้เกณฑ์การประเมินความสอดคล้องของ บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ (2527: 69-70)

5) บันทึกผลการพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน นำไป

หาค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามกับ

จุดประสงค์ การเรียนรู้ โดยนำคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านมารวมกัน แล้วคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ 2527: 69) ได้ค่าเฉลี่ยดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.82

6) นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจแล้วมาปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับเนื้อหาที่ใช้

7) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2537 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ตามลำดับ ดังนี้

ครั้งที่ 1 ทดลองใช้กับนักเรียนในโรงเรียนบ้านแสรออ อำเภอเมือง-สุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 50 คน เพื่อดูความชัดเจนของคำสั่ง ความเข้าใจในข้อคำถาม แต่ละข้อ และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม แล้วปรับปรุงแก้ไข

ครั้งที่ 2 ทดลองใช้กับนักเรียนในโรงเรียนบ้านกาเกาะระโยง และ โรงเรียนบ้านแสรออ อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ โรงเรียนละ 50 คน

ข้อความที่มีความหมายเชิงนิมิต (Positive) ถ้าคำตอบใดตรงกับ

มากที่สุด ให้ 4 คะแนน

มาก ให้ 3 คะแนน

น้อย ให้ 2 คะแนน

น้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

ข้อความที่มีความหมายเชิงนิเสธ (Negative) ถ้าคำตอบใดตรงกับ

มากที่สุด ให้ 1 คะแนน

มาก ให้ 2 คะแนน

น้อย ให้ 3 คะแนน

น้อยที่สุด ให้ 4 คะแนน

8) นำผลการตรวจให้คะแนนมาวิเคราะห์เป็นรายข้อ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกโดยวิธีการแจกแจงที (t-distribution) แบ่งกลุ่มที่มีน้ำหนักคะแนนสูงออกมา 25 % เป็นกลุ่มสูง และกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำออกมา 25 % เป็นกลุ่มต่ำ โดยเรียงคะแนนต่ำสุดไปหาคะแนนสูงสุด (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ 2531: 185-186) ดำเนินการดังนี้

(1) นำคำตอบของแต่ละกลุ่มมาแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ยความแปรปรวน เป็นรายข้อ

(2) นำค่าสถิติแต่ละข้อมาทดสอบความแตกต่าง ระหว่างกลุ่มสูงและ กลุ่มต่ำ โดยใช้ t-test

(3) เลือกข้อความที่มีอำนาจจำแนก (ค่า t) ระหว่าง 3.40-

6.18

ซึ่งเป็นค่าอำนาจจำแนกที่เหมาะสมไว้จำนวน 20 ข้อ

9) นำแบบสอบถามจำนวน 20 ข้อไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนโรงเรียนบ้านสำโรง-โคกเพชร และโรงเรียนบ้านกาเกาะระโยง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ปีการศึกษา 2537 โรงเรียนละ 50 คน รวมทั้งสิ้น 100 คน แล้วนำผลที่ได้ไปหาค่าความเที่ยง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (∞ - Coefficient) ของ ครอนบัค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ 2331: 171) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.94

การรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการทดลองดังนี้

1. แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ใช้แผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest-Posttest Design (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ 2531: 170-172)

ตารางที่ 3.1 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
ER	T ₁	X	T ₂
CR	T ₁	-	T ₂

ความหมายของสัญลักษณ์

R แทน กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่เลือกมาแบบสุ่ม

E แทน กลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐาน

C แทน กลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนด้วยวิธีปกติ

X แทน การจัดการทำการทดลองสอนด้วยวิธีสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบ

อรรถฐาน

T₁ แทน การทดสอบก่อนเรียน

T₂ แทน การทดสอบหลังเรียน

2. ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง

1. ทำการสอบก่อนเรียน (Pretest) ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรื่อง แบบอัตนัย และแบบสอบถามวัดความสนใจในการเขียนเรื่องฉบับเดียวกัน

2. ผู้วิจัยเป็นผู้สอนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยทำการทดลองสอน ใน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 ใช้เนื้อหาเดียวกัน จุดประสงค์การเรียนรู้อันเดียวกัน และ ระยะเวลาการสอนเท่ากันคือ สอนกลุ่มละ 16 คาบ เป็นเวลา 4 สัปดาห์ ใช้เวลาในการทดลอง แต่ละกลุ่ม วันละ 1 คาบ คาบละ 50 นาที สัปดาห์ละ 4 วัน คือ วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ และวันพฤหัสบดี กลุ่มทดลองสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ กลุ่มควบคุมสอนตามแบบปกติ

3. เมื่อเสร็จสิ้นการสอน ทำการสอบหลังเรียน (Posttest) ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบและแบบสอบถามฉบับเดียวกันกับที่สอบก่อนเรียน

4. ตรวจสอบให้คะแนนแบบทดสอบและแบบสอบถามก่อนเรียนหลังเรียน แล้วนำคะแนนการเขียนเรื่องซึ่งเป็นคะแนนของผู้ตรวจ 2 คน และคะแนนการตอบแบบสอบถาม มาวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการทดลองนั้น ผู้วิจัยนำไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ ดังต่อไปนี้

1. สรุปคะแนนความสามารถในการเขียนเรื่อง และความสนใจในการเขียนเรื่องก่อนเรียนหลังเรียน ใช้สถิติพื้นฐาน คือ การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบความสามารถและความสนใจในการเขียนเรื่อง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่าที (t-test แบบ Dependent)
3. เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรื่อง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่าที (t-test แบบ Independent)
4. เปรียบเทียบความสนใจในการเขียนเรื่อง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่าที (t-test แบบ Independent)

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

หาค่าเฉลี่ย (Mean) โดยคำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ 2531: 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ค่าผลรวมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
 N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าความยากของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรื่องแบบอัตโนมัติ โดยใช้สูตร Index of Difficulty (โกวิท ประวาลพุกษ์ และ สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ 2527: 199)

$$\text{Index of Difficulty} = \frac{SH + SL - (nT)(X \text{ min})}{nH(X \text{ max} - X \text{ min})}$$

เมื่อ SH แทน ผลรวมของควมถี่ที่คูณด้วยคะแนนของกลุ่มสูง
 SL แทน ผลรวมของควมถี่ที่คูณด้วยคะแนนของกลุ่มต่ำ
 $X \text{ max}$ แทน คะแนนสูงสุดที่เป็นไปได้
 $X \text{ min}$ แทน คะแนนต่ำสุดที่เป็นไปได้
 nT แทน จำนวนนักเรียนทั้งกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ
 nH แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูง

2.2 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรื่องแบบอัตโนมัติ โดยใช้สูตร Index of Discrimination (โกวิท ประวาลพุกษ์ และ สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์

$$\text{Index of Discrimination} = \frac{S_H - S_L}{n_H (X \text{ max} - X \text{ min})}$$

- เมื่อ S_H แทน ผลรวมของควมถี่ที่คูณด้วยคะแนนของกลุ่มสูง
 S_L แทน ผลรวมของควมถี่ที่คูณด้วยคะแนนของกลุ่มต่ำ
 $X \text{ max}$ แทน คะแนนสูงสุดที่เป็นไปได้
 $X \text{ min}$ แทน คะแนนต่ำสุดที่เป็นไปได้
 n_H แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูง

2.3 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการตรวจให้คะแนนการเขียนเรื่อง โดย
 คำนวณค่า จากสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ
 2531: 70)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2] [N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

- เมื่อ r_{xy} แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนผู้ตรวจคนที่ 1
 $\sum Y$ แทน ผลรวมของคะแนนผู้ตรวจคนที่ 2
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของคะแนนผู้ตรวจคนที่ 1
 $\sum Y^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของคะแนนผู้ตรวจคนที่ 2
 $\sum XY$ แทน ผลรวมของผลคูณจากคะแนนผู้ตรวจคนที่ 1 กับคะแนนของ
 ผู้ตรวจคนที่ 2 ทุกคู่
 N แทน จำนวนคน (Case)

2.4 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดความสนใจในการเขียนเรื่อง โดยใช้
สูตร t-distribution (ลิวน สายยศ และ อังคณา สายยศ 2531: 185)

$$t = \frac{X_H - X_L}{\sqrt{\frac{S^2_H}{n_H} + \frac{S^2_L}{n_L}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ

X_H แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง

X_L แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ

S^2_H แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง

S^2_L แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ

n_H แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง

n_L แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

2.5 หาค่าความเที่ยงแบบทดสอบวัดความสนใจในการเขียนเรื่อง โดยใช้สูตรการหา
สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัก (ลิวน สายยศ และ อังคณา สายยศ
2531: 170 - 171)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง

n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

S_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

S_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

$\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของคะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

2.6 หากค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบ และแบบสอบถามกับ จุด ประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้สูตรของ บุญเชิด ภิญ โณอนันตพงษ์ (2527: 69)

$$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดรรชนีความสอดคล้องระหว่างข้อทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้
 ΣR แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

3.1 เปรียบเทียบพัฒนาการด้านทักษะและความสนใจในการเขียนเรื่องก่อนเรียน และหลังเรียนของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยใช้สูตร t-test แบบ Dependent (ล้วน สายยศ 2536: 301)

$$t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{n \Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{n - 1}}} \quad \text{เมื่อ } df = n - 1$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤต เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
 D แทน ค่าผลต่างระหว่างคู่คะแนน
 n แทน จำนวนคู่คะแนน

3.2 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบความสามารถในการเขียนเรื่อง และความสนใจในการเขียนเรื่องของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยใช้สูตร t-test แบบ Independent (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ 2531: 84)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1-1)S_1^2 + (n_2-1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตในการแจกแจงแบบ t
เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

\bar{X}_1 แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง

\bar{X}_2 แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม

n_1 แทน ขนาดของกลุ่มทดลอง

n_2 แทน ขนาดของกลุ่มควบคุม

S_1^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มทดลอง

S_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มควบคุม

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของการใช้วิธีสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบบรรทัดฐาน ที่มีต่อการพัฒนาทักษะและความสนใจในการเขียนเรื่องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านลำโรง-โคกเพชร อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

การเสนอผลการวิจัยในบทที่ 4 นี้ ผู้วิจัยจะเสนอในรายละเอียด 4 ตอนด้วยกัน คือ

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการเขียนเรื่องจากการทดสอบก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบบรรทัดฐานกับกลุ่มที่ได้รับการสอนตามแบบปกติ

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการเขียนเรื่อง จากการทดสอบก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนอ่านตามแนวทฤษฎี การสอนแบบบรรทัดฐานกับกลุ่มที่ได้รับการสอนตามแบบปกติ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการเขียนเรื่อง ก่อนเรียนและ หลังเรียนของนักเรียน ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบบรรทัดฐานกับกลุ่มที่ได้รับการสอนตามแบบปกติ

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการเขียนเรื่อง ก่อนเรียนและ หลังเรียนของนักเรียน ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบบรรทัดฐานกับกลุ่มที่ได้รับการสอนตามแบบปกติ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ดังต่อไปนี้

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

\bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

$\sum D$ แทน ผลรวมของผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง

$\sum D^2$ แทน ผลรวมของผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง

แต่ละตัวยกกำลังสอง

t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-Distribution

df แทน ชั้นของความเป็นอิสระ (degree of freedom)

** แทน ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการเขียนเรื่องจากการทดสอบก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

1.1 กลุ่มทดลอง

1.1.1 คะแนนความสามารถในการเขียนเรื่อง ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ตารางที่ 4.1 สรุปคะแนนความสามารถในการเขียนเรื่องของกลุ่มทดลอง

(คะแนนเต็ม 20 คะแนน)

นักเรียนคนที่	คะแนนก่อนการทดลอง	คะแนนหลังการทดลอง
1	8	11.5
2	9	16.5
3	10	14.5
4	11	17.5
5	11	15
6	11.5	17
7	10.5	15.5

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

นักเรียนคนที่	คะแนนก่อนการทดลอง	คะแนนหลังการทดลอง
8	8	13.5
9	10.5	14
10	9.5	15
11	10	13.5
12	8.5	14.5
13	10	12.5
14	8	12
15	14	16
16	11.5	18
17	10	11.5
18	9	13.5
19	8.5	14
20	13	17.5
21	9.5	14.5
22	8.5	13.5
23	8.5	11.5
24	8	18
25	13	15
26	8	14
27	8	14
28	12	14
คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	9.89	14.57
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	1.72	1.89

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ก่อนการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองส่วนใหญ่ได้คะแนนต่ำกว่าครึ่งของคะแนนเต็ม จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.89 หลังการทดลอง นักเรียนทุกคนได้คะแนนสูงขึ้นเกินครึ่งของคะแนนเต็ม มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 14.57

1.1.2 การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรื่องระหว่างก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลอง

เมื่อการทดลองสิ้นสุดลงผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยด้านความสามารถในการเขียนเรื่องระหว่างก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองมาเปรียบเทียบกัน ปรากฏผล ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรื่องของกลุ่มทดลอง ระหว่างก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง

	N	\bar{X}	S.D.	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	28	9.89	1.72			
				131	707	13.260 **
หลังการทดลอง	28	14.57	1.89			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 $t(.01, df 27) = 2.771$

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ความสามารถในการเขียนเรื่องของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐาน สามารถพัฒนาทักษะ การเขียนเรื่องได้สูงกว่าก่อนการทดลอง

1.2 กลุ่มควบคุม

1.2.1 คะแนนความสามารถในการเขียนเรื่อง ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ตารางที่ 4.3 สรุปคะแนนความสามารถในการเขียนเรื่องของกลุ่มควบคุม

(คะแนนเต็ม 20 คะแนน)

นักเรียนคนที่	คะแนนก่อนการทดลอง	คะแนนหลังการทดลอง
1	8	12
2	10.5	12.5
3	12	12.5
4	11.5	12
5	11.5	12
6	11.5	12
7	10.5	12
8	12	13
9	12	13.5
10	8	11.5
11	14	15
12	8	13
13	11	13
14	8	10.5
15	8	12.5
16	8.5	12
17	8	10
18	8.5	11.5
19	9.5	13
20	8	10.5

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

นักเรียนคนที่	คะแนนก่อนการทดลอง	คะแนนหลังการทดลอง
21	8.5	10.5
22	8	11.5
23	8	11.5
24	11.5	13
25	11.5	12
26	10	12
27	9.5	13
28	8	10.5
คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	9.79	12.07
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	1.79	1.09

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ก่อนการทดลอง นักเรียนกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่ ได้คะแนนต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน มีค่าคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 9.79 หลังการทดลอง นักเรียนทุกคนได้คะแนนสูงขึ้นเกินครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม มีค่าคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 12.07

1.2.2 การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรื่องระหว่างก่อนการทดลองกับ
หลังการทดลอง ของกลุ่มควบคุม

เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยด้านความสามารถในการเขียน
เรื่องระหว่างก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุมมาเปรียบเทียบกัน ปรากฏผล ดัง
แสดงไว้ในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรื่องของกลุ่มควบคุม
ระหว่างก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง

	N	\bar{X}	S.D.	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	28	9.79	1.79			
				65	196.5	9.451 **
หลังการทดลอง	28	12.07	1.09			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 $t (.01, df 27) = 2.771$

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ความสามารถในการเขียนเรื่องของนักเรียนกลุ่มควบคุม
ก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นัก
เรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามแบบปกติสามารถพัฒนาทักษะการเขียนเรื่องได้สูงกว่าก่อน การ
ทดลอง

2. การเปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการเขียนเรื่อง จากการทดสอบก่อนการทดลอง และ หลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

2.1 กลุ่มทดลอง

2.1.1 คะแนนความสนใจในการเขียนเรื่องก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ตารางที่ 4.5 สรุปคะแนนความสนใจในการเขียนเรื่องของกลุ่มทดลอง (คะแนนเต็ม 80 คะแนน)

นักเรียนคนที่	คะแนนก่อนการทดลอง	คะแนนหลังการทดลอง
1	40	51
2	37	47
3	41	62
4	50	64
5	54	54
6	47	72
7	46	64
8	39	46
9	45	61
10	42	58
11	58	75
12	42	68
13	38	56
14	37	47
15	49	71
16	43	69
17	41	64
18	42	59
19	39	61
20	48	72

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

นักเรียนคนที่	คะแนนก่อนการทดลอง	คะแนนหลังการทดลอง
21	51	65
22	40	52
23	40	57
24	42	57
25	40	73
26	42	60
27	33	60
28	38	57
คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	43.00	60.79
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	5.62	8.10

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ก่อนการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองส่วนใหญ่ ได้คะแนนสูงกว่าครึ่งของคะแนนเต็ม จากคะแนนเต็ม 80 คะแนน มีค่าเฉลี่ยได้เท่ากับ 43.00 หลังการทดลอง นักเรียนทุกคนได้คะแนนสูงขึ้นเกินครึ่งของคะแนนเต็ม มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 60.79

2.1.2 เปรียบเทียบความสนใจของกลุ่มทดลองระหว่างก่อนและหลังการทดลอง

เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยด้านความสนใจในการเขียนเรื่องระหว่างก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองมาเปรียบเทียบกัน ปรากฏผล ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ผลการเปรียบเทียบความสนใจในการเขียนเรื่องของกลุ่มทดลอง
ระหว่างก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง

	N	\bar{X}	S.D.	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	28	43	5.62		498	10152
					13.590**	
หลังการทดลอง	28	60.79	8.10			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 $t(.01, df 27) = 2.771$

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ความสนใจในการเขียนเรื่องของนักเรียนกลุ่มทดลอง
ก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า
นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐานสามารถพัฒนาความสนใจ
ในการเขียนเรื่องได้สูงกว่าก่อนการทดลอง

2.2 กลุ่มควบคุม

2.2.1 คะแนนความสนใจในการเขียนเรื่องของกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ตารางที่ 4.7 สรุปคะแนนความสนใจในการเขียนเรื่องของกลุ่มทดลอง
(คะแนนเต็ม 80 คะแนน)

นักเรียนคนที่	คะแนนก่อนการทดลอง	คะแนนหลังการทดลอง
1	45	53
2	38	49
3	39	64
4	47	58
5	55	68
6	51	50
7	48	59
8	43	65
9	46	53
10	44	53
11	45	50
12	46	52
13	40	52
14	39	49
15	47	53
16	38	49
17	40	49
18	48	60
19	49	54
20	46	58

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

นักเรียนคนที่	คะแนนก่อนการทดลอง	คะแนนหลังการทดลอง
21	43	60
22	38	49
23	42	50
24	30	49
25	39	50
26	47	52
27	38	45
28	44	52
คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	43.39	53.75
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	5.13	5.64

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ก่อนการทดลองนักเรียนกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่ ได้คะแนนสูงกว่าครึ่งของคะแนนเต็ม จากคะแนนเต็ม 80 คะแนน มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 43.39 หลังการทดลอง นักเรียนทุกคนได้คะแนนสูงขึ้นเกินครึ่งของคะแนนเต็ม มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 53.75

2.2.2 เปรียบเทียบความสนใจในการเขียนเรื่องระหว่างก่อนและหลังการทดลอง
 เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยด้านความสนใจในการ
 เขียนเรื่องระหว่างก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุมมาเปรียบเทียบกัน ได้ผล
 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ผลการเปรียบเทียบความสนใจในการเขียนเรื่องของกลุ่มควบคุม
 ระหว่างก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง

	N	\bar{X}	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	28	43.39			
			290	3786	10.193 **
หลังการทดลอง	28	53.75			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 $t(.01, df 27) = 2.771$

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ความสนใจในการเขียนเรื่อง ของนักเรียนกลุ่มควบคุม
 ก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามแบบปกติ สามารถพัฒนาความสนใจในการ
 เขียนเรื่องได้สูงกว่าก่อนการทดลอง

3. การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรื่องของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม

เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยด้านความสามารถในการเขียนเรื่อง ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมควบคุมมาเปรียบเทียบกัน ปรากฏผลดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ผลการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยด้านความสามารถในการเขียนเรื่อง
ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	คะแนนก่อนการทดลอง				คะแนนหลังการทดลอง			
	N	\bar{X}	S.D.	t	N	\bar{X}	S.D.	t
กลุ่มทดลอง	28	9.89	1.72		28	14.57	1.89	
			0.213				6.063	**
กลุ่มควบคุม	28	9.79	1.79		28	12.07	1.09	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 $t(.01, df 54) = 2.660$

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ความสามารถในการเขียนเรื่องก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน แต่หลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐานสามารถพัฒนาทักษะการเขียนเรื่องได้สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามแบบปกติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1

4. การเปรียบเทียบความสนใจในการเขียนเรื่อง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยด้านความสนใจในการเขียนเรื่อง ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมควบคุมมาเปรียบเทียบกัน ปรากฏผลดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ผลการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยด้านความสนใจในการเขียนเรื่อง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	คะแนนก่อนการทดลอง				คะแนนหลังการทดลอง			
	N	\bar{X}	S.D.	t	N	\bar{X}	S.D.	t
กลุ่มทดลอง	28	43.00	5.62	0.271	28	60.79	8.10	3.774**
กลุ่มควบคุม	28	43.39	5.13		28	53.75	5.64	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 $t(.01, df 54) = 2.660$

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ความสนใจในการเขียนเรื่องก่อนการทดลองของ กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน แต่หลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบ อรรถฐานสามารถพัฒนาความสนใจในการเขียนเรื่องได้สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอน ตามแบบปกติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การเสนอผลการวิจัยเรื่อง "ผลของการใช้วิธีสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบ
อรรถฐานที่มีต่อการพัฒนาทักษะและความสนใจในการเขียนเรื่อง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 โรงเรียนบ้านสำโรง-โคกเพชร จังหวัดสุรินทร์" ในบทนี้ มีรายละเอียดครอบคลุมเนื้อหา
สาระที่สำคัญ 3 ส่วน คือ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

สรุปการวิจัย

1. วัตถุประสงค์และสมมุติฐานของการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถหรือทักษะการเขียนเรื่องของนักเรียนที่ ได้
รับการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐานกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแบบ
ปกติ

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบความสนใจในการเขียนเรื่องของนักเรียนที่ได้รับการ-สอนอ่าน
ตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐานกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแบบปกติ

1.2 สมมุติฐานการวิจัย

1.2.1 นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐานและนัก
เรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามแบบปกติมีความสามารถในการเขียนเรื่องแตกต่างกัน

1.2.2 นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐานและนัก
เรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามแบบปกติมีความสนใจในการเขียนเรื่องแตกต่างกัน

2. วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1
ปีการศึกษา 2538 ในโรงเรียนที่เข้าโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองสุรินทร์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์

2.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนบ้านลำโรง-โคกเพชร อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัด สุรินทร์ จำนวน 56 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง จากนั้นจับฉลากแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 28 คน จับฉลากอีกครั้งเพื่อกำหนดให้เป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มทดลองสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐาน ส่วนกลุ่มควบคุมสอนตามวิธีการสอนแบบปกติ

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

- 1) แผนการสอนกลุ่มทดลอง กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนตาม วิธีสอน แบบอรรถฐาน จำนวน 16 แผน เวลา 16 คาบ คาบละ 50 นาที
- 2) แผนการสอนกลุ่มควบคุม กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนตาม วิธีสอนแบบปกติ จำนวน 16 แผน เวลา 16 คาบ โดยใช้เนื้อหาเดียวกันและเวลาเท่ากับกลุ่มทดลอง

2.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

- 1) แบบทดสอบความสามารถในการเขียนเรื่อง เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 1 ข้อ
- 2) แบบสอบถามวัดความสนใจในการเขียนเรื่อง เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความสนใจ ในการเขียนเรื่องเชิงนิทานและเชิงนิเสห มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองสอนเองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 ใช้เวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 คาบ รวมเป็นเวลา 16 คาบ โดยดำเนินการดังนี้

- 3.1 ทดสอบความสามารถในการเขียนเรื่อง และใช้แบบสอบถามวัดความสนใจในการเขียนเรื่องกับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง
- 3.2 ทดลองสอนตามแผนการสอนที่สร้างไว้ กลุ่มตัวอย่างละ 16 คาบ
- 3.3 ทดสอบความสามารถในการเขียนเรื่อง และใช้แบบสอบถามวัดความสนใจในการเขียนเรื่องกับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง
- 3.4 รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีการทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

- 4.1 วิเคราะห์คะแนนความสามารถในการเขียนเรื่อง และความสนใจในการเขียน-

เรื่องก่อนเรียนและหลังเรียน ใช้สถิติพื้นฐาน คือ การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 เปรียบเทียบพัฒนาการด้านความสามารถและความสนใจในการเขียนเรื่องก่อนและหลังการทดลองของแต่ละกลุ่ม ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่าที (t-test แบบ Dependent)

4.3 เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรื่อง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่าที (t-test แบบ Independent)

4.4 เปรียบเทียบความสนใจในการเขียนเรื่อง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่าที (t-test แบบ Independent)

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 ความสามารถในการเขียนเรื่อง

ผลการทดสอบความสามารถในการเขียนเรื่อง ของนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐานและแบบปกติ พบว่า ก่อนเรียน นักเรียนทั้งสองกลุ่ม ส่วนใหญ่ได้คะแนนต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.89 และกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.79 ผลการทดสอบหลังเรียนพบว่านักเรียนแต่ละกลุ่มได้คะแนนสูงขึ้นเกินกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 14.57 และกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12.07

ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถด้านทักษะการเขียนเรื่องของนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐานและแบบปกติ พบว่าความสามารถด้านการเขียนเรื่องของนักเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.2 ความสนใจในการเขียนเรื่อง

ผลการทดสอบความสนใจในการเขียนเรื่องของนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐานและแบบปกติ พบว่า ก่อนเรียนนักเรียนทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่ได้คะแนนสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม จากคะแนนเต็ม 80 คะแนน โดยมีคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองเท่ากับ 43.00 และกลุ่มควบคุมเท่ากับ 43.39 ส่วนผลการทดลองหลังเรียนพบว่า นักเรียนแต่ละกลุ่มได้คะแนนสูงขึ้นเกินกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองเท่ากับ 60.79 และกลุ่มควบคุมเท่ากับ 53.75

ผลการเปรียบเทียบความสนใจในการเขียนเรื่องของนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐานและแบบปกติ พบว่า ความสนใจในการเขียนเรื่องของนักเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การศึกษาผลของการใช้วิธีสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐานที่มีต่อการพัฒนาทักษะและความสนใจในการเขียนเรื่องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านสำโรง-โคกเพชร จังหวัดสุรินทร์ ครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลตามลำดับดังต่อไปนี้

1. พัฒนาการด้านทักษะการเขียนเรื่องที่เกิดจากวิธีสอนอ่าน

จากผลการทดสอบความสามารถด้านการเขียนเรื่องของนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐานและแบบปกติ พบว่า ก่อนเรียนนักเรียนทั้งสองกลุ่ม ส่วนใหญ่ได้คะแนนต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.89 และกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.79 ผลการทดสอบหลังเรียน พบว่า นักเรียนทุกคนได้คะแนนสูงขึ้นเกินกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 14.57 คิดเป็นร้อยละ 72.85 และกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12.07 คิดเป็นร้อยละ 60.35

จะเห็นว่าผลการทดสอบความสามารถหรือทักษะด้านการเขียนเรื่องก่อนการทดลองของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มดังกล่าวใกล้เคียงกันมาก แสดงว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มมีพื้นฐานด้านความสามารถหรือทักษะการเขียนเรื่องใกล้เคียงกัน และภายหลังการใช้วิธีสอนอ่านทั้งสองวิธีกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม พบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเขียนเรื่องหลังการทดลองของนักเรียนแต่ละกลุ่มสูงขึ้นเกินกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยที่คะแนนเฉลี่ยความสามารถของนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐานสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนตามแบบปกติ

จากผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรื่องของนักเรียนสองกลุ่ม พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐาน และนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามแบบปกติมีความสามารถในการเขียนเรื่องแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไฮแลนด์ (Hyland 1990: 22-34) บาเทีย (Bhatia, Vijay-K. 1991: บทคัดย่อ) มาร์แชล (Marshall, Stewart. 1991: บทคัดย่อ) ภาสกร แจ่มจันทร์เกษม (2534: บทคัดย่อ) และ อัมพร หมายเจริญ (2536: บทคัดย่อ) ที่ต่างก็พบว่าวิธีสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐาน ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถด้านการเขียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ แสดงให้เห็นว่าการสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐานส่งผลให้นักเรียน

เกิดการพัฒนาทักษะการเขียนเรื่องสูงกว่าการสอนตามแบบปกติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1.1 ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบบรรณฐานและการสอนอ่านตามแบบปกติ โดยมีกระบวนการที่ทำให้นักเรียนได้รับปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจแก่นักเรียน ซึ่งช่วยกระตุ้นให้นักเรียนดึงเอาประสบการณ์เดิมมาตีความเรื่องที่อ่าน อันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างความเข้าใจในการอ่านและการคิดเรื่องใหม่ เป็นการเน้นย้ำประสบการณ์การเรียนรู้ ทำให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดในเรื่องที่อ่าน ส่งผลให้การอ่านเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังเช่นที่ แครชเชน (Krashen 1984: 20-23) กล่าวว่า การรับปัจจัยเข้าอย่างเพียงพอจนเกิดความเข้าใจ นำไปสู่ความสามารถทางการเขียน ความเข้าใจในการอ่านทำให้เกิดความสามารถในการเขียน และ เทเลอร์ (Taylor 1976: 310) ที่กล่าวว่าความสามารถทางการเขียนเกิดจากการศึกษาอบรมและประสบการณ์ของแต่ละคน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างข้อความกับประสบการณ์เดิม นอกจากนี้ยังมีผลการวิจัยที่สอดคล้องกับคำกล่าวข้างต้น ได้แก่ ผลการวิจัยของ เฮย์ (Hey 1962) อีแวนเน็คโก (Evannechko 1974) เฟรดดี้ (Freddy 1977) และ กุสุมา มานะสุนทร (2518) ซึ่งต่างก็พบว่า ความสามารถในการอ่านและการเขียนมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ทักษะการอ่านส่งผลให้เกิดการพัฒนาทักษะการเขียน ด้วยเหตุนี้จึงพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านทั้งสองวิธีจึงสามารถพัฒนาทักษะการเขียนเรื่องหลังการทดลองให้สูงกว่าก่อนการทดลองได้ จากการที่ผู้วิจัยได้ใช้สื่อการเรียนการสอนที่คล้ายคลึงกันมาก และให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน ตลอดจนให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเมื่อเกิดการติดขัดในการอ่านหรือการเขียน เป็นผลให้นักเรียนทั้งสองกลุ่ม สามารถพัฒนาทักษะการเขียนเรื่องสูงกว่าก่อนการทดลองได้ สอดคล้องกับที่ สุมิตรา อังวัฒนกุล (ม.ป.ป.: 43-44) กล่าวว่าไว้ว่า ในการส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการเขียนเรื่องของตนเองให้ดีขึ้นนั้น ครูผู้สอนมีบทบาทยิ่งในการเสริมสร้างประสิทธิภาพการเขียนของผู้เรียน ถ้าบรรยากาศในการเรียนการสอนเขียนมีลักษณะเป็นมิตร ครูและเพื่อนร่วมชั้นช่วยให้กำลังใจและให้คำปรึกษา นักเรียนมีความวิตกกังวลน้อย การสอนของครูมีขั้นตอนที่ชัดเจน สิ่งเหล่านี้จะช่วยพัฒนาทักษะการเขียนของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น แต่ถ้าพิจารณาถึงคะแนนเฉลี่ยและร้อยละของคะแนนเฉลี่ยกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมแล้ว จะเห็นว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 14.57 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 72.85 ส่วนกลุ่มควบคุมมีคะแนน

เฉลี่ยเท่ากับ 12.07 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 60.35 จะเห็นว่า กลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเขียนเรื่องหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสอนอ่าน

ตามแนวทฤษฎีการสอนแบบบรรทัดฐาน ส่งผลให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการเขียนสูงกว่า การสอนอ่านแบบปกติก็เป็นได้

1.2 การสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบบรรทัดฐาน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะการเขียน โดยจัดให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการเขียนสัมพันธ์กับการฝึกทักษะการอ่านอย่างต่อเนื่องกัน ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความคิด โดยใช้การอ่านเป็นสิ่งเร้าและกระตุ้นให้นักเรียนเกิดปฏิกิริยาตอบสนองด้านความคิด ตลอดจนพัฒนาให้นักเรียนมีวิธีการคิดที่เป็นระบบ ด้วยวิธีการสอนที่เสนอขั้นตอนการเรียนรู้ด้านโครงสร้างการเขียนเรื่อง ในอรรถลักษณะต่าง ๆ นักเรียนได้ฝึกนิสัยการคิดที่ถูกต้อง ซึ่งช่วยให้สามารถจัดระเบียบความคิดของตนเองก่อนจะถ่ายทอดเป็นงานเขียนที่ดีได้ การสอนเช่นนี้ ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และมีความรู้เกี่ยวกับลำดับขั้นตอนของการเขียนเรียงรายอยู่ในความทรงจำจากขั้นตอนการสอนที่ให้นักเรียนได้ฝึกเขียนเรื่องต่อเนื่องจากการอ่านนั้น อาจช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการเขียน และการที่นักเรียนได้ใช้ความรู้จากการอ่านมาเป็นวัตถุดิบในการเขียน ส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการใช้ภาษา คือสามารถเขียนเรื่องตามความต้องการได้ จึงพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบบรรทัดฐานมีคะแนนความสามารถหรือทักษะในการเขียนเรื่องสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามแบบปกติ สอดคล้องกับคำกล่าวของ เพจ (Page 1974: 174: 183) เบิร์กเลย์ (Birkly 1978: 3-9) วิดโดสัน (Widdowson 1979: 145-146) แครสเซน (Krashen 1984: 2-4) และ บันลือ พฤกษ์วัน (2532: 6-7) ที่กล่าวในทำนองเดียวกันว่า กระบวนการอ่านและการเขียนมีความสัมพันธ์กันและมีส่วนส่งเสริมซึ่งกันและกัน และ โดยรวมเอาทักษะการเขียนเข้ากับทักษะการอ่าน จะช่วยให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะการเขียนควบคู่ไปกับการฝึกทักษะการอ่านด้วย และสอดคล้องกับ เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์ (2536: 23) ที่กล่าวไว้ว่า จากประสบการณ์ของผู้อ่านที่ฝึกตีความสิ่งที่อ่านด้วยความคิดของตนเอง สมองซึกขวาจะทำงานและสามารถระลึกสิ่งที่อ่านได้ดี ช่วยให้ผู้อ่านมีประสบการณ์มากพอที่จะพัฒนาการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพในระยะต่อมาได้ จากผลดังกล่าว จะเห็นว่าเป็นไปตามแนวทฤษฎีการสอนเพื่อการสื่อสาร ที่มุ่งให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยอาศัยหลักการของภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยา ที่ว่าด้วย เนื้อหาในบริบท เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการอ่านและพัฒนาไปสู่การเขียน

1.3 การสอนอ่านตามแบบปกติ เป็นการสอนที่ฝึกให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการอ่านก่อน แล้วจึงให้ฝึกทักษะการเขียน โดยให้นักเรียนอ่านเรื่องที่กำหนดให้ทุกเรื่องแล้วให้เขียน-

เรื่องในแต่ละอรรถลักษณะตามหัวข้อที่ครูกำหนดให้ ซึ่งเป็นการฝึกทักษะที่ไม่ต่อเนื่องสัมพันธ์กับการอ่านในการสอนอ่านก็เน้นให้นักเรียนเข้าใจความหมายของคำศัพท์ ประโยค และหลักเกณฑ์ทางภาษาก่อนที่จะเข้าใจความหมายโดยรวมของเรื่องที่อ่าน เป็นผลให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ช้า อาจทำให้นักเรียนขาดการเสริมสร้างความคิด หรือความคิดไม่เป็นระบบ รวมทั้งการที่ไม่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับ โครงสร้างการเขียนเรื่องในอรรถลักษณะต่าง ๆ นักเรียนจึงไม่ได้ฝึกนิสัยการคิดที่ถูกต้อง ทำให้ไม่สามารถจัดระเบียบความคิดของตนเองก่อนจะถ่ายทอดเป็นงานเขียนตามที่ต้องการได้ การสอนเช่นนี้ทำให้ลำดับขั้นของการเขียนที่เรียงรายอยู่ในความทรงจำเกิดการสับสน จึงทำให้นักเรียนไม่สามารถนำความรู้จากการอ่านมาใช้ในการเขียนได้ดี ดังคำกล่าวของ สนิท ตั้งทวี (2531: 38-40) ที่เสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกเขียนไว้ว่า ไม่ควรแยกสอนจากทักษะอื่น ไม่ควรกำหนดหัวข้อเรื่องให้ตายตัว หรือมุ่งแต่กฎเกณฑ์ เพราะจะทำให้ นักเรียนไม่ประสบความสำเร็จในการเขียน สอดคล้องกับที่ เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2536: 23) กล่าวไว้ว่า การสอนอ่านที่เน้นกระบวนการสอนองค์ประกอบย่อยของภาษาก่อนที่จะเข้าใจความหมายโดยรวม จะใช้เวลาในการในการพัฒนามาก การสอนเช่นนี้เป็นการขัดกับความรู้สึกโดยธรรมชาติที่ต้องการสื่อความ ประกอบกับที่นักเรียนต้องฝึกเขียนเรื่องหรือเรียงความ โดยเขียนขยายความจากคำที่ครูกำหนด แล้วฝึกเขียนเรียงความจากภาพ ทำให้ไม่มีอิสระทางความคิด จึงส่งผลให้นักเรียนไม่ประสบความสำเร็จในการใช้ภาษา คือ ไม่สามารถพัฒนาทักษะการเขียนเรื่องให้ดีขึ้นเท่าที่ควร จึงพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านแบบปกติมีคะแนนความสามารถหรือทักษะการเขียนเรื่องต่ำกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐาน

2. พัฒนาการด้านความสนใจในการเขียนเรื่องที่เกิดจากวิธีสอนอ่าน

จากการเปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการเขียนเรื่องที่เกิดจากวิธีสอนอ่านของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐานและแบบปกติ พบว่า ก่อนเรียนนักเรียนทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่ได้คะแนนความสนใจในการเขียนเรื่องสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม จากคะแนนเต็ม 80 คะแนน โดยค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองเท่ากับ 43.00 คะแนน และกลุ่มควบคุมเท่ากับ 43.39 คะแนน แสดงว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความสนใจในการเขียนเรื่องใกล้เคียงกัน ส่วนผลการสอบถามหลังเรียน พบว่า นักเรียนแต่ละกลุ่มได้คะแนนความสนใจในการเขียนเรื่องสูงขึ้นเกินกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยกลุ่มทดลองได้ 60.79 คะแนน ได้คะแนนสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 75.99 และกลุ่มควบคุมได้ 53.75 คะแนน ได้คะแนนสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 67.19

ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการด้านความสนใจในการเขียนเรื่องที่เกิดจากวิธีสอนอ่าน พบว่า คะแนนความสนใจในการเขียนเรื่องของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสนใจในการเขียนเรื่องของนักเรียนที่ได้จากการทดสอบก่อนการทดลองของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มใกล้เคียงกันมาก แสดงว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มนี้มีพื้นฐานด้านความสนใจในการเขียนเรื่องใกล้เคียงกัน เช่นเดียวกับความสามารถในการเขียนเรื่องและมีเจตคติที่ดีต่อการเขียนเรื่องในระดับปานกลางอยู่แล้ว แต่ภายหลังจากใช้วิธีสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบบรรทัดฐานกับกลุ่มทดลองและวิธีสอนอ่านแบบปกติกับกลุ่มควบคุมแล้ว พบว่า คะแนนเฉลี่ยความสนใจในการเขียนเรื่องหลังการทดลองของนักเรียนทุกคนสูงขึ้นเกินกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเดิม โดยที่คะแนนเฉลี่ยความสนใจในการเขียนเรื่องของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบบรรทัดฐานสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

จากผลการเปรียบเทียบความสนใจในการเขียนเรื่องของนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบบรรทัดฐานกับแบบปกติ พบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่ม มีความสนใจในการเขียนเรื่องแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ อัมพร หมายเจริญ (2536: 89) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบความสามารถและความสนใจในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบบรรทัดฐานกับการสอนแบบปกติมีความสนใจในการเขียนเรื่องไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเหตุผลดังต่อไปนี้

2.1 จากการเปรียบเทียบพัฒนาการด้านความสนใจในการเขียนเรื่องที่เกิดจากวิธีสอนอ่าน พบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีคะแนนความสนใจในการเขียนเรื่องหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แสดงว่าวิธีสอนอ่านทั้งสองวิธีที่ผู้วิจัยนำมาใช้มีผลต่อพัฒนาการด้านความสนใจในการเขียนเรื่องของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม อาจเป็นเพราะการทดลองสอนครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเรื่องเล่าจากประสบการณ์มาให้ให้นักเรียนอ่านเป็นเรื่องแรก ซึ่งเรื่องดังกล่าวผู้เล่าเข้าใจว่าตนถูกผิดพลาดซึ่งตรงกับความรู้สึกของนักเรียนที่คิดว่าตนก็เป็นเช่นนั้น และเป็นเรื่องที่นักเรียนอยากรู้ อยากเห็นจึงทำให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มเกิดความสนใจในการอ่านและการเขียนที่คล้าย ๆ กัน ดังที่นักการศึกษาและนักจิตวิทยาหลายท่านได้กล่าวไว้ เช่น ดิวอี้ (Dewey, John 1959: 66)

กล่าวว่า ความสนใจ คือความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง คุ๊ต (Good 1973: 311) ก็กล่าวในทำนองเดียวกันและเน้นว่า ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความอยากรู้อยากเห็นของบุคคลนั้น โดยได้รับ

อิทธิพลจากประสบการณ์ตรงของเขาเอง สอดคล้องกับ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537: 128-129) ที่กล่าวว่า เมื่อผู้อ่าน อ่านสารประเภทต่าง ๆ ที่เคยมีประสบการณ์มาก่อนแล้วจะสามารถตัดสินใจข้อมูลได้และยอมรับข้อมูลนั้นเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป และจากการที่ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นขั้นตอนชัดเจน อาจเป็นผลให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มเกิดการพัฒนาด้านความสนใจในการเขียนเรื่องสูงขึ้นดังกล่าว

2.2 จากผลการวัดความสนใจในการเขียนเรื่องก่อนเรียนของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม พบว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่ได้คะแนนสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม แสดงว่า นักเรียนมีความสนใจในการเขียนเรื่องอยู่แล้ว แต่ถ้าพิจารณาถึงคะแนนเฉลี่ยและร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแล้ว จะเห็นว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนหลังการ-ทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 60.79 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 75.99 ส่วนกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 53.75 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 67.19 จะเห็นว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความสนใจในการเขียนเรื่องหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม จากการที่ผู้วิจัยทดลองสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐาน โดยการกระตุ้นให้หารายละเอียดจากการอ่าน นักเรียนได้รับรู้ว่าเขาจะต้องถ่ายทอดความคิดจากการอ่านออกมาเป็นภาษาพูด ภาษาเขียน เป็นการเปิดโอกาสให้เขามีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนกันอ่านงานเขียน ได้เรียนรู้วิถีแก้ไขข้อบกพร่องของตนและเพื่อน ๆ ซึ่งเป็นการสร้างประสบการณ์-ตรงให้เกิดขึ้นด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจ ไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียน จึงพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีความสนใจในการเขียนเรื่องมากกว่ากลุ่มควบคุม ดังคำกล่าวของ กู๊ด (Good 1973: 311) และ ล้วน สายยศ (2535: 33-34) ที่ว่า ความสนใจเกิดจากประสบการณ์โดยตรงของเขาเอง การเกิดความสนใจจะต้องเกิดจากการรับรู้ก่อน ถ้ามีสิ่งเร้าให้จิตรับรู้อย่างต่อเนื่องความรู้สึกจะเกิดการตอบสนอง เกิดความพึงพอใจ ความสนใจก็จะเกิดตามมา จึงพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐาน สามารถพัฒนาความสนใจในการเขียนเรื่องสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านแบบปกติ

2.3 การสอนอ่านตามแบบปกติ เป็นการสอนที่เน้นให้นักเรียนหาความหมายของคำศัพท์ ประโยค และเรียนรู้หลักเกณฑ์ทางภาษาก่อนที่จะเข้าใจความหมายโดยรวมของเรื่องที่อ่าน เป็นผลให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ช้า จากการที่ไม่มีโอกาสวิเคราะห์รายละเอียดของเรื่อง เหมือนเช่นกลุ่มทดลอง จึงทำให้ไม่รู้เจตนาของผู้เขียน และจากการที่ไม่มีโอกาสฝึกเขียนแผนภูมิโครงสร้างของเรื่องที่อ่าน เมื่อจะเขียนเรื่องใหม่ก็ไม่สามารถจัดทำแผนภูมิโครงสร้างของเรื่องที่เขียนได้ ประกอบกับระยะเวลาของการอ่านและการเขียนไม่ต่อเนื่องสัมพันธ์กัน อาจทำให้กลุ่มควบคุมขาดความกระตือรือร้นที่จะเขียนและไม่สามารถเขียนเรื่องได้เสร็จตามเวลาที่กำหนด นักเรียนจึงเกิดความเบื่อหน่ายในการเขียนเรื่อง โดยเฉพาะเรื่องในอรรถลักษณะความคิดเห็นและเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ ส่งผลให้ความสนใจในการเขียนเรื่อง

ของนักเรียนไม่สูงเกินเท่าที่ควร สอดคล้องกับคำกล่าวของ ล้วน สายยศ (2535: 33-34) ที่ว่า ถ้าความรู้สึกที่มีต่อสิ่งเร้าไม่ต่อเนื่องก็จะไม่เกิดความสนใจขึ้นในจิตใจ ถ้าสิ่งเร้านั้นทำให้จิตใจรับรู้อย่างต่อเนื่องความรู้สึกก็จะเกิดขึ้น และถ้าความรู้สึกเกิดการตอบสนองอย่างเต็มที่ เกิดความพึงพอใจ ความสนใจก็จะเกิดตามมา

สรุปได้ว่า การใช้วิธีสอนอ่านตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐานทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการเขียนเรื่องได้ และมีความสนใจในการเขียนเรื่องมากขึ้น เพราะมีกระบวนการสอนที่เป็นขั้นตอนชัดเจน ช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน โดยเร็ว และเมื่อนักเรียนอ่านเรื่องประเภทใดก็จะได้ฝึกเขียนเรื่องตามประเภทนั้น ซึ่งเป็นเรื่องที่ยังอยู่ในความทรงจำของนักเรียน นักเรียนจึงเกิดแนวคิดที่สามารถนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการเขียนเรื่องและเกิดความสนใจในการเขียนเรื่องควบคู่กันไปด้วย ที่สำคัญคือ นักเรียนได้รับการสร้างเสริมความคิดที่เป็นระบบ มีโอกาสแสดงออกทางภาษาเพื่อสื่อความหมายเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านและได้ใช้ภาษาด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังมีการเสริมสร้างประสิทธิภาพการเขียนของผู้เรียน โดยให้นักเรียนฝึกเขียนอย่างเป็นอิสระ ซึ่งช่วยลดความวิตกกังวลในการเขียนของ นักเรียนลงได้ด้วยการทำให้บรรยากาศในการเรียนไม่เครียด ส่งผลให้นักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐานสามารถพัฒนาทักษะการเขียนเรื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนการสอนตามแบบปกตินั้น เนื่องจากนักเรียนจะต้องเรียนรู้ด้านองค์ประกอบย่อยของภาษา คือ คำศัพท์ ลำดับ ในเรื่องที่จะอ่านก่อน ทำให้นักเรียนเบื่อหน่ายการอ่านเพราะจะต้องใช้เวลานานกว่าจะรู้เรื่องที่จะอ่านทั้งหมด ซึ่งขัดกับความรู้สึกโดยธรรมชาติของมนุษย์ที่ต้องการรู้เรื่องที่จะอ่านโดยเร็ว นอกจากนี้ยังต้องท่องจำคำศัพท์ และทำแบบฝึกหัดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางภาษาก่อนจึงจะได้ฝึกเขียนเรื่อง ทำให้บรรยากาศในการเรียนไม่น่าสนใจ ในการเรียนอ่านนักเรียนจะต้องอ่านเรื่องทุกอย่างที่ครูกำหนด แล้วจึงจะได้เรียนเขียน เพราะเป็นการเรียนแบบแยกทักษะการอ่านและการเขียนออกจากกัน และการที่นักเรียนไม่ได้ฝึกวิเคราะห์รายละเอียดของเรื่องที่อ่านจึงทำให้ไม่สามารถนำความรู้จากการอ่านมาใช้ในการเขียนได้ดี จากความคิดที่ไม่เป็นระบบและจากการที่ไม่ได้ฝึกเขียนอย่างเป็นอิสระ เป็นผลให้นักเรียนกลุ่มทดลองไม่สามารถจำแนวคิดจากเรื่องที่อ่านได้อย่างสมบูรณ์ และไม่สามารถเรียงลำดับความคิดได้ตลอดจนไม่มีอิสระในการคิด จึงทำให้ไม่สามารถพัฒนาทักษะการเขียนเรื่องและไม่สนใจในการเขียนเรื่องเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการเรียนการสอน

1.1 ควรนำวิธีสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐานไปใช้ในการสอนอ่าน และการสอนเขียน และนำไปเผยแพร่หรือให้การอบรมแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยและวิชาอื่น ๆ ทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา

1.2 ควรนำไปใช้กับนักเรียนในพื้นที่ที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ซึ่งมักจะมีปัญหาด้านการอ่าน การเขียน

1.3 ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ครูควรอ่านเรื่องร่วมกับนักเรียนถ้านักเรียนอ่านยังไม่คล่อง และในการหารายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องทีอ่านนั้น ครูควรใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิดเพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์เรื่องที่อ่านและหาคำตอบได้โดยเร็ว

1.4 ในการทำแผนภูมิโครงสร้าง (Diagram) ครูควรใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนลำดับความตามเรื่องที่อ่าน จะช่วยให้นักเรียนสามารถทำแผนภูมิโครงสร้างได้โดยเร็วและถูกต้องตามอรรถลักษณะที่ต้องการ ครูผู้สอนควรเตรียมการสอนโดยฝึกเขียนแผนภูมิหลาย ๆ รูปแบบ แล้วเลือกแบบที่สื่อความได้ชัดเจน สำหรับเป็นตัวอย่างแก่นักเรียน และสามารถนำไปใช้ในการสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่ขาดเรียนได้

1.5 ควรนำวิธีการสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐานไปใช้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ อย่างแพร่หลายต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรเพิ่มเนื้อหาในการทดลองสอนให้ครบทั้ง 8 อรรถลักษณะและขยายเวลาในการทดลองให้มากขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้ประสบการณ์อย่างหลากหลายตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

2.2 ควรนำวิธีสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐานไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอื่น ๆ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อการเขียนเรื่องและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียน

2.3 ควรนำวิธีสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐานไปทดลองใช้กับนักเรียนที่เรียนเก่ง ปานกลาง และเรียนอ่อน เพื่อศึกษาว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองต่างกันหรือไม่

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล การกุศล ทักษะความเข้าใจทางภาษา พิษณุโลก ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก 2526 (อัครสำเนา)
กมลรัตน์ หล้าสว่างศ์ จิตวิทยาการศึกษาฉบับปรับปรุง พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร
ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศรีเดชา 2528
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ แนวการทำแผนการสอน หลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา
ศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์การศาสนา 2533
_____ คู่มือครูภาษาไทย ท 101 ท 102 ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา 2535
_____ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา 2535
- กรองทอง โพธิ์ทอง "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียน
ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้หลัก
การเรียนรู้เพื่อรู้แจ้งกับการสอนตามคู่มือครู" วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
ภาควิชาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2532
- กัญญา มั่งคั่ง "การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและความสนใจใน
การเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้
กิจกรรม PANORAMA กับกิจกรรมตามคู่มือครู" วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
ภาควิชาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-
วิโรฒ ประสานมิตร 2530
- กุหลาบ มัลลิกะมาส การใช้ภาษา กรุงเทพมหานคร หน่วยงานนิเทศกรรมการฝึกหัดครู
2513
- กุสุมา มานะสุนทร "ความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 1
ในระดับมหาวิทยาลัย" วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519
- โกวิท ประวาลพุกษ์ และ สมศักดิ์ สินธุรเวชญ์ การประเมินในชั้นเรียน กรุงเทพมหานคร
บริษัทสำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด 2527
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน กองวิชาการ รายงานการประเมิน

ความสามารถทางภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษาและสภาพการดำเนินการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา 2537

จรรยา ศรีพันธ์บุตร "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่สอนโดยใช้แบบฝึกและไม่ใช้แบบฝึกการเขียน" ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2537

จรินทร์ สกุลถาวร จิตวิทยาวัยรุ่นกับการศึกษา เชียงใหม่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ม.ป.ป.

จันทร์ จันทรกระจ่าง "การเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการอ่านและความสนใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แบบฝึกการอ่านอย่างมีระบบกับแบบฝึกอ่านความเรียง" ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2527

จินตนา ไบกาชุย หนังสือกับการส่งเสริมการอ่าน กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์การศาสนา 2534

เจือ สตะเวทิน "ลีลาและทำนองเขียนเฉพาะบุคคล" ใน คำบรรยายภาษาไทยชั้นสูงของชุมนุมภาษาไทย หน้า 295 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา 2511

ฉัตร บุนนาค และคณะ ศิลปะการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน และทางธุรกิจ กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล 2522

ฐะปะนีย์ นาคกรรพ คู่มือครูประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น วิชาภาษาไทย กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์กรมวิชาการ 2514

_____ "ปัญหาการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร" ใน เอกสารประกอบการสัมมนาภาษาและการสื่อสาร ฉบับที่ 5 หน้า 5 กรุงเทพมหานคร 2-3, พฤศจิกายน 2516

_____ คู่มือประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น วิชาภาษาไทย กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา 2518

ณัฐฤดี ณ ปั่น "ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษระดับถ่ายโอน สื่อสาร และวิจารณ์ญาณของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงในวิทยาลัยครู ภาควิชาการศึกษา 8" วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาอังกฤษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2522

นวลทิพย์ รักษาทรัพย์ "การศึกษารเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้หนังสือเรียนภาษาไทย

- ชุดทักษะสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญ-
ศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร 9 โรงเรียน" วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2522
บันลือ พุกกะวัน มิติใหม่ในการสอนอ่าน กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ไทยวัฒนา-
พานิชจำกัด 2532
- บุญเชิด ภิญโญนันต์พงษ์ การทดสอบแบบอิงเกณฑ์ แนวคิดและวิธีการ กรุงเทพมหานคร
โอเดียนสโตร์ 2527
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ , ม.ล. ภาษาไทยวิชาที่ถูกลืม กรุงเทพมหานคร ดวงดีการพิมพ์
2523
- ประเทิน มหาจันทร์ หลักการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยบางแสน ม.ป.ป. (อัครสำเนา)
ประสิทธิ์ กาย์กลอน การเขียนภาคปฏิบัติ กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช 2518
เปลื้อง ฉนกร เรียงความชั้นสูง กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด 2512
_____ ภาษากับวัฒนธรรม กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์การศาสนา 2518 (ที่ระลึก
ในงานกฐินพระราชทาน วัดบูรพาราม จังหวัดสุรินทร์)
- ผะอบ โปษะกฤษณะ "ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย" ใน การเขียน การอ่าน การพูด การฟัง และ
ราชาศัพท์ หน้า 78-88 พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์
บำรุงสาส์น 2526
_____ ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย 2532
- ภาสกร แจ่มจันทร์เกษม "การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านและการเขียน
ภาษาอังกฤษและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
ที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐานกับวิธีสอนตามคู่มือครู"
ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2534
- รัชนี ศรีไพรวรรณ "การสอนเรียงความ" ใน ประชาศึกษา 28 (มกราคม 2520) หน้า 6 ราตรี
นุกุลกิจ "ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่านและความสามารถในการเขียน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
กรุงเทพมหานคร" ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาการประถมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2531
- ล้วน สายยศ "ระเบียบวิธีทางสถิติบางประการเพื่อการวิจัย" ใน ประมวลสาระชุดวิชา

- การวิจัยหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน หน่วยที่ 4 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2537
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ หลักการวิจัยทางการศึกษา กรุงเทพมหานคร ภาควิชา
วัดผลและวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2524
- _____ "เทคนิคการเขียนข้อสอบวัดความสนใจ" ใน วารสารวัดผลการศึกษา (มกราคม
-เมษายน 2535) หน้า 36-37
- วรรณ แก้วแพรค คู่มือการสอนเขียนชั้นประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์ 2526
- _____ "เรียงความกับบทความ" ใน สารพัฒนาหลักสูตร (มิถุนายน 2526) หน้า 221-223
- วรรณมา บัวเกิด "วิธีสอนเพื่อการพัฒนาทักษะการเขียน" ใน ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนา
ทักษะทางภาษา หน่วยที่ 14 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2537
- วนิดา ศิริมาลา "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสนใจในการเรียนวิชา
ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยชุดการเรียนมินิคอร์สกับ
การเรียนโดยการสอนตามคู่มือครูภาษาไทย กรมวิชาการ" ปริญญานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2528
- วิจิตรา แสงพลสิทธิ์ และคณะ การใช้ภาษาไทย กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์
2522
- สนิท ตั้งทวี ศิลปะการสอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โอ.เอส.
พรินติ้งเฮาส์ 2531
- สมถวิล วิเศษสมบัติ วิธีสอนภาษาไทยมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร อักษรเจริญทัศน์
2525
- สาวิตรี ประเสริฐกุล "วิธีสอนอ่านโดยใช้หลักของความรู้เดิม" ใน วารสารภาษาปริทัศน์
7 (มกราคม 2529) หน้า 40-47
- ตำรวจ ธรรมวิจิตร "การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและแรงจูงใจในการเรียนวิชา
ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้โครงสร้าง
ระดับยอด กับการสอนอ่านตามคู่มือครู" ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
ภาควิชาการมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2536
- สิทธิา พินิจภูวดล นิตยา กาญจนวรรณ และ สาลี ศรีเพ็ญ การเขียนและการพูด

- กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2524
- สุจริต เพียรชอบ "การพัฒนาทักษะการเขียน" ใน ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาทักษะ
ทางภาษา หน่วยที่ 10 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2537
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ "วิธีสอนเพื่อการพัฒนาทักษะการอ่าน" ใน ประมวลสาระชุดวิชา
การพัฒนาทักษะทางภาษา หน่วยที่ 13 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
2537
- สุพัฒน์ สุกมลสันต์ "การพัฒนาทักษะการอ่าน" ใน ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาทักษะ
ทางภาษา หน่วยที่ 9 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2537
- สมิตรา อังวัฒนกุล กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร กรุงเทพมหานคร
ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ม.ป.ป.
- เสาวลักษณ์ รัตนิวิชช์ การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เล่ม 2
กรุงเทพมหานคร ประยูรวงศ์พรีนดีง 2534
- การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เล่ม 3 กรุงเทพมหานคร
ประยูรวงศ์พรีนดีง 2536
- อัมพร หมายเจริญ "การเปรียบเทียบความสามารถและความสนใจในการเขียนเรียงความของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบ
อรรถฐานกับการสอนแบบปกติ" ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชา
การประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2536
- อุปกิตศิลปสาร , พระยา หลักภาษาไทย กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช 2532
- อุไร แจลัม "ความสามารถในการอ่านและเขียนของนิสิตและนักศึกษาครู วิชาเอกภาษาอังกฤษ
ในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู" ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชา
การมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2522
- Bhatia, Vijay-K "A Genre-Based Approach to ESP Materials." in World-
Englishes; v10 n2 Sum 1991, pp. 53-66.
- Bloom, Benjamin Samuel. Human Characteristics and School Learning.
New York: Mc Graw-hill book Company, 1976.
- Carrell,P.L and J.C Eisterhold "Schema Theory and ESL Reading
Pedagogy." TESOL Quarterly. 17, December 1983, pp. 239-268

- Clarke, M.A. and S. Silberstein. "Toward a Realization of Psycholinguistic Principles in the ESL Reading Class," in Reading in a Second Language. Massachusetts: Newery House, 1979.
- Coady, James. "A Psycholinguistic Model of ESL Reader," Reading in a Second Language. Lowlet, Massachusetts: Newery House, 1979.
- Dewey, John. Dictionary of Education. New York: Philosophical Library, 1959.
- Evanechko, Pater, and Other. "An Investigation of the Relationships Between Children's Performance in Written Language and Their Reading Ablity," Research in the Teaching of English. 8 Winter, 1974, pp. 315-326
- Good, Carter Victor. Dictionary of Education. 3 rd ed. New York: Mc.Graw-Hill Book Company, Inc., 1973.
- Goodman, K.S. "Reading, Psycholinguistic Guessing Games," in Theoretical Model's and Process of Reading. International Reading Association, 1970.
- Harris, Larry A. Reading Instruction: Diagnostic Teaching in the Classroom. 2nd ed. New York: Macmillan, 1976.
- Heys, Frank "The-Theme-a-week Assumption": A Report of and Experiment., English Journal 51(5), 1962, pp. 320-322.
- Hurlock, Elizabeth. B. Adolescent Development. New York: Mc Graw-Hill Book Company, Inc., 1955.
- Hyland, Ken. "Effect of Genre Description in Argumentative Essay." in Research in the teaching of English. 23(3), June, 1990, pp. 23-24.
- Krashen, Stephen D. Writing : Research, Theory and Applications. 1st. ed., California: Pergamon Press, 1984.
- Lado, Robert Language Learning London: Mcgraw-Hill Book Company, 1964.
- Lewis, Richard B, James W. Brown and Fred f. Harelerrood. AV instruction : technology, Media and Methods. 6th ed.

New York: Mc Graw-Hill Book, 1983.

Marshall,-Stewart "A Genre-based Approach to the Teaching of Report -Writing."
in English-for-Specific-Purposes; v10 n1 1991, pp. 3-13.

Morris, A and N. Stewart-Dore. Learning to Learn From Test : Effective Reading in the Context Area Nort Ryde: addison - Wesley, 1984.

Mccrimon, P.M. James M. Writing with a Purpose Shorted. Boston: Houghton Mifflin Company, 1978.

Oliva , Peter F. and Oliva Rebecca F. The Teaching of Foreigners Languages. New Jersey: Prentic-Hill,Inc., 1969.

Oller, John W. Language Test At Schools A Programmatic Approach London: Longman, 1979.

Patty, Water T., Dorothy C. Petty and Marijoric F. Backing. Experiences in Language : Tools and Teachinguse for Language arts Methods. 4th ed. and Bacon, 1985.

Powell, Marvin. The Psychology of Adolescence. New York: Bodd Merrill, 1963.

Rumelheart. D.E. "Schemata : The Building Block of Cognition," Comprehension and Teaching Research Review. New York : International Reading Association, 1983.

Taylor, Bery P. "Teaching Composition to law-level ESL student," TESOL Quarterly 10 (3), 1969, pp. 56-61.

Valette, Rebecca M. Modern Language Testing. 2nd., ed., New York: Harcourt, Brace & World, 1977.

Widdowson, H.G. Explorations in Applied Linguistics. London: Oxford University press, 1979.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ดร.วันทยา วงศ์ศิลปกริมย์
ฝ่ายวิจัยและประเมินผล
กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทองสุข วันแสน
ศูนย์วิจัยและบริการการศึกษา ภาควิชาทดสอบและวิจัย
สถาบันราชภัฏสุรินทร์
3. อาจารย์บุรินทร์ ทองแก่น
ฝ่ายวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา
หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์
4. อาจารย์ปองใจ มีศรี
ฝ่ายพัฒนาการนิเทศการศึกษา
หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ
5. อาจารย์นิคม วงเวียน
ภาควิชาภาษาไทย
สถาบันราชภัฏสุรินทร์
6. อาจารย์สมชาย กระจายศรี
หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์

ภาคผนวก ข

สำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ทม 1307/807

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

26 พฤษภาคม 2538

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสำโรง-โคกเพชร

เนื่องด้วย นางอติภรณ์ ลิขสิทธิ์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ผลของการใช้วิธีสอนอ่านตามแนว
ทฤษฎีการสอนแบบบรรณฐานที่มีต่อการพัฒนาทักษะและความสนใจในการเขียนเรื่องของ นัก
เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านสำโรง-โคกเพชร จังหวัดสุรินทร์

ในการนี้จำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการทดลองสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2538 ในรายวิชาภาษาไทย ท 101 เป็นเวลา 16 คาบ (4 สัปดาห์)
ในโรงเรียนของท่าน ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่งานวิชาการสืบไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ หวังว่าคง
ได้รับความกรุณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ธีรยุทธ เสนิงค์ ณ อยุธยา

(รองศาสตราจารย์ธีรยุทธ เสนิงค์ ณ อยุธยา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

โทร. 5032121-4 ต่อ 3524-6

โทรสาร 5033567

ภาคผนวก ค

แบบทดสอบ

แบบทดสอบวัดความสามารถหรือทักษะในการเขียนเรื่อง (เรียงความ)

แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเรื่อง

วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบการเขียนเรื่อง(เรียงความ)
2. เวลาที่ใช้ในการทำแบบทดสอบทั้งสิ้น 40 นาที
3. นักเรียนต้องเขียนด้วยลายมือหวัดแกมบรรจง
4. นักเรียนต้องอ่านคำสั่งให้เข้าใจก่อนลงมือทำ

คำสั่ง

ให้นักเรียนเขียนเรื่อง(เรียงความ)จากข้อเท็จจริง เรื่องใดเรื่องหนึ่ง
ให้มีความยาวประมาณ 1 หน้ากระดาษ โดยไม่เว้นบรรทัด พร้อมทั้ง
ตั้งชื่อเรื่องด้วย

ภาคผนวก ง

แบบสอบถาม

แบบสอบถามวัดความสนใจในการเขียนเรื่อง

คำชี้แจง ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความชอบ ความพอใจ และ
ความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียน เกี่ยวกับการเขียนเรื่อง(เรียงความ)ในแต่ละ
รายการต่อไปนี้

ข้อที่	รายการ	มาก ที่สุด	มาก	น้อย	น้อย ที่สุด
1	ฉันภูมิใจมากที่เขียนเรื่องได้				
2	ถ้ามีเวลาว่างฉันอยากจะเขียนเรื่องต่าง ๆ ไว้อ่าน				
3	ฉันมักจะรู้สึกว่าการเรียนวิชาเรียงความยาวนานกว่าปกติ				
4	ฉันอยากให้ครูลดคาบเวลาการเขียนเรื่อง				
5	ฉันอยากได้คำแนะนำในการเขียนเรื่องที่ดี				
6	ฉันดีใจเมื่อครูให้แต่งเรื่อง				
7	การเขียนเรื่องหรือเรียงความ เป็นวิชาที่ไม่น่าสนใจ				
8	ขณะเขียนเรื่อง ฉันรู้สึกว่าเวลาผ่านไปค่อนข้างเร็ว				
9	ฉันดีใจที่มีโอกาสอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องที่เขียน				
10	ฉันอยากฝึกเขียนเรื่องบ่อย ๆ เพื่อช่วยให้เขียนได้คล่องขึ้น				
11	ฉันคิดว่าถึงจะเขียนเรื่องไม่ดีก็ไม่เป็นไร				
12	ฉันอยากทำอย่างอื่นแทนการเขียนเรื่อง				
13	ฉันคิดว่าการเขียนเรื่องจะช่วยพัฒนาความคิดและ การใช้ภาษาได้				
14	ถ้าฝึกเขียนตามแนวคิดของเรื่องที่อ่านจะช่วยให้ฉัน เขียนเรื่องได้				
15	ฉันไม่อยากให้มีการบ้านที่เป็นกาเขียนเรื่องเลย				
16	เวลาคิดเรื่องหรือเขียนเรื่องที่ไร ฉันจะรู้สึกเครียด				
17	ฉันรู้สึกดีใจที่เขียนเรื่องได้ตามต้องการ				
18	ฉันอยากฝึกเขียนเรื่องให้ดีขึ้น				
19	วิชาเรียงความเปรียบเหมือนยาขมหม้อใหญ่				
20	ฉันอยากให้ครูสอนอย่างอื่นแทนการเขียนเรื่อง				

ภาคผนวก จ

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอนวิชาภาษาไทย(กลุ่มทดลอง)ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รหัสวิชา ท 101 แผนการสอนที่ 1
เรื่อง การอ่านในใจงานเขียนในอรรถลักษณะเรื่องเล่าจากประสบการณ์ เวลา 1 คาบ

สาระสำคัญ

การอ่านในใจงานเขียนในอรรถลักษณะเรื่องเล่าจากประสบการณ์ได้รวดเร็ว สามารถจับใจความสำคัญ แยกข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็น ตีความและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ถูกต้องชัดเจนตรงตามจุดประสงค์ ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษา ค้นคว้า และนำไปสู่การพัฒนาทักษะการเขียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง เมื่อกำหนดให้อ่านเรื่องเล่าจากประสบการณ์ นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้ ตีความจากเรื่องที่อ่านได้ แยกข้อเท็จจริงข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้

จุดประสงค์นำทาง

1. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเพื่อเสนอรายละเอียดของเรื่องที่อ่านได้
2. ลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่อ่านโดยเสนอในรูปแบบของแผนภูมิ (Diagram) ได้
3. บอกความคิดรวบยอดหรือแนวคิดของเรื่องที่อ่านได้
4. บอกความหมายของคำและสำนวนที่มีในเรื่องที่อ่านได้
5. บอกลักษณะข้อความที่เป็นข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้
6. อภิปรายเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้
7. รายงานผลการศึกษาค้นคว้าจากเรื่องที่อ่านได้

เนื้อหา

การอ่านในใจงานเขียนเรื่องเล่าจากประสบการณ์ เรื่อง "เมื่อฉันถูกผีหลอก"

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นที่ 1 ให้รูปแบบ

- 1.1 อ่านเรื่องตามอรรถลักษณะ (Genre) ที่กำหนดให้

- ครุณาสนทนาเกี่ยวกับความสำคัญของการอ่าน ประโยชน์ของการอ่าน และการวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน

- แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละประมาณ 6-7 คน ให้แต่ละกลุ่มอ่านเรื่องตามอรรถลักษณะเรื่องเล่าจากประสบการณ์ในใบงานที่ 1/1 เรื่อง"เมื่อฉันถูกผีหลอก"

1.2 เสนอรายละเอียดของเรื่อง โดยทำแผนภูมิ (Diagram) ประกอบ

- ให้นักเรียนเสนอรายละเอียดของเรื่อง"เมื่อฉันถูกผีหลอก"โดยปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานที่ 1/2 เพื่อเสนอใจความสำคัญ ใจความรอง ความคิดรวบยอด การตีความจากสำนวนที่มีในเรื่อง การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่อง

- ทำแผนภูมิประกอบเรื่อง (ครูใช้ใบความรู้ที่ 1/1 อรรถลักษณะที่ 1 สำหรับถามนำ และนักเรียนใช้ใบความรู้ที่ 1/2 สำหรับเป็นตัวอย่างการเขียนแผนภูมิ)

- ให้นักเรียนสรุปความตามรายละเอียดจากแผนภูมิ และสรุปแนวคิดของเรื่อง

1.3 วิเคราะห์โครงสร้าง รูปแบบการดำเนินเรื่อง และลักษณะของภาษา

- ครู และนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ลักษณะโครงสร้าง รูปแบบการดำเนินเรื่อง และลักษณะภาษาของเรื่องที่อ่าน (ใช้ใบความรู้ที่ 1/3)

- นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายเกี่ยวกับความเหมาะสมในการดำเนินเรื่องและภาษาที่ใช้และบันทึกผลการวิเคราะห์ตามความคิดเห็นของกลุ่ม แล้วให้ตัวแทนกลุ่มรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรม กลุ่มละ 1 หัวข้อ ได้แก่

- 1) การเสนอใจความสำคัญ ใจความรอง
- 2) การลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่อ่าน
- 3) การแสดงความคิดเห็น และแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน
- 4) การตีความ การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน
- 5) โครงสร้างในการดำเนินเรื่อง และลักษณะภาษาของเรื่องที่อ่าน

สื่อและอุปกรณ์

1. ใบงานที่ 1/1 การอ่านเรื่องในอรรถลักษณะเรื่องเล่าจากประสบการณ์
2. ใบงานที่ 1/2 การเสนอรายละเอียดของเรื่องที่อ่าน
3. ใบความรู้ที่ 1/1 ตัวอย่างคำถามที่ใช้ในการดำเนินเรื่องในอรรถลักษณะต่าง ๆ
4. ใบความรู้ที่ 1/2 ตัวอย่างแผนภูมิการสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน
5. ใบความรู้ที่ 1/3 การวิเคราะห์โครงสร้างและลักษณะของภาษาในอรรถลักษณะเรื่องเล่าจากประสบการณ์

6. กระดาษปาร์ฟ ปากกาเคมี สำหรับทำแผนภูมิ

การประเมินผล ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม

- การปฏิบัติงานในกลุ่ม
- การรายงานผลการปฏิบัติงาน

2. ตรวจสอบผลงาน

- คำตอบแต่ละกิจกรรมตามใบงาน
- แผนภูมิ
- บันทึกการอภิปรายและการปฏิบัติกิจกรรมในกลุ่ม
- รายงาน

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

ปฏิบัติกิจกรรมได้ถูกต้องร้อยละ 60 ตามขอบข่ายต่อไปนี้

- ความสนใจ
- ความร่วมมือ
- การใช้ภาษา
- มารยาทในการใช้ภาษา

แผนการสอนวิชาภาษาไทย(กลุ่มทดลอง)ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รหัสวิชา ท 101 แผนการสอนที่ 2
เรื่อง การอ่านในใจงานเขียนในอรรถลักษณะเรื่องเล่าจากประสบการณ์ เวลา 1 คาบ

สาระสำคัญ

การอ่านในใจงานเขียนในอรรถลักษณะเรื่องเล่าจากประสบการณ์ได้รวดเร็ว สามารถจับใจ
ความสำคัญ แยกข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็น ดีความและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ถูก
ต้องชัดเจนตรงตามจุดประสงค์ ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าและนำไปสู่

การพัฒนาทักษะการเขียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง เมื่อกำหนดให้อ่านเรื่องเล่าจากประสบการณ์ นักเรียนสามารถจับใจ
ความสำคัญจากเรื่องที่ได้ อ่าน ดีความจากเรื่องที่ได้ แยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น
จากเรื่องที่ได้ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ได้

จุดประสงค์นำทาง

1. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ได้เพื่อเสนอรายละเอียดของเรื่องที่ได้
2. ลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่ได้โดยเสนอในรูปแบบของแผนภูมิ (Diagram) ได้
3. บอกความคิดรวบยอดหรือแนวคิดของเรื่องที่ได้
4. บอกความหมายของคำและสำนวนที่มีในเรื่องที่ได้
5. บอกลักษณะข้อความที่เป็นข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น ได้
6. อภิปรายเกี่ยวกับประโยชน์ของเรื่องที่ได้
7. รายงานผลการศึกษาค้นคว้าจากเรื่องที่ได้

เนื้อหา

การอ่านในใจงานเขียนเรื่องเล่าจากประสบการณ์

เรื่อง "ความสนุกในวัดเบญจมบพิตร"

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นที่ 1 ให้อ่านแบบ (ต่อ)

1.4 เลือกหรือค้นหาเรื่องใหม่ตามอรรถลักษณะเรื่องเล่าจากประสบการณ์ โดยใช้
หนังสือทักษะสัมพันธ์เล่ม 1 ประกอบการค้นคว้า

- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกอ่านหรือค้นหาเรื่องใหม่ ในอรรถลักษณะเรื่องเล่า
จากประสบการณ์ (ความสนุกในวัดเบญจมบพิตร) แล้วเสนอรายละเอียดของเรื่อง ทำแผนภูมิ
สรุปความจากแผนภูมิ รวมทั้งวิเคราะห์โครงสร้างการดำเนินเรื่องและลักษณะของภาษา
โดยปฏิบัติตามใบงานที่ 1/1-1/2 เช่นเดียวกับกิจกรรมข้อ 1.2-1.3 ในแผนการสอนที่ 1

สื่อและอุปกรณ์

1. ใบงานที่ 1/2 การเสนอรายละเอียดของเรื่องที่อ่าน
2. ใบความรู้ที่ 1/1 ตัวอย่างคำถามที่ใช้ในการดำเนินเรื่องในอรรถลักษณะต่าง ๆ
3. ใบความรู้ที่ 1/2 ตัวอย่างแผนภูมิการสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน
4. ใบความรู้ที่ 1/3 การวิเคราะห์โครงสร้างและลักษณะของภาษาในอรรถลักษณะ

เรื่องเล่าจากประสบการณ์

5. กระดาษปรู๊ฟสำหรับทำแผนภูมิ
6. ปากกาเคมี

การประเมินผล ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม
 - การปฏิบัติงานในกลุ่ม
 - การรายงานผลการปฏิบัติงาน
2. ตรวจผลงาน
 - คำตอบแต่ละกิจกรรมตามใบงาน
 - แผนภูมิ
 - บันทึกการอภิปรายและการปฏิบัติกิจกรรมในกลุ่ม
 - รายงาน

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

ใช้เกณฑ์เดียวกันกับแผนการสอนที่ 1

แผนการสอนวิชาภาษาไทย(กลุ่มทดลอง)ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รหัสวิชา ท 101 แผนการสอนที่ 3
เรื่อง การอ่านในใจงานเขียนในอรรถลักษณะเรื่องเล่าจากประสบการณ์ เวลา 1 คาบ

สาระสำคัญ

การอ่านในใจงานเขียนในอรรถลักษณะเรื่องเล่าจากประสบการณ์ได้รวดเร็ว สามารถจับใจความสำคัญ แยกข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็น ดีความและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ถูกต้องชัดเจนตรงตามจุดประสงค์ ทำให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าและนำไปสู่การพัฒนาทักษะการเขียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง เมื่อกำหนดให้อ่านเรื่องเล่าจากประสบการณ์ นักเรียนสามารถสรุปความเรื่องที่อ่าน สรุปขั้นตอนการดำเนินเรื่องและลักษณะภาษาที่ใช้ในเนื้อความชนิดเรื่องเล่าจากประสบการณ์ได้

จุดประสงค์นำทาง

1. เขียนสรุปความตามรายละเอียดจากแผนภูมิได้
2. ลำดับขั้นตอนในการดำเนินเรื่องเล่าจากประสบการณ์ได้
3. บอกลักษณะภาษาของเรื่องเล่าจากประสบการณ์ได้
4. อภิปรายเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านใช้ภาษาของเรื่องที่อ่านได้

เนื้อหา

การสรุปรูปแบบในการดำเนินเรื่องและภาษาที่ใช้ในอรรถลักษณะเรื่องเล่าจากประสบการณ์

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นที่ 1 ให้รูปแบบ (ต่อ)

1.5 สรุปความเรื่องใหม่ เรื่อง "ความสนุกในวัดเบญจมบพิตร"

- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันเขียนสรุปความเรื่องใหม่ ตามรายละเอียดของแผนภูมิที่นักเรียนเขียนในการเรียนตามแผนการสอนที่ 2

- ให้นักเรียนเปรียบเทียบลักษณะของเรื่องที่อ่านมาแล้วทั้ง 2 เรื่อง คือ เรื่อง "เมื่อฉันถูกผีหลอก" และ เรื่อง "ความสนุกในวัดเบญจมบพิตร" แล้วร่วมกันสรุปรูปแบบของการดำเนินเรื่องที่เป็นกรเขียนตามอรรถลักษณะเรื่องเล่าจากประสบการณ์ และลักษณะภาษาที่ใช้ในเนื้อความชนิดเรื่องเล่าจากประสบการณ์

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปขั้นตอนในการดำเนินเรื่อง และลักษณะภาษา
ในอรรถลักษณะเรื่องเล่าจากประสบการณ์ (ใช้ใบความรู้ที่ 1/3) เช่น

การดำเนินเรื่องมี 3 ส่วน คือ บทนำ การลำดับเนื้อความ และ บทสรุป
ลักษณะภาษา มีคำบ่งบอกเวลาในอดีต อ้างถึงบุคคลอย่างเฉพาะเจาะจง
ตอนท้ายของเรื่องมีการแสดงความคิดเห็นส่วนตัว

- ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านการใช้ภาษา
โครงสร้างงานเขียน รูปแบบในการดำเนินเรื่อง และลักษณะภาษาของเรื่องทีอ่าน แล้วให้
แต่ละกลุ่มบันทึกสรุปผลการอภิปรายจากเรื่อง "เมื่อฉันถูกผีหลอก" และ "ความสนุก
ในวัดเบญจมบพิตร"

- สุ่มกลุ่มรายงานผลการอภิปราย กลุ่มละ 1 เรื่อง ตามขอบข่ายต่อไปนี้

1) โครงสร้างงานเขียนถูกต้องหรือไม่

2) รูปแบบในการดำเนินเรื่องมีครบ 3 ส่วนหรือไม่

3) ลักษณะภาษาของเรื่องเป็นไปตามอรรถลักษณะของเรื่องเล่าหรือไม่

บ่งบอกเวลาในอดีต มีคำบ่งบอกเวลาในอดีตหรือไม่

- ครูติชม ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

สื่อและอุปกรณ์

1. แผนภูมิที่นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนขึ้น (จากการปฏิบัติกิจกรรมในคาบที่ 2)

2. ใบความรู้ที่ 1/1 ตัวอย่างคำถามที่ใช้ในการดำเนินเรื่องในอรรถลักษณะต่าง ๆ

3. กระดาษปรีฟ และปากกาเคมี สำหรับสรุปผลการอภิปราย

การประเมินผล ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม

- การปฏิบัติงานในกลุ่ม

- การรายงานผลการปฏิบัติงาน

2. ตรวจผลงาน

- การเขียนสรุปความ

- การทำแผนภูมิ

- การจดบันทึกการอภิปรายและการปฏิบัติกิจกรรมในกลุ่ม

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

ปฏิบัติกิจกรรมได้ถูกต้องร้อยละ 60 ตามขอบข่ายต่อไปนี้

- ความสนใจ - ความร่วมมือ

แผนการสอนวิชาภาษาไทย(กลุ่มทดลอง)ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รหัสวิชา ท 101 แผนการสอนที่ 4
เรื่อง การเขียนเรื่อง ในอรรถลักษณะเรื่องเล่าจากประสบการณ์ เวลา 1 คาบ

สาระสำคัญ

การเขียนเรียงความ จะช่วยให้การใช้ภาษาในชีวิตประจำวันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การเขียนเรื่องประเภทเรื่องเล่าจากประสบการณ์ได้ถูกต้องตามลักษณะของโครงสร้างและลักษณะภาษา เป็นการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง เมื่อกำหนดให้เขียนเรื่องเล่าจากประสบการณ์ นักเรียนสามารถเขียนเรื่องเล่าจากประสบการณ์ตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ได้

จุดประสงค์นำทาง

1. เขียนแผนภูมิโครงเรื่องตามขั้นตอนของอรรถลักษณะเรื่องเล่าจากประสบการณ์ได้
2. เขียนเล่าประสบการณ์ของตนเองหรือเขียนเล่าเรื่องจากที่เคยอ่านมาได้
3. เรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นความเรียงที่สละสลวยตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ได้
4. ตั้งชื่อเรื่องได้เหมาะสม

เนื้อหา

การเขียนเรื่อง ประเภทเรื่องเล่าจากประสบการณ์ของผู้เขียน

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นที่ 2 ตกลงร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อความของเรื่องใหม่

2.1 อภิปรายเกี่ยวกับเรื่องใหม่ในอรรถฐานเดิม

โดยดำเนินการในรูปของกระบวนการกลุ่ม(ต่อ) ดังนี้

- การสังเกต ครูซักถามเกี่ยวกับลักษณะของเนื้อความที่อ่าน (เรื่องเล่าจากประสบการณ์) ให้นักเรียนสังเกตจากเรื่องที่อ่าน และตอบคำถาม

- การค้นหา ครูซักถามให้นักเรียนคิดเนื้อความเรื่องใหม่ตามรูปแบบการดำเนินเรื่อง ในอรรถลักษณะเดิม นำผลงานการเสนอรายละเอียดของเรื่องที่อ่าน (เรื่อง "เมื่อนั้นถูกผีหลอก" และ "ความสนุกในวัดเบญจมบพิตร") มาเป็นแนวในการคิดเรื่องใหม่ โดยปฏิบัติตามใบงานที่ 2/1

- การบันทึกเรื่อง ให้นักเรียนจดเนื้อความที่คิดขึ้นใหม่ลงในกระดาษปรูฟของแต่ละกลุ่ม

- ครูนำอภิปราย ให้นักเรียนวิจารณ์เรื่องที่จดบันทึก และตกลงกันว่าจะเขียนเรื่องอะไร อย่างไร

2.2 สร้างเนื้อความใหม่ในรูปของแผนภูมิโครงสร้าง

ครูและนักเรียนร่วมกันจัดทำแผนภูมิโครงสร้างของเนื้อความที่จดบันทึกไว้แล้ว โดยครูใช้คำถามนำให้นักเรียนอภิปราย แล้วเขียนร่างเรื่อง

2.3 อภิปรายและตรวจสอบรูปแบบเนื้อความที่ร่างไว้

2.4 ปรับปรุง เตรียมเขียนเรื่อง นักเรียนแต่ละกลุ่มดำเนินการเอง ครูคอยช่วยเหลือเมื่อนักเรียนติดขัด

สื่อและอุปกรณ์

1. ผลงานการเสนอรายละเอียดของเรื่อง "เมื่อนั้นถูกผีหลอก" และ "เรื่องความสุข ในวัดเบญจมบพิตร"

2. ใบงานที่ 2/1 กิจกรรมขั้นที่ 2 ตกลงร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อความของเรื่องใหม่
3. ใบความรู้ที่ 1/3 ตัวอย่างคำถามที่ใช้ในการดำเนินเรื่องในอรรถลักษณะต่าง ๆ
4. แผนภูมิที่นักเรียนจัดทำ ตามแผนการสอนที่ 1-3
5. กระดาษปรีฟและปากกาเคมี

การประเมินผล ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม
 - การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานกลุ่ม
2. ตรวจสอบผลงาน
 - การทำแผนภูมิโครงร่างของเรื่อง
 - เรื่องที่จัดทำเป็นรูปเล่มสมบูรณ์ตามเกณฑ์ที่กำหนด

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

1. ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานกลุ่ม
2. เขียนเรื่องได้ตามเกณฑ์ ดังนี้ (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)
 - 2.1 การสื่อความ/เนื้อเรื่อง 5 คะแนน
 - 2.2 การใช้ภาษา 5 คะแนน
 - 2.3 การลำดับความคิด 5 คะแนน
 - 2.4 รูปแบบและกลไกประกอบการเขียน 3 คะแนน
 - 2.5 ความคิดสร้างสรรค์ 2 คะแนน

3. เกณฑ์การสรุปผล

- 18-20 คะแนน ดีมาก
- 15-17 คะแนน ดี
- 10-14 คะแนน ปานกลาง
- 0- 9 คะแนน ควรปรับปรุง

รายละเอียดของเกณฑ์การให้คะแนน

1. การสื่อความ หมายถึง การพิจารณางานเขียนที่มีเนื้อเรื่องหรือเนื้อหาสาระ ตรงตามชื่อเรื่อง เป็นงานเขียนที่สื่อความคิดของผู้เขียนให้ผู้อ่านทราบอย่างชัดเจน มีการขยายความที่สอดคล้องกับชื่อเรื่อง ปฏิบัติได้ถูกต้อง ให้ 5 คะแนน ถ้ามีข้อบกพร่องตามลักษณะที่กำหนดไว้ในแต่ละข้อ ให้หักคะแนนข้อละ 1 คะแนน

ลักษณะข้อบกพร่องในด้านการสื่อความ/เนื้อเรื่อง ได้แก่

- 1.1 เสนอเรื่องราวไม่ตรงกับชื่อเรื่อง (เขียนนอกประเด็น)
- 1.2 เนื้อเรื่องไม่ตรงตามข้อเท็จจริง หรือคิดไปจากความเป็นจริง
- 1.3 เนื้อความไม่สัมพันธ์กันตลอดทั้งเรื่อง
- 1.4 การสื่อความคิดของผู้เขียนไม่ชัดเจน
- 1.5 ไม่สื่อความ (ไม่ได้สาระ)

2. การใช้ภาษา หมายถึง การพิจารณางานเขียนที่ใช้ถ้อยคำในการสื่อความหมาย ได้เหมาะสม ระดับของภาษาใช้ภาษาสุภาพ เป็นภาษาเขียน เน้นความราบรื่น ความสละสลวยของภาษา มีการเว้นวรรคตอนอย่างเหมาะสม ปฏิบัติถูกต้องให้ 5 คะแนน ถ้ามีข้อบกพร่องตามลักษณะที่กำหนดไว้ในแต่ละข้อ ให้หักคะแนน ข้อละ 1 คะแนน

ลักษณะข้อบกพร่องในด้านการใช้ภาษา ได้แก่

- 2.1 ภาษาไม่สละสลวย ไม่ราบรื่น ใช้คำฟุ่มเฟือย
- 2.2 ใช้ภาษาพูด ภาษาถิ่น ภาษาระดับต่ำ(ไม่สุภาพ)
- 2.3 เขียนผิด เขียนไม่ถูกต้องตามอักขรวิธี เว้นวรรคตอนไม่ถูกต้องไม่เหมาะสม
- 2.4 เขียนไม่เป็นคำ ใช้คำผิดความหมาย
- 2.5 เขียนไม่เป็นประโยค เขียนประโยคซ้ำ ๆ

3. การลำดับความคิด หมายถึง การพิจารณางานเขียนที่ลำดับเหตุการณ์ได้ต่อเนื่อง เป็นเหตุเป็นผล มีข้อความของแต่ละส่วนที่สัมพันธ์กันตามลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่อง ปฏิบัติถูกต้องให้ 5 คะแนน ถ้ามีข้อบกพร่องตามลักษณะที่กำหนดไว้ในแต่ละข้อ ให้หักคะแนนข้อละ 1 คะแนน

ลักษณะข้อบกพร่องในด้านการลำดับความคิด ได้แก่

- 3.1 ลำดับเหตุการณ์ไม่ต่อเนื่อง
- 3.2 การลำดับเหตุการณ์ไม่สมเหตุสมผล
- 3.3 เขียนวกวน สับสน
- 3.4 ลำดับความไม่เป็นไปตามลักษณะของเนื้อความ
- 3.5 ข้อความแต่ละส่วนไม่สัมพันธ์กัน ไม่เป็นเหตุเป็นผลต่อกัน

4. รูปแบบและกลไกประกอบการเขียน หมายถึง การพิจารณางานเขียนที่มีรูปแบบการเขียนที่ดี คือ มีบทนำ ส่วนเนื้อหา และบทลงท้ายหรือสรุปเรื่องรวมทั้งลายมือและความสะอาดเรียบร้อยของงานเขียน ปฏิบัติถูกต้องให้ 3 คะแนน ถ้ามีข้อบกพร่องตามลักษณะที่กำหนดไว้ ให้หักคะแนน ข้อละ 1 คะแนน

ลักษณะข้อบกพร่องในด้านรูปแบบและกลไกประกอบการเขียน ได้แก่

4.1 การดำเนินเรื่องไม่เป็นไปตามรูปแบบของลักษณะเนื้อความที่เลือกใช้ หรือมีครบ 3 ส่วน (บทนำ เนื้อเรื่อง บทสรุป) แต่ความยาวไม่เป็นสัดส่วนกัน หรือรูปแบบไม่สมบูรณ์ (ไม่ครบ 3 ส่วน/ไม่สัมพันธ์กัน)

4.2 ข้อความในบทนำและ/หรือบทสรุปไม่เหมาะสม

4.3 ผลงานไม่สะอาดเรียบร้อย

5. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง การพิจารณางานเขียนที่มีข้อความโน้มน้าวให้ผู้อ่านเห็นสิ่งที่ดีงาม มีประโยชน์ มีคุณค่า และชักชวน หรือเสนอแนวทางปฏิบัติเพื่อประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น เป็นการแสดงจินตนาการเชิงสร้างสรรค์ ปฏิบัติถูกต้องให้ 2 คะแนน ถ้ามีข้อบกพร่องตามลักษณะที่กำหนดไว้ ให้หักคะแนน ข้อละ 1 คะแนน

ลักษณะข้อบกพร่องในด้านความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่

5.1 ชื่อเรื่องไม่เร้าใจ ไม่น่าสนใจ ไม่ตรงกับใจความสำคัญของเรื่อง

5.2 ไม่มีความคิดสร้างสรรค์หรือจินตนาการ หรือจินตนาการไม่เด่นชัด ไม่มีแนวคิดหรือคติสอนใจ

แผนการสอนวิชาภาษาไทย(กลุ่มทดลอง)ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รหัสวิชา ท 101 แผนการสอนที่ 5
เรื่อง การเขียนเรื่อง ในอรรถลักษณะเรื่องเล่าจากประสบการณ์ เวลา 1 คาบ

สาระสำคัญ

การเขียนเรื่องหรือความเรียงประเภทเรื่องเล่าจากประสบการณ์ได้ถูกต้องตามลักษณะของโครงสร้างและลักษณะภาษา เป็นการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษา
จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง เมื่อกำหนดให้เขียนเรื่อง นักเรียนสามารถเขียนเรื่องเล่าจากประสบการณ์ตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ได้

จุดประสงค์นำทาง

1. เขียนแผนภูมิโครงเรื่องตามขั้นตอนของอรรถลักษณะเรื่องเล่าจากประสบการณ์ได้
2. เขียนเล่าประสบการณ์ของตนเองหรือเล่าเรื่องจากที่เคยอ่านได้
3. เรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นความเรียงที่สละสลวยตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ได้
4. ตั้งชื่อเรื่องได้เหมาะสม

เนื้อหา

การเขียนเรื่อง ประเภทเรื่องเล่าจากประสบการณ์ของผู้เขียน

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นที่ 3 การเขียนเรื่องอย่างอิสระในอรรถฐานเดิม

3.1 เขียนเรื่องในขั้นร่างตามรูปแบบที่ตกลงกันในขั้นที่ 2

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียน โครงสร้างของเรื่องตามอรรถลักษณะเดิม (เรื่องเล่าจากประสบการณ์) แล้วทำแผนภูมิเสนอรายละเอียดของเรื่อง (เขียนเรื่องในขั้นร่าง)

3.2 นำเสนอผลงานในกลุ่ม

ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอแผนภูมิตายละเอียดของเรื่องที่ร่างไว้ มาวิเคราะห์ อภิปราย และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

3.3 เขียนเรื่องอย่างอิสระ

- ให้แต่ละคนเขียนเนื้อความให้สมบูรณ์จากแผนภูมิเรื่องที่ร่างไว้ และตั้งชื่อเรื่อง
- ส่งผลงาน ครูชื่นชม แก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ

สื่อและอุปกรณ์

ใช้สื่อเช่นเดียวกับแผนการสอนที่ 4 ได้แก่

1. ผลงานการเสนอรายละเอียดของเรื่อง"เมื่อฉันถูกผีหลอก" และ"เรื่องความสนุกในวัดเบญจมบพิตร"

2. ใบบงานที่ 2/1 กิจกรรมขั้นที่ 2 ตกลงร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อหาของเรื่องใหม่

3. ใบบความรู้ที่ 1/3 ตัวอย่างคำถามที่ใช้ในการดำเนินเรื่องในอรรถลักษณะต่าง ๆ

การประเมินผล ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม

2. ตรวจสอบผลงาน

- การทำแผนภูมิโครงร่างของเรื่อง

- เรื่องที่จัดทำเป็นรูปเล่มสมบูรณ์ตามเกณฑ์ที่กำหนด

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

ใช้เกณฑ์เดียวกันกับแผนการสอนที่ 4

ใบงานที่ 1/1

การอ่านเรื่องในอรรถลักษณะเรื่องเล่าจากประสบการณ์

- คำสั่ง 1. ให้นักเรียนอ่านในใจเรื่องเล่าจากประสบการณ์ต่อไปนี้ (ใช้เวลา 3 นาที)
2. ปฏิบัติกิจกรรมตามใบงาน ที่ 1/2

เมื่อนั้นถูกผีหลอก

คุณกลัวผีไหมครับ ผมนะหรือครับจะว่าเก่งก็เก่ง แต่ไม่ค่อยกล้าไปที่มืด ๆ หนักหรือ
ครับ เดี่ยวนี้ซิผมโตแล้วไม่กลัวความมืด

เมื่อเดือนเมษายน ครอบครัวของผม มีคุณพ่อ คุณแม่ และน้องไปเที่ยวต่างจังหวัดไปพักที่
บังกะโลหลังหนึ่งนอกเมือง วันนั้น คุณพ่อ คุณแม่ และน้องผมไปเยี่ยมญาติที่ตัวเมือง ปล่อยให้ผม
อยู่บ้านคนเดียว ค่าแล้วยังไม่มีการกลับ ผมหาอาหารรับประทานแล้วก็เปิดไฟให้สว่าง มองออกไป
ข้างนอกเดือนสว่างสลัว ๆ ผมออกไปเดินเล่นคนเดียวเป็นเวลานาน พอกลับมาพบว่า ที่บังกะ โลมืด
มาก มองเห็นแต่เงาไม้ครึ้ม ลมพัดแรง รู้สึกว่าอากาศช่างเยือกเย็นอะไรอย่างนั้น ผมเพิ่งนึกขึ้นได้
ว่าคุณอาเคยเล่าให้ฟังว่า ที่บังกะโลแถวนี้มีคนถูกแทงตายคนหนึ่ง
ไม่ทราบว่าเป็นหลังไหน พอนึกขึ้นมาผมขมใจไม่กลัวแต่ขนลุกชูทั้งตัว รู้สึกหนาวสะท้าน ผมใจ
แข็งค่อย ๆ ก้าวขึ้นบันได ตั้งใจว่าจะไปหาไม้ขีดกับเทียนไข ผมได้ยินเสียงลมหายใจเบา ๆ รู้สึกว่า
มันใกล้เข้ามาทุกที ทั้ง ๆ ที่ผมขมใจไว้แต่ขนลุก ใจสั่น ขณะนั้นนะครับความกลัวสุดแสน คล้าย ๆ
กับมีคนเดินตามหลังด้วย ผมคิดว่าไม่กลัว ๆ แต่ก้าวขาไม่ออก ผมภาวนาขอให้คุณพระช่วยผมด้วย
ผมท่องอิติปิโส ๆ แล้วก็ฮึดว่าจะสู้ ทันใดนั้นเองไฟฟ้าก็สว่างจ้าขึ้น ใจมาเป็นกอง ผมจะจับผีให้ได้
อนิจจาสิ่งที่ผมกลัวก็คือแมวดำนั่นเอง

ภาคผนวกของแผนการสอน ที่ 1-5

ใบงานที่ 1/2

การเสนอรายละเอียดของเรื่องที่อ่าน

คำสั่ง ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเพื่อเสนอใจความสำคัญ และใจความรองของเรื่อง

ที่อ่านดังนี้

1.1 เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

1.2 ทำไมผู้เขียนจึงเขียนเรื่องนี้

1.3 ผู้เขียนเขียนให้ใครอ่าน(เด็ก/ผู้ใหญ่/คนทั่วไป ฯลฯ)

1.4 ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านทราบเกี่ยวกับอะไร คาดว่าผู้อ่านต้องการทราบอะไร

1.5 นักเรียนอ่านเรื่องนี้แล้วได้ความรู้อะไรบ้าง

1.6 เรื่องนี้ผู้เขียนใช้บรรณลักษณะแบบใด

2. อภิปราย และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านตามข้อคำถามในข้อ 1 และแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม ตามหัวข้อต่อไปนี้

2.1 ประโยชน์ของเรื่องที่อ่าน

2.2 แนวคิด/ความคิดรวบยอดของเรื่องที่อ่าน

2.3 ความเหมาะสมด้านใช้ภาษาในเรื่อง

2.4 โครงสร้างงานเขียน รูปแบบในการดำเนินเรื่องและลักษณะภาษาของเรื่อง

3. ตีความจากเรื่องที่อ่าน

3.1 ตีความส่วนที่เป็นข้อเท็จจริงของเรื่องที่อ่าน

3.2 ตีความส่วนที่เป็นความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

3.3 ตีความส่วนที่เป็นความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

3.4 บอกความหมายของคำและสำนวนที่มีในเรื่องที่อ่าน

4. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

4.1 บอกลักษณะข้อความที่เป็นข้อเท็จจริง

4.2 บอกลักษณะข้อความที่เป็นข้อคิดเห็น

5. จัดทำแผนภูมิเสนอใจความสำคัญและลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่อ่าน

6. วิเคราะห์โครงสร้างงานเขียน รูปแบบในการดำเนินเรื่องและลักษณะภาษาของเรื่องที่เขียนตามบรรณลักษณะเรื่องเล่าจากประสบการณ์ โดยศึกษาจากใบความรู้ที่ 1/1-1/3

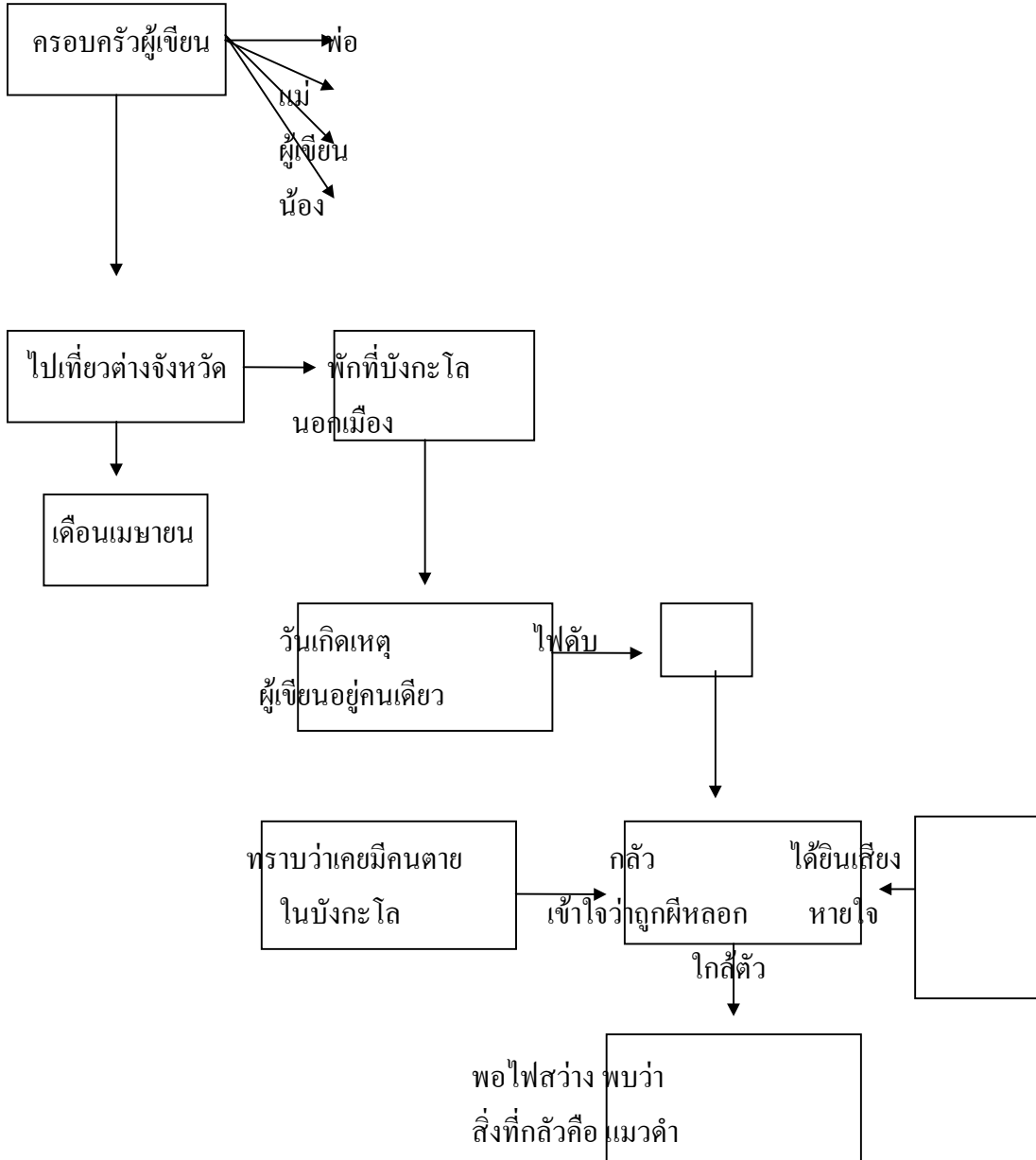
ใบความรู้ที่ 1/1

ตัวอย่างคำถามที่ใช้ในการดำเนินเรื่องในอรรถลักษณะต่าง ๆ

อรรถลักษณะ	ลำดับของคำถามในการดำเนินเรื่อง
1. เรื่องเล่าจาก ประสบการณ์	<p>ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร-->แล้วอย่างไรต่อไป สรุปเป็นอย่างไร</p> <p>เกิดอะไรขึ้น กับใคร ที่ไหน อย่างไร-->แล้วเกิดอะไรขึ้นอีก-->อย่างไร</p> <p>(ลำดับเหตุการณ์ก่อน-หลัง)</p> <p>(ลำดับความของเรื่องที่เกิดขึ้น)</p>
2. เรื่องแสดง- ความคิดเห็น	<p>เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร-->เป็นความคิดเห็นของใคร-->มีเหตุผลอย่างไร</p> <p>(ลำดับเหตุผล) --> สรุปจากการแสดงความคิดเห็น</p> <p>(จากประเด็นที่ตั้งไว้นี้อย่างไร)</p>
3. เรื่องเล่าเชิง จินตนาการ	<p>ใคร-->ทำอะไร-->ที่ไหน-->เมื่อใด-->อย่างไร-->แล้วเกิดอะไรขึ้น</p> <p>(ลำดับเรื่องก่อน-หลัง)-->ปัญหาคืออะไร-->แก้ไขได้อย่างไร</p> <p style="text-align: center;">↓</p> <p>สรุปแล้ว เรื่องนี้มีคติสอนใจอย่างไรบ้าง</p>

ใบความรู้ที่ 1/2

ตัวอย่างแผนภูมิการสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน “เมื่อฉันถูกผีหลอก”

ใบความรู้ที่ 1/3

การวิเคราะห์โครงสร้างและลักษณะของภาษาในอรรถลักษณะ

เรื่องเล่าจากประสบการณ์

อรรถลักษณะเรื่องเล่าจากประสบการณ์ หมายถึง การเขียนถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมาจากประสบการณ์ของผู้เขียน มีลักษณะของโครงสร้างและการเสนอเนื้อความในการดำเนินเรื่อง ดังนี้

ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่อง

1. เริ่มด้วยบทนำ
2. มีลำดับเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง
3. มีบทสรุป

ลักษณะของภาษาที่ใช้ในการดำเนินเรื่อง

1. มีคำวิเศษณ์ บ่งบอกเวลาและลำดับของเหตุการณ์
2. อ้างถึงบุคคลอย่างเฉพาะเจาะจง
3. เป็นเรื่องเล่าที่เกิดขึ้นในอดีต
4. ใช้คำเชื่อม เพื่อบอกลำดับเหตุการณ์ก่อน-หลัง และให้ใจความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน เช่น คำว่า แล้ว ดังนั้น จากนั้น ต่อจากนั้น ก่อนที่จะ หลังจาก เป็นต้น
5. ตอนท้ายของเรื่องจะบอกคำนิยามหรือความเห็นส่วนตัว

ใบงานที่ 2/1

กิจกรรมขั้นที่ 2 ตกลงร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อหาของเรื่องใหม่

คำสั่ง ให้นักเรียนกลุ่มเดิมปฏิบัติกิจกรรมต่อไปนี้

1. อภิปรายเกี่ยวกับเรื่องใหม่เพื่อเตรียมเขียนเนื้อความในวรรณคดี

1.1 การสังเกต ให้นักเรียนสังเกตจากแผนภูมิรายละเอียดของเรื่องที่เคยอ่าน เพื่อ ทบทวนและฝึกกระบวนการคิด ให้เกิดความแม่นยำในการใช้วรรณคดี โดยตอบคำถาม เกี่ยวกับลักษณะของเนื้อความที่อ่านมาแล้ว (ใช้ใบความรู้ที่ 1/1 และ 1/3)

1.2 การค้นหา (โครงสร้างเนื้อความเรื่องเดิม)

- ให้นักเรียนคิดเนื้อความเรื่องใหม่ตามรูปแบบการดำเนินเรื่องในวรรณคดี เดิม และตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องราวที่จะเขียนขึ้นใหม่ (เสนอประสบการณ์ของตนให้กลุ่ม พิจารณา)

1.3 การจดบันทึกเรื่อง

- ให้นักเรียนของแต่ละกลุ่มจดเนื้อความที่สมาชิกเสนอ สรุปเป็นหลักการและแนว คิดของเรื่องใหม่เพื่อเตรียมสร้างโครงเรื่อง ตามลำดับคำถามของการดำเนินเรื่องใน วรรณคดีเรื่องเล่าจากประสบการณ์ (ใบความรู้ที่ 1/3)

1.4 การอภิปราย (วิจารณ์เรื่องใหม่)

- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปราย วิจารณ์เกี่ยวกับเรื่องที่จดบันทึก เตรียมสร้าง เนื้อความใหม่ในรูปของแผนภูมิโครงสร้าง

- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันจัดทำแผนภูมิโครงสร้างของเนื้อความที่จดบันทึกไว้ โดย ครูจะใช้คำถามนำ นักเรียนใช้ใบความรู้ที่ 1/1 ประกอบการตอบและการเขียนเรื่องลงใน แผนภูมิ

3. อภิปรายและตรวจสอบความถูกต้องของรูปแบบการดำเนินเรื่องในแผนภูมิของ แต่ละกลุ่ม

- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มพิจารณาแผนภูมิโครงร่าง เพื่อวิเคราะห์ อภิปรายถึงความ- ถูกต้องเหมาะสมด้านข้อเท็จจริงที่นำมาเสนอในเรื่อง (ดูตัวอย่างจากใบความรู้ที่ 1/2 และแผนภูมิ ของเรื่องที่อ่านมาแล้ว)

4. ปรับปรุง เตรียมเขียนเรื่อง

- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในแผนภูมิเพื่อเตรียม เขียนเรื่อง

แผนการสอนวิชาภาษาไทย (กลุ่มทดลอง) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รหัสวิชา ท 101 แผนการสอนที่ 6
เรื่อง การอ่านเรื่องในอรรถลักษณะเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น เวลา 1 คาบ

สาระสำคัญ

การอ่านในใจงานเขียนในอรรถลักษณะเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็นได้รวดเร็ว สามารถจับใจความสำคัญ แยกข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็น ดีความ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ได้ถูกต้อง ชัดเจน ตรงตามจุดประสงค์ ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษา ค้นคว้า และนำไปสู่การพัฒนา ทักษะการเขียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง เมื่อกำหนดให้อ่านเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้ ดีความจากเรื่องที่อ่านได้ แยกข้อเท็จจริงข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้

จุดประสงค์นำทาง

1. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเพื่อเสนอรายละเอียดของเรื่องที่อ่านได้
2. ลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่อ่าน โดยเสนอในรูปแบบของแผนภูมิได้
3. บอกความคิดรวบยอดหรือแนวคิดของเรื่องที่อ่านได้
4. บอกความหมายของคำและสำนวนที่มีในเรื่องที่อ่านได้
5. บอกลักษณะข้อความที่เป็นข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้
6. อภิปรายเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้
7. รายงานผลการศึกษาค้นคว้าจากเรื่องที่อ่านได้

เนื้อหา

การอ่านในใจงานเขียนเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น

- เรื่อง "ถนนการประพันธ์"

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นที่ 1 ให้อ่านแบบ

1.1 อ่านเรื่องตามอรรถลักษณะ (Genre) ที่กำหนดให้

- แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละประมาณ 6-7 คน ให้แต่ละกลุ่ม

อ่านเรื่องตามอรรถลักษณะเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็นในใบงานที่ 1/1 เรื่อง "ถนนการประพันธ์"

1.2 เสนอรายละเอียดของเรื่อง โดยทำแผนภูมิ (Diagram) ประกอบ

- ให้นักเรียนเสนอรายละเอียดของเรื่อง"ถนนการประพันธ์"โดยปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานที่ 1/2 เพื่อเสนอใจความสำคัญ ใจความรอง ความคิดรวบยอด การตีความจากสำนวนที่มีในเรื่อง การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่อง ใช้ใบความรู้ที่ 1/1-1/6

- ทำแผนภูมิประกอบเรื่อง (ครูใช้ใบความรู้ที่ 1/1 อรรถลักษณะที่ 1 สำหรับถามนำ และนักเรียนใช้ใบความรู้ที่ 1/2 สำหรับเป็นตัวอย่างการเขียนแผนภูมิ)

- ให้นักเรียนสรุปความตามรายละเอียดจากแผนภูมิ และสรุปแนวคิดของเรื่อง

1.3 วิเคราะห์โครงสร้าง รูปแบบการดำเนินเรื่อง และลักษณะของภาษา

- ครู และนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ลักษณะโครงสร้าง รูปแบบการดำเนินเรื่อง และลักษณะภาษาของเรื่องที่อ่าน (ใช้ใบความรู้ที่ 1/3)

- นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายเกี่ยวกับความเหมาะสมในการดำเนินเรื่องและภาษาที่ใช้และบันทึกผลการวิเคราะห์ตามความคิดเห็นของกลุ่ม แล้วให้ตัวแทนกลุ่มรายงาน ผลการปฏิบัติกิจกรรม กลุ่มละ 1 หัวข้อ ได้แก่

1) การเสนอใจความสำคัญ ใจความรอง

2) การลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่อ่าน

3) การแสดงความคิดเห็น และแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

4) การตีความ การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

5) โครงสร้างในการดำเนินเรื่อง และลักษณะภาษาของเรื่องที่อ่าน

สื่อและอุปกรณ์

1. ใบงานที่ 1/1 การอ่านเรื่องในอรรถลักษณะเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น

2. ใบงานที่ 1/2 การเสนอรายละเอียดของเรื่องที่อ่าน

3. ใบความรู้ที่ 1/1 ตัวอย่างคำถามที่ใช้ในการดำเนินเรื่องในอรรถลักษณะต่าง ๆ

4. ใบความรู้ที่ 1/2 ตัวอย่างแผนภูมิการสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน

5. ใบความรู้ที่ 1/3 การวิเคราะห์โครงสร้าง ฯในอรรถลักษณะเรื่องเกี่ยวกับ ความคิด

เห็น

6. ใบความรู้ที่ 1/4 หลักการตีความ

7. ใบความรู้ที่ 1/5 ลักษณะของสารประเภทให้ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

8. ใบความรู้ที่ 1/6 การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

9. กระดาษปรีฟและปากกาเคมีสำหรับทำแผนภูมิ

การประเมินผล ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม

- การปฏิบัติงานในกลุ่ม
- การรายงานผลการปฏิบัติงาน

2. ตรวจสอบผลงาน

- การตอบคำถาม
 - แผนภูมิ
- บันทึกการอภิปรายและการปฏิบัติกิจกรรมในกลุ่ม
- รายงาน

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

ปฏิบัติกิจกรรมได้ถูกต้องร้อยละ 60 ตามขอบข่ายต่อไปนี้

- ความสนใจ
- ความร่วมมือ
- การใช้ภาษา
- มารยาทในการใช้ภาษา

แผนการสอนวิชาภาษาไทย (กลุ่มทดลอง) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รหัสวิชา ท 101 แผนการสอนที่ 7
เรื่อง การอ่านในใจงานเขียนในอรรถลักษณะเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น เวลา 1 คาบ

สาระสำคัญ

การอ่านในใจงานเขียนในอรรถลักษณะเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็นได้รวดเร็ว สามารถจับใจความสำคัญ แยกข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็น ดีความและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ถูกต้องชัดเจนตรงตามจุดประสงค์ ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าและนำไปสู่การพัฒนาทักษะการเขียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง เมื่อกำหนดให้อ่านเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ดีความจากเรื่องที่อ่านได้ แยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้

จุดประสงค์นำทาง

1. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเพื่อเสนอรายละเอียดของเรื่องที่อ่านได้
2. ลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่อ่านโดยเสนอในรูปแบบของแผนภูมิได้
3. บอกความคิดรวบยอดหรือแนวคิดของเรื่องที่อ่านได้
4. บอกความหมายของคำและสำนวนที่มีในเรื่องที่อ่านได้
5. บอกลักษณะที่เป็นข้อความเป็นข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้
6. อภิปรายเกี่ยวกับประโยชน์ของเรื่องที่อ่านได้
7. รายงานผลการศึกษาค้นคว้าจากเรื่องที่อ่านได้

เนื้อหา

การอ่านในใจงานเขียนเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น เรื่อง "แม่ศรีเรือน"

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นที่ 1 ให้รูปแบบ (ต่อ)

1.4 เลือกหรือค้นหาเรื่องใหม่ตามอรรถลักษณะเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น โดยใช้หนังสือทักษะสัมพันธ์เล่ม 1 ประกอบการศึกษาค้นคว้า

- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกอ่านหรือค้นหาเรื่องใหม่ ในอรรถลักษณะเรื่อง เกี่ยวกับความคิดเห็น (แม่ศรีเรือน) แล้วเสนอรายละเอียดของเรื่อง ทำแผนภูมิ สรุปความจากแผนภูมิ รวมทั้งวิเคราะห์โครงสร้างการดำเนินเรื่องและลักษณะของภาษาโดยปฏิบัติตามใบงานที่ 1/1-1/2 เช่นเดียวกับกิจกรรมข้อ 1.2-1.3 ในแผนการสอนที่ 1

สื่อและอุปกรณ์

1. ใบงานที่ 1/2 การเสนอรายละเอียดของเรื่องที่อ่าน
2. ใบความรู้ที่ 1/1 ตัวอย่างคำถามที่ใช้ในการดำเนินเรื่องในอรรถลักษณะต่าง ๆ
3. ใบความรู้ที่ 1/2 ตัวอย่างแผนภูมิการสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน
4. ใบความรู้ที่ 1/3 การวิเคราะห์โครงสร้างและลักษณะของภาษาในอรรถลักษณะเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น
5. กระดาษปรู๊ฟสำหรับทำแผนภูมิ
6. ปากกาเคมี

การประเมินผล ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม
 - การปฏิบัติงานในกลุ่ม
 - การรายงานผลการปฏิบัติงาน
2. ตรวจผลงาน
 - คำตอบแต่ละกิจกรรมตามใบงาน
 - แผนภูมิ
 - บันทึกการอภิปรายและการปฏิบัติกิจกรรมในกลุ่ม
 - รายงาน

เกณฑ์การวัดและประเมินผล ปฏิบัติกิจกรรมได้ถูกต้องร้อยละ 60 ตามขอบข่าย ต่อไปนี้

- ความสนใจ
- ความร่วมมือ
- การใช้ภาษา และมารยาทในการใช้ภาษา

แผนการสอนวิชาภาษาไทย (กลุ่มทดลอง) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รหัสวิชา ท 101 แผนการสอนที่ 8
เรื่อง การอ่านในใจงานเขียนในอรรถลักษณะเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น เวลา 1 คาบ

สาระสำคัญ

การอ่านในใจงานเขียนในอรรถลักษณะเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็นได้รวดเร็ว สามารถจับใจความสำคัญ แยกข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็น ดีความ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ถูกต้องชัดเจนตรงตามจุดประสงค์ ทำให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าและ นำไปสู่การพัฒนาทักษะการเขียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง เมื่อกำหนดให้อ่านเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น นักเรียนสามารถสรุปความเรื่องที่อ่าน สรุปขั้นตอนการดำเนินเรื่องและลักษณะภาษาที่ใช้ในเนื้อความประเภทที่เกี่ยวกับความคิดเห็นได้

จุดประสงค์นำทาง

1. เขียนสรุปความตามรายละเอียดจากแผนภูมิได้
2. ลำดับขั้นตอนในการดำเนินเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็นได้
3. บอกลักษณะภาษาของเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็นได้
4. อภิปรายเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านใช้ภาษาของเรื่องที่อ่านได้

เนื้อหา

การสรุปรูปแบบการดำเนินเรื่องและภาษาที่ใช้ในอรรถลักษณะเรื่องเกี่ยวกับ ความคิดเห็น

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นที่ 1 ให้อารมณ์ (ต่อ)

1.5 สรุปความเรื่องใหม่ เรื่อง “แม่ศรีเรือน”

- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันเขียนสรุปความเรื่องใหม่ ตามรายละเอียดของแผนภูมิที่นักเรียนเขียนในการเรียนตามแผนการสอนที่ 2

- ให้นักเรียนเปรียบเทียบลักษณะของเรื่องที่อ่านมาแล้วทั้ง 2 เรื่อง คือ เรื่อง "ถนนการประพันธ์" และ เรื่อง "แม่ศรีเรือน" แล้วร่วมกันสรุปรูปแบบของการดำเนินเรื่อง ที่เป็นการเขียนตามอรรถลักษณะเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น และลักษณะภาษาที่ใช้

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปขั้นตอนในการดำเนินเรื่อง และลักษณะภาษาในอรรถลักษณะเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น (ใช้ใบความรู้ที่ 1/3)

- ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านการใช้ภาษา โครงสร้างงานเขียน รูปแบบในการดำเนินเรื่องและลักษณะภาษาของเรื่องที่อ่าน แล้วให้ แต่ละกลุ่ม บันทึกสรุปผลการอภิปรายจากเรื่อง "ถนนการประพันธ์" และ เรื่อง "แม่ศรีเรือน"

- สุ่มกลุ่มรายงานผลการอภิปราย กลุ่มละ 1 เรื่อง ตามขอบข่ายต่อไปนี้

- 1) โครงสร้างงานเขียนถูกต้องหรือไม่
- 2) รูปแบบในการดำเนินเรื่องมีครบทุกส่วนหรือไม่

3) ลักษณะภาษาของเรื่องเป็นไปตามอรรถลักษณะของเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็นหรือไม่

- ครูติชม ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

สื่อและอุปกรณ์

1. แผนภูมิที่นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนขึ้น (จากการปฏิบัติกิจกรรมในคาบที่ 2)
2. ใบความรู้ที่ 1/1 ตัวอย่างคำถามที่ใช้ในการดำเนินเรื่องในอรรถลักษณะต่าง ๆ
3. ใบความรู้ที่ 1/3 การวิเคราะห์โครงสร้างและลักษณะของภาษาในอรรถลักษณะเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น

4. กระดาษปฐพี และปากกาเคมี สำหรับสรุปผลการอภิปราย

การประเมินผล ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม
 - การปฏิบัติงานในกลุ่ม
 - การรายงานผลการปฏิบัติงาน
2. ตรวจผลงาน
 - การเขียนสรุปความ
 - การทำแผนภูมิ
 - การจดบันทึกการอภิปรายและการปฏิบัติกิจกรรมในกลุ่ม

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

ปฏิบัติกิจกรรมได้ถูกต้องร้อยละ 60 ตามขอบข่ายต่อไปนี้

- ความสนใจ
- ความร่วมมือ
- การใช้ภาษา
- มารยาท

แผนการสอนวิชาภาษาไทย (กลุ่มทดลอง) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รหัสวิชา ท 101 แผนการสอนที่ 9
เรื่อง การเขียนเรื่อง ในอรรถลักษณะเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น เวลา 1 คาบ

สาระสำคัญ

การสังเกตลักษณะเนื้อความ เป็นการฝึกกระบวนการคิด อันจะช่วยให้เกิดความ-
แม่นยำในการใช้อรรถลักษณะภาษาและเป็นประโยชน์ในการจัดทำแผนภูมิโครงสร้างของเรื่อง
ที่จะเขียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง เมื่อกำหนดให้เขียนเรื่องใหม่ในอรรถลักษณะเรื่องเกี่ยวกับ
ความคิดเห็น นักเรียนสามารถจัดทำแผนภูมิโครงสร้างของเรื่องได้

จุดประสงค์นำทาง

1. ตอบคำถามเกี่ยวกับลักษณะเนื้อความของเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็นได้
2. แสดงความคิดเห็นหรือนำความคิดเห็นของผู้อื่นมาเขียนเป็นแผนภูมิเรื่องใหม่ได้
3. อภิปรายเกี่ยวกับแผนภูมิเรื่องใหม่ได้

เนื้อหา

การเขียนเรื่อง ประเภทเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นที่ 2 ตกลงร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อความของเรื่องใหม่

2.1 อภิปรายเกี่ยวกับเรื่องใหม่ในอรรถฐานเดิม

- การสังเกต ครูให้นักเรียนสังเกตจากแผนภูมิการเสนอรายละเอียดของเรื่อง ที่อ่านมา
แล้ว คือ "ถนนการประพันธ์" และ "แม่ศรีเรือน" แล้วทบทวนเกี่ยวกับอรรถลักษณะเรื่องเกี่ยวกับ
ความคิดเห็น โดยให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับลักษณะของเนื้อความที่อ่าน มาแล้ว (ใช้ใบ
ความรู้ที่ 1/1 และ 1/3)

- การค้นหา ครูซักถามให้นักเรียนคิดเนื้อความเรื่องใหม่ตามรูปแบบการดำเนินเรื่องใน
อรรถลักษณะเดิม ใช้ใบงานที่ 2/1 แล้วเสนอความคิดเห็นของแต่ละคนให้กลุ่มพิจารณา

- การบันทึกเรื่อง ให้แต่ละกลุ่มจดเนื้อความที่สมาชิกเสนอ

- ให้แต่ละกลุ่มอภิปราย วิเคราะห์เรื่องที่จดบันทึก และตกลงกันว่าจะเขียนอะไร

เขียนอย่างไร

2.2 สร้างเนื้อความใหม่ในรูปของแผนภูมิโครงสร้าง

ให้นักเรียน แต่ละกลุ่มร่วมกันจัดทำแผนภูมิโครงสร้าง ของเนื้อความ

ที่จัดบันทึกไว้ (ครูใช้คำถามนำ นักเรียนใช้ใบความรู้ที่ 1/1) ให้นักเรียนตอบและเขียนเรื่องลงใน
แผนภูมิ

2.3 อภิปราย ตรวจสอบความถูกต้องของรูปแบบการดำเนินเรื่องในแผนภูมิของแต่ละ
กลุ่ม

2.4 ปรับปรุง เตรียมเขียนเรื่อง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มดำเนินการเอง ครูคอย ช่วยเหลือ
เมื่อนักเรียนติดขัด

สื่อและอุปกรณ์

1. แผนภูมิรายละเอียดเรื่อง "ถนนการประพันธ์" และ "แม่ศรีเรือน"
2. ใบความรู้ที่ 1/1 ตัวอย่างคำถามที่ใช้ในการดำเนินเรื่องในอรรถลักษณะต่าง ๆ
3. ใบความรู้ที่ 1/3 การวิเคราะห์โครงสร้างและลักษณะของภาษาในอรรถลักษณะ

เรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น

4. ใบงานที่ 2/1 กิจกรรมขั้นที่ 2 ตกลงร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อความของเรื่องใหม่
5. แผนภูมิที่นักเรียนจัดทำ ตามแผนการสอนที่ 1-3
6. กระดาษปรู๊ฟและปากกาเคมี

การประเมินผล ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม
 - การตอบคำถาม
 - การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานกลุ่ม
2. ตรวจสอบผลงาน
 - การทำแผนภูมิโครงร่างของเรื่อง
 - การจัดบันทึกการอภิปรายและการปฏิบัติกิจกรรมในกลุ่ม

เกณฑ์การวัดและประเมินผล ปฏิบัติกิจกรรมได้ถูกต้องร้อยละ 60 ตามขอบข่าย

ต่อไปนี้

- ความสนใจ
- ให้ความร่วมมือ
- การใช้ภาษา
- มารยาท

แผนการสอนวิชาภาษาไทย (กลุ่มทดลอง) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รหัสวิชา ท 101 แผนการสอนที่ 10
เรื่อง การเขียนเรื่องในอรรถลักษณะเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น เวลา 1 คาบ

สาระสำคัญ

การเขียนเรียงความ จะช่วยให้การใช้ภาษาในชีวิตประจำวันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การเขียนเรื่องประเภทเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น ได้ถูกต้องตามลักษณะของโครงสร้าง และลักษณะภาษา เป็นการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง เมื่อกำหนดให้เขียนเรื่อง นักเรียนสามารถเขียนเรื่องเกี่ยวกับ

ความคิดเห็นตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ได้

จุดประสงค์นำทาง

1. เขียนแผนภูมิลายละเอียดของเรื่องได้
2. เขียนเกี่ยวกับความคิดเห็นของตนเองหรือความคิดเห็นของผู้อื่นได้
3. เรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นความเรียงที่สละสลวยตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ได้
4. ตั้งชื่อเรื่องได้เหมาะสม

เนื้อหา

การเขียนเรื่อง ประเภทเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้เขียนหรือผู้อื่น

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นที่ 3 การเขียนเรื่องอย่างอิสระในอรรถฐานเดิม

3.1 เขียนเรื่องในขั้นร่างตามรูปแบบที่ตกลงกันในขั้นที่ 2

-ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนเรื่องในขั้นร่างลงในกระดาษปฐพี

3.2 นำเสนอผลงานในกลุ่ม

-ให้แต่ละกลุ่มนำแผนภูมิลายละเอียดของเรื่องที่ร่างไว้ มาวิเคราะห์ อภิปราย และปรับ

ปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

3.3 เขียนเรื่องอย่างอิสระ

-ให้แต่ละคนเขียนเนื้อความตามแผนภูมิจากเรื่องที่ร่างไว้ให้สมบูรณ์ และตั้งชื่อเรื่อง

-ส่งผลงาน ครูติชม แก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ

สื่อและอุปกรณ์

ใช้สื่อเช่นเดียวกับแผนการสอนที่ 4 ได้แก่

1. แผนภูมิลายละเอียดเรื่อง "ถนนการประพันธ์" และ "แม่ศรีเรือน"

2. ใบงานที่ 2/1 กิจกรรมขั้นที่ 2 ตกลงร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อหาของเรื่องใหม่
3. ใบความรู้ที่ 1/1 ตัวอย่างคำถามที่ใช้ในการดำเนินเรื่องในอรรถลักษณะต่าง ๆ

การประเมินผล ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม
2. ตรวจผลงาน
 - การทำแผนภูมิโครงร่างของเรื่อง
 - เรื่องที่จัดทำเป็นรูปเล่มสมบูรณ์ตามเกณฑ์ที่กำหนด

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

ใช้เกณฑ์เดียวกันกับเกณฑ์การประเมินในแผนการสอนที่ 5

ภาคผนวกของแผนการสอนที่ 6-10

ใบงานที่ 1/1

กิจกรรมขั้นที่ 1.1 การอ่านเรื่องในอรรถลักษณะเรื่องเกี่ยวกับความคิด

เห็น

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านในใจเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อไปนี้ แล้วปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานที่ 1/2

เรื่อง "ถนนการประพันธ์"

วิลาศ มณีวัต

เราอาจจะลืมกันไปว่า หนังสือวิเศษเล่มหนึ่งซึ่งควรอ่านเสมอ ๆ ก็มีอยู่แล้วในบ้านของเราทุก ๆ คน หนังสือเล่มนั้น คือตัวของท่านเอง

ไม่ว่าเราจะไปอ่านหนังสือของพุทธทาสภิกขุ เบอร์นาร์ด ซอว์ หรือ เกอเต้ ไม่ว่าเราจะไปฟังปาฐกถาของใคร ในที่สุดเราก็จะต้องมาสอบค้นพบทวนกับหนังสือเล่มเก่า ๆ ที่เรามีอยู่ในตัวของเราเองเสมอ ถ้าเรายังหลับอยู่ สิบเบอร์นาร์ด สิบพุทธทาสภิกขุ ก็ช่วยอะไรไม่ได้

อูสเปนสกีนักคิดที่มีชื่อเสียงจึงกล่าวว่า มนุษย์เราจะต้องตื่นเสียก่อนจึงจะพบเห็นแสงสว่างของสังขาร เขาให้คำอธิบายว่า ตั้งแต่วันเกิดไปจนถึงวันตาย มนุษย์มีชีวิตอยู่ในสภาพของความหลับเรื่อยมา ตัวเองเป็นเหมือนเครื่องจักร ไม่รู้ตัวว่าได้ทำอะไรลงไปบ้าง มีอะไรบางอย่างนอกกายเป็นผู้คิด รู้สึก และกระทำการแทนตัวตนแท้จริงของเรา เราจึงทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างโง่ ๆ และไร้เหตุผลอยู่รำไป

นี่คุณเราก็หลับและละเมอเพื่อพักอยู่ทุกวัน จริงอย่างอูสเปนสกีก็กล่าว เพราะว่าการที่เรารองชีวิตไปวันหนึ่ง ๆ นี้เหมือนกับเราไม่ได้เป็นตัวของตัวเองเลย เราทำสิ่งต่าง ๆ ไปเหมือนว่าตาม ๆ เขาไป เขาอยู่กันอย่างไรเราก็อยู่ไปอย่างนั้นบ้าง เขาทำอะไรเราก็ทำบ้าง เขานิยมอะไร เราก็นิยมตามไปด้วยเหมือนกัน คล้ายกับมีอะไรมาคอยบังคับให้เราทำสิ่งต่าง ๆ โดยที่เราไม่ได้คิดของเราเลย ว่าควรจะทำหรือไม่ สิ่งนี้บางทีเรียกกันว่าอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมเราจะต้องตื่นขึ้นไม่ยอมให้สิ่งใด ๆ มาบังคับควบคุมประพฤติกเราอีกต่อไป เราจะต้องเป็นตัวของเราเอง

เมื่อเราตื่นขึ้นได้ นัยน์ตาและความคิดก็จะแจ่มใส พอที่จะอ่านหนังสือเล่มวิเศษ คือตัวของตัวเองได้ เพราะว่าความทุกข์ ความสุข ความวุ่นวายของโลกและปริศนาลึกลับต่าง ๆ มันน่าจะซ่อนอยู่ในร่างกายที่เราวิหิงให้มันทุกวันนี้แหละลองคิดดู เพราะว่าปัญหาชีวิตนั้นก็เหมือนการไปหัวหิน ถ้าคนอื่นเขาไปแทนเรา เขาก็ได้รสลมทะเลเป็นของเขา เราก็ต้องไปของเราเองจึงจะรู้ ควรจำไว้ว่า เราต้องขบปัญหาชีวิตของเราเองจึงจะรู้หนังสือและผู้อื่นเป็นเพียงผู้ช่วยแนะนำเท่านั้น เหมือนหัดว่ายน้ำถ้าอ่านแต่หนังสือ ไม่ลงไปว่ายเอง อีกร้อยปีก็ว่ายน้ำไม่เป็น

ใบงานที่ 1/2

กิจกรรมขั้นที่ 1.2 การเสนอรายละเอียดของเรื่องที่อ่าน

คำสั่ง ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเพื่อเสนอใจความสำคัญ และใจความรองของเรื่องที่อ่านดังนี้

- 1.1 เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
- 1.2 ทำไมผู้เขียนจึงเขียนเรื่องนี้
- 1.3 ผู้เขียน เขียนให้ใครอ่าน (เด็ก/ผู้ใหญ่/คนทั่วไป ฯลฯ)
- 1.4 ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านทราบเกี่ยวกับอะไร คาดว่าผู้อ่านต้องการทราบอะไร
- 1.5 นักเรียนอ่านเรื่องนี้แล้วได้ความรู้อะไรบ้าง
- 1.6 เรื่องนี้ผู้เขียนใช้วรรณลักษณะแบบใด

2. อภิปราย และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านตามข้อคำถามในข้อ 1 และแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม ตามหัวข้อต่อไปนี้

- 2.1 ประโยชน์ของเรื่องที่อ่าน
- 2.2 แนวคิด/ความคิดรวบยอดของเรื่องที่อ่าน
- 2.3 ความเหมาะสมด้านใช้ภาษาในเรื่อง
- 2.4 โครงสร้างงานเขียน รูปแบบในการดำเนินเรื่องและลักษณะภาษาของเรื่อง

3. ติความจากเรื่องที่อ่าน

- 3.1 ติความส่วนที่เป็นข้อเท็จจริงของเรื่องที่อ่าน
- 3.2 ติความส่วนที่เป็นความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน
- 3.3 ติความส่วนที่เป็นความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน
- 3.4 บอกความหมายของคำและสำนวนที่มีในเรื่องที่อ่าน

4. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

- 4.1 บอกลักษณะข้อความที่เป็นข้อเท็จจริง
- 4.2 บอกลักษณะข้อความที่เป็นข้อคิดเห็น

5. จัดทำแผนภูมิเสนอใจความสำคัญและลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่อ่าน

6. วิเคราะห์โครงสร้างงานเขียน รูปแบบในการดำเนินเรื่องและลักษณะภาษาของเรื่องที่เขียนตามวรรณลักษณะเรื่องเล่าจากประสบการณ์ โดยศึกษาจากใบความรู้ที่ 1/1-1/3

ใบงานที่ 2/1

กิจกรรมขั้นที่ 2 ตกลงร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อหาของเรื่องใหม่

คำสั่ง ให้นักเรียนกลุ่มเดิมปฏิบัติกิจกรรมต่อไปนี้

1. อภิปรายเกี่ยวกับเรื่องใหม่เพื่อเตรียมเขียนเนื้อความในวรรณคดี

1.1 การสังเกต ให้นักเรียนสังเกตจากแผนภูมิรายละเอียดของเรื่องที่เคยนอ่าน เพื่อทบทวนและฝึกกระบวนการคิด ให้เกิดความแม่นยำในการใช้วรรณคดี โดยตอบคำถามเกี่ยวกับลักษณะของเนื้อความที่อ่านมาแล้ว (ใช้ใบความรู้ที่ 1/1 และ 1/3)

1.2 การค้นหา (โครงสร้างเนื้อความเรื่องเดิม)

- ให้นักเรียนคิดเนื้อความเรื่องใหม่ตามรูปแบบการดำเนินเรื่องในวรรณคดี และตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องราวที่จะเขียนขึ้นใหม่ (เสนอประสบการณ์ของตนเองให้กลุ่มพิจารณา)

1.3 การจดบันทึกเรื่อง

- ให้เลขานุการของแต่ละกลุ่มจดเนื้อความที่สมาชิกเสนอ สรุปเป็นหลักการ และแนวคิดของเรื่องใหม่เพื่อเตรียมสร้างโครงเรื่องตามลำดับคำถามของการดำเนินเรื่อง ในวรรณคดีเรื่องเล่าจากประสบการณ์ (ใบความรู้ที่ 1/3)

1.4 การอภิปราย (วิจารณ์เรื่องใหม่)

- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปราย วิจารณ์เกี่ยวกับเรื่องที่จดบันทึก และตกลงกันว่าจะเขียนอะไร อย่างไร

2. สร้างเนื้อความใหม่ในรูปของแผนภูมิโครงสร้าง

- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันจัดทำแผนภูมิโครงสร้างของเนื้อความที่จดบันทึกไว้ โดยครูจะใช้คำถามนำ นักเรียนใช้ใบความรู้ที่ 1/1 ประกอบการตอบและเขียนเรื่องลงในแผนภูมิ

3. อภิปรายและตรวจสอบความถูกต้องของรูปแบบการดำเนินเรื่องในแผนภูมิของแต่ละกลุ่ม

- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มพิจารณาแผนภูมิโครงร่าง เพื่อวิเคราะห์ อภิปรายถึงความถูกต้องเหมาะสมด้านข้อเท็จจริงที่นำมาเสนอในเรื่อง (ดูตัวอย่างจากใบความรู้ที่ 1/2 และแผนภูมิของเรื่องที่อ่านมาแล้ว)

4. ปรับปรุง เตรียมเขียนเรื่อง

- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในแผนภูมิเพื่อเตรียมเขียนเรื่อง

ใบความรู้ที่ 1/1

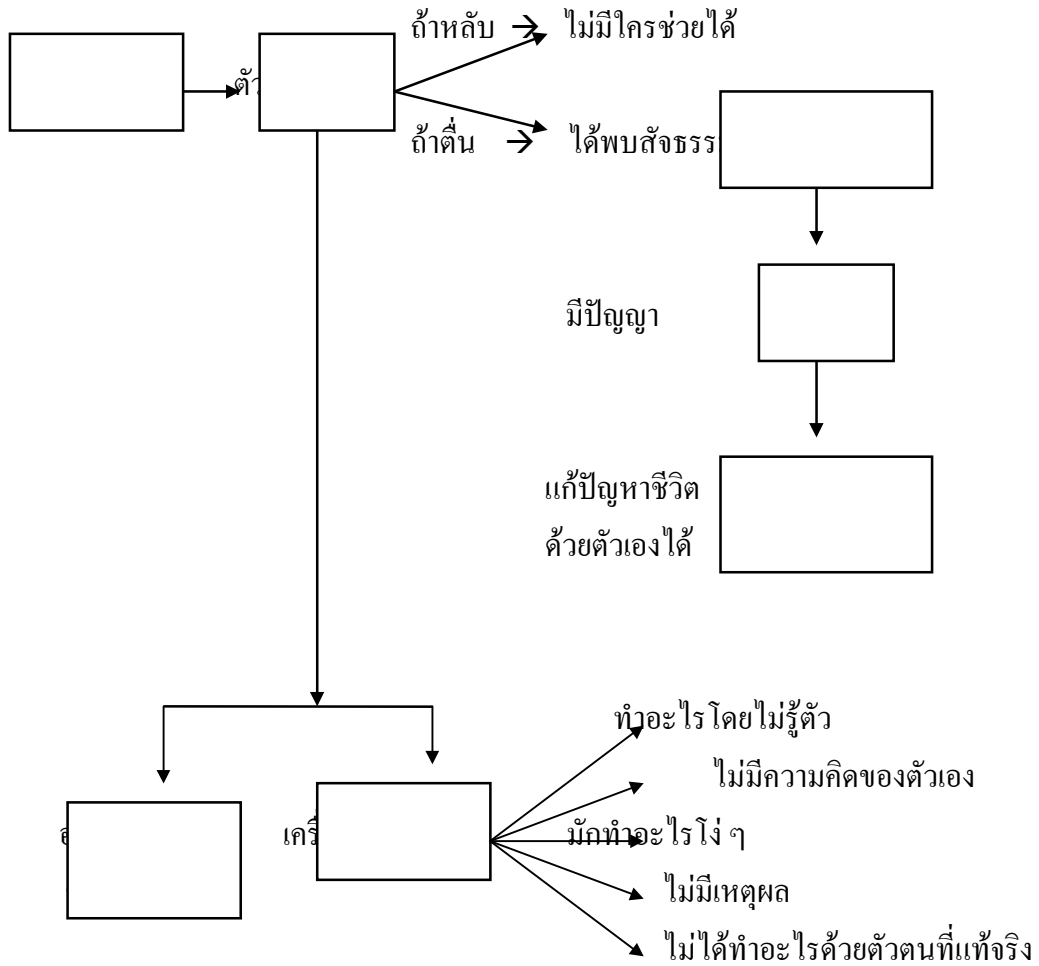
ตัวอย่างคำถามที่ใช้ในการดำเนินเรื่องในอรรถลักษณะต่าง ๆ

อรรถลักษณะ	ลำดับของคำถามในการดำเนินเรื่อง
1. เรื่องเล่าจาก ประสบการณ์	ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร--->แล้วอย่างไรต่อไป สรุปเป็นอย่างไร เกิดอะไรขึ้น กับใคร ที่ไหน อย่างไร--- >แล้วเกิดอะไรขึ้นอีก--->อย่างไร (ลำดับเหตุการณ์ก่อน-หลัง) (ลำดับความของเรื่องที่เกิดขึ้น)
2. เรื่องแสดง- ความคิดเห็น	เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร--->เป็นความคิดเห็นของใคร--->มีเหตุผลอย่างไร (ลำดับเหตุผล) ---> สรุปจากการแสดงความคิดเห็น (จากประเด็นที่ตั้งไว้ได้อย่างไร)
3. เรื่องเล่าเชิง จินตนาการ	ใคร--->ทำอะไร--->ที่ไหน--->เมื่อใด--->อย่างไร--->แล้วเกิดอะไรขึ้น (ลำดับเรื่องก่อน-หลัง)--->ปัญหาคืออะไร--->แก้ไขได้อย่างไร ↓ สรุปแล้ว เรื่องนี้มีคติสอนใจอย่างไรบ้าง

ใบความรู้ที่ 1/2

ตัวอย่างแผนภูมิการสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน

"ถนนการประพันธ์"

ใบความรู้ที่ 1/3

การวิเคราะห์โครงสร้างและลักษณะของภาษาในอรรถลักษณะ เรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น

อรรถลักษณะเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น หมายถึง การเขียนแสดงความคิดเห็น หรือความคิดเห็นของผู้อื่นที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจเป็นการคิดเห็นคล้อยตามหรือโต้แย้ง มีลักษณะของโครงสร้างและการเสนอเนื้อความในการดำเนินเรื่อง ดังนี้

ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่อง

1. วิจารณ์เรื่อง (บทนำ นำเสนอแนวคิด)
2. แสดงเหตุผลในการเขียนเรื่อง (บอกประโยชน์ หรือความสำคัญ)
3. ชี้ให้เห็นผลดี ผลเสีย
4. เน้นความสำคัญ (สนับสนุนเหตุและผลที่เสนอในแต่ละความคิด)
5. สรุปเรื่อง ย้ำความคิดเห็น เน้นให้น่าสนใจน่าเชื่อถือ

ลักษณะของภาษาที่ใช้ในการดำเนินเรื่อง

1. มีข้อความหรือเนื้อความที่เป็นความคิดเห็นของตนเอง
2. มีประโยคสนับสนุน หรือขยายความในแต่ละความคิด
3. ใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ บุรุษที่ 3 ในการกล่าวอ้างถึง
4. มีคำแสดงเจตคติ

ใบความรู้ที่ 1/4

หลักการตีความ

การอ่านตีความ

การอ่านตีความ หมายถึง การอ่านเพื่อพยายามเข้าใจความหมาย และถอดความรู้สึก อารมณ์สะท้อนใจจากข้อความที่ผู้เขียนสื่อถึงผู้อ่าน อาจตีความหมายได้ตรงกับความมุ่งหมายหรือเจตนาของผู้เขียนก็ได้ หรือบางครั้งอาจจะเข้าใจความหมายได้ตามวิธีของตน โดยอาศัยพื้นความรู้เดิม ความสนใจ ประสบการณ์ จินตนาการ ระดับสติปัญญา และวัย

การอ่านตีความมีจุดมุ่งหมายเพื่อพิจารณาว่าข้อความหรือเรื่องนั้น ๆ มีความหมายที่แท้จริงว่าอย่างไร เพื่อที่จะสามารถอธิบายถึงเจตนาและความคิดของผู้เขียนได้อย่างชัดเจน ซึ่งผู้อ่านจะต้องใช้สติปัญญาวิเคราะห์ เพื่อให้เข้าใจวัตถุประสงค์ของผู้เขียน สามารถที่จะสรุปความคิด จับใจความสำคัญ และอธิบายขยายความได้

ข้อปฏิบัติในการอ่านตีความ

1. อ่านเรื่องให้ละเอียด แล้วจับใจความสำคัญ ประเด็นสำคัญของเรื่อง
2. พิจารณาว่าเรื่องที่อ่านนั้นเป็นไปในทางชี้แนะหรือชักชวนไปในทางใด หรือขั้วลื้อผู้ใด หรือให้ความบันเทิง หรือกล่อมใจไปในทางงดงามทางใดทางหนึ่ง ต้องพยายามคิดหาเหตุ-ผล และใคร่ครวญอย่างรอบคอบ แล้วนำมาประมวลเข้ากับความคิดของตนเองว่า ข้อความหรือเรื่องนั้น ๆ มีความหมายถึงสิ่งใด
3. หาความหมายของคำศัพท์ หรือสำนวน หรือถ้อยคำบางคำที่มีความสำคัญตลอดจน คำแวดล้อมหรือบริบทประกอบด้วย เพื่อให้เข้าใจความหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
4. พิจารณาความมุ่งหมายของผู้เขียน
5. พิจารณาข้อความส่วนที่เป็นข้อเท็จจริง/ความคิดเห็นและส่วนที่เป็นความรู้สึก

ของ

ผู้เขียน

6. ไม่ควรแสดงความคิดเห็นส่วนตัว เพราะไม่ใช่การวิจารณ์

ใบความรู้ที่ 1/4 (ต่อ)

ความหมายของสำนวน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายของ "สำนวน" ไว้ว่า สำนวน กินความหมายกว้างมาก สำนวน หมายถึง โวหาร ทำนองพูด เป็นถ้อยคำที่เรียบเรียง อาจไม่ถูก ไวยากรณ์ แต่เป็นที่ยอมรับ ใช้เป็นภาษาที่ถูกต้อง นำมาใช้ให้มีความหมายพิเศษต่างไปจาก ความหมายเดิม หรือ ความหมายหลักของคำ/กลุ่มคำ เป็นความหมายแฝง เช่น คำว่า "กลัว" ความหมายตรงเป็นชื่อ ผลไม้ แต่ความหมายแฝงมีความหมายว่า ง่าย ดังข้อความที่ว่า ของกลัว ๆ ใคร ๆ ก็ทำได้

สาเหตุที่เกิดสำนวน

1. ต้องการคำเพื่อสื่อสารความรู้สึก เช่น "กลืนไม่เข้า คายไม่ออก" บอกความรู้สึกของผู้ที่ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรดี

2. เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้คำบางคำที่ไม่เหมาะสม ไม่สุภาพหรือก่อให้เกิดความไม่สบายใจ เช่น

- คำว่า "ตาย" มีหลายสำนวน ได้แก่ เสียชีวิต ถึงแก่กรรม ไปสวรรค์

- คำว่า "ถ่ายปัสสาวะ" อาจใช้ว่า เบา ยิงกระต่าย เก็บดอกไม้ ลดน้ำหนัก

3. เพื่อให้สุภาพเหมาะสมกับฐานะของบุคคล เช่น คำที่ใช้สำหรับเจ้านาย "ตัดผม" ใช้ว่า ทรงเครื่องใหญ่ "น้ำชา" ใช้ว่า พระสุธารสชา

4. ต้องการให้คำพูดมีรสชาติ หรือเกิดภาพ เช่น "กึ่งแห่งเดินมาแล้ว" อาจหมายถึง คนหอมแห่งเดินมา "เถียงคอเป็นเอ็น" หมายถึง เถียงอย่างเอาจริงเอาจัง เถียงอย่างไม่ลดละ

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการตีความ

การตีความนั้นไม่ใช่การถอดคำประพันธ์ ซึ่งจะต้องเข้าใจให้ถูกต้องว่า การถอดคำประพันธ์ นั้น เป็นการเรียบเรียงคำจากคำประพันธ์ที่เป็นร้อยกรองให้เป็นความเรียง หรือ ร้อยแก้ว ซึ่งจะต้องให้ครบทั้งความ และครบทั้งสรรพนาม แต่การตีความ เป็นการจับเอาแต่ใจความสำคัญ จะคงไว้ซึ่งข้อความเดิมไม่ได้ ถ้าข้อความนั้นมีคำสรรพนามก็ต้องเปลี่ยนเป็นคำสรรพนามบุรุษที่ 3

ใบความรู้ที่ 1/5

ลักษณะของสารประเภทให้ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

สารประเภทข้อเท็จจริง

สารประเภทข้อเท็จจริง หมายถึง ข้อความ หรือเรื่องราวที่มุ่งกล่าวถึงข้อเท็จจริง โดยมีหลักฐานอ้างอิง

ตัวอย่างของสารประเภทข้อเท็จจริง

- หนังสือประเภทสารคดี
- "สุรินทร์" เป็นจังหวัดที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติของเรา
- "สกุลไทย" เป็นนิตยสารรายสัปดาห์

สารประเภทข้อคิดเห็น

สารประเภทข้อคิดเห็น หมายถึง สารที่ผู้พูดหรือผู้เขียนมุ่งเสนอความรู้สึกนึกคิดของตนให้ ผู้ฟังหรือผู้อ่านได้รับทราบ ซึ่งข้อคิดเห็นนั้น ๆ อาจจะมีการยอมรับหรือไม่ก็ได้

ตัวอย่างของสารประเภทข้อคิดเห็น

- กระทิงแดงเป็นเครื่องดื่มที่มีสารอาหารสับสน (ผู้ฟัง/ผู้อ่านอาจไม่ยอมรับ หรือ อาจจะคิดวิเคราะห์ต่อไปว่าจริงหรือ/สารอาหารเหล่านั้นเป็นสารที่จำเป็นต่อร่างกายหรือไม่ ฯลฯ)
- มะม่วงพันธุ์เขียวเสวย เป็นมะม่วงที่อร่อยที่สุด
- อาหารพื้นเมืองของจังหวัดสุรินทร์อร่อยมาก

ใบความรู้ที่ 1/6

การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน อาจพิจารณาได้ ดังนี้

1. ความเหมาะสมของการใช้ภาษาในเรื่อง

อาจแสดงความคิดเห็นได้ว่า เหมาะ/ไม่เหมาะเท่าที่ควร มีคำที่ไม่คุ้นหูหรือไม่ อ่านแล้วเกิดความสับสนหรือไม่ การใช้ถ้อยคำเป็นจริงตามกาลสมัยหรือไม่

2. การยกตัวอย่างประกอบชัดเจนเพียงใด

อาจแสดงความคิดเห็นได้ว่า การยกตัวอย่างประกอบสำนวนในเรื่อง เหมาะสมและชัดเจนหรือไม่ เข้าใจง่ายหรือไม่ มีตัวอย่างที่ตัวอย่าง

3. ประโยชน์ของเรื่องที่อ่าน

อาจแสดงความคิดเห็นได้ว่า มีประโยชน์อย่างไร ด้านใด มากน้อยเพียงใด ทำให้ได้ทราบอะไรบ้าง มีคติเตือนใจอย่างไร หรือให้ข้อคิดอย่างไรบ้าง

การแสดงความคิดเห็นเป็นเรื่องของความคิดของคนแต่ละคนซึ่ง ไม่มีผิดหรือถูก บุคคลอาจมีความคิดเห็นเหมือนกันหรือแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์/เหตุผลของแต่ละคน ในที่นี้มุ่งให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผล

แผนการสอนวิชาภาษาไทย(กลุ่มทดลอง)ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รหัสวิชา ท 101 แผนการสอนที่ 11 เรื่อง การอ่านในใจงานเขียนในอรรถลักษณะเรื่องเชิงจินตนาการ เวลา 1 คาบ
--

สาระสำคัญ

การอ่านในใจได้รวดเร็ว จากงานเขียนในอรรถลักษณะเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิง-จินตนาการสามารถจับใจความสำคัญ แยกข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็น ดีความ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ถูกต้องชัดเจนตรงตามจุดประสงค์ ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าและนำไปสู่การพัฒนาทักษะการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง เมื่อกำหนดให้อ่านเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ นักเรียนเขียนสามารถจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้ ตีความจากเรื่องที่อ่านได้ แยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้

จุดประสงค์นำทาง

1. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเพื่อเสนอรายละเอียดของเรื่องที่อ่านได้
2. ลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่อ่านโดยเสนอในรูปแบบของแผนภูมิ (Diagram) ได้
3. บอกความคิดรวบยอดหรือแนวคิดของเรื่องที่อ่านได้
4. บอกความหมายของคำและสำนวนที่มีในเรื่องที่อ่านได้
5. อภิปรายเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้
6. รายงานผลการศึกษาค้นคว้าจากเรื่องที่อ่านได้

เนื้อหา

การอ่านในใจงานเขียนเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ
นิทานเรื่อง "หมูนไปตามลมปาก"

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นที่ 1 ให้รูปแบบ

1.1 อ่านเรื่องตามอรรถลักษณะ (Genre) ที่กำหนดให้

- แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละประมาณ 6-7 คน ให้แต่ละกลุ่มปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานที่ 1/1 (ศึกษาความรู้ประกอบเรื่อง "หมูนไปตามลมปาก")

- อ่านเรื่องในอรรถลักษณะเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการในหนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1 เรื่อง "หมูนไปตามลมปาก"

1.2 เสนอรายละเอียดของเรื่อง

- ให้นักเรียนเสนอรายละเอียดของเรื่อง "หมูนไปตามลมปาก" โดยปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานที่ 1/2 เพื่อเสนอใจความสำคัญ ใจความรอง ความคิดรวบยอด การตีความจากสำนวนที่มีในเรื่อง การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่อง ใช้ใบความรู้ที่ 1/1-1/4

- ทำแผนภูมิประกอบเรื่อง (ครูใช้ใบความรู้ที่ 1/1 อรรถลักษณะที่ 3 สำหรับถามนำ และนักเรียนใช้ใบความรู้ที่ 1/2 สำหรับเป็นตัวอย่างการเขียนแผนภูมิ)

- ให้นักเรียนสรุปความตามรายละเอียดจากแผนภูมิ และสรุปแนวคิดของเรื่อง

1.3 วิเคราะห์โครงสร้าง รูปแบบการดำเนินเรื่อง และลักษณะของภาษา

- ครู และนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ลักษณะโครงสร้าง รูปแบบการดำเนินเรื่อง และลักษณะภาษาของเรื่องที่อ่าน (ใช้ใบความรู้ที่ 1/3)

- นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายเกี่ยวกับความเหมาะสมในการดำเนินเรื่องและภาษาที่ใช้และบันทึกผลการวิเคราะห์ตามความคิดเห็นของกลุ่ม แล้วให้ตัวแทนกลุ่มรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรม กลุ่มละ 1 หัวข้อ ได้แก่

- 1) การสนใจความสำคัญ ใจความรอง
- 2) การลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่อ่าน
- 3) การแสดงความคิดเห็น และแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน
- 4) การตีความ การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน
- 5) โครงสร้างในการดำเนินเรื่อง และลักษณะภาษาของเรื่องที่อ่าน

สื่อและอุปกรณ์

1. ใบงานที่ 1/1 การอ่านความรู้ประกอบเรื่อง"หมูนไปตามลมปาก"
2. ใบงานที่ 1/2 การเสนอรายละเอียดของเรื่องที่อ่าน
3. ใบความรู้ที่ 1/1 ตัวอย่างคำถามที่ใช้ในการดำเนินเรื่องในอรรถลักษณะต่าง ๆ
4. ใบความรู้ที่ 1/2 ตัวอย่างแผนภูมิการสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน
5. ใบความรู้ที่ 1/3 การวิเคราะห์โครงสร้าง ฯในอรรถลักษณะเรื่อง
6. ใบความรู้ที่ 1/4 หลักการตีความ
7. กระดาษปฐพีและปากกาเคมีสำหรับทำแผนภูมิ

การประเมินผล ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม
 - การปฏิบัติงานในกลุ่ม
 - การรายงานผลการปฏิบัติงาน
2. ตรวจผลงาน
 - คำตอบแต่ละกิจกรรมตามใบงาน
 - แผนภูมิ
 - บันทึกการอภิปรายและการปฏิบัติกิจกรรมในกลุ่ม
 - รายงาน

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

ปฏิบัติกิจกรรมได้ถูกต้องร้อยละ 60 ตามขอบข่ายต่อไปนี้

- ความสนใจ
- ความร่วมมือ
- การใช้ภาษา
- มารยาทในการใช้ภาษา

แผนการสอนวิชาภาษาไทย(กลุ่มทดลอง)ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รหัสวิชา ท 101 แผนการสอนที่ 12
เรื่อง การอ่านเข้าใจงานเขียนในอรรถลักษณะเรื่องเชิงจินตนาการ เวลา 1 คาบ

สาระสำคัญ

การอ่านเข้าใจได้รวดเร็ว จากงานเขียนในอรรถลักษณะเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิง-

จินตนาการ สามารถจับใจความสำคัญ แยกข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็น ดีความ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องทีอ่านได้ถูกต้องชัดเจนตรงตามจุดประสงค์ ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าและนำไปสู่การพัฒนาทักษะการเขียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง เมื่อกำหนดให้อ่านเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญจากเรื่องทีอ่านได้ ดีความจากเรื่องทีอ่านได้ แยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นจากเรื่องทีอ่านได้ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องทีอ่านได้

จุดประสงค์นำทาง

1. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องทีอ่านเพื่อเสนอรายละเอียดของเรื่องทีอ่านได้
2. ลำดับเหตุการณ์ของเรื่องทีอ่านโดยเสนอในรูปของแผนภูมิ (Diagram) ได้
3. บอกความคิดรวบยอดหรือแนวคิดของเรื่องทีอ่านได้
4. บอกความหมายของคำและสำนวนที่มีในเรื่องทีอ่านได้
5. อภิปรายเกี่ยวกับเรื่องทีอ่านได้
6. รายงานผลการศึกษาค้นคว้าจากเรื่องทีอ่านได้

เนื้อหา

การอ่านในใจงานเขียนเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ
เรื่องสั้น "เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว"

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นที่ 1 ให้อุปแบบ (ต่อ)

1.4 เลือกหรือค้นหาเรื่องใหม่ตามอรรถลักษณะเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการโดยใช้หนังสือทักษะสัมพันธ์เล่ม 1 ประกอบการศึกษาค้นคว้า

- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกอ่านหรือค้นหาเรื่องใหม่ ในอรรถลักษณะเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ (เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว)

- เสนอรายละเอียดของเรื่อง ทำแผนภูมิ สรุปความจากแผนภูมิ วิเคราะห์โครงสร้างการดำเนินเรื่องและลักษณะของภาษาโดยปฏิบัติตามใบงานที่ 1/2 เช่นเดียวกับกิจกรรมข้อ 1.2-1.3 ในแผนการสอนที่ 11 ใช้ใบความรู้ที่ 1/1-1/3 ประกอบการปฏิบัติกิจกรรม

สื่อและอุปกรณ์

1. ใบงานที่ 1/2 การเสนอรายละเอียดของเรื่องทีอ่าน
2. ใบความรู้ที่ 1/1 ตัวอย่างคำถามที่ใช้ในการดำเนินเรื่องในอรรถลักษณะต่าง ๆ
3. ใบความรู้ที่ 1/2 ตัวอย่างแผนภูมิการสรุปใจความสำคัญของเรื่องทีอ่าน

4. ใ้บทความู้ที่ 1/3 การวิเคราะห์โครงสร้างและลักษณะของภาษาในอรรถลักษณะ
เรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ

5. กระดาษปฐพีสำหรับทำแผนภูมิ ปากกาเคมี
การประเมินผล ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม

- การปฏิบัติงานในกลุ่ม
- การรายงานผลการปฏิบัติงาน

2. ตรวจผลงาน

- คำตอบแต่ละกิจกรรมตามใบงาน
- แผนภูมิ
- บันทึกการอภิปรายและการปฏิบัติกิจกรรมในกลุ่ม
- รายงาน

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

ใช้เกณฑ์เช่นเดียวกับแผนการสอนที่ 11

แผนการสอนวิชาภาษาไทย(กลุ่มทดลอง) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รหัสวิชา ท 101 แผนการสอนที่ 13
เรื่อง การอ่านในใจงานเขียนในอรรถลักษณะเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ เวลา 1 คาบ

สาระสำคัญ

การอ่านในใจงานเขียนในอรรถลักษณะเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการได้รวดเร็ว สามารถจับใจความสำคัญ แยกข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็น ดีความ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ถูกต้องชัดเจนตรงตามจุดประสงค์ ทำให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า และนำไปสู่การพัฒนาทักษะการเขียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง เมื่อกำหนดให้อ่านเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ นักเรียนสามารถสรุปความเรื่องที่ได้ อ่าน สรุปขั้นตอนการดำเนินเรื่องและลักษณะภาษาที่ใช้ในเนื้อความประเภทเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการได้

จุดประสงค์นำทาง

1. เขียนสรุปความตามรายละเอียดจากแผนภูมิได้
2. ลำดับขั้นตอนในการดำเนินเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการได้
3. บอกลักษณะภาษาของเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการได้
4. อภิปรายเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านใช้ภาษาของเรื่องที่ได้

เนื้อหา

การสรุปรูปแบบการดำเนินเรื่องและภาษาที่ใช้ในอรรถลักษณะเรื่องเล่า หรือบรรยายเชิงจินตนาการ

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นที่ 1 ให้อุปแบบ (ต่อ)

1.5 สรุปความเรื่องใหม่ "เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว"

- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันเขียนสรุปความเรื่องใหม่ ตามรายละเอียดของแผนภูมิที่นักเรียนเขียนในการเรียนตามแผนการสอนที่ 11-12

- ให้นักเรียนเปรียบเทียบลักษณะของเรื่องที่ได้มาแล้วทั้ง 2 เรื่อง คือ เรื่อง "หมูนุ่ไปตามลมปาก" และ เรื่อง "เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว" แล้วร่วมกันสรุปรูปแบบของการดำเนินเรื่องที่เป็น การเขียนตามอรรถลักษณะเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ และลักษณะภาษาที่ใช้ในเนื้อความชนิด เรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ

- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปขั้นตอนในการดำเนินเรื่อง และลักษณะภาษาใน

อรรถลักษณะเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ (ใช้ใบความรู้ที่ 1/3)

- ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านการใช้ภาษา

โครงสร้างงานเขียน รูปแบบในการดำเนินเรื่องและลักษณะภาษาของเรื่องที้อ่าน แล้วให้แต่ละกลุ่ม
บันทึกสรุปผลการอภิปรายจากเรื่อง "หมูนุ่ไปตามลมปาก" และ เรื่อง "เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว"

- สุ่มกลุ่มรายงานผลการอภิปราย กลุ่มละ 1 เรื่อง ตามขอบข่ายต่อไปนี้

- 1) โครงสร้างงานเขียนถูกต้องหรือไม่
- 2) รูปแบบในการดำเนินเรื่องมีครบ 3 ส่วนหรือไม่
- 3) ลักษณะภาษาของเรื่องเป็นไปตามอรรถลักษณะของเรื่องเล่าหรือไม่

มีคำบ่งบอกเวลาในอดีตหรือไม่

- ครูติชม ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

สื่อและอุปกรณ์

1. แผนภูมิเรื่อง "หมูนุ่ไปตามลมปาก" และ เรื่อง "เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว"
2. ใบความรู้ที่ 1/1 ตัวอย่างคำถามที่ใช้ในการดำเนินเรื่องในอรรถลักษณะต่าง ๆ
3. ใบความรู้ที่ 1/3 โครงสร้างและลักษณะภาษาในอรรถลักษณะเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิง

จินตนาการ

4. กระดาษปฐพี และปากกาเคมี สำหรับสรุปผลการอภิปราย

การประเมินผล ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม
 - การปฏิบัติงานในกลุ่ม
 - การรายงานผลการปฏิบัติงาน
2. ตรวจผลงาน
 - การเขียนสรุปความ
 - การทำแผนภูมิ
 - การจับบันทึกการอภิปรายและการปฏิบัติกิจกรรมในกลุ่ม

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

ปฏิบัติกิจกรรมได้ถูกต้องร้อยละ 60 ตามขอบข่ายต่อไปนี้

- ความสนใจ
- ความร่วมมือ
- การใช้ภาษา
- มารยาทในการใช้ภาษา

สาระสำคัญ

การสังเกตลักษณะเนื้อความ เป็นการฝึกกระบวนการคิด อันจะช่วยให้เกิดความ-แม่นยำในการใช้อรรถลักษณะภาษาและเป็นประโยชน์ในการจัดทำแผนภูมิโครงสร้างของเรื่องที่จะเขียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง เมื่อกำหนดให้เขียนเรื่องใหม่ในอรรถลักษณะเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ นักเรียนสามารถจัดทำแผนภูมิโครงสร้างของเรื่องได้

จุดประสงค์นำทาง

1. ตอบคำถามเกี่ยวกับลักษณะเนื้อความของเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการได้
2. นำเรื่องเล่าหรือสร้างเรื่องใหม่มาเขียนเป็นแผนภูมิได้
3. อภิปรายเกี่ยวกับแผนภูมิเรื่องใหม่ได้

เนื้อหา

การเขียนเรื่อง ประเภทเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นที่ 2 ตกลงร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อความของเรื่องใหม่

2.1 อภิปรายเกี่ยวกับเรื่องใหม่ในอรรถฐานเดิม

- การสังเกต ครูให้นักเรียนสังเกตจากแผนภูมิการเสนอรายละเอียดของเรื่อง ที่อ่านมาแล้ว คือ เรื่อง "หมูนุ่ไปตามลมปาก" และ เรื่อง "เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว" แล้วทบทวนเกี่ยวกับอรรถลักษณะเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ โดยให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับลักษณะของเนื้อความที่อ่านมาแล้ว (ใช้ใบความรู้ที่ 1/1 และ 1/3)

- การค้นหา ครูซักถามให้นักเรียนคิดเนื้อความเรื่องใหม่ตามรูปแบบการดำเนินเรื่องในอรรถลักษณะเดิม ใช้ใบงานที่ 2/1 แล้วเสนอความคิดเห็นของแต่ละคนให้กลุ่มพิจารณา

- การบันทึกเรื่อง ให้แต่ละกลุ่มจดเนื้อความที่สมาชิกเสนอแล้วอภิปราย วิเคราะห์เรื่องที่จดบันทึกและตกลงกันว่า จะเขียนอะไร อย่างไร

2.2 สร้างเนื้อความใหม่ในรูปของแผนภูมิโครงสร้าง

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันจัดทำแผนภูมิโครงสร้างของเนื้อความที่จดบันทึกไว้ (ครูใช้คำถามนำในใบความรู้ที่ 1/1) ให้นักเรียนตอบและเขียนเนื้อความลงในแผนภูมิ

2.3 อภิปราย ตรวจสอบความถูกต้องของรูปแบบการดำเนินเรื่องในแผนภูมิของแต่ละกลุ่ม

2.4 ปรับปรุง เตรียมเขียนเรื่อง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มดำเนินการเอง
สื่อและอุปกรณ์

1. แผนภูมิรายละเอียดเรื่อง "หมูนุ่ไปตามลมปาก" และ "เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว"
2. ใบความรู้ที่ 1/1 ตัวอย่างคำถามที่ใช้ในการดำเนินเรื่องในอรรถลักษณะต่าง ๆ
3. ใบความรู้ที่ 1/3 การวิเคราะห์โครงสร้างและลักษณะของภาษาในอรรถลักษณะเรื่อง

เล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ

4. ใบงานที่ 2/1 กิจกรรมขั้นที่ 2 ตกลงร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อหาของเรื่องใหม่
5. แผนภูมิที่นักเรียนจัดทำ ตามแผนการสอนที่ 11-13
6. กระดาษปรีฟและปากกาเคมี

การประเมินผล ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม
 - การตอบคำถาม
 - การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานกลุ่ม
2. ตรวจผลงาน การทำแผนภูมิโครงร่างของเรื่อง

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

ปฏิบัติกิจกรรมได้ถูกต้องร้อยละ 60 ตามขอบข่ายต่อไปนี้

- ความสนใจ
- ความร่วมมือ
- การใช้ภาษา
- มารยาทในการใช้ภาษา

แผนการสอนวิชาภาษาไทย(กลุ่มทดลอง)ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รหัสวิชา ท 101 แผนการสอนที่ 15
เรื่อง การเขียนเรื่องในอรรถลักษณะเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ เวลา 1 คาบ

สาระสำคัญ

การเขียนเรียงความ จะช่วยให้การใช้ภาษาในชีวิตประจำวันเป็นไปอย่างมี
ประสิทธิภาพ การเขียนเรื่องประเภทเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็นได้ถูกต้องตามลักษณะของ
โครงสร้างและลักษณะภาษา เป็นการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง เมื่อกำหนดให้เขียนเรื่อง นักเรียนสามารถเขียนเรื่องเล่า
หรือบรรยายเชิงจินตนาการตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ได้

จุดประสงค์นำทาง

1. เขียนแผนภูมิรายละเอียดของเรื่องได้
2. เขียนเล่าเรื่องหรือบรรยายเชิงจินตนาการได้
3. เรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นความเรียงที่สละสลวยตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ได้
4. ตั้งชื่อเรื่องได้เหมาะสม

เนื้อหา

การเขียนเรื่อง ประเภทเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นที่ 3 การเขียนเรื่องอย่างอิสระในอรรถฐานเดิม

3.1 เขียนเรื่องในชั้นร่างตามรูปแบบที่ตกลงกันในขั้นที่ 2

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนเรื่องในชั้นร่างลงในกระดาษปรีฟ (ใช้ใบงานที่ 2/1 และ ใบ
ความรู้ที่ 1/3 ประกอบการปฏิบัติกิจกรรม

3.2 นำเสนอผลงานในกลุ่ม

ให้แต่ละกลุ่มนำแผนภูมิรายละเอียดของเรื่องที่ร่างไว้ มาวิเคราะห์ อภิปราย และ
ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

3.3 เขียนเรื่องอย่างอิสระ

-ให้แต่ละคนเขียนเนื้อความตามแผนภูมิเรื่องที่ร่างไว้ให้สมบูรณ์ และตั้งชื่อเรื่อง
แล้วนำผลงานส่งครูเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม และรับคำติชมเพื่อแก้ไขปรับปรุง
ผลงาน

- เตรียมนำเสนอผลงานดีเด่น

สื่อและอุปกรณ์

1. แผนภูมิรายละเอียดเรื่อง "หมุนไปตามลมปาก" และ "เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว"
2. ใบงานที่ 2/1 กิจกรรมขั้นที่ 2 ตกลงร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อหาของเรื่องใหม่
3. ใบความรู้ที่ 1/3 ตัวอย่างคำถามที่ใช้ในการดำเนินเรื่องในอรรถลักษณะต่าง ๆ

การประเมินผล ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม
2. ตรวจผลงาน
 - การทำแผนภูมิโครงร่างของเรื่อง
 - เรื่องที่จัดทำเป็นรูปเล่มสมบูรณ์ตามเกณฑ์ที่กำหนด

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

ใช้เกณฑ์เดียวกันกับเกณฑ์การประเมินในแผนการสอนที่ 5

แผนการสอนวิชาภาษาไทย(กลุ่มทดลอง)ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รหัสวิชา ท 101 แผนการสอนที่ 16
เรื่อง การเขียนเรื่อง ในอรรถลักษณะเรื่องเชิงจินตนาการ เวลา 1 คาบ

สาระสำคัญ

การปรับปรุงงาน การนำเสนอผลงานและสรุปผลงาน เป็นการฝึกกระบวนการคิด ช่วยให้เกิดความแม่นยำในการใช้อรรถลักษณะภาษา นำไปสู่การพัฒนาทักษะการเขียนเรื่อง
จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง เมื่อกำหนดให้ปรับปรุงงานการเขียนเรื่อง นักเรียนสามารถปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของผลงานการเขียนเรื่องได้

จุดประสงค์นำทาง

1. ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องของงานเขียนได้
2. เรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นความเรียงที่สละสลวยตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ได้
3. อภิปรายและสรุปเกี่ยวกับผลงานได้
4. สรุปโครงสร้างและลักษณะภาษาของเนื้อความชนิดต่าง ๆ ได้

เนื้อหา

- การนำเสนอผลงานการเขียนเรื่อง ประเภทเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ
- การสรุปโครงสร้างและลักษณะภาษาของเนื้อความชนิดต่าง ๆ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นที่ 3 การเขียนอย่างอิสระ (ต่อ)

3.4 พิจารณาผลงาน

- ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับข้อบกพร่องที่พบจากผลงานของ

นักเรียน

- ให้นักเรียนปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องของงานเขียน จัดทำให้เป็นรูปเล่ม

ที่สมบูรณ์

3.5 นำเสนอผลงาน

- เสนอผลงานดีเด่น
- ครูชื่นชม แก้ไข และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.6 สรุปโครงสร้างและลักษณะภาษาของเนื้อความชนิดต่าง ๆ

- ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย และสรุปโครงสร้างลักษณะภาษาของ

เนื้อความชนิดต่าง ๆ ที่เรียนมาแล้ว ได้แก่ เนื้อความประเภท เรื่องเล่าจากประสบการณ์ เรื่อง
เกี่ยวกับความคิดเห็น และเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ รวมทั้งประโยชน์ที่ได้จาก
กระบวนการอ่าน และผลงานการเขียนเรื่องของนักเรียน ที่เกิดจากการอ่านเนื้อความทั้ง 3
ประเภท

สื่อและอุปกรณ์

1. ผลงานการเสนอรายละเอียดของเรื่องที่เรียนมาแล้วทุกเรื่อง
2. ใบความรู้ที่ 1/1-1/6

การประเมินผล ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม
 - การปฏิบัติงาน
 - การรายงานผลการปฏิบัติงาน
 - การอภิปรายสรุปโครงสร้างและลักษณะภาษาของเนื้อความที่เรียน

มาแล้ว

2. ตรวจผลงาน
 - การแก้ไขข้อบกพร่องของผลงาน
 - เรื่องที่จัดทำเป็นรูปเล่มสมบูรณ์ตามเกณฑ์ที่กำหนด

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

ปฏิบัติกิจกรรมได้ถูกต้องร้อยละ 60 ตามขอบข่ายต่อไปนี้

- ความสนใจ
- ความร่วมมือ
- การใช้ภาษา
- มารยาทในการใช้ภาษา

ภาคผนวกของแผนการสอนที่ 11-16

ใบงานที่ 1/1

คำสั่ง 1. ให้นักเรียนศึกษาความรู้ประกอบเรื่อง "หมუნไปตามลมปาก"

2. ให้นักเรียนอ่านในใจ นิทานเรื่อง "หมუნไปตามลมปาก" ในหนังสือเรียน ภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1 แล้วปฏิบัติกิจกรรมตามใบงาน ที่ 1/2

ความรู้ประกอบเรื่อง "หมუნไปตามลมปาก"

ประเทศอินเดียเป็นประเทศที่มีอารยธรรมมาแต่โบราณหลายพันปี ศาสนาที่ คนส่วนใหญ่นับถือมีอยู่ 2 ศาสนา คือ ศาสนาฮินดู ซึ่งคนไทยมักเรียกว่าศาสนาพราหมณ์ กับ ศาสนาอิสลาม

คนอินเดียนับถือศาสนาฮินดูมาหลายพันปี เป็นศาสนาที่สอนให้เห็นคุณค่าของธรรมชาติ เช่น ให้เห็นคุณค่าของแสงอาทิตย์ ฝน ลม เป็นต้น เขาเชื่อว่ามีเทวดาหรือเทพเจ้า ประจำอยู่และมีความนับถือเทวดาหรือเทพเจ้านั้น ๆ เช่น นับถือเทวดาประจำพระอาทิตย์ พระจันทร์ ดาวต่าง ๆ ฤดูกาลต่าง ๆ ภูเขาและต้นไม้ใหญ่ ๆ เมื่อเชื่อว่ามีเทวดาประจำสิ่งเหล่านั้น ก็เกิดการบวงสรวงแล้วก็มีกรพิธีกรรม คือ สิ่งใดที่คนเห็นว่ามีประโยชน์แก่ตน ก็สละอุทิศบูชาเทวดาเหล่านั้น จึงเกิดมีการเช่นสรวงด้วยอาหารต่าง ๆ ทั้งที่เป็นสัตว์ เป็นพืช ประกอบด้วยของสวยงาม เช่น ดอกไม้ ธูป เทียน นาน ๆ เข้าพิธี บวงสรวงพิธีกรรมเทวดาก็ซับซ้อนยิ่งขึ้น มีดนตรี โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ซึ่งกลายเป็นบทสวดดีเทวดาขึ้น

ต่อมาบทสวดก็กลายเป็นวรรณคดี และมีนักปราชญ์เกิดขึ้นแต่งบทร้อยกรอง ร้อยแก้ว แสดงความคิดเห็นเป็นปรัชญาต่าง ๆ ขึ้นมากมาย ต่อมาความก้าวหน้าทางพิธีกรรม และทางปรัชญาก็มีมากขึ้นคนที่มีสติปัญญาก็รับเอาความคิดที่เป็นปรัชญาไปคิดค้นให้ก้าวหน้าอีกต่อไป ฝ่ายพวกที่ไม่มีโอกาสได้รับฟัง คำสั่งสอนก็เข้าใจเฉพาะการเช่นสรวงพิธีกรรม

ในอินเดีย มีคนที่มีสติปัญญาปราดเปรี๊ยะมากมาย มีศาสดาที่มีความคิดประเสริฐเกิดขึ้น เช่นพระพุทธเจ้าซึ่งเป็นผู้ถือกำเนิดและประกาศศาสนาสอนธรรมะชั้นสูงในอินเดีย ปัจจุบันนี้อินเดียมีพลเมืองกว่า 500 ล้านคน มีตั้งแต่คนที่มีสติปัญญาสามารถเยี่ยมเยินไป

จนกระทั่งคนที่เกือบไม่มีความรู้อะไรเลย ดังนั้น ความเข้าใจทางศาสนาก็ดี วิชาการต่าง ๆ ก็ดี ย่อมจะเหลื่อมล้ำกันมาก ลัทธิธรรมนิยมเก่า ๆ บางอย่างก็ยังมีผู้นับถือกันอยู่ สภาพการณ์เช่นนี้ก็เช่นเดียวกันกับในประเทศไทยของเรานั้นเอง

เหตุการณ์ที่ผู้แต่งยกขึ้นมาใช้เป็นเนื้อเรื่องของนิทานนั้น สมมุติให้เป็นเหตุการณ์สมัยโบราณ

ใบงานที่ 1/2

กิจกรรมขั้นที่ 1 การเสนอรายละเอียดของเรื่องที่อ่าน

คำสั่ง ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเพื่อเสนอใจความสำคัญและใจความรองของเรื่องที่อ่านดังนี้

- 1.1 เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
- 1.2 ทำไมผู้เขียนจึงเขียนเรื่องนี้
- 1.3 ผู้เขียนเขียนให้ใครอ่าน(เด็ก/ผู้ใหญ่/คนทั่วไป ฯลฯ)
- 1.4 ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านทราบเกี่ยวกับอะไร คาดว่าผู้อ่านต้องการทราบอะไร
- 1.5 นักเรียนอ่านเรื่องนี้แล้วได้ความรู้อะไรบ้าง
- 1.6 เรื่องนี้ผู้เขียนใช้สรรถลักษณะแบบใด

2. อภิปราย และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านตามข้อคำถามในข้อ 1

และ

แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม ตามหัวข้อต่อไปนี้

- 2.1 ประโยชน์ของเรื่องที่อ่าน
- 2.2 แนวคิด/ความคิดรวบยอดของเรื่องที่อ่าน
- 2.3 ความเหมาะสมด้านใช้ภาษาในเรื่อง
- 2.4 โครงสร้างงานเขียน รูปแบบในการดำเนินเรื่องและลักษณะภาษาของเรื่อง

3. ตีความจากเรื่องที่อ่าน

- 3.1 ตีความส่วนที่เป็นข้อเท็จจริงของเรื่องที่อ่าน
- 3.2 ตีความส่วนที่เป็นความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน
- 3.3 ตีความส่วนที่เป็นความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน
- 3.4 บอกความหมายของคำและสำนวนที่มีในเรื่องที่อ่าน

4. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

- 4.1 บอกลักษณะข้อความที่เป็นข้อเท็จจริง
- 4.2 บอกลักษณะข้อความที่เป็นข้อคิดเห็น

5. จัดทำแผนภูมิเสนอใจความสำคัญและลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่อ่าน
6. วิเคราะห์โครงสร้างงานเขียน รูปแบบในการดำเนินเรื่องและลักษณะภาษาของเรื่องที่เขียนตามอรรถลักษณะเรื่องเล่าจากประสบการณ์ โดยศึกษาจากใบความรู้ที่ 1/1-1/3

ใบงานที่ 2/1 (ต่อ)

กิจกรรมขั้นที่ 2 ตกลงร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อหาของเรื่องใหม่

คำสั่ง ให้นักเรียนกลุ่มเดิมปฏิบัติกิจกรรมต่อไปนี้

1. อภิปรายเกี่ยวกับเรื่องใหม่เพื่อเตรียมเขียนเนื้อความในอรรถฐานเดิม
 - 1.1 การสังเกต ให้นักเรียนสังเกตจากแผนภูมิลายละเอียดของเรื่องที่เคยอ่าน เพื่อทบทวนและฝึกกระบวนการคิด ให้เกิดความแม่นยำในการใช้อรรถลักษณะ โดยตอบคำถามเกี่ยวกับลักษณะของเนื้อความที่อ่านมาแล้ว (ใช้ใบความรู้ที่ 1/1 และ 1/3)
 - 1.2 การค้นหา (โครงสร้างเนื้อความเรื่องเดิม)
 - ให้นักเรียนคิดเนื้อความเรื่องใหม่ตามรูปแบบการดำเนินเรื่องในอรรถลักษณะเดิม และตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องราวที่จะเขียนขึ้นใหม่(เสนอประสบการณ์ของตน ให้กลุ่มพิจารณา)
 - 1.3 การจดบันทึกเรื่อง
 - ให้เลขานุการของแต่ละกลุ่มจดเนื้อความที่สมาชิกเสนอ สรุปเป็นหลักการและแนวคิดของเรื่องใหม่เพื่อเตรียมสร้างโครงเรื่อง (Diagram) ตามลำดับคำถามของการดำเนินเรื่องในอรรถลักษณะเรื่องเล่าจากประสบการณ์ (ใบความรู้ที่ 1/3)
 - 1.4 การอภิปราย (วิจารณ์เรื่องใหม่)
 - ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปราย วิจารณ์เกี่ยวกับเรื่องที่จดบันทึก และตกลงกันว่าจะเขียนอะไร อย่างไร
2. สร้างเนื้อความใหม่ในรูปของแผนภูมิโครงสร้าง
 - ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันจัดทำแผนภูมิโครงสร้างของเนื้อความที่จดบันทึกไว้ โดยครูจะใช้คำถามนำ นักเรียนใช้ใบความรู้ที่ 1/1 ประกอบการตอบและเขียนเรื่องลงในแผนภูมิ
3. อภิปรายและตรวจสอบความถูกต้องของรูปแบบการดำเนินเรื่องในแผนภูมิของแต่ละกลุ่ม
 - ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มพิจารณาแผนภูมิโครงร่าง เพื่อวิเคราะห์ อภิปรายถึง

ความถูกต้องเหมาะสมด้านข้อเท็จจริงที่นำมาเสนอในเรื่อง (ดูตัวอย่างจากใบความรู้ที่ 1/2 และแผนภูมิของเรื่องที่ย่านมาแล้ว)

4. ปรับปรุง เตรียมเขียนเรื่อง

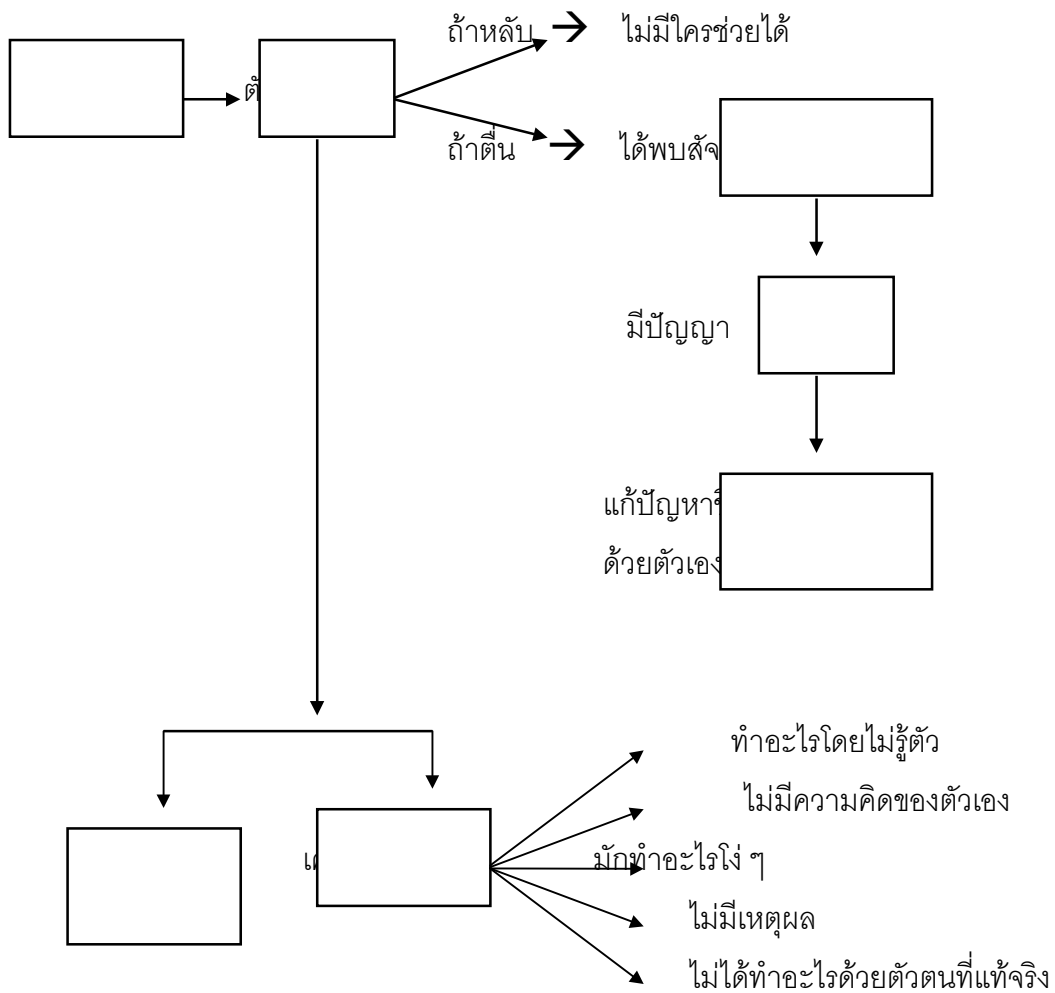
- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในแผนภูมิเพื่อเตรียม เขียนเรื่อง

ใบความรู้ที่ 1/1

ตัวอย่างคำถามที่ใช้ในการดำเนินเรื่องในอรรถลักษณะต่าง ๆ

อรรถลักษณะ	ลำดับของคำถามในการดำเนินเรื่อง
1. เรื่องเล่าจากประสบการณ์	ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร --->แล้วอย่างไรต่อไป สรุปเป็นอย่างไร เกิดอะไรขึ้น กับใคร ที่ไหน อย่างไร --->แล้วเกิดอะไรขึ้นอีก--->อย่างไร (ลำดับเหตุการณ์ก่อน-หลัง) (ลำดับความของเรื่องที่เกิดขึ้น)
2. เรื่องแสดงความคิดเห็น	เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร--->เป็นความคิดเห็นของใคร--->มีเหตุผลอย่างไร (ลำดับเหตุผล)--->สรุปจากการแสดงความคิดเห็น (จากประเด็นที่ตั้งไว้ได้อย่างไร)
3. เรื่องเล่าเชิงจินตนาการ	ใคร-->ทำอะไร--->ที่ไหน--->เมื่อใด--->อย่างไร--->แล้วเกิดอะไรขึ้น (ลำดับเรื่องก่อน-หลัง)--->ปัญหาคืออะไร--->แก้ไขได้อย่างไร ↓ สรุปแล้ว เรื่องนี้มีคติสอนใจอย่างไรบ้าง

ใบความรู้ที่ 1/2
ตัวอย่างแผนภูมิการสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน
"ถนนการประพันธ์"

ใบความรู้ที่ 1/3
การวิเคราะห์โครงสร้างและลักษณะของภาษาในอรรถลักษณะ
เรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ

อรรถลักษณะเรื่องเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ หมายถึง เรื่องที่เขียนเล่า
จากจินตนาการของผู้เขียน ส่วนมากจะเป็นเรื่องนิทานหรือนิยาย

ลักษณะของโครงสร้างและการเสนอเนื้อความในการดำเนินเรื่อง มีดังนี้
ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่อง

1. มีการนำเรื่อง กล่าวถึงความเป็นมาเป็นไปของเรื่อง บ่งบอกตัวละคร สถานที่ เวลา
2. มีลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง
3. แสดงปมปัญหาของเรื่อง
4. แสดงการคลี่คลายของเรื่อง หรือการแก้ปมปัญหา
5. ทำย่เรื่องอาจให้คติพจน์ หรือข้อเตือนใจ

ลักษณะของภาษาที่ใช้ในการดำเนินเรื่อง

1. เป็นเรื่องเล่าในอดีต
2. ใช้คำบุพบทบ่งบอกเวลา สถานที่
3. ใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 3 ในการกล่าวถึงหรืออ้างอิงบุคคลหรือสิ่งอื่น ๆ
4. อาจมีการซ้ำ ย้ำเรื่อง
5. ใช้คำสันธานเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเรื่อง และบ่งบอกความเป็นเหตุเป็นผล

ความคล้อยตาม และความขัดแย้ง

ใบความรู้ที่ 1/4

หลักการตีความ

การอ่านตีความ

การอ่านตีความ หมายถึง การอ่านเพื่อพยายามเข้าใจความหมาย และถอดความรู้สึก อารมณ์สะท้อนใจจากข้อความที่ผู้เขียนสื่อถึงผู้อ่าน อาจตีความหมายได้ตรงกับความมุ่งหมายหรือเจตนาของผู้เขียนก็ได้ หรือบางครั้งอาจจะเข้าใจความหมายได้ตามวิธีของตนโดยอาศัย

พื้นความรู้เดิม ความสนใจ ประสบการณ์ จินตนาการ ระดับสติปัญญา และวัย

การอ่านตีความมีจุดมุ่งหมายเพื่อพิจารณาว่าข้อความหรือเรื่องนั้น ๆ มีความหมายที่แท้จริงว่าอย่างไร เพื่อที่จะสามารถอธิบายถึงเจตนาและความคิดของผู้เขียนได้อย่างชัดเจน ซึ่งผู้อ่านจะต้องใช้สติปัญญาคิดวิเคราะห์ เพื่อให้เข้าใจวัตถุประสงค์ของผู้เขียน สามารถที่จะสรุปความคิด จับใจความสำคัญ และอธิบายขยายความได้

ข้อปฏิบัติในการอ่านตีความ

1. อ่านเรื่องให้ละเอียด แล้วจับใจความสำคัญ/ประเด็นสำคัญของเรื่อง
2. พิจารณาว่าเรื่องที่อ่านนั้นเป็นไปในทางชี้แนะหรือชักชวนไปในทางใด หรือยั่วล้อผู้ใด หรือให้ความบันเทิง หรือกล่อมใจไปในทางดงามทางใดทางหนึ่ง ต้องพยายามคิดหาเหตุผล และใคร่ครวญอย่างรอบคอบ แล้วนำมาประมวลเข้ากับความคิดของตนเองว่า ข้อความ หรือเรื่องนั้น ๆ มีความหมายถึงสิ่งใด
3. หาความหมายของคำศัพท์ หรือสำนวน หรือถ้อยคำบางคำที่มีความสำคัญ ตลอดจนคำแวดล้อมหรือบริบทประกอบด้วย เพื่อให้เข้าใจความหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
4. พิจารณาความมุ่งหมายของผู้เขียน
5. พิจารณาข้อความส่วนที่เป็นข้อเท็จจริง/ความคิดเห็นและส่วนที่เป็นความรู้สึกของผู้เขียน
6. ไม่ควรแสดงความคิดเห็นส่วนตัว เพราะไม่ใช่การวิจารณ์

ใบความรู้ที่ 1/4 (ต่อ)

ความหมายของสำนวน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายของ "สำนวน" ไว้ว่า สำนวน กินความหมายกว้างมาก สำนวน หมายถึง โวหาร ทำนองพูด เป็นถ้อยคำที่เรียบเรียง อาจไม่ถูกไวยากรณ์ แต่เป็นที่ยอมรับ ใช้เป็นภาษาที่ถูกต้อง นำมาใช้ให้มีความหมายพิเศษต่างไปจากความหมายเดิม หรือความหมายหลักของคำ/กลุ่มคำ เป็นความหมายแฝง เช่น คำว่า "กล้วย" ความหมายตรงเป็นชื่อผลไม้ แต่ความหมายแฝงมีความหมายว่า ง่าย ดังข้อความที่ว่า ของกล้วย ๆ ใคร ๆ ก็ทำได้

สาเหตุที่เกิดสำนวน

1. ต้องการคำเพื่อสื่อความรู้สึก เช่น "กลิ่นไม่เข้า คายไม่ออก" บอกความรู้สึกของผู้ที่ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรดี
2. เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้คำบางคำที่ไม่เหมาะสม ไม่สุภาพหรือก่อให้เกิดความไม่สบายใจ เช่น
 - คำว่า "ตาย" มีหลายสำนวน ได้แก่ เสียชีวิต ถึงแก่กรรม ไปสวรรค์
 - คำว่า "ถ่ายปัสสาวะ" อาจใช้ว่า เบา ยิ่งกระต่าย เก็บดอกไม้ ลดน้ำหนัก
3. เพื่อให้สุภาพเหมาะสมกับฐานะของบุคคล เช่น คำที่ใช้สำหรับเจ้านาย "ตัดผม" ใช้ว่า ทรงเครื่องใหญ่ "น้ำชา" ใช้ว่า พระสุธารสชา
4. ต้องการให้คำพูดมีรสชาติ หรือเกิดภาพ เช่น "กุ่มแห่งเดินมาแล้ว" อาจหมายถึง คนผอมแห้งเดินมา "เถียงคอบเป็นเอ็น" หมายถึง เถียงอย่างเอาจริงเอาจัง เถียงอย่างไม่ลดละ

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการตีความ

การตีความนั้นไม่ใช่การถอดคำประพันธ์ซึ่งจะต้องเข้าใจให้ถูกต้องว่า การถอดคำประพันธ์นั้น เป็นการเรียบเรียงคำจากคำประพันธ์ที่เป็นร้อยกรองให้เป็นความเรียงหรือร้อยแก้ว ซึ่งจะต้องให้ครบทั้งความ และครบทั้งสรรพนาม แต่การตีความเป็นการจับเอาแต่

ใจความสำคัญ จะคงไว้ซึ่งข้อความเดิมไม่ได้ ถ้าข้อความนั้นมีคำสรรพนามก็ต้องเปลี่ยนเป็น
คำสรรพนามบุรุษที่ 3

ภาคผนวก จ

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนวิชาภาษาไทย(กลุ่มควบคุม)ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รหัสวิชา ท 101 แผนการสอนที่ 1
เรื่อง การจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน เวลา 1 คาบ

สาระสำคัญ

การจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านเป็นสิ่งจำเป็นเพราะเป็นการสื่อสารระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน หากทำได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง ย่อมทำให้การสื่อสารในการอ่านเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า และนำไปสู่การพัฒนาทักษะการเขียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อกำหนดให้อ่านข้อความเกี่ยวกับเรื่องเล่าจากประสบการณ์ นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้

จุดประสงค์ย่อย

1. เล่นเกม "เชื่อมโยงอ่านคำ" ได้
2. บอกหลักการอ่านจับใจความ และหลักเกณฑ์การจับใจความสำคัญได้
3. บอกความหมายของคำและสำนวนจากเรื่องที่กำหนดให้อ่านได้
4. จับใจความสำคัญของเรื่องที่กำหนดให้อ่านได้

เนื้อหา

การอ่านในใจงานเขียนเรื่องเล่าจากประสบการณ์

- เกม "เชื่อมโยงอ่านคำ"
- หลักการอ่านจับใจความ และหลักเกณฑ์การจับใจความสำคัญ

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. สร้างความสนใจในบทเรียน โดยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับความสำคัญของเรื่องที่อ่าน
ประโยชน์ของการอ่าน การวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน
2. แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
3. ทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับเรื่องเล่าจากประสบการณ์
4. เสนอบทเรียนใหม่
 - ให้นักเรียนเล่นเกม "เชื่อมโยงอ่านคำ" ตามใบงานที่ 1/1
 - ให้นักเรียนที่ออกมาเล่นเกม อธิบายความหมายของศัพท์ จดบันทึกไว้ศึกษา
 - ให้นักเรียนที่ไม่เข้าใจ ชักถามความหมายของศัพท์หรือสำนวนจากผู้เล่นหรือครู

5. ให้แนวทางการเรียนรู้

- แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ศึกษาใบความรู้ที่ 1/1 แล้วช่วยกันสรุปใจความสำคัญของหลักการอ่านจับใจความ และหลักเกณฑ์การจับใจความสำคัญ และจดบันทึกไว้ศึกษา

- ครูตรวจผลงานการจดบันทึก ช่วยกันสรุปบทเรียน

สื่อและอุปกรณ์

1. เกม "เชื่อมโยงอ่านคำ"
2. ใบความรู้ที่ 1/1 เกม "เชื่อมโยงอ่านคำ"
3. ใบความรู้ที่ 1/1 หลักการอ่านจับใจความ และหลักเกณฑ์การจับใจความสำคัญ

การประเมินผล ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม
2. ตรวจผลงาน
 - การจดบันทึก

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

ปฏิบัติกิจกรรมได้ถูกต้องร้อยละ 60 ตามขอบข่ายต่อไปนี้

- ความสนใจ
- ความร่วมมือ
- การใช้ภาษา
- มารยาทในการใช้ภาษา

แผนการสอนวิชาภาษาไทย(กลุ่มควบคุม)ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รหัสวิชา ท 101 แผนการสอนที่ 2

เรื่อง การจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

เวลา 1 คาบ

สาระสำคัญ

การจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านเป็นสิ่งจำเป็นเพราะเป็นการสื่อสารระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน หากทำได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง ย่อมทำให้การสื่อสารในการอ่านเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า และนำไปสู่การพัฒนาทักษะการเขียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อกำหนดให้อ่านเรื่องเล่าจากประสบการณ์ นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้

จุดประสงค์ย่อย

1. บอกความหมายของคำและสำนวนจากเรื่องที่กำหนดให้อ่านได้
2. ลำดับเหตุการณ์ของเรื่องได้
3. จับใจความสำคัญของเรื่องที่กำหนดให้อ่านได้

เนื้อหา

การอ่านในใจงานเขียนเรื่องเล่าจากประสบการณ์ (ต่อ)

- เรื่อง "เมื่อฉันถูกผีหลอก"

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน (กิจกรรมต่อเนื่องจากแผนการสอนที่ 1)

6. ปฏิบัติกิจกรรมการอ่าน

- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านในใจเรื่อง "เมื่อฉันถูกผีหลอก" (ใบงานที่ 1/2)

แล้วช่วยกันสรุปใจความสำคัญของเรื่อง (ใช้ใบงานที่ 1/1 และใบความรู้ที่ 1/1 ประกอบการปฏิบัติ) จัดบันทึกไว้ และส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้น

7. แจ้งผลการปฏิบัติ

ผู้แทนวิจาร์ณการรายงานของแต่ละกลุ่ม ในด้านต่อไปนี้

- เรียงลำดับเหตุการณ์ได้ถูกต้องหรือไม่
- บอกลักษณะนิสัยของตัวละคร
- บอกข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

8. ประเมินผล

- ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปผลการปฏิบัติ ดีชม แก้ไข

สื่อและอุปกรณ์

1. ใบงานที่ 1/1 เกมเชื่อมชื่่อ่านคำ
2. ใบงานที่ 1/2 การอ่านเรื่องเล่าจากประสบการณ์ "เมื่อฉันถูกผีหลอก"
3. ใบความรู้ที่ 1/1 หลักการอ่านจับใจความ และหลักเกณฑ์การจับใจความสำคัญ

การประเมินผล ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้

- สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม
- ตรวจผลงาน

- การจดบันทึก

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

ปฏิบัติกิจกรรมได้ถูกต้องร้อยละ 60 ตามขอบข่ายต่อไปนี้

- ความสนใจ

- ความร่วมมือ

- การใช้ภาษา

- มารยาทในการใช้ภาษา

แผนการสอนวิชาภาษาไทย(กลุ่มควบคุม)ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รหัสวิชา ท 101 แผนการสอนที่ 3 เรื่อง การจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน เวลา 1 คาบ
--

สาระสำคัญ

การจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านเป็นสิ่งจำเป็นเพราะเป็นการสื่อสารระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน หากทำได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง ย่อมทำให้การสื่อสารในการอ่านเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า และนำไปสู่การพัฒนาทักษะการเขียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อกำหนดให้อ่านเรื่องเล่าจากประสบการณ์ นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญ

จากเรื่องที่ได้

จุดประสงค์ย่อย

1. บอกความหมายของคำและสำนวนจากเรื่องที่กำหนดให้อ่านได้
2. ลำดับเหตุการณ์ของเรื่องได้
3. จับใจความสำคัญของเรื่องที่กำหนดให้อ่านได้

เนื้อหา

การอ่านในใจงานเขียนเรื่องเล่าจากประสบการณ์

- เรื่อง "ความสุขในวัดเบญจมบพิตร"

กิจกรรมการเรียนรู้ (กิจกรรมต่อเนื่องจากแผนการสอนที่ 2)

9. ส่งเสริมความแม่นยำและถ่ายโอนการเรียนรู้

ให้นักเรียนกลุ่มเดิมอ่านเรื่อง "ความสุขในวัดเบญจมบพิตร" จากหนังสือเรียน

ชุดทักษะสัมพันธ์เล่ม 1 แล้วสรุปใจความสำคัญของเรื่อง คำศัพท์ สำนวนภาษา ที่น่าสนใจ และส่งตัวแทนออกมา
รายงานผล ใช้ใบความรู้ที่ 1/1 ประกอบ

- สุ่มตัวแทนวิจารณ์การรายงานของแต่ละกลุ่ม ตามข้อ 7
- ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน และทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติม

สื่อและอุปกรณ์

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. ใบความรู้ที่ 1/1 หลักการอ่านจับใจความ และหลักเกณฑ์การจับใจความสำคัญ

การประเมินผล ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม

2. ตรวจผลงาน

- การจดบันทึก

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

ปฏิบัติกิจกรรมได้ถูกต้องร้อยละ 60 ตามขอบข่ายต่อไปนี้

- ความสนใจ
- ความร่วมมือ
- การใช้ภาษา
- มารยาทในการใช้ภาษา

ภาคผนวก ชุดที่ 1 เรื่องเล่าจากประสบการณ์ (แผนการสอนที่ 1-3)
ใบงานที่ 1/1 เกม "เชื่อมโยงอ่านคำ"

วัตถุประสงค์

1. อ่านคำได้
2. บอกความหมายของคำใหม่ได้

วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ

1. หลอดกาแฟ ไม้ไผ่ ไม้ไอศกรีม หรือไม้อื่น ๆ ที่เหมาะสม นำมาทำไม้ เสียงเชื่อมโยงที่มีหมาย
เลขเท่าจำนวนบัตรที่ต้องการจะฝึกให้อ่าน
2. กระบอกหรือกระป๋องใสไม้เชื่อมโยง
3. บัตรคำที่ต้องการให้นักเรียนอ่าน มีหมายเลขกำกับไว้

วิธีเล่น

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม กำหนดเวลาประมาณ 5 นาที
2. ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมาเล่น กลุ่มละ 1 คน
3. ผู้เล่นเขย่ากระบอกหรือกระป๋องที่ใสไม้เชื่อมโยงเพื่อให้ไม้หล่นเพียง 1 อัน

4. หยิบไม้ที่หล่นมาอ่านหมายเลข แล้วหยิบบัตรที่มีหมายเลขตรงกันมาอ่าน และบอกความหมายของคำนั้น ถ้าอ่านถูกและบอกความหมายได้ถูกต้อง ได้ 1 คะแนน
กลุ่มไหนได้คะแนนมากกว่าจะเป็นฝ่ายชนะ

บัตรคำ	1. บังกะโล	หมายถึง	บ้านยกพื้นชั้นเดียว มีระเบียง กว้าง
	2. สลัว ๆ	หมายถึง	มัว ๆ ไม่ชัดเจน
	3. คร่ำ	หมายถึง	มีดมัว
	4. เยือกเย็น	หมายถึง	เย็นเข้าหัวใจ
	5. ช่มใจ	หมายถึง	บังคับจิตใจ
	6. สะท้าน	หมายถึง	รู้สึกเย็นยะเยือกเข้าหัวใจ
	7. ใจแข็ง	หมายถึง	ไม่ยอมง่าย ๆ
	8. ใจมาเป็นกอง	หมายถึง	มีความหวังขึ้น
	9. ใจสั้น	หมายถึง	มีใจวิตกกังวล
	10. ความกลัวสุดแสน	หมายถึง	กลัวมาก ๆ

ใบความรู้ที่ 1/1

หลักการอ่านจับใจความ และหลักเกณฑ์การจับใจความสำคัญ

หลักการจับใจความสำคัญ

ข้อความหนึ่งย่อหน้าประกอบด้วยประโยคใจความสำคัญหนึ่งประโยคและประโยคประกอบ ซึ่งอาจมีได้หลายประโยค ข้อความแต่ละย่อหน้ามีใจความสำคัญเพียงประการเดียว ถ้าข้อความมีหลายย่อหน้า ใจความสำคัญแต่ละย่อหน้าต้องมีความสัมพันธ์กัน ใจความสำคัญนี้ จะปรากฏอยู่ในประโยคใดประโยคหนึ่งซึ่งเป็นประโยคหัวข้อสำคัญ หรือเรียกว่า "ประโยค-ใจความสำคัญ" ส่วนประโยคอื่น ๆ เป็นเพียงประโยคประกอบหรือขยายประโยคใจความสำคัญนั้น ๆ ดังนั้น ในการจับใจความสำคัญจึงต้องสังเกตว่า ข้อความที่อ่านมีสาระสำคัญ อย่างไร สรุปโดยรวมน่าอย่างไร

หลักเกณฑ์การจับใจความสำคัญ

1. หาประโยคใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า
2. หาประโยคประกอบ
3. หาความสัมพันธ์ระหว่างข้อความแต่ละย่อหน้า
4. พิจารณาชื่อเรื่อง
5. พิจารณาประโยค สำนวนโวหาร คำศัพท์ ข้อเท็จจริง ความรู้สึก/ความคิดเห็น

ที่มีต่อเรื่องที่อ่าน และความมุ่งหมายของผู้เขียน

ใบงานที่ 1/2

การอ่านเรื่องเล่าจากประสบการณ์

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านในใจเรื่อง "เมื่อฉันถูกผีหลอก" แล้วจับใจความสำคัญของเรื่อง สรุปเป็นผลงานของกลุ่ม แล้วนำเสนอผลงาน

เมื่อฉันถูกผีหลอก

คุณกลัวผีไหมครับ ผมนะหรือครับจะว่าเก่งก็เก่ง แต่ไม่ค่อยกล้าไปที่มืด ๆ หนัก
หรือกลัวผี เตี้ยวันนี้ผมโตแล้วไม่กลัวความมืด

เมื่อเดือนเมษายน ครอบครัวของผม มีคุณพ่อ คุณแม่ และน้องไปเที่ยวต่างจังหวัดไปพักที่บังกะโลหลัง
หนึ่งนอกเมือง วันนั้นคุณพ่อ คุณแม่ และน้องผมไปเยี่ยมญาติที่ตัวเมือง ปลอຍให้ผมอยู่บ้านคนเดียว ค่าแล้วยังไม่
มีใครกลับบ้าน ผมหาอาหารรับประทานแล้ว ก็เปิดไฟให้สว่าง มองออกไปข้างนอกเดือนสว่างสลัว ๆ ผมออกไป
เดินเล่นคนเดียวเป็นเวลานาน พอกลับมาพบว่าที่บังกะโลมืดมาก มองเห็นแต่เงาไม้ครึ้ม ลมพัดแรง รู้สึกว่า
อากาศช่างเยือกเย็นอะไรอย่างนั้น ผมเพิ่งนึกขึ้นได้ว่าคุณอาเคยเล่าให้ฟังว่าที่บังกะโลแถวนี้มีคนถูกแทงตายคน
หนึ่ง

ไม่ทราบว่าเป็นหลังไหน พอนึกขึ้นมาผมขมใจไม่กลัวแต่ชนลุกชูทั้งตัว รู้สึกหนาวสะท้าน
ผมใจแข็งค่อย ๆ ก้าวขึ้นบันได ตั้งใจว่าจะไปหาไม้ขีดกับเทียน ไข ผมได้ยินเสียงลมหายใจ เบา ๆ รู้สึกว่ามัน
ใกล้เข้ามา ๆ ทุกที ทั้ง ๆ ที่ผมขมใจไว้ แต่ชนลุก ใจสั้น ขณะนั้นนะครับ

ความกลัวสุดแสน คล้าย ๆ กับมีคนเดินตามหลังด้วย ผมคิดว่าไม่กลัว ๆ แต่ก้าวขาไม่ออก ผมภาวนาขอให้
คุณพระช่วยผมด้วย ผมท่องอิติปิโส ๆ แล้วก็ฮึดว่าจะสู้ ทันใดนั้นเองไฟฟ้า
ก็สว่างจ้าขึ้น ใจมาเป็นกอง ผมจะจับผีให้ได้ อนิจจาสิ่งที่ผมกลัวก็คือ แมงคานั่นเอง

แผนการสอนวิชาภาษาไทย(กลุ่มควบคุม)ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รหัสวิชา ท 101 แผนการสอนที่ 4
เรื่อง การแยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน เวลา 1 คาบ

สาระสำคัญ

การอ่านสารต่าง ๆ แล้วสามารถแยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และแสดงความคิดเห็น จะช่วยให้สามารถประเมินค่าของสิ่งที่อ่านได้เที่ยงตรง หากทำได้อย่างรวดเร็วและถูกต้องย่อม ทำให้การสื่อสารในการอ่านเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าและนำไปสู่การพัฒนาทักษะการเขียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อกำหนดให้อ่านเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น นักเรียนสามารถแยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ และประเมินค่าสิ่งที่อ่านได้อย่างเที่ยงตรง

จุดประสงค์ย่อย

1. บอกความหมายของคำและสำนวนจากเรื่องที่กำหนดให้อ่านได้
2. บอกลักษณะข้อความที่เป็นข้อเท็จจริงได้
3. บอกลักษณะข้อความที่เป็นข้อคิดเห็นได้
4. บอกประโยชน์และแนวคิดจากเรื่องที่อ่านได้
5. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้
6. รายงานผลการปฏิบัติงานได้

เนื้อหา

การอ่านในใจงานเขียน

- บทความเรื่อง "ถนนการประพันธ์"

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. สร้างความสนใจในบทเรียน
 - ครูนำสนทนาเกี่ยวกับเรื่องนี้นักเรียนอ่านมาแล้ว คือ "ความสนุกในวัด เบญจมาภิตร์" ว่าข้อความที่อ่านนั้นมีลักษณะอย่างไร มีความสำคัญอย่างไร มีประโยชน์ อย่างไร ได้แนวคิดอะไร
2. แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
3. ทบทวนความรู้เดิม
 - ให้นักเรียนช่วยกันบอกลักษณะของข้อความที่เคยอ่าน (ส่วนมากจะประกอบ

ไปด้วยข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น)

4. เสนอบทเรียนใหม่

- แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มศึกษาบทนำ คำศัพท์ และสำนวน-ภาษาของบทความเรื่อง "ถนนการประพันธ์" จากใบงานที่ 2/1

5. ให้แนวการเรียนรู้

- ให้นักเรียนกลุ่มเดิม ศึกษาและปฏิบัติตามใบงานที่ 2/2 และความรู้ที่ 2/1 เรื่องลักษณะของสารประเภทให้ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น และวิเคราะห์เรื่องที่อ่านฉบับที่ก ไว้ศึกษา

- รายงานผลการปฏิบัติงาน และสรุปบทเรียน

สื่อและอุปกรณ์

1. ใบงานที่ 2/1 การอ่านบทความเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น"ถนนการประพันธ์ "
2. ใบงานที่ 2/2 การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน
3. ใบความรู้ที่ 2/1 ลักษณะของสารประเภทให้ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

การประเมินผล ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม
2. ตรวจผลงาน
 - การจดบันทึก
 - รายงาน

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

ปฏิบัติกิจกรรมได้ถูกต้องร้อยละ 60 ตามขอบข่ายต่อไปนี้

- ความสนใจ
- ความร่วมมือ
- การใช้ภาษา
- มารยาทในการใช้ภาษา

แผนการสอนวิชาภาษาไทย(กลุ่มควบคุม)ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รหัสวิชา ท 101 แผนการสอนที่ 5
เรื่อง การแยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน เวลา 1 คาบ

สาระสำคัญ

การอ่านสารต่าง ๆ แล้วสามารถแยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และแสดงความคิดเห็น จะช่วยให้สามารถประเมินค่าของสิ่งที่อ่านได้เที่ยงตรง หากทำได้อย่างรวดเร็วและถูกต้องย่อม ทำให้การสื่อสารในการอ่านเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า และนำไปสู่การพัฒนาทักษะการเขียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อกำหนดให้อ่านเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น นักเรียนสามารถแยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ และประเมินค่าสิ่งที่อ่านได้อย่างเที่ยงตรง

จุดประสงค์ย่อย

1. บอกความหมายของคำและสำนวนจากเรื่องที่กำหนดให้อ่านได้
2. บอกลักษณะข้อความที่เป็นข้อเท็จจริงได้
3. บอกลักษณะข้อความที่เป็นข้อคิดเห็นได้
4. บอกประโยชน์และแนวคิดจากเรื่องที่อ่านได้
5. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้
6. รายงานผลการปฏิบัติงานได้

เนื้อหา

การอ่านในใจงานเขียน บทความเรื่อง "ถนนการประพันธ์"
กิจกรรมการเรียนรู้การสอน (กิจกรรมต่อเนื่องจากแผนการสอนที่ 4)

6. ปฏิบัติกิจกรรมการอ่าน

- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านในใจเรื่อง บทความเรื่อง "ถนนการประพันธ์" แล้วให้สรุปใจความสำคัญของเรื่อง แยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และความน่าเชื่อถือของข้อความ โดยใช้ใบงานที่ 2/1-2/2 และใบความรู้ที่ 2/1 ประกอบการปฏิบัติกิจกรรม ส่งตัวแทนรายงานผล

7. แจงผลการปฏิบัติ

ส่งตัวแทนวิจารณ์การรายงานของแต่ละกลุ่ม

8. ประเมินผล

- ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปผลการปฏิบัติ ดิชม แก้ไข

สื่อและอุปกรณ์

1. ใบงานที่ 2/1 การอ่านบทความเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น "ถนนการประพันธ์"
2. ใบงานที่ 2/2 การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน
3. ใบความรู้ที่ 2/1 ลักษณะของสารประเภทให้ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

การประเมินผล ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม

2. ตรวจผลงาน

- การจดบันทึก

- รายงาน

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

ปฏิบัติกิจกรรมได้ถูกต้องร้อยละ 60 ตามขอบข่ายต่อไปนี้

- ความสนใจ

- ความร่วมมือ

- การใช้ภาษา

- มารยาทในการใช้ภาษา

แผนการสอนวิชาภาษาไทย(กลุ่มควบคุม)ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รหัสวิชา ท 101 แผนการสอนที่ 6
เรื่อง การแยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน เวลา 1 คาบ

สาระสำคัญ

การอ่านสารต่าง ๆ แล้วสามารถแยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และแสดงความคิดเห็น จะช่วยให้สามารถประเมินค่าของสิ่งที่อ่านได้เที่ยงตรง หากทำได้อย่างรวดเร็วและถูกต้องย่อม ทำให้การสื่อสารในการอ่านเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดประโยชน์ในการศึกษา ค้นคว้า และนำไปสู่ การพัฒนาทักษะการเขียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อกำหนดให้อ่านเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น นักเรียนสามารถแยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นแสดงความคิดเห็นจากเรื่องได้อ่านได้ และประเมินค่าสิ่งที่อ่านได้อย่างเที่ยงตรง

จุดประสงค์ย่อย

1. บอกความหมายของคำและสำนวนจากเรื่องที่กำหนดให้อ่านได้
2. บอกลักษณะข้อความเป็นข้อเท็จจริงได้
3. บอกลักษณะข้อความเป็นข้อคิดเห็นได้
4. บอกประโยชน์และแนวคิดจากเรื่องได้อ่านได้
5. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องได้อ่านได้
6. รายงานผลการปฏิบัติงานได้

เนื้อหา

การอ่านในใจงานเขียนเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น

- บทความ เรื่อง "แม่ศรีเรือน"

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน (กิจกรรมต่อเนื่องจากแผนการสอนที่ 5)

9. ส่งเสริมความแม่นยำและถ่ายโอนการเรียนรู้

- ให้นักเรียนกลุ่มเดิมอ่านในใจบทความเรื่อง "แม่ศรีเรือน" จากหนังสือเรียน ชุดทักษะสัมพันธ์เล่ม 1 โดยศึกษาคำศัพท์ สำนวนภาษา ที่น่าสนใจ แล้วให้แยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และความน่าเชื่อถือของข้อความ จดบันทึกไว้ (ใช้ใบงานที่ 2/2 และใบความรู้ที่ 2/1

- ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มรายงานผลการปฏิบัติงาน กลุ่มละ 3 นาที
- สุ่มตัวแทนวิจารณ์การรายงานของแต่ละกลุ่ม ตามกิจกรรมข้อ 7
- ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน และทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติม

สื่อและอุปกรณ์

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. ใบงานที่ 2/2 การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องได้อ่าน
3. ใบความรู้ที่ 2/1 ลักษณะของสารประเภทให้ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

การประเมินผล ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม
2. ตรวจผลงาน
 - การจดบันทึก
 - รายงาน

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

ปฏิบัติกิจกรรมได้ถูกต้องร้อยละ 60 ตามขอบข่ายต่อไปนี้

- ความสนใจ
- ความร่วมมือ
- การใช้ภาษา
- มารยาทในการใช้ภาษา

ภาคผนวกชุด ที่ 2 เรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น (แผนการสอนที่ 4-6)

ใบงานที่ 2/1 การอ่านบทความเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านในใจเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อไปนี้ แล้วปฏิบัติตามใบงานที่ 2/2

เรื่อง"ถนนการประพันธ์"

วิลาศ มณีวัต

เราอาจจะลืมกันไปว่า หนังสือพิเศษเล่มหนึ่งซึ่งควรอ่านเสมอ ๆ ก็มีอยู่แล้วในบ้านของเราทุก ๆ คน หนังสือเล่มนั้น คือตัวของท่านเอง

ไม่ว่าเราจะไปอ่านหนังสือของพุทธทาสภิกขุ เบอรรนาร์ด ซอร์ หรือ เกอเต้ ไม่ว่าเราจะไปฟังปาฐกถาของใคร ในที่สุดเราก็จะต้องมาสบคั่นทบทวนกับหนังสือเล่มเก่า ๆ ที่เรามีอยู่ในตัวของเราเองเสมอ ถ้าเรายังหลบอยู่ สิบเบอรรนาร์ด สิบพุทธทาสภิกขุ ก็ช่วยอะไรไม่ได้

อูสเปนสก็่นักคิดที่มีชื่อเสียงจึงกล่าวว่า มนุษย์เราจะต้องตื่นเสียก่อนจึงจะพบเห็นแสงสว่างของสัจธรรม เขาให้คำอธิบายว่า ตั้งแต่วันเกิดไปจนถึงวันตาย มนุษย์มีชีวิตอยู่ในสภาพของความหลับเรื่อยมา ตัวเองเป็นเหมือนเครื่องจักร ไม่รู้ตัวว่าทำอะไรลงไปบ้าง มีอะไร

บางอย่างนอกกายเป็นผู้คิด รู้สึก และกระทำการแทนตัวตนที่แท้จริงของเรา เราจึงทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างโง่ ๆ และไร้เหตุผลอยู่ร่ำไป

นี่ก็ดูเราก็หลับและละเมอเพื่อพักอยู่ทุกวัน จริงอย่างอุสเปนส์ก็กล่าว เพราะว่า การที่เราครองชีวิตไปวันหนึ่ง ๆ นี้เหมือนกับเราไม่ได้เป็นตัวของตัวเองเลย เราทำสิ่งต่าง ๆ ไปเหมือนว่าตาม ๆ เขาไป เขาอยู่กันอย่างไรเราก็อยู่ไปอย่างนั้นบ้าง เขาทำอะไรเราก็ทำบ้าง เขานิยมอะไร เราก็นิยมตามไปด้วยเหมือนกัน คล้ายกับมีอะไรมาคอยบังคับให้เราทำสิ่งต่าง ๆ โดยที่เราไม่ได้คิดของเราเลยว่าจะทำหรือไม่ สิ่งนี้บางทีเรียกกันว่าอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม เราจะต้องตื่นขึ้นไม่ยอมให้สิ่งใด ๆ มาบังคับควบคุมประพฤติของเราอีกต่อไป เราจะต้องเป็น ตัวของเราเอง

เมื่อเราตื่นขึ้นได้ นัยน์ตาและความคิดก็จะแจ่มใส พอที่จะอ่านหนังสือเล่มพิเศษ คือตัวของตัวเองได้ เพราะว่าความทุกข์ ความสุข ความวุ่นวายของโลกและปริศนาลึกลับต่าง ๆ มันน่าจะซ่อนอยู่ในร่างกายที่เราหิวมันให้มันทุกวันนี้แหละลองคิดดู เพราะว่าปัญหา ชีวิตนั้น ก็เหมือนการไปหิว หิน ถ้าคนอื่นเขาไปแทนเรา เขาก็ได้รสลมทะเลเป็นของเขา เราก็ต้องไปของ-เราเองจึงจะรู้ ควรจำไว้ว่า เราต้องขบปัญหาชีวิตของเราเองจึงจะรู้หนังสือ และผู้อื่นเป็นเพียงผู้ช่วยแนะนำเท่านั้น เหมือนหัดว่ายน้ำถ้าอ่านแต่หนังสือ ไม่ลงไปว่ายเอง อีกร้อยปีก็ว่ายน้ำไม่เป็น

ใบงานที่ 2/2

การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

คำสั่ง ให้นักเรียนปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม ดังนี้ (ใช้เวลา 15 นาที)

1. ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน แล้วสรุป จดบันทึก เป็นผลงานของกลุ่ม ซึ่งอาจพิจารณาได้ดังนี้

1) ความเหมาะสมของการใช้ภาษาในเรื่อง

อาจแสดงความคิดเห็นได้ว่า เหมาะหรือไม่เหมาะเท่าที่ควร มีคำที่ไม่คุ้นหูหรือไม่ อ่านแล้วเกิดความสับสนหรือไม่ การใช้ถ้อยคำเป็นจริงตามกาลสมัยหรือไม่

2) การยกตัวอย่างประกอบชัดเจนเพียงใด

อาจแสดงความคิดเห็นได้ว่า การยกตัวอย่างประกอบสำนวนในเรื่องเหมาะสมและชัดเจนหรือไม่ เข้าใจง่ายหรือไม่ มีตัวอย่างที่ตัวอย่าง

3) ประโยชน์ของเรื่องที่อ่าน

อาจแสดงความคิดเห็นได้ว่า มีประโยชน์อย่างไร ด้านใด มากน้อยเพียงใด ทำให้ได้ทราบอะไรบ้าง มีคติเตือนใจอย่าง หรือให้ข้อคิดอย่างไรบ้าง

*** การแสดงความคิดเห็นเป็นเรื่องของความคิดของคนแต่ละคนซึ่งไม่มีผิดหรือถูก บุคคลอาจมีความคิดเห็นเหมือนกันหรือแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์หรือเหตุผลของแต่ละคน ในที่นี้ มุ่งให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผล

2. ศึกษาใบความรู้ที่ 2/1 เรื่อง ลักษณะของสารประเภทให้ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นแล้ว วิเคราะห์เรื่องที่อ่าน และสรุปใจความสำคัญของเรื่อง แยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และ

ความน่าเชื่อถือของข้อความ แล้วสรุปผล ๑ฉบับที่ก เตรียมรายงานผลการปฏิบัติ

3. รายงานผลตามข้อ 1-2 ทีละกลุ่ม กลุ่มละ 3 นาที

ใบความรู้ที่ 2/1

ลักษณะของสารประเภทให้ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

สารประเภทข้อเท็จจริง

สารประเภทข้อเท็จจริง หมายถึง ข้อความ หรือเรื่องราวที่มุ่งกล่าวถึงข้อเท็จจริง โดยมีหลักฐานอ้างอิง ตัวอย่างของสารประเภทข้อเท็จจริง

- หนังสือประเภทสารคดี
- "สุรินทร์" เป็นจังหวัดที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติของเรา
- "สกุลไทย" เป็นนิตยสารรายสัปดาห์

สารประเภทข้อคิดเห็น

สารประเภทข้อคิดเห็น หมายถึง สารที่ผู้พูดหรือผู้เขียนมุ่งเสนอความรู้สึกนึกคิด ของตนให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านได้รับทราบ ซึ่งข้อคิดเห็นนั้น ๆ อาจจะได้รับยอมรับหรือไม่ก็ได้

ตัวอย่างของสารประเภทข้อคิดเห็น

- กระทิงแดงเป็นเครื่องดื่มที่มีสารอาหารสับสน (ผู้ฟัง/ผู้อ่านอาจไม่ยอมรับ หรือ อาจคิดวิเคราะห์ต่อ
ไปว่า จริงหรือ/สารอาหารเหล่านั้นเป็นสารที่จำเป็นต่อร่างกายหรือไม่ ฯลฯ)

- มะม่วงพันธุ์เขียวเสวย เป็นมะม่วงที่อร่อยที่สุด
- อาหารพื้นเมืองของจังหวัดสุรินทร์อร่อยมาก

แผนการสอนวิชาภาษาไทย(กลุ่มควบคุม)ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รหัสวิชา ท 101 แผนการสอนที่ 7 เรื่อง
การตีความจากเรื่องที่อ่าน เวลา 1 คาบ

สาระสำคัญ

การสื่อสารด้วยข้อความนั้น บางครั้งความหมายของข้อความไม่เป็นไปตามตัว-หนังสือ ดังนั้น ผู้อ่านจึงจำเป็นต้องตีความจากข้อความนั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจได้ถูกต้อง ชัดเจนยิ่งขึ้นจะทำให้การอ่านมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า นำไปสู่ การพัฒนาทักษะการเขียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง เมื่อกำหนดให้อ่านบทความ นักเรียนสามารถตีความจากเรื่องที่อ่านได้

จุดประสงค์ย่อย

1. ตีความส่วนที่เป็นข้อเท็จจริงของเรื่องที่อ่านได้
2. ตีความส่วนที่เป็นความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้
3. ตีความส่วนที่เป็นความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้
4. บอกความหมายของคำและสำนวนจากเรื่องที่กำหนดให้อ่านได้
5. รายงานผลการปฏิบัติงานได้

เนื้อหา

การตีความจากการอ่านในใจงานเขียน

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. สร้างความสนใจในบทเรียน โดยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับความสำคัญของเรื่องที่อ่าน ประโยชน์ของการอ่าน การวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน

2. แจงจุดประสงค์การเรียนรู้

3. ทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับเรื่องการตีความเรื่องที่อ่าน

ให้นักเรียนเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความหมายตามตัวอักษรกับ

ความหมายของสำนวน

4. เสนอบทเรียนใหม่

- ให้นักเรียนเล่นทายสำนวนไทยจากรูปภาพ

- ให้นักเรียนค้นหาบัตรคำและบอกความหมายของคำที่เกี่ยวข้องกับสำนวน

จากภาพแล้วจับบันทึกไว้ศึกษา

5. ให้แนวการเรียนรู้

- แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ศึกษาเรื่อง หลักการตีความ ความหมายของสำนวนและสาเหตุที่เกิดสำนวนจาก ใบความรู้ที่ 3/1-3/2 ครูสรุปว่าการสื่อสารด้วยข้อความนั้น บางครั้งความหมายของข้อความไม่เป็นไปตามตัวหนังสือ ดังนั้น ผู้อ่านจึงจำเป็นต้องตีความจากข้อความนั้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจได้ถูกต้อง ชัดเจนยิ่งขึ้น จะทำให้การอ่านมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า นำไปสู่การพัฒนาทักษะการเขียนได้

- ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่ม รายงานความสำคัญของการตีความ หลักการตีความ ความหมาย และสาเหตุของการเกิดสำนวน

- ครูตรวจผลงาน ช่วยกันวิจารณ์การรายงานและสรุปบทเรียน สื่อและอุปกรณ์

1. ใบความรู้ที่ 3/1 หลักการตีความ
2. ใบความรู้ที่ 3/2 ความหมายและสาเหตุของการเกิดสำนวน
3. ภาพเกี่ยวกับสำนวนไทย
4. บัตรคำสำนวนไทยที่ตรงกับภาพในข้อ 4

การประเมินผล ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม
2. ตรวจผลงาน
 - การจดบันทึก
 - การรายงานผลการปฏิบัติ

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

ปฏิบัติกิจกรรมได้ถูกต้องร้อยละ 60 ตามขอบข่ายต่อไปนี้

- ความสนใจ
- ความร่วมมือ
- การใช้ภาษา
- มารยาทในการใช้ภาษา

สาระสำคัญ

การสื่อสารด้วยข้อความนั้น บางครั้งความหมายของข้อความไม่เป็นไปตามตัว-หนังสือ ดังนั้น ผู้อ่านจึงจำเป็นต้องตีความจากข้อความนั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจได้ถูกต้องชัดเจนยิ่งขึ้นจะทำให้การอ่านมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า นำไปสู่ การพัฒนาทักษะการเขียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง เมื่อกำหนดให้อ่านเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ นักเรียนสามารถตีความจากเรื่องที่อ่านได้

จุดประสงค์ย่อย

1. ตีความส่วนที่เป็นข้อเท็จจริงของเรื่องที่อ่านได้
2. ตีความส่วนที่เป็นความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้
3. ตีความส่วนที่เป็นความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้
4. บอกความหมายของคำและสำนวนจากเรื่องที่กำหนดให้อ่านได้
5. รายงานผลการปฏิบัติงานได้

เนื้อหา

การตีความจากการอ่านในใจงานเขียน

- นิทานเรื่อง หมุนไปตามลมปาก

กิจกรรมการเรียนการสอน (กิจกรรมต่อเนื่องจากแผนการสอนที่ 7)

6. ปฏิบัติกิจกรรมการอ่าน

- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านในใจนิทานเรื่อง หมุนไปตามลมปาก โดยใช้ใบงานที่ 3/1-3/2 และใบความรู้ที่ 3/1-3/3 ประกอบการปฏิบัติ และส่งตัวแทนออกมารายงานผล

7. แจงผลการปฏิบัติ

สุ่มตัวแทนวิจารณ์การรายงานของแต่ละกลุ่มว่าครอบคลุมประเด็นต่อไปนี้หรือไม่

- ตีความส่วนที่เป็นข้อเท็จจริงของเรื่องที่อ่าน
- ตีความส่วนที่เป็นความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน
- ตีความส่วนที่เป็นความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน
- บอกความหมายของคำและสำนวนจากเรื่องที่กำหนดให้อ่าน

8. ประเมินผล โดยครูและนักเรียนช่วยกันสรุปผลการปฏิบัติ ดิชม แก้ไข

สื่อและอุปกรณ์

1. ใบงานที่ 3/1 การอ่านเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ
2. ใบงานที่ 3/2 การตีความจากเรื่องที่อ่าน
3. ใบความรู้ที่ 3/1 เรื่อง หลักการตีความ
4. ใบความรู้ที่ 3/2 เรื่อง ความหมายและสาเหตุของการเกิดสำนวน
5. ใบความรู้ที่ 3/3 เรื่อง ความรู้ประกอบเรื่อง "หมูนุ่ไปตามลมปาก"
6. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

การประเมินผล ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม
2. ตรวจผลงาน
 - การจดบันทึก
 - การรายงานผลการปฏิบัติ

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

ใช้เกณฑ์เดียวกับแผนการสอนที่ 7

แผนการสอนวิชาภาษาไทย (กลุ่มควบคุม) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รหัสวิชา ท 101 แผนการสอนที่ 9
เรื่อง การตีความจากเรื่องที่อ่าน เวลา 1 คาบ

สาระสำคัญ

การสื่อสารด้วยข้อความนั้น บางครั้งความหมายของข้อความไม่เป็นไปตามตัว-หนังสือ ดังนั้นผู้อ่านจึงจำเป็นต้องตีความจากข้อความนั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจได้ถูกต้องชัดเจนยิ่งขึ้น จะทำให้การอ่านมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า นำไปสู่การพัฒนาทักษะการเขียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง เมื่อกำหนดให้อ่านเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ นักเรียนสามารถตีความจากเรื่องที่อ่านได้

จุดประสงค์ย่อย

1. ตีความส่วนที่เป็นข้อเท็จจริงของเรื่องที่อ่านได้
2. ตีความส่วนที่เป็นความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้
3. ตีความส่วนที่เป็นความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้
4. บอกความหมายของคำและสำนวนจากเรื่องที่กำหนดให้อ่านได้
5. รายงานผลการปฏิบัติงานได้

เนื้อหา

การตีความจากการอ่านในใจงานเขียน

- เรื่องสั้น "เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว"

กิจกรรมการเรียนการสอน (กิจกรรมต่อเนื่องจากแผนการสอนที่ 8)

9. ส่งเสริมความแม่นยำและถ่ายโอนการเรียนรู้

ให้นักเรียนกลุ่มเดิมอ่านเรื่อง "เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว" จากหนังสือเรียนชุดทักษะสัมพันธ์เล่ม 1 ช่วยกันสรุป ตีความจากเรื่องที่อ่าน และวิจารณ์ ผลดี ผลเสีย จากการกระทำของตัวละครในเรื่องที่อ่าน โดยใช้ใบงานที่ 3/1-3/2 และใบความรู้ที่ 3/1-3/3 ประกอบการปฏิบัติ และส่งตัวแทนออกมารายงานผล

- สุ่มตัวแทนวิจารณ์การรายงานของแต่ละกลุ่ม ตามข้อ 7
- ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน และทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติม

สื่อและอุปกรณ์

1. ใบงานที่ 3/1 การอ่านเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ
2. ใบงานที่ 3/2 การตีความจากเรื่องที่อ่าน
3. ใบความรู้ที่ 3/1 เรื่อง หลักการตีความ
4. ใบความรู้ที่ 3/2 เรื่อง ความหมายและสาเหตุของการเกิดสำนวน
5. ใบความรู้ที่ 3/3 เรื่อง ความรู้ประกอบเรื่อง "หมูนุ่ไปตามลมปาก"
6. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

การประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ตีความส่วนที่เป็นข้อเท็จจริงของเรื่องที่อ่านได้
2. ตีความส่วนที่เป็นความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้
3. ตีความส่วนที่เป็นความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้
4. บอกความหมายของคำและสำนวนจากเรื่องที่กำหนดให้อ่านได้
5. รายงานผลการปฏิบัติงานได้

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม
2. ตรวจผลงาน
 - การจดบันทึก
 - การรายงานผลการปฏิบัติ

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

ปฏิบัติกิจกรรมได้ถูกต้องร้อยละ 60 ตามขอบข่ายต่อไปนี้

- ความสนใจ
- ความร่วมมือ
- การใช้ภาษา
- มารยาทในการใช้ภาษา

ภาคผนวกชุดที่ 3 เรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ (แผนการสอนที่ 7-9)

ใบงานที่ 3/1
การอ่านเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ

คำสั่ง

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละประมาณ 6-7 คน ให้แต่ละกลุ่มอ่านในใจเรื่องที่กำหนดไว้ในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1
2. ช่วยกันสรุป ตีความจากเรื่องที่อ่านและวิจารณ์ผลเสียจากการกระทำในเรื่องที่อ่าน
3. ให้ตัวแทนกลุ่มเสนอผลงาน แล้วร่วมกันอภิปราย สรุปเพิ่มเติม
4. แล้วปฏิบัติตามใบงานที่ 3/2

.....

ใบงานที่ 3/2
การตีความจากเรื่องที่อ่าน

คำสั่ง ให้นักเรียนปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม ดังนี้ (ใช้เวลา 15 นาที)

1. ให้นักเรียนร่วมกันตีความเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน โดยศึกษาจากใบความรู้ที่ 3/1 แล้วสรุป จดบันทึกเป็นผลงานของกลุ่ม เตรียมรายงานผลการปฏิบัติ
2. รายงานผลการปฏิบัติงาน ที่ละกลุ่ม กลุ่มละ 3 นาที
3. ร่วมกันวิจารณ์การรายงาน
4. สรุปผลการปฏิบัติงาน

ใบความรู้ที่ 3/1

หลักการตีความ

ความหมายของการอ่านตีความ

การอ่านตีความ หมายถึง อ่านเพื่อพยายามเข้าใจความหมายและถอดความรู้สึก อารมณ์ สะท้อนใจจากข้อความที่ผู้เขียนสื่อถึงผู้อ่าน อาจตีความหมายได้ตรงกับความมุ่งหมายหรือเจตนาของผู้เขียนก็ได้ หรือบางครั้งอาจจะเข้าใจความหมายได้ตามวิธีของตนเอง โดยอาศัยพื้นฐานความรู้เดิม ความสนใจ ประสบการณ์ จินตนาการ ระดับสติปัญญา และวัย

การอ่านตีความมีจุดมุ่งหมายเพื่อพิจารณาว่าข้อความหรือเรื่องนั้น ๆ มีความหมายที่แท้จริงว่าอย่างไร เพื่อที่จะสามารถอธิบายถึงเจตนาและความคิดของผู้เขียนได้อย่างชัดเจน ซึ่งผู้อ่านจะต้องใช้สติปัญญาวิเคราะห์ เพื่อให้เข้าใจวัตถุประสงค์ของผู้เขียน สามารถที่จะสรุปความคิด จับใจความสำคัญ และอธิบายขยายความได้

ข้อปฏิบัติในการอ่านตีความ

1. อ่านเรื่องให้ละเอียดแล้วจับใจความสำคัญ/ประเด็นสำคัญของเรื่อง
2. พิจารณาว่าเรื่องที่อ่านนั้นเป็นไปในทางชี้แนะหรือชักชวนไปในทางใดหรือชั่วดี หรือให้ความบันเทิง หรือกล่อมใจไปในทางงดงามทางใดทางหนึ่ง ต้องพยายามคิดหาเหตุผล และใคร่ครวญอย่างรอบคอบ แล้วนำมาประมวลเข้ากับความคิดของตนเองว่าข้อความ หรือเรื่องนั้น ๆ มีความหมายถึงสิ่งใด
3. หาความหมายของคำศัพท์ หรือสำนวน หรือถ้อยคำบางคำที่มีความสำคัญ ตลอดจน คำแวดล้อมหรือบริบทประกอบด้วย เพื่อให้เข้าใจความหมายได้ชัดเจนขึ้น
4. พิจารณาความมุ่งหมายของผู้เขียน
5. พิจารณาข้อความส่วนที่เป็นข้อเท็จจริง/ความคิดเห็นและส่วนที่เป็นความรู้สึกของผู้เขียน
6. ไม่ควรแสดงความคิดเห็นส่วนตัว เพราะไม่ใช่การวิจารณ์

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการตีความ

การตีความนั้นไม่ใช่การถอดคำประพันธ์ ซึ่งจะต้องเข้าใจให้ถูกต้องว่า การถอดคำประพันธ์นั้น เป็นการเรียบเรียงคำจากคำประพันธ์ที่เป็นร้อยกรอง ให้เป็นความเรียงหรือร้อยแก้ว ซึ่งจะต้องให้ครบทั้งความและครบทั้งสรรพนาม แต่การตีความเป็นการจับเอาแต่ใจความสำคัญ จะคงไว้ซึ่งข้อความเดิมไม่ได้ ถ้าข้อความนั้นมีคำสรรพนามก็ต้องเปลี่ยนเป็นคำสรรพนามบุรุษที่ 3

ใบความรู้ที่ 3/2

ความหมายและสาเหตุของการเกิดสำนวน

ความหมายของสำนวน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายของ"สำนวน"ไว้ว่า สำนวน กินความหมายกว้างมาก สำนวน หมายถึง โวหาร ทำนองพูด เป็นถ้อยคำเรียบเรียง อาจไม่ถูกไวยากรณ์ แต่เป็นที่ยอมรับ ใช้เป็นภาษาที่ถูกต้อง นำมาใช้ให้มีความหมายพิเศษต่างไปจากความหมายเดิม หรือ ความหมายหลักของคำ/กลุ่มคำ เป็นความหมายแฝง เช่น คำว่า "กล้วย" ความหมายตรงเป็นชื่อผลไม้ แต่ความหมายแฝงมีความหมายว่า ง่าย ดังข้อความที่ว่า ของกล้วย ๆ ใคร ๆ ก็ทำได้

คำพูดของมนุษย์ไม่ว่าชาติใดภาษาใด แยกออกได้เป็นสองอย่าง อย่างหนึ่งพูดตรงไปตรงมาเป็นภาษาธรรมดาซึ่งผู้ฟังจะเข้าใจได้ทันที อีกอย่างหนึ่งพูดเป็นชั้นเชิง ไม่พูดตรง ๆ แต่ให้มีความหมายในคำพูดนั้น ๆ ผู้ฟังอาจเข้าใจความหมายได้ทันที ถ้าคำพูดนั้นใช้กันแพร่หลายจนอยู่ตัวแล้ว คำพูดที่เป็นชั้นเชิงนี้เรียกกันว่า "สำนวน"

สาเหตุที่เกิดสำนวน

1. เกิดจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น "ตื่นแต่ไก่โห่" "ขมื่นกับปูน" "ไกลปืนเที่ยง"
 2. เกิดจากการกระทำหรือความประพฤติดของมนุษย์ เช่น "ชักน้ำเข้าลึกชักศึกเข้าบ้าน"
 3. เกิดจากประเพณีและความเชื่อทางศาสนา เช่น "ขนทรายเข้าวัด" "ทำคุณบูชาโทษ ปรดศัตว์ได้บาป" "กงเกวียนกำเกวียน"
 4. เกิดจากนิยาย นิทาน เช่น "ราชรถมาเกย" "กิ้งก่าได้ทอง" "ม้าอารี"
 5. ต้องการคำเพื่อสื่อสารความรู้สึก เช่น "กลืนไม่เข้า คายไม่ออก" บอกความรู้สึกของผู้ที่ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรดี
 6. เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้คำบางคำที่ไม่เหมาะสม ไม่สุภาพหรือก่อให้เกิดความไม่สบายใจ เช่น
 - คำว่า "ตาย" มีหลายสำนวน ได้แก่ เสียชีวิต ถึงแก่กรรม ไปสวรรค์
 - คำว่า "ถ่ายปัสสาวะ" อาจใช้ว่า เบบ่า ึงกระต่าย เก็บดอกไม้ ลดน้ำหนัก
 7. เพื่อให้สุภาพเหมาะสมกับฐานะของบุคคล เช่น คำที่ใช้สำหรับเจ้านาย "ตัดผม" ใช้ว่าทรงเครื่องใหญ่ "น้ำชา" ใช้ว่า พระสุธารสชา
 8. ต้องการให้คำพูดมีรสชาติ หรือเกิดภาพ เช่น "กึ่งแห่งเดินมาแล้ว" อาจหมายถึง คนพอมแห่งเดินมา "เถียงคอเป็นเอ็น" หมายถึง เถียงอย่างเอาจริงเอาจัง เถียงอย่างไม่ลดละ
- *** สำนวนเหล่านี้มีมาแต่โบราณ บางสำนวนอาจสูญไป และมีสำนวนใหม่เกิดขึ้นเรื่อย ๆ ตามยุคสมัย

ใบความรู้ที่ 3/3 ความรู้ประกอบเรื่อง "หมุนไปตามลมปาก"

ประเทศอินเดียเป็นประเทศที่มีอารยธรรมมาแต่โบราณหลายพันปี ศาสนาที่คนส่วนใหญ่นับถือมีอยู่ 2 ศาสนา คือ ศาสนาฮินดู ซึ่งคนไทยมักเรียกว่า ศาสนาพราหมณ์ และศาสนาอิสลาม

คนในอินเดียนับถือศาสนาฮินดูมาหลายพันปี เป็นศาสนาที่สอนให้เห็นคุณค่าของธรรมชาติ เช่น ให้เห็นคุณค่าของแสงอาทิตย์ ฝน ลม เป็นต้น และเชื่อมั่นว่า มีเทวดาหรือเทพเจ้าประจำอยู่ และมีความนับถือเทวดาหรือเทพเจ้านั้น ๆ เช่น นับถือเทวดาประจำพระอาทิตย์ พระ-จันทร์ ดาวต่าง ๆ ฤดูกาลต่าง ๆ ภูเขาและต้นไม้ใหญ่ ๆ เมื่อเชื่อว่ามีเทวดาประจำสิ่งเหล่านั้น ก็เกิดการบวงสรวง แล้วก็มีการพลีกรรม คือ สิ่งใดที่ตนเห็นว่ามีประโยชน์แก่ตน ก็สละอุทิศบูชาเทวดาเหล่านั้น จึงเกิดการเช่นสรวงด้วยอาหารต่าง ๆ ทั้งที่เป็นสัตว์และเป็นพืช ประกอบด้วยของสวยงาม เช่น ดอกไม้ และรูปเทียน นาน ๆ เข้า พิธีบวงสรวงพลีกรรมเทวดาก็ซับซ้อนยิ่งขึ้น มีดนตรี โคลง ฉันท์ กายย์ กลอน ซึ่งกลายเป็นบทสวดเทวดาขึ้น

ต่อมาบทสวดก็กลายเป็นวรรณคดี และมีนักปราชญ์เกิดขึ้น แต่งบทร้อยกรอง ร้อยแก้ว แสดงความคิดเห็นเป็นปรัชญาต่าง ๆ ขึ้นมากมาย ต่อมาความก้าวหน้าทั้งทางพิธีกรรมและทางปรัชญาก็มีมากขึ้น คนที่มีสติปัญญาก็รับเอาความคิดที่เป็นปรัชญาไปคิดค้นให้ก้าวหน้าอีกต่อไป ฝ่ายพวกที่ไม่มีโอกาสได้รับคำสั่งสอนก็เข้าใจแต่เฉพาะการเช่นสรวงพลีกรรม

ในอินเดีย มีคนที่มีสติปัญญาปราดเปรื่องมากมาย มีศาสดาที่มีความคิดประเสริฐเกิดขึ้น เช่น พระพุทธเจ้าซึ่งเป็นผู้ที่ถือกำเนิดและประกาศศาสนา สอนธรรมะชั้นสูง ในอินเดียปัจจุบันนี้อินเดียมีพลเมืองกว่า 500 ล้านคน มีตั้งแต่คนที่มีสติปัญญาสามารถเชื่อมโยงไปจนกระทั่งคนที่เกือบไม่มีความรู้อะไรเลย ดังนั้นความเข้าใจทางศาสนาก็ดี วิชาการต่าง ๆ ก็ดี ย่อมจะเหลื่อมล้ำกันมาก ลัทธิธรรมนิยมเก่า ๆ บางอย่างก็ยังมีผู้นับถือกันอยู่ สภาพการณ์เช่นนี้ก็เช่นเดียวกับในประเทศไทยของเรานั่นเอง

เหตุการณ์ที่ผู้แต่งนิทานยกมาใช้เป็นเนื้อเรื่องของนิทานนั้น สมมุติให้เป็นเหตุการณ์สมัยโบราณ

สาระสำคัญ

การเขียนเรียงความจากภาพ เป็นการเขียนขยายความจากคำหรือเรื่องที่เคยอ่าน ซึ่ง จะช่วยให้สามารถเรียงความประเภทต่าง ๆ ได้ถูกต้อง ชัดเจนตามจุดประสงค์ นำไปสู่การพัฒนา ความสามารถในการใช้ภาษาและการพัฒนาทักษะการเขียนเรื่อง

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง เมื่อกำหนดให้เขียนขยายความ นักเรียนสามารถเขียนขยายความได้ ตามเกณฑ์ที่กำหนด

จุดประสงค์ย่อย

1. อภิปรายความสำคัญของการเขียนขยายความได้
2. เขียนขยายความจากภาพและคำที่กำหนดให้ได้
3. เรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นความเรียงที่สละสลวยได้
4. เขียนขยายความได้ถูกต้องเหมาะสมตามเกณฑ์ที่กำหนดได้

เนื้อหา การเขียนขยายความ (เรื่องเล่าจากประสบการณ์)

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. สร้างความสนใจในบทเรียน
 - สนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับประโยชน์ของการเขียนขยายความ
2. แจงจุดประสงค์การเรียนรู้
3. ทบทวนความรู้เดิม โดย ร่วมกันอภิปรายความสำคัญของการเขียนขยายความ
4. เสนอบทเรียนใหม่ โดย
 - ให้นักเรียนเขียนขยายความจากคำ 1 คำ ที่กำหนดขึ้นเอง โดยเขียนเกี่ยวกับ

ประสบการณ์ของตนเอง ความยาวประมาณ 1-2 บรรทัด

5. ให้แนวการเรียนรู้

- กำหนดคำ กลุ่มคำ ที่เป็นชื่อคน สิ่งของ ฯลฯ เพียง 1 ชื่อ แล้วให้นักเรียน

เขียนคำ กลุ่มคำ ประโยค ต่อจากชื่อที่กำหนด โดยให้ปฏิบัติตามกิจกรรมตามตัวอย่างในใบงาน

ที่ 4/1 และศึกษาใบความรู้ที่ 4/1-4/3 แล้วร่วมกันอภิปราย สรุปผล จดบันทึกไว้ศึกษา

- สุ่มนักเรียนรายงานผลการปฏิบัติ สรุป ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

สื่อและอุปกรณ์

1. รูปภาพ หรือภาพจากหนังสือเรียนและหนังสืออื่น ๆ
2. ใบงานที่ 4/1 เรื่องการเขียนขยายความ
3. ใบความรู้ที่ 4/1 เรื่อง การเรียงความ
4. ใบความรู้ที่ 4/2 เรื่อง การวางโครงเรื่อง
5. ใบความรู้ที่ 4/3 เรื่อง รูปแบบของการเขียนเรียงความ

การประเมินผล ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม
2. ตรวจสอบผลงาน
 - การเขียนขยายความ

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

1. ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน

ปฏิบัติกิจกรรมได้ถูกต้อง ร้อยละ 60 ตามขอบข่ายต่อไปนี้

- ความสนใจ
- ความร่วมมือ
- การใช้ภาษา

- มารยาท

2. เขียนขยายความหรือเขียนเรื่องได้ตามเกณฑ์ ดังนี้ (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)

2.1 การสื่อความหรือเนื้อเรื่อง	5 คะแนน
2.2 การใช้ภาษา	5 คะแนน
2.3 การลำดับความคิด	5 คะแนน
2.4 รูปแบบและกลไกประกอบการเขียน	3 คะแนน
2.5 ความคิดสร้างสรรค์	2 คะแนน

3. เกณฑ์การสรุปผล

- 18-20 คะแนน ดีมาก
- 15-17 คะแนน ดี
- 10-14 คะแนน ปานกลาง
- 0-9 คะแนน ควรปรับปรุง

รายละเอียดของเกณฑ์การให้คะแนน

1. การสื่อความ/เนื้อเรื่อง หมายถึง การพิจารณางานเขียนที่มีเนื้อหาสาระตรงตามชื่อเรื่อง เป็นงานเขียนที่สื่อความคิดของผู้เขียนให้ผู้อ่านทราบอย่างชัดเจน มีการขยายความที่สอดคล้องกับชื่อเรื่อง หากมีข้อบกพร่อง หักคะแนน 2 ที่ต่อ 1 คะแนน

ลักษณะข้อบกพร่องในด้านการสื่อความ/เนื้อเรื่อง ได้แก่

- 1.1 เสนอเรื่องราวไม่ตรงกับชื่อเรื่อง (เขียนนอกประเด็น)
- 1.2 เนื้อเรื่องไม่ตรงตามข้อเท็จจริง/ผิด
- 1.3 เนื้อความไม่สัมพันธ์กันตลอดทั้งเรื่อง สื่อความไม่ชัดเจน
- 1.4 ไม่สื่อความ(ไม่ได้สาระ)

2. การใช้ภาษา หมายถึงการพิจารณางานเขียนที่ใช้ถ้อยคำในการสื่อความหมายได้เหมาะสม ระดับของภาษาใช้ภาษาสุภาพ เป็นภาษาเขียน เน้นความราบรื่น ความสละสลวยของภาษา มีการเว้นวรรคตอนอย่างเหมาะสม หากมีข้อบกพร่อง หักคะแนน 2 ที่ต่อ 1 คะแนน

ลักษณะข้อบกพร่องในด้านการใช้ภาษา ได้แก่

- 2.1 ภาษาไม่สละสลวย ไม่ราบรื่น
- 2.2 ใช้ภาษาพูด ภาษาระดับต่ำ(ไม่สุภาพ)
- 2.3 เขียนผิด เขียนไม่ถูกต้องตามอักขรวิธี
- 2.4 เขียนไม่เป็นคำ/ไม่เป็นประโยค ใช้คำผิดความหมาย
- 2.5 ใช้คำฟุ่มเฟือย เขียนประโยคซ้ำ ๆ
- 2.6 เว้นวรรคตอนไม่ถูกต้อง/ไม่เหมาะสม
- 2.7 ใช้ภาษาถิ่น

3. การลำดับความคิด หมายถึง การพิจารณางานเขียนที่ลำดับเหตุการณ์ได้ต่อเนื่อง เป็นเหตุเป็นผล มีข้อความของแต่ละส่วนที่สัมพันธ์กันตามลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่อง หากมีข้อบกพร่อง หักคะแนน 2 ที่ต่อ 1 คะแนน

ลักษณะข้อบกพร่องในด้านการลำดับความคิด ได้แก่

- 3.1 ลำดับเหตุการณ์ไม่ต่อเนื่อง ไม่สมเหตุสมผล
- 3.2 เขียนวกวน สับสน
- 3.3 ลำดับความไม่เป็นไปตามลักษณะของเนื้อความ
- 3.4 ข้อความแต่ละส่วนไม่สัมพันธ์กัน ไม่เป็นเหตุเป็นผลต่อกัน

4. รูปแบบและกลไกประกอบการเขียน หมายถึง การพิจารณางานเขียนที่มีรูปแบบการเขียนที่ดี คือ มีบทนำ ส่วนเนื้อหา และบทลงท้ายหรือสรุปเรื่อง รวมทั้งลายมือ และความสะอาดเรียบร้อยของงานเขียน หากมีข้อบกพร่อง หักคะแนน 2 ที่ต่อ 1 คะแนน

ลักษณะข้อบกพร่องในด้านรูปแบบและกลไกประกอบการเขียน ได้แก่

4.1 การดำเนินเรื่อง ไม่เป็นไปตามรูปแบบของลักษณะเนื้อความที่เลือกใช้/

มีครบ 3 ส่วน (บทนำ เนื้อเรื่อง บทสรุป) แต่ความยาวไม่เป็นสัดส่วนกัน

4.2 รูปแบบไม่สมบูรณ์ (ไม่ครบ 3 ส่วน/ไม่สัมพันธ์กัน)

4.3 ข้อความในบทนำและ/หรือบทสรุปไม่เหมาะสม

4.4 ผลงานไม่สะอาดเรียบร้อย

5. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง การพิจารณางานเขียนที่มีข้อความโน้มน้าวให้ผู้อ่านเห็นสิ่งที่ดีงาม มีประโยชน์ มีคุณค่า และชักชวนหรือเสนอแนวทางปฏิบัติเพื่อประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น เป็นการแสดงจินตนาการเชิงสร้างสรรค์ หากมีข้อบกพร่อง หัก 2 ที่ ต่อ 1 คะแนน

ลักษณะข้อบกพร่องในด้านความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่

5.1 ชื่อเรื่องไม่เร้าใจ ไม่น่าสนใจ ไม่ตรงกับใจความสำคัญของเรื่อง

5.2 ไม่มีความคิดสร้างสรรค์หรือจินตนาการ/ จินตนาการไม่เด่นชัด

5.3 มีความคิดสร้างสรรค์ แต่ขาดข้อความสนับสนุนที่เป็นเหตุเป็นผลกัน

5.4 ไม่มีแนวคิดหรือคติสอนใจ

สาระสำคัญ

การเขียนเรียงความจากภาพ เป็นการเขียนขยายความจากคำหรือเรื่องที่เคยอ่าน ซึ่ง จะช่วยให้สามารถเรียงความประเภทต่าง ๆ ได้ถูกต้อง ชัดเจนตามจุดประสงค์ นำไปสู่การพัฒนา ความสามารถในการใช้ภาษาและการพัฒนาการเขียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง เมื่อกำหนดให้เขียนเรียงความจากภาพ นักเรียนสามารถเขียนเรียง ความได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

จุดประสงค์ย่อย

1. เขียนขยายความจากภาพและคำที่กำหนดให้ได้
2. กำหนดขอบข่ายและโครงเรื่องที่จะเขียนได้
3. ลำดับความคิดจากจินตนาการได้
4. เรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นความเรียงที่สละสลวยได้
5. เขียนเรียงความได้ถูกต้องเหมาะสมตามเกณฑ์ที่กำหนดได้

เนื้อหา

- การเขียนขยายความ (เรื่องเล่าจากประสบการณ์)
- การเขียนเรียงความจากภาพ

กิจกรรมการเรียนการสอน (กิจกรรมต่อเนื่องจากแผนการสอนที่ 10)

6. ปฏิบัติกิจกรรม

- ครูนำเสนอเกี่ยวกับหลักการเขียนเรียงความ ใช้ใบความรู้ที่ 4/1-4/3
- ให้นักเรียนเลือกภาพที่ครูเตรียมไว้ให้ คนละ 1 ภาพ เป็นภาพเกี่ยวกับเรื่องเล่า

จากประสบการณ์ที่อ่านมาแล้วในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1 หรือภาพจาก หนังสือพิมพ์หรือหนังสืออื่น ๆ แล้วฝึกวาง โครงเรื่องจากภาพที่เลือกตามแบบในใบความรู้ที่ 4/2 และ เขียนเรียงความจากภาพตามเค้าโครงเรื่อง ความยาวประมาณ 7-10 บรรทัด

7. แข่งผลการปฏิบัติ

- ตรวจผลงาน นำเสนอข้อบกพร่อง วิเคราะห์ ตีชม

8. การประเมินผล

- คัดเลือกผลงานดีเด่นไว้เป็นตัวอย่าง

9. ส่งเสริมความแม่นยำและถ่ายโอนการเรียนรู้

- นำผลงานที่ค้อยและดีเด่นมาวิจารณ์ และปรับปรุงแก้ไขการใช้ภาษา
- ช่วยกันสรุปบทเรียน

สื่อและอุปกรณ์

1. รูปภาพ หรือภาพจากหนังสือเรียนและหนังสืออื่น ๆ
2. ใบงานที่ 4/1 เรื่องการเขียนขยายความ
3. ใบความรู้ที่ 4/1 เรื่อง การเรียงความ
4. ใบความรู้ที่ 4/2 เรื่อง การวางโครงเรื่อง
5. ใบความรู้ที่ 4/3 เรื่อง รูปแบบของการเขียนเรียงความ
6. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
7. หนังสือพิมพ์และหนังสืออื่น ๆ

การประเมินผล ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล

ใช้วิธีการเช่นเดียวกับแผนการสอนที่ 10

ภาคผนวกชุดที่ 4 การเขียนเรียงความจากภาพ (แผนการสอนที่ 10-11)

ใบงานที่ 4/1

เรื่อง การเขียนขยายความ

คำสั่ง

1. ให้นักเรียนศึกษาตัวอย่างการเขียนคำ กลุ่มคำ ประโยค ต่อจากคำที่กำหนดต่อไปนี้
น้ำ

ในน้ำ ในน้ำมีปลา ปลาเป็นสัตว์น้ำ น้ำเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ต่าง ๆ หลายชนิด
แม่น้ำ

โปรดช่วยกันรักษาความสะอาดของแม่น้ำลำคลอง

ฯลฯ

2. ให้นักเรียนเขียนกลุ่มคำ ประโยค ต่อจากคำ หรือ ชื่อที่กำหนดให้ โดยปฏิบัติตามตัวอย่างข้างต้น

2.1 แม่

2.2 อากาศมีดครีမ်

2.3 ใจมาเป็นทอง

2.4 งานวัด

2.5 ความสนุก

2.6 บันทึกการเที่ยวงาน

2.7 นอนกินบ้านกินเมือง

2.8 คนเกียจคร้านสันหลังยาว

2.9 ข้าวเรียงเม็ด

2.10 ถ่าน

3. นำเสนอ วิจารณ์ผลงานในกลุ่ม

ใบความรู้ที่ 4/1

เรื่อง การเรียงความ

การเขียนเรียงความ คือการเรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นภาษาที่ชัดเจน เข้าใจง่าย เพื่อแสดงความรู้สึก ความนึกคิด และความต้องการของผู้เรียบเรียง เรียงความที่ดีผู้เรียบเรียงต้องรู้จักใช้คำ และเรียบเรียงถ้อยคำได้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

1. การเลือกใช้คำ

1.1 ใช้คำให้ตรงกับความหมาย เช่น

ดม - มีความหมายว่า ใช้จมูกสูดดม

หอม - มีความหมายว่า มีกลิ่นหอม ตรงกันข้ามกับคำว่า "เหม็น"

ตัวอย่าง ชูชชอบดมดอกมะลิ ดอกมะลิมีกลิ่นหอม

แต่บางกรณีก็นิยมใช้ "หอม" แทน "ดม" เช่น แม่หอมแก้มลูก

1.2 เลือกใช้คำที่เข้าใจง่าย เช่น

"เขาแสดงทัศนะของเขาในที่ประชุม" เราควรเลือกใช้ว่า "ความเห็น" จะเข้าใจได้ง่าย เช่น "เขาแสดงความคิดเห็นของเขาในที่ประชุม"

1.3 เลือกใช้คำให้เหมาะสมกับบุคคล เช่น หลวงดาอาพาธ พ่อจึงไปเยี่ยม

1.4 ใช้คำให้กลมกลืนกับข้อความ เช่น และ, แต่, ก็, จึง, เพื่อ, เพราะ ฯลฯ
ดังตัวอย่าง ต่อไปนี้

- พลอยรู้สึกเหงา เพราะไม่มีเพื่อนเล่น

(ข้อความข้างหน้าและข้างหลังเป็นเหตุผลกัน)

2. การเรียบเรียงข้อความ เป็นการนำข้อความ หรือประโยคมาเรียงลำดับให้อ่าน ได้
อย่างต่อเนื่องและมีเนื้อความดำเนินต่อกันไป การเรียบเรียงข้อความมีหลายวิธี เช่น เรียง ข้อ
ความ ตามวัน เวลา หรือตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ก่อน, หลัง เรียงตามสถานที่ที่อยู่ใกล้ตัว ไปถึง
ที่ที่อยู่ไกลตัว ฯลฯ

ใบความรู้ที่ 4/2

เรื่อง การวางโครงเรื่อง

การวางโครงเรื่อง เป็นการกำหนดหัวข้อสำคัญของเรื่องที่จะเขียนซึ่งจะต้องครอบคลุมชื่อเรื่อง หัวข้อสำคัญควรมีหลายหัวข้อ ที่ผู้เขียนจะนำมาเรียบเรียงให้ได้ใจความสมบูรณ์ต่อเนื่องกันไป

ตัวอย่างการวางโครงเรื่อง

ชีวประวัติของบุคคล

คำนำ บุคคลสำคัญที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่าง

เนื้อเรื่อง

1. กำเนิด - ใคร บิดา มารดา ที่เกิด วันเกิด

2. ความเป็นมา - ชีวิตในวัยเด็ก การศึกษา สิ่งที่น่าสนใจ

3. ความสำคัญ - ประทับคุณความดีในหน้าที่การงาน ข้อบกพร่องที่ชนรุ่นหลังควรหลีกเลี่ยง

4. ผลงานที่ดีเด่น - งานแบบไหน งานที่ดีเด่นควรเป็นตัวอย่าง ควรจะส่งเสริมต่อไปอย่างไร

5. ชีวิตในปัจจุบัน

สรุป ควรได้รับการยกย่องอย่างไร

ใบความรู้ที่ 4/3

เรื่อง รูปแบบของการเขียนเรียงความ

รูปแบบของการเขียนเรียงความมี 3 ขั้นตอน คือ

1. คำนำ คือส่วนที่เร้าความสนใจ เพื่อนำผู้อ่านไปสู่รายละเอียดของเรื่อง เพื่อเป็นแนวให้ผู้อ่านทราบว่า จะได้อ่านเรื่องอะไรต่อไป คำนำที่ดีต้องมีลักษณะ 2 ประการ คือ

1.1 เร้าใจผู้อ่านให้อยากอ่าน

1.2 กล่าวนำเข้าสู่รายละเอียดที่จะได้อ่านจากเนื้อเรื่อง

2. เนื้อเรื่อง เป็นส่วนหนึ่งของเรียงความที่ต่อกับคำนำ เป็นส่วนสำคัญที่สุดที่จะทำให้ ผู้อ่านได้รู้ถึงความรู้สึกนึกคิด ข้อคิดเห็น และความต้องการของผู้เขียน การเขียนเรียงความ ผู้เขียนต้องคำนึงเสมอว่า จะให้ผู้อ่านได้รับอะไร ผู้เขียนมีความรู้พอที่จะเขียนเรื่องนั้นได้ดีหรือไม่ สามารถลำดับเรื่องราวได้อย่างต่อเนื่อง ไม่สับสน ในแต่ละย่อหน้า จะต้องมีการสรุปที่สำคัญ มีเหตุผล และอาจมีตัวอย่าง เพื่อให้แจ่มแจ้ง

3. สรุป การเขียนสรุปมักจะอยู่ย่อหน้าสุดท้ายของเรื่อง การสรุปไม่ใช่การย่อเรื่อง ที่เขียนมาแล้ว แต่เป็นการทิ้งท้ายเรื่องหรือปิดเรื่อง เพื่อย้ำให้ผู้อ่านเข้าใจเด่นชัด ตรงตามเจตนา ของผู้เขียนเพื่อแสดงความคิดเห็นหรือเพื่อให้ผู้อ่านรู้สึกประทับใจ และนำไปคิดต่อ หรือนำไปปฏิบัติ

วิธีเขียนสรุป

3.1 สรุปด้วยภาษิต คำคม หรือบทร้อยกรอง

3.2 แสดงความคิดเห็น หรือความรู้สึกของผู้เขียนที่มีต่อเรื่อง

3.3 ชี้ให้เห็นข้อขัดแย้ง ทำให้ผู้อ่านเก็บไปคิดต่อ

3.4 ถ้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับประวัติบุคคล ให้กล่าวถึงเกียรติคุณ เพื่อยกย่องสรรเสริญ

แผนการสอนวิชาภาษาไทย(กลุ่มควบคุม)ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รหัสวิชา ท 101 แผนการสอนที่ 12 เรื่อง การเขียนเรียงความจากข้อเท็จจริง เวลา 1 คาบ

สาระสำคัญ

การเขียนเรียงความจากข้อเท็จจริง เป็นการเรียบเรียงข้อความขึ้นเป็นเรื่องราวโดยเลือกใช้ถ้อยคำให้เหมาะสมผูกประโยคให้กระชับ ใช้ภาษาสละสลวย ลำดับความได้ชัดเจน และอ่านเข้าใจง่าย การเขียนเรียงความอาจเขียนในลักษณะเรียงความจากข้อเท็จจริงหรือเรียงความจากความนึกคิดและจินตนาการก็ได้

การเขียนเรียงความโดยมีหลักฐานอ้างอิงประกอบ จะทำให้เรื่องนั้นมีความน่าเชื่อถือ

และเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านในด้านการให้ข้อเท็จจริง

การเขียนเรียงความจากข้อเท็จจริง ได้ถูกต้อง ชัดเจนตามจุดประสงค์ เป็นการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง เมื่อกำหนดให้เขียนเรียงความจากข้อเท็จจริง นักเรียนสามารถเขียนเรียงความได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

จุดประสงค์ย่อย

1. กำหนดขอบข่ายและ โครงเรื่องที่จะเขียนได้
2. ลำดับความคิดจากจินตนาการได้
3. เรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นความเรียงที่สละสลวยได้
4. เขียนเรียงความได้ถูกต้องเหมาะสมตามเกณฑ์ที่กำหนด
5. เรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นความเรียงที่สละสลวยได้

เนื้อหา

การเขียนเรียงความจากข้อเท็จจริง

- เรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น หรือประวัติดุคคลสำคัญ

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. สร้างความสนใจในบทเรียน
 - สนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับประโยชน์ของการเขียนเรียงความจากข้อเท็จจริง
2. แจงจุดประสงค์การเรียนรู้
3. ทบทวนความรู้เดิม โดย ร่วมกันอภิปรายถึงเรื่องเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น ที่เคยอ่านมาแล้ว ได้แก่ "ถนนการประพันธ์" และ "แม่ศรีเรือน"

4. เสนอบทเรียนใหม่ โดยสนทนาเกี่ยวกับการที่จะฝึกเขียนเรียงความจากข้อ

เท็จจริง

5. ให้แนวการเรียนรู้

- แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ให้ศึกษาตัวอย่างเรียงความจากข้อเท็จจริง

ในใบงานที่ 5/1-5/2 และศึกษาใบความรู้ที่ 4/1-4/3 แล้วร่วมกันอภิปราย สรุปผล จดบันทึก

- ให้แต่ละกลุ่มเสนอแผนในการเขียนเรื่อง ตามใบงานที่ 5/1 ข้อ 3

- สุ่มกลุ่มนักเรียนรายงานผลการปฏิบัติ สรุป ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

สื่อและอุปกรณ์

1. ใบความรู้ที่ 4/1 การเรียงความ

2. ใบความรู้ที่ 4/2 การวางโครงเรื่อง
3. ใบความรู้ที่ 4/3 รูปแบบของการเขียนเรียงความ
4. ใบความรู้ที่ 5/1 ตัวอย่างเรียงความจากข้อเท็จจริง "เทศกาลตรุษสงกรานต์"
5. ใบความรู้ที่ 5/2 ตัวอย่างเรียงความจากข้อเท็จจริง "ประวัตินุทรภู"
6. ใบงานที่ 5/1 การจัดกลุ่มเรื่องเพื่อเตรียมเขียนเรียงความจากข้อเท็จจริง

การประเมินผล ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล ใช้วิธีการเช่นเดียวกับแผนการสอนที่ 10

แผนการสอนวิชาภาษาไทย(กลุ่มควบคุม)ชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 รหัสวิชา ท 101 แผนการสอนที่ 13 เรื่อง การเขียนเรียงความจากข้อเท็จจริง เวลา 1 คาบ
--

สาระสำคัญ

การเขียนเรียงความจากข้อเท็จจริง เป็นการเรียบเรียงข้อความขึ้นเป็นเรื่องราวโดยเลือกใช้ถ้อยคำให้เหมาะสมผูกประโยคให้กระชับ ใช้ภาษาสละสลวย ลำดับความได้ชัดเจน และอ่านเข้าใจง่าย การเขียนเรียงความอาจเขียนในลักษณะเรียงความจากข้อเท็จจริงหรือเรียงความจากความนึกคิดและจินตนาการก็ได้

การเขียนเรียงความโดยมีหลักฐานอ้างอิงประกอบ จะทำให้เรื่องนั้นมีความน่าเชื่อถือ

และเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านในด้านการให้ข้อเท็จจริง

การเขียนเรียงความจากข้อเท็จจริง ได้ถูกต้องชัดเจนตามจุดประสงค์ เป็นการ
พัฒนาความสามารถในการใช้ภาษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง เมื่อกำหนดให้เขียนเรียงความจากข้อเท็จจริง นักเรียนสามารถเขียน
เรียงความได้ ตามเกณฑ์ที่กำหนด

จุดประสงค์ย่อย

1. กำหนดขอบข่ายและ โครงเรื่องที่จะเขียนได้
2. ลำดับความคิดจากจินตนาการได้
3. เรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นความเรียงที่สละสลวยได้
4. เขียนเรียงความได้ถูกต้องเหมาะสมตามเกณฑ์ที่กำหนด
5. เรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นความเรียงที่สละสลวยได้

เนื้อหา

การเขียนเรียงความจากข้อเท็จจริง

- เรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น หรือประวัติดุคคลสำคัญ

กิจกรรมการเรียนการสอน (กิจกรรมต่อเนื่องจากแผนการสอนที่ 12)

6. ปฏิบัติกิจกรรม

- ครูนำเสนอทบทวนเกี่ยวกับการเลือกเรื่องที่จะเขียน ตามใบงานที่ 5/1 แล้ว
วางโครงเรื่องและเขียนตามเค้าโครงเรื่อง ให้ได้ความยาวไม่ต่ำกว่า 10 บรรทัด ใช้ใบความรู้
ที่ 5/1-5/2 และใบงานที่ 5/1

7. แจ้งผลการปฏิบัติ

- ตรวจสอบผลงาน นำเสนอข้อบกพร่อง วิจารณ์ ดิชม

8. การประเมินผล

- คัดเลือกผลงานดีเด่นไว้เป็นตัวอย่าง

9. ส่งเสริมความแม่นยำและถ่ายโอนการเรียนรู้

- นำผลงานที่ดีเยี่ยมและดีเด่นมาวิจารณ์ และปรับปรุงแก้ไขการใช้ภาษา
- ช่วยกันสรุปบทเรียน

สื่อและอุปกรณ์

1. ใบความรู้ที่ 4/1 การเรียงความ
2. ใบความรู้ที่ 4/2 การวางโครงเรื่อง

3. ใบความรู้ที่ 4/3 รูปแบบของการเขียนเรียงความ
 4. ใบความรู้ที่ 5/1 ตัวอย่างเรียงความจากข้อเท็จจริง "เทศกาลตรุษสงกรานต์"
 5. ใบความรู้ที่ 5/2 ตัวอย่างเรียงความจากข้อเท็จจริง "ประวัตินุทธรณ์"
 6. ใบงานที่ 5/1 การจัดกลุ่มเรื่องเพื่อเตรียมเขียนเรียงความจากข้อเท็จจริง
- การประเมินผล ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้
- วิธีการวัดและประเมินผล ใช้วิธีการเช่นเดียวกับแผนการสอนที่ 10

ภาคผนวกชุดที่ 5 การเขียนเรียงความจากภาพ (แผนการสอนที่ 11-13)

ใบงานที่ 5/1

การจัดกลุ่มเรื่องเพื่อเตรียมเขียนเรียงความจากข้อเท็จจริง

คำสั่ง

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 2 กลุ่ม แล้วศึกษาตัวอย่างเรียงความจากข้อเท็จจริง
ในใบความรู้ที่ 5/1 และ 5/2
2. พิจารณาตัวอย่างแล้วเสนอเรื่องเพื่อจัดกลุ่มเตรียมเขียนเรื่องที่นักเรียนสนใจ เช่น

2.1 กลุ่มบุคคลสำคัญตามคุณสมบัติที่มีความสามารถประเภทเดียวกัน

กลุ่มย่อยที่ 1 เขียนเรื่องเกี่ยวกับกวี

กลุ่มย่อยที่ 2 เขียนเรื่องเกี่ยวกับนักวิทยาศาสตร์

กลุ่มย่อยที่ 3 เขียนเรื่องเกี่ยวกับนักการเมือง

กลุ่มย่อยที่ 4 เขียนเรื่องเกี่ยวกับพระอริยสงฆ์

ฯลฯ

2.2 กลุ่มความเป็นมาของเรื่องราวประเภทเดียวกัน

กลุ่มย่อยที่ 1 เขียนเรื่องเกี่ยวกับงานประจำปีของท้องถิ่น

กลุ่มย่อยที่ 2 เขียนเรื่องเกี่ยวกับวันลอยกระทง

กลุ่มย่อยที่ 3 เขียนเรื่องเกี่ยวกับการทอดกฐิน

กลุ่มย่อยที่ 4 เขียนเรื่องเกี่ยวกับการละเล่นพื้นเมือง

ฯลฯ

3. เลือกเข้ากลุ่มย่อยเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพียงเรื่องเดียว เมื่อตัดสินใจได้แล้วให้เข้าร่วมกลุ่มกับผู้เลือกเรื่องประเภทเดียวกัน ร่วมปรึกษาหารือเพื่อวางแผนในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการเขียนเรื่อง

4. ให้นักเรียนแต่ละคนวางโครงเรื่องที่จะเขียนเอง กำหนดชื่อเรื่องเอง แล้วเขียนเรื่องให้สมบูรณ์ ความยาวไม่ต่ำกว่า 10 บรรทัด (ใช้ใบความรู้ที่ 4/1-4/3 และ 5/1-5/2)

5. ส่งผลงานให้ครูตรวจ และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง (ถ้ามี)

ใบความรู้ที่ 5/1

ตัวอย่างเรียงความจากข้อเท็จจริง

เรื่อง เทศกาลตรุษสงกรานต์

เทศกาลตรุษสงกรานต์ เป็นระยะเวลาที่สนุกสนานของคนไทย ประเพณีการ-บ่าเพ็ญกุศล และการสนุกสนานในเทศกาลสงกรานต์ มีมาแต่สมัยสุโขทัย สืบทอดมากระทั่งปัจจุบันนี้ นับว่าเป็นประเพณีที่ฝังแน่นอยู่ในใจของคนไทย และเป็นเอกลักษณ์ที่แสดงความเป็นไทยอันหนึ่ง

แท้จริงแล้วเทศกาลตรุษสงกรานต์เป็นเทศกาลขึ้นปีใหม่ของไทยแต่ดั้งเดิม แต่ในระยะหลังอิทธิพลตะวันตกเข้ามามีส่วนทำให้เราต้องเปลี่ยนวันขึ้นปีใหม่ จากเทศกาลสงกรานต์ในเดือนเมษายนมาเป็นวันที่ 1 มกราคม เพื่อให้สอดคล้องกับสากลนิยม ถึงแม้เทศกาลปีใหม่จะเปลี่ยนไปก็ตาม ชาวไทยก็ยังถือว่า เทศกาลสงกรานต์ เป็นเทศกาลวันขึ้นปีใหม่เหมือนเดิม และยังมีความสำคัญอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวชนบท ยังถือว่าวันสงกรานต์มีความสำคัญกว่าวันขึ้นปีใหม่แบบสากล

คำว่า "ตรุษสงกรานต์" นั้น มาจากคำว่า "ตรุษ" กับ "สงกรานต์" คำว่า "ตรุษ" อาจมาจากคำว่า ตรุษ แปลว่า ตัด หมายถึงตัดปี หรืออาจจะมาจาก "ตรุษ" ซึ่งแปลว่า ยินดี ส่วนคำว่า สงกรานต์ แปลว่า ผ่าน หรือ เคลื่อนย้ายไป มักใช้ในทางโหราศาสตร์ หมายถึง เวลาที่พระอาทิตย์เคลื่อนย้ายไป 12 ครั้ง ความจริงคำว่า "สงกรานต์" ตัดมาจากคำเต็มว่า "มหาสงกรานต์" หมายถึง การเคลื่อนย้ายในวันสิ้นปีเก่า ขึ้นปีใหม่ แต่เรานำมาใช้โดยตัด คำว่า "มหา" ออก

ช่วงระยะเวลาขึ้นปีใหม่ เป็นเวลาที่สำคัญของชีวิต เพราะเป็นการเริ่มต้นชีวิตใหม่ ปีใหม่แบบเก่านั้น เป็นระยะเวลาเดือนห้า หน้าร้อน คนไทยส่วนมาเป็นกสิกร จึงเป็นเวลาว่างงานจากการเก็บเกี่ยวข้าวในนา และขนขึ้นสู่ยุ้งฉางเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผลผลิตทางการเกษตรบางส่วน กสิกรก็นำไปขายนำเงินมาจับจ่ายใช้สอย ซื้อเครื่องใช้ จัดหาเสื้อผ้าชุดใหม่ และมีเงินไว้ทำบุญทำทาน เมื่อว่างงานและมีเงินทองพอใช้จ่าย ชาวบ้านก็สามารถใช้เวลาพักผ่อนทำบุญทำทานและสนุกสนานได้เต็มที่ เทศกาลสงกรานต์ จึงนับเป็นช่วงเวลาที่เหมาะกับสภาพของสังคมไทยเป็นอย่างยิ่ง

เมื่อถึงวันสงกรานต์ ชาวบ้านก็จะไปบำเพ็ญกุศล ทำบุญ ทำทานที่วัด มีการก่อเจดีย์ทราย หนุ่มสาวจะแต่งตัวสวยงามเป็นพิเศษ ชาวชนบทส่วนมากมักไปรวมกันที่วัด

ในหมู่บ้าน มีการสงน้ำพระ และเล่นสาดน้ำกันอย่างสนุกสนาน การงานที่ทำอยู่ก็จะงดเว้น ในระยะนี้ การปล่อยนก ปล่อยปลาที่เป็นประเพณีที่นิยมกัน เพราะเป็นการทำบุญอย่างหนึ่ง เป็นการแสดงออกซึ่งความเมตตากรุณาต่อสัตว์ บางคนก็เชื่อว่า การปล่อยนก ปล่อยปลา เป็นการปล่อยเคราะห์ เป็นการสลัดทิ้งซึ่งความไม่สบายและความไม่เป็นมงคลจากตนเอง ในกรุงเทพมหานคร ผู้คนมักจะไปรวมกันที่สนามหลวงหรือวัดมีการสงน้ำพระพุทธรูปเป็นประจำทุกปี

นอกจากจะบำเพ็ญกุศลทำบุญทำทานแล้ว เทศกาลสงกรานต์ก็จะมีการเล่นที่สนุกสนานมากมาย มีการเล่นสาดน้ำกัน โดยเฉพาะจังหวัดทางภาคเหนือ เช่น ที่เชียงใหม่ เป็นต้น คนไทยในภาคอื่น ๆ นิยมไปเล่นสงกรานต์ที่นั่น ส่วนในกรุงเทพมหานคร ผู้คนมักนิยมเล่นสงกรานต์แถวปากลัดพระประแดง ซึ่งเป็นแหล่งที่มีคนไทยเชื้อสายมอญอาศัยอยู่มาก บางแห่งมีการไปชนทรายและแห่มากองที่วัด ทางภาคเหนือบางจังหวัดมีพิธีเก็บดอกไม้ โดยหนุ่มสาว จะแบ่งกัน

เป็นหมู่ ๆ ออกไปหาเก็บดอกไม้ หลังจากนั้นก็นำมาสักการะพระที่โบสถ์ การละเล่นในเทศกาล
ตรุษสงกรานต์ มีหลายอย่างแตกต่างกันไปตามแต่ละท้องถิ่น เช่น การ-เล่นเพลง “พืษฐาน” การ
เล่นสบ้า การเล่นเกมซ่อนผ้า การเล่นร้าว รำแม่ศรี นาง(กระ)คัง และสิงลม เป็นต้น ทั้งนี้แล้ว
แต่จะสรรหามาเพื่อให้บรรยากาศสนุกสนาน

เมื่อทำบุญทำทานกันจนอิ่มเอิบใจและสนุกสนานกันจนเต็มที่แล้ว สิ่งหนึ่งที่
ชาวไทยไม่ลืม ก็คือ การไปรดน้ำผู้หลักผู้ใหญ่ ที่เคารพนับถือ ทางเหนือเรียกประเพณีนี้ว่า
"คำหัว" ซึ่งเป็นประเพณีที่ผู้น้อยไปเคารพผู้ใหญ่ โดยการรดน้ำ ขอศีลขอพรจากผู้ใหญ่ เพื่อความ
เป็นสิริมงคลแก่ตนเองตลอดปีที่ย่างเข้ามาใหม่ ประเพณีรดน้ำหรือคาราวะผู้ใหญ่นี้ บ้างก็นิยมมาทำ
กันในวันปีใหม่ คือ วันที่ 1 มกราคม ของทุกปี

เทศกาลตรุษสงกรานต์นับเป็นประเพณีและวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทย เป็นเทศกาลที่มุ่งให้
คนได้ทำบุญสุนทาน และได้สนุกสนาน แต่เนื่องจากสภาพของสังคมในปัจจุบันนี้เปลี่ยนแปลงไป
ทำให้ประเพณีสงกรานต์เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ส่วนมากมักจะเบนความสนใจไปยังการ
เล่นสาดน้ำ จนลืมการบำเพ็ญกุศล ทำบุญตักบาตร หรือแม้แต่รดน้ำผู้ใหญ่ การเล่นสาดน้ำก็ดัดแปลง
วิธีการไปในทางที่ไม่เรียบร้อยงดงามเหมือนแบบแผนดั้งเดิม แต่อย่างไรก็ตาม ชาวไทยในชนบท
ส่วนใหญ่ก็ยังคงรักษาประเพณีอันดีงามไว้ได้อย่างดียิ่ง

ใบความรู้ที่ 5/2

ตัวอย่างการเขียนเรียงความจากข้อเท็จจริง

เรื่อง ประวัติสุนทรภู่

สุนทรภู่ หรือ พระสุนทรโวหาร มีนามเดิมว่า "ภู่" เกิดในรัชสมัย พระบาท-สมเด็จพระ
พุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2329 ในเขตอำเภอ เมืองแกลง จังหวัด
ระยอง

สุนทรภู่ได้เล่าเรียนวิชาหนังสือในสำนักวัดชีปะขาว บัดนี้เรียกว่า วัดศรีสุदारาม อยู่ริมคลองบางกอกน้อย ต่อมาได้รับราชการในหน้าที่เสมียน ในกรมพระคลังสวน แต่ไม่ชอบทำงานอื่นนอกจากแต่งบทกลอน ซึ่งสามารถแต่งได้ดี ตั้งแต่ยังรุ่นหนุ่ม

พ.ศ. 2359 ในรัชกาลที่ 2 พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย สุนทรภู่ได้เข้ารับราชการในกรมอาลักษณ์ได้เป็นขุนสุนทรโวหาร ระหว่างเข้ารับราชการต้องโทษจำคุกเพราะเมาสุราจนครองสติไม่ได้ ภายหลังพ้นโทษได้เป็นอาจารย์ถวายอักษร สมเด็จพระเจ้า- ลูกยาเธอเจ้าฟ้าอาภรณ์ พระราชโอรส ในรัชกาลที่ 2

ในสมัยรัชกาลที่ 3 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว สุนทรภู่ต้องออกจากราชการและออกบวช เมื่อลาสิกขาแล้วได้เข้าถวายตัวอยู่กับพระองค์เจ้าลักขณานุคุณ ได้ประมาณหนึ่งปี ครั้นเจ้านายพระองค์นั้นสิ้นพระชนม์ สุนทรภู่ก็ขาดที่พึ่งและได้รับความลำบากมาก ต้องลอยเรืออยู่และแต่งหนังสือขายเลี้ยงชีวิต ต่อมาจึงได้รับความอุปถัมภ์จากกรมหมื่น อับสรสุดาเทพ พระราชธิดาในพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

พ.ศ. 2394 สุนทรภู่ได้เป็นเจ้ากรมอาลักษณ์ฝ่ายพระราชวังบวร มีบรรดาศักดิ์เป็นพระสุนทรโวหาร

วรรณกรรมของสุนทรภู่มีมากมายหลายประเภท คือมีทั้งนิราศ เช่น นิราศเมืองแกลง นิราศพระบาท นิราศภูเขาทอง นิทานคำกลอน เช่น พระอภัยมณี โศภิต ลักษณวงศ์ สุภาษิตคำกลอน เช่น สวัสดิรักษา สุภาษิตสอนหญิง เสภา เช่น ขุนช้างขุนแผนตอนกำเนิดพลายงาม บทเห่กล่อม เช่น เห่เรื่องจับระบำ เห่เรื่องกาเกี เป็นต้น

สุนทรภู่ถึงแก่กรรมเมื่อ พ.ศ. 2398

แผนการสอนวิชาภาษาไทย(กลุ่มควบคุม)ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รหัสวิชา ท 101 แผนการสอนที่ 14 เรื่อง การเขียนเรียงความเชิงจินตนาการ เวลา 1 คาบ
--

สาระสำคัญ

การเขียนเรียงความเชิงจินตนาการได้ถูกต้อง ชัดเจนตามจุดประสงค์ เป็นการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาและนำไปสู่การพัฒนาทักษะการเขียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง เมื่อกำหนดให้เขียนเรียงความเชิงจินตนาการ นักเรียนสามารถเขียนได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

จุดประสงค์ย่อย

1. กำหนดขอบข่ายและ โครงเรื่องที่จะเขียนได้
2. ลำดับความคิดจากจินตนาการได้
3. เรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นความเรียงที่สละสลวยได้
4. เขียนเรียงความได้ถูกต้องเหมาะสมตามเกณฑ์ที่กำหนด

เนื้อหา

การเขียนเรียงความเชิงจินตนาการ

กิจกรรมการเรียนรู้

1. สร้างความสนใจในบทเรียน
 - สนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรียงความที่เคยเขียนมาแล้ว
2. แจงจุดประสงค์การเรียนรู้
3. ทบทวนความรู้เดิม โดย ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับหลักการเขียนเรียงความที่เคยศึกษามาแล้ว นำสนทนาเกี่ยวกับความหมายของคำว่า "จินตนาการ" ซึ่งหมายถึง การสร้างภาพขึ้นในจิต
4. เสนอบทเรียนใหม่ โดยสนทนาเกี่ยวกับการที่จะฝึกเขียนเรียงความจากจินตนาการ
5. ใ้แนวการเรียนรู้
 - แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ให้ศึกษาตัวอย่างเรียงความจากจินตนาการที่เคยอ่านมาแล้ว เช่น นิทานเรื่อง "หมูนุ่ไปตามลมปาก" เรื่องสั้น "เศรษฐศาสตร์ในห้องแถว" และศึกษาในใบความรู้ที่ 6/1 แล้วร่วมกันอภิปราย สรุปผล จดบันทึก
 - ให้แต่ละกลุ่มเสนอแผนในการเขียนเรื่อง ตามใบงานที่ 6/1
 - สุ่มกลุ่มนักเรียนรายงานผลการปฏิบัติ สรุป ใ้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

สื่อและอุปกรณ์

1. รูปภาพ
2. ใบงานที่ 6/1 การเขียนเรียงความเชิงจินตนาการ
3. ใบความรู้ที่ 6/1 ตัวอย่างการเขียนเรียงความจากจินตนาการ เรื่อง "ช้กัษกับแพะสามตัว"
4. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1 หรือหนังสืออื่น ๆ
5. แดบบันทึกเสียงเพลงต่าง ๆ

การประเมินผล ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม

2. ตรวจสอบผลงาน

- การเขียนโครงเรื่อง

- คุณภาพของเรื่องที่เขียน

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

ใช้เกณฑ์เดียวกันกับแผนการสอนที่ 10

แผนการสอนวิชาภาษาไทย(กลุ่มควบคุม)ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รหัสวิชา ท 101 แผนการสอนที่ 15 เรื่อง การเขียนเรียงความเชิงจินตนาการ เวลา 1 คาบ
--

สาระสำคัญ

การเขียนเรียงความเชิงจินตนาการได้ถูกต้อง ชัดเจนตามจุดประสงค์ เป็นการพัฒนา
ความสามารถในการใช้ภาษาและนำไปสู่การพัฒนาทักษะการเขียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง เมื่อกำหนดให้เขียนเรียงความเชิงจินตนาการ นักเรียนสามารถ
เขียนได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

จุดประสงค์ย่อย

1. กำหนดขอบข่ายและ โครงเรื่องที่จะเขียน ได้
2. ลำดับความคิดจากจินตนาการได้
3. เรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นความเรียงที่สละสลวยได้
4. เขียนเรียงความได้ถูกต้องเหมาะสมตามเกณฑ์ที่กำหนด
5. เรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นความเรียงที่สละสลวยได้

เนื้อหา

การเขียนเรียงความเชิงจินตนาการ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน (กิจกรรมต่อเนื่องจากแผนการสอนที่ 14)

6. ปฏิบัติกิจกรรม

- ครูนำเสนอภาพทบทวนเกี่ยวกับการเลือกเรื่องที่จะเขียน ตามใบงานที่ 6/1
- ให้นักเรียนเขียนเรียงความอย่างอิสระ โดยให้ไปค้นคว้าหาข้อมูลประกอบ แล้วจัดทำ

โครงเรื่องและนำเสนอโครงเรื่องในกลุ่มย่อย เขียนตามเค้าโครงเรื่องให้ได้ความยาว

ประมาณ 1 หน้ากระดาษ ใช้ใบงานที่ 6/1 ใบความรู้ที่ 4/1-4/3 และ 6/1

- ตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข

7. แข่งผลการปฏิบัติ

ตรวจผลงาน นำเสนอข้อบกพร่อง วิเคราะห์ ดิชม

8. การประเมินผล

- คัดเลือกผลงานดีเด่นไว้เป็นตัวอย่าง

9. ส่งเสริมความแม่นยำและถ่ายโอนการเรียนรู้

- นำผลงานที่ดียอดเยี่ยมมาวิจารณ์ และปรับปรุงแก้ไขการใช้ภาษา
- ช่วยกันสรุปบทเรียน

สื่อและอุปกรณ์

1. ใบความรู้ที่ 4/1 การเรียงความ
2. ใบความรู้ที่ 4/2 การวางโครงเรื่อง
3. ใบความรู้ที่ 4/3 รูปแบบของการเขียนเรียงความ
4. ใบความรู้ที่ 6/1 ตัวอย่างการเขียนเรียงความจากจินตนาการ เรื่อง

"ยักษ์กับแพะสามตัว"

5. ใบงานที่ 6/1 การเขียนเรียงความเชิงจินตนาการ

การประเมินผล ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล

ใช้วิธีการเช่นเดียวกับแผนการที่ 10

แผนการสอนวิชาภาษาไทย(กลุ่มควบคุม)ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รหัสวิชา ท 101 แผนการสอนที่ 16
เรื่อง การเขียนเรียงความเชิงจินตนาการ เวลา 1 คาบ

สาระสำคัญ

การปรับปรุงงาน การนำเสนอผลงานและสรุปผลงาน เป็นการฝึกกระบวนการคิด ช่วยให้เกิดความมั่นใจในการใช้วรรคสัญลักษณ์ภาษา นำไปสู่การพัฒนาทักษะการเขียนเรื่อง

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง เมื่อกำหนดให้ปรับปรุงงานการเขียนเรื่องจากจินตนาการ นักเรียน สามารถปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของผลงานการเขียนได้

จุดประสงค์นำทาง

1. ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องของงานเขียนได้
2. เรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นความเรียงที่สละสลวยตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ได้
3. อภิปรายและสรุปเกี่ยวกับผลงานการเขียนเรื่องหรือเรียงความได้
4. สรุปหลักการเขียนเรียงความ และการวางโครงเรื่องได้
5. สรุปรูปแบบของการเขียนเรียงความได้

เนื้อหา

- การนำเสนอผลงานการเขียนเรื่อง ประเภทเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ
- การสรุปหลักการเขียนเรียงความ การวางโครงเรื่อง และรูปแบบของเรียงความ

กิจกรรมการเรียนรู้ (กิจกรรมต่อเนื่องจากแผนการสอนที่ 15)

9. ส่งเสริมความแม่นยำและถ่ายโอนการเรียนรู้

- แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ให้นำผลงานการเขียนเรื่องหรือเรียงความ มาวิจารณ์ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขการใช้ภาษา โดยร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับข้อบกพร่อง ที่พบ จากผลงาน

- ให้นักเรียนปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องของงานเขียน จัดทำเป็นรูปเล่มสมบูรณ์
- นำเสนอผลงานดีเด่น
- ครูชื่นชม แก้ไข และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
- สรุปโครงสร้างและลักษณะภาษาของเนื้อความชนิดต่าง ๆ
- ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย และสรุปหลักการเขียนเรียงความ การวาง

โครงเรื่อง และรูปแบบของเรียงความชนิดต่าง ๆ ที่เรียนมาแล้ว ได้แก่ เนื้อความประเภทเรื่องเล่าจากประสบการณ์ เรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็นและเรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ รวมทั้ง

ประโยชน์ที่ได้จากกระบวนการอ่าน และผลงานการเขียนเรื่องของนักเรียน ที่เกิดจากการอ่าน เนื้อความทั้ง 3 ประเภท

สื่อและอุปกรณ์

1. ผลงานการเสนอรายละเอียดของเรื่องที่เรียนมาแล้วทุกเรื่อง
2. ใบความรู้ทุกชุดที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน

การประเมินผล ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม
- การปฏิบัติงาน

- การรายงานผลการปฏิบัติงาน
- การอภิปรายสรุปหลักการเขียนเรียงความ การวางโครงเรื่อง และรูปแบบของเรียงความชนิดต่าง ๆ ที่เรียนมาแล้ว

2. ตรวจผลงาน

- การแก้ไขข้อบกพร่องของผลงาน
 - เรื่องที่จัดทำเป็นรูปเล่มสมบูรณ์ตามเกณฑ์ที่กำหนด
- เกณฑ์การวัดและประเมินผล ใช้วิธีการเช่นเดียวกับแผนการที่ 10

ภาคผนวกชุดที่ 6 การเขียนเรียงความจากจินตนาการ (แผนการสอนที่ 14-16)

ใบงานที่ 6/1

การเขียนเรียงความเชิงจินตนาการ

คำสั่ง

1. ให้นักเรียนเลือกเขียนเรียงความจากเพลง รูปภาพ ข่าวประจำวัน หรือเลือกจากหัวข้อที่ครูกำหนดให้ หรือกำหนดเรื่องเอง คนละ 1 เรื่อง ให้มีความยาวประมาณ 1 หน้า

กระดาษ โดยไม่ต้องเว้นบรรทัด

หัวข้อที่กำหนดให้ ได้แก่

- สิ่งที่ข้าพเจ้าปรารถนา
- หมู่บ้านของข้าพเจ้าในอนาคต
- ถ้าฉันเป็นนก
- ฉันอยากจะเป็น...

ให้ศึกษาแนวการเขียนจากเรื่องที่เคยอ่าน ในหนังสือเรียนภาษาไทย

ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 1

2. เปลี่ยนกันตรวจในกลุ่มย่อย วิพากษ์ และ ปรับปรุงแก้ไข
3. นำเสนอผลงานดีเด่น

ใบความรู้ที่ 6/1

ตัวอย่างการเขียนเรียงความเชิงจินตนาการ

"นิทานเรื่อง ยักษ์กับแพะสามตัว"

ครั้งหนึ่งมีแพะสามตัวพากันเดินขึ้นไปบนภูเขาเพื่อหาอาหาร ตามทางที่ไปจะต้องผ่านสะพาน ได้สะพานนั้นเป็นที่อยู่ของยักษ์ หน้าตาน่าเกลียดน่ากลัว จมูกงุ้ม ตาโต แพะน้อย ตัวเล็กที่สุดเดินข้ามสะพานก่อน เสียงฝีเท้าของแพะน้อยดังจนยักษ์ต้อง โผล่หน้าออกมา

"นั่นใคร มาเดินข้ามหัวข้า"

"ฉันเองจะ ฉันจะขึ้นไปบนภูเขา"

"อ๊ะ ข้าจะกินเจ้าเสียดี๋ยวนี"

"อย่าจะ ฉันเป็นแพะน้อยกินฉันไม่อิ่มหรอก ตัวฉันเล็กเกินไป รอพี่กลางชี่ เขากำลัง
ตามมา"

"เออ ดี เข้าไปได้"

ต่อมาแพะกลางก็เดินขึ้นไปบนสะพาน

"นั่นใคร มาเดินข้ามหัวข้า"

"ฉันเองจะ ฉันจะขึ้นไปบนภูเขา"

"อ้อ แพะกลางหรือ ข้าจะกินเจ้าเสียดี๋ยวนี"

"อย่าจะ ฉันเป็นแพะกลางกินฉันไม่อิ่มหรอก ตัวฉันเล็กเกินไป รอพี่ใหญ่ชี่ เขากำลัง
ตามมา"

"เออ ดี เข้าไปได้"

พอแพะกลางเดินข้ามไป แพะใหญ่ก็ขึ้นสะพานมา ตัวของเขาโตและหนักจนสะพานลั่น

"นั่นใคร มาเดินข้ามหัวข้า"

"ข้าเอง แพะใหญ่" แพะใหญ่ตอบ เสียงของเขาดังลั่น

"ข้าจะกินเจ้าเสียดี๋ยวนี"

"เข้ามาซิ เข้ามา เขาแหลมสองข้างของข้าจะควักลูกตาเจ้าออกมา ข้าจะขวิด ข้าจะ
เหยียบ ข้าจะกระแทบเจ้าให้แหลก" แพะใหญ่พูดจบก็พุ่งเข้าขวิด เหยียบยักยักจนแหลก ตามคำพูด
แล้วเดินตามน้อง ๆ ขึ้นไปบนภูเขา พวกมันหาอาหารกินอย่างมีความสุข

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ผู้ฉลาดย่อมใช้ปัญญาความสามารถของตนให้รอดพ้น
จากภัยที่กำลังเกิดขึ้นได้ ส่วนผู้มีความโลภ ไม่รู้จักพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ ย่อมจะสูญเสียสิ่งนั้นไป
อย่างน่าเสียดาย

ภาคผนวก ช

- ตารางแสดงค่าความเที่ยงของการตรวจแบบทดสอบการเขียนเรื่อง
- ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามวัดความสนใจในการเขียนเรื่อง
- ตารางการจัดคาบเวลาสอนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมใน 1 สัปดาห์
- ตารางกำหนดเนื้อหาและคาบเวลาในการสอนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
- ตารางเปรียบเทียบขั้นตอนการสอนแบบมาตรฐานกับแบบปกติ

ตารางผนวกที่ 1 แสดงค่าความเที่ยงของการตรวจแบบทดสอบการเขียนเรื่อง

เลขที่	คะแนนจากผู้ตรวจ คนที่ 1 (X)	คะแนนจากผู้ตรวจ คนที่ 2 (Y)	XY	X ²	Y ²
--------	--------------------------------	--------------------------------	----	----------------	----------------

1	13	13	169	169	169
2	12	12	144	144	144
3	12	11	132	144	121
4	10	8	80	100	64
5	6	5	30	36	25
6	8	7	56	64	49
7	13	13	169	169	169
8	15	13	195	225	169
9	10	9	90	100	81
10	9	7	63	81	49
11	12	10	120	144	100
12	8	10	80	64	100
13	10	9	90	100	81
14	12	15	180	144	225
15	7	10	70	49	100
16	10	9	90	100	81
17	9	9	81	81	81
18	12	11	132	144	121
19	5	5	25	25	25
20	10	15	150	100	225
21	10	8	80	100	64
22	12	6	72	144	36
23	16	16	256	256	256
24	5	6	30	25	36
25	10	10	100	100	100

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

เลขที่	คะแนนจากผู้ตรวจ คนที่ 1 (X)	คะแนนจากผู้ตรวจ คนที่ 2 (Y)	XY	X ²	Y ²
--------	--------------------------------	--------------------------------	----	----------------	----------------

26	15	12	180	225	144
27	10	8	80	100	64
28	10	8	80	100	64
29	10	8	80	100	64
30	12	10	120	144	100
31	10	8	80	100	64
32	11	8	88	121	64
33	10	7	70	100	49
34	13	10	130	169	100
35	12	8	96	144	64
36	12	10	120	144	100
37	10	8	80	100	64
38	14	16	224	196	256
39	13		169	169	169
40	14	12	96	196	144
41	12	14	168	144	196
42	14	13	182	196	169
43	10	10	100	100	100
44	12	8	96	144	64
45	12	10	120	144	100
46	11	8	88	121	64
47	9	6	54	81	36
48	9	6	54	81	36
49	12	12	144	144	144
50	10	8	80	100	64

ค่าความยากของแบบทดสอบความสามารถในการเขียนเรื่อง =
0.51
ค่าอำนาจจำแนกแบบทดสอบความสามารถในการเขียนเรื่อง =
0.53

ค่าสัมประสิทธิ์ของการตรวจให้คะแนนแบบทดสอบความสามารถในการเขียนเรื่อง = 0.72

ตารางผนวกที่ 2 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถาม
วัดความสนใจในการเขียนเรื่อง

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
	\bar{x}	s^2	\bar{x}	s^2	
1	2.76	0.78	1.80	0.87	4.11
2	3.12	0.53	1.92	0.86	5.69
3	3.08	0.76	1.84	0.80	5.62
4	2.96	0.61	1.80	0.76	5.95
5	3.40	0.79	1.96	0.73	5.76
6	2.84	0.90	1.88	0.78	4.03
7	3.20	0.96	1.88	0.67	5.64
8	2.96	0.68	1.96	0.73	5.01
9	3.04	0.73	2.00	0.91	4.46
10	3.16	0.69	1.96	0.73	5.97
11	3.12	0.93	1.88	0.83	4.97
12	3.00	0.65	1.88	0.78	5.51
13	3.44	0.92	2.00	0.76	6.03
14	3.24	0.72	2.04	0.84	5.42
15	3.08	0.95	1.88	0.73	5.01
16	3.08	0.86	1.84	0.80	5.27
17	3.48	0.96	2.08	0.99	5.35
18	3.24	0.72	2.16	0.75	5.19
19	2.88	1.05	1.92	0.70	3.80
20	2.72	0.68	1.76	0.72	4.84

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ = 0.94

การจัดคาบเวลาสอนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมใน 1 สัปดาห์ กำหนด
 ช่วงเวลาในการสอนสัปดาห์ละ 4 คาบ คาบละ 50 นาที ดังแสดงในตารางผนวกที่ 3

ตารางผนวกที่ 3 การจัดคาบเวลาสอนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมใน 1 สัปดาห์

เวลา	08.40 - 09.30	09.30 - 10.20	10.20 - 11.10
จันทร์	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม
อังคาร	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง
พุธ	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	
พฤหัสบดี	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง	

ตารางผนวกที่ 4 การกำหนดเนื้อหาและคาบเวลาในการสอนกลุ่มทดลองและ
กลุ่มควบคุมหน่วยการอ่านและการเขียน เวลาเรียน 16 คาบ

การสอนแบบวรรณฐาน	การสอนแบบปกติ
1. ให้รูปแบบ	1. สร้างความสนใจในบทเรียน
1.1 อ่านเรื่องตามอรรถลักษณะที่กำหนดให้	- สนทนาเกี่ยวกับบทเรียน
1.2 เสนอรายละเอียดของเรื่องที่อ่าน	2. แจงจุดประสงค์การเรียนรู้
1.3 วิเคราะห์โครงสร้างของเรื่องรูปแบบ การดำเนินเรื่อง และลักษณะภาษา	3. ทบทวนความรู้เดิม
1.4 อ่านเรื่องใหม่ในอรรถลักษณะเดิม	- อภิปรายซักถามความรู้เดิม
1.5 เขียนสรุปความเรื่องใหม่	- โยงเข้าสู่เรื่องใหม่(บทเรียนใหม่)
2. ตกลงร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อความของเรื่องใหม่	4. เสนอบทเรียนใหม่
2.1 อภิปรายเกี่ยวกับเรื่องใหม่	- อธิบายเนื้อเรื่องใหม่ คำศัพท์ สำนวนใหม่
2.2 การสร้างเนื้อความใหม่ในรูปของแผนภูมิ โครงสร้าง	- บอกหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เป็นความรู้ใหม่
2.3 อภิปรายและตรวจสอบรูปแบบเนื้อความ	5. ให้แนวการเรียนรู้
2.4 ปรับปรุง เตรียมเขียนเรื่อง	- ศึกษาจากใบงาน ใบความรู้ หรือให้ดู ตัวอย่างที่ถูกต้อง วิเคราะห์ วิจารณ์
3. การเขียนเรื่องอย่างอิสระในวรรณฐานเดิม	6. ปฏิบัติกิจกรรมตามจุดประสงค์
3.1 เขียนเรื่องในชั้นร่างตามรูปแบบที่ ตกลงกันในขั้นที่ 2	7. แจงผลการปฏิบัติ
3.2 นำเสนอผลงาน อภิปราย วิเคราะห์ ปรับปรุง แก้ไข	- ให้ข้อมูลย้อนกลับ
3.3 เขียนเรื่องอย่างอิสระ	8. การประเมินผล
	- ให้ทำแบบฝึกหัด หรือแบบทดสอบ
	- ประเมินผล
	9. ส่งเสริมความแม่นยำและถ่ายโอนการเรียนรู้
	- สรุปบทเรียน ทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติม

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อและนามสกุล

นางอติภรณ์ ลิขสิทธิ์

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน

ศึกษานิเทศก์ 6

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดสุรินทร์

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2519 กศ.บ.

จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพฯ

พ.ศ. 2538 ศษ.ม.

จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช นนทบุรี

ผลงานเด่น

พ.ศ. 2532 ศึกษานิเทศก์ดีเด่น

การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
ในโครงการร่วมของโรตารีสากล สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร